

Crna Gora
Ministarstvo prosvjete

CENTAR ZA STRUČNO
OBRAZOVANJE

OBRAZOVNI PROGRAM

TEHNIČAR ZA DEKORISANJE I ARANŽIRANJE PROSTORA

SADRŽAJ

I OPŠTI DIO OBRAZOVNOG PROGRAMA	3
1. OPŠTE INFORMACIJE O OBRAZOVNOM PROGRAMU	3
2. NASTAVNI PLAN.....	6
II POSEBNI DIO OBRAZOVNOG PROGRAMA	8
3. MODULI	8
3.1. OPŠTEOBRAZOVNI MODUL	8
3.2. STRUČNI MODULI.....	9
3.2.1. TEHNIČKO CRTANJE I NACRTNA GEOMETRIJA	9
3.2.2. TEORIJA FORME.....	23
3.2.3. ISTORIJA UMJETNOSTI.....	31
3.2.4. PRIPREMNI I POMOĆNI RADOVI PRI DEKORISANJU I ARANŽIRANJU PROSTORA	40
3.2.5. CRTANJE I SLIKANJE	53
3.2.6. SOFTVERSKI ALATI ZA MODELOVANJE I DIZAJNIRANJE OBJEKATA I PROSTORA	61
3.2.7. TEHNIKE ZA IZRADU DEKORATIVNIH ELEMENATA.....	74
3.2.8. PRINCIPI ARHITEKTONSKOG PROJEKTOVANJA.....	90
3.2.9. MODERNA UMJETNOST	99
3.2.10. UREĐENJE ENTERIJERA	108
3.2.11. ORGANIZACIJA IZLOGA I POSTAVKI	117
3.2.12. IZRADA DEKORATIVNIH ELEMENATA I PREDMETA	126
3.2.13. IZRADA 3D PRIKAZA DEKORACIJE U PROSTORU	142
3.2.14. PREDUZETNIŠTVO	152
3.2.15. DEKORISANJE PROSTORA ZA DOGAĐAJE	163
3.2.16. DEKORISANJE I ARANŽIRANJE IZLOGA I POSTAVKI	173
3.2.17. TEHNIKE FOTOGRAFISANJA I PREZENTOVANJA.....	186
3.2.18. MARKETING U TRGOVINI	197
3.3.19. POSLOVNA KULTURA	206
3.2.20. ENGLJSKI JEZIK U DEKORATERSTVU.....	217
3.3. IZBORNI MODULI	230
3.3.1. MAKETARSTVO U GRADITELJSTVU.....	230
3.3.2. PRINCIPI GRAFIČKOG DIZAJNA.....	238
3.3.3. TEHNIKE BOJANJA I ŠTAMPANJA TEKSTILA.....	246
3.3.4. SAVREMENO ODRASTANJE.....	254
3.3.5. ISTORIJA ARHITEKTURE	264
3.3.6. MODA I ODIJEVANJE.....	278

3.3.7. SOCIJALNE MREŽE I GLOBALIZACIJA.....	287
3.3.8. POSLOVNA KOMUNIKACIJA I KORESPONDENCIJA.....	298
3.3.9. MODERNA ARHITEKTURA	307
3.3.10. RAZVOJ DIZAJNA ENTERIJERA	318
3.3.11. MODNI STILOVI.....	336
3.3.10. PSIHOLOGIJA PRODAJE	343
4. STRUČNI ISPIT	351
4.1. ISPITNI KATALOG ZA STRUČNU TEORIJU	351
4.2. ISPITNI KATALOG ZA STRUČNI RAD	364
5. NAČIN IZVOĐENJA OBRAZOVNOG PROGRAMA	366
5.1. BROJ ČASOVA PO GODINAMA OBRAZOVANJA I OBLICIMA NASTAVE	366
5.2. PRAKTIČNO OBRAZOVANJE I PROFESIONALNA PRAKSA	368
5.3. SLOBODNE/ VANNASTAVNE AKTIVNOSTI.....	370
5.4. STRUČNE EKSKURZIJE	371
5.5. DODATNA I DOPUNSKA NASTAVA	372
6. NAČIN PRILAGOĐAVANJA OBRAZOVNOG PROGRAMA.....	373
6.1. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA DAROVITIM UČENICIMA	373
6.2. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA UČENICIMA SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA	374
6.3. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA OBRAZOVANJU ODRASLIH.....	375
7. REFERENTNI PODACI	376

Napomena:

Svi izrazi koji se u ovom dokumentu koriste u muškom rodu, obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

I OPŠTI DIO OBRAZOVNOG PROGRAMA

1. OPŠTE INFORMACIJE O OBRAZOVNOM PROGRAMU

NAZIV OBRAZOVNOG PROGRAMA: TEHNIČAR ZA DEKORISANJE I ARANŽIRANJE PROSTORA

SEKTOR/ PODSEKTOR PREMA NOK – u: Građevinarstvo i uređenje prostora/ Uređenje prostora

STANDARDI ZANIMANJA NA KOJIMA SE PROGRAM ZASNIVA / NIVO:

- Aranžer i dekorater/ Aranžerka i dekoraterka izloga i postavki, nivo IV1
- Dekorater/ Dekoraterka prostora za događaje, nivo IV1
- Pomoćnik/ Pomoćnica dekoratera prostora za događaje, nivo II

NIVO OBRAZOVANJA: IV1

TRAJANJE OBRAZOVANJA: Četiri godine

KREDITNA VRIJEDNOST OBRAZOVNOG PROGRAMA: 240 CSPK-a

USLOVI ZA UPIS, ODNOSNO UKLJUČIVANJE U PROGRAM:

- U skladu sa zakonom

USLOVI ZA NAPREDOVANJE I ZAVRŠETAK OBRAZOVANJA:

- U sljedeći razred napreduju učenici koji su na kraju školske godine pozitivno ocijenjeni iz svih modula/predmeta tog razreda i ako su obavili profesionalnu praksu, kako je predviđeno nastavnim planom
- Obrazovanje se završava polaganjem stručnog ispita, u skladu sa zakonom

NIVO OBRAZOVANJA ODNOSNO STRUČNE KVALIFIKACIJE KOJE SE STIČU:

Nivo obrazovanja:

- Završetkom obrazovnog programa Tehničar za dekorisanje i aranžiranje prostora, stiče se srednje stručno obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju i kvalifikacija nivoa obrazovanja Tehničar/ Tehničarka za dekorisanje i aranžiranje prostora, nivo IV1

Stručne kvalifikacije:

Završetkom obrazovnog programa Tehničar za dekorisanje i aranžiranje prostora, stiču se sljedeće stručne kvalifikacije:

- Aranžer i dekorater/ Aranžerka i dekoraterka izloga i postavki, nivo IV1
- Dekorater/ Dekoraterka prostora za događaje, nivo IV1
- Pomoćnik/ Pomoćnica dekoratera prostora za događaje, nivo II

CILJEVI OBRAZOVNOG PROGRAMA:

- Osposobljavanje učenika za dostizanje stručnih i ključnih kompetencija koje su predviđene odgovarajućim Standardima zanimanja i Standardima kvalifikacija na kojima se zasniva obrazovni program.

ISHODI UČENJA

Po završetku obrazovnog programa, učenik će biti sposoban da:

- Analizira radni zadatak, planira realizaciju i organizuje sopstveni rad i rad grupe za izvođenje poslova dekorisanja i aranžiranja prostora
- Obezbijedi resurse i pripremi radno mjesto za izvođenje poslova dekorisanja i aranžiranja prostora
- Izvrši prijem klijenata u radnom prostoru, u skladu sa pravilima poslovne komunikacije i bontona
- Izradi planove dekorisanja i aranžiranja prostora
- Dekoriše prostor za događaje
- Dekoriše enterijer
- Dekoriše i aranžira izloge i postavke
- Izradi, prezentuje i prodava dekorativne predmete
- Postavi cijene prodajne robe i reklamnih poruka izloga i postavki
- Izvrši završne poslove u radnom prostoru
- Izvrši nabavku opreme za izvođenje poslova dekorisanja i aranžiranja prostora
- Ispuni i vodi radnu dokumentaciju prema propisanoj proceduri
- Izvrši naplatu i promociju usluga dekorisanja i aranžiranja prostora
- Koristi stručnu terminologiju i tehničku dokumentaciju na engleskom jeziku
- Izvrši procjenu troškova i nabavku materijala, opreme, uređaja i rezervnih dijelova potrebnih za realizaciju radnog zadatka
- Izradi radnu dokumentaciju prema propisanoj proceduri
- Rukovodi radnom grupom za realizaciju radnog zadatka i izvrši nadzor nad poslovima koje grupa izvodi
- Sprovede postupke za kontrolu kvaliteta rada, u skladu sa normativima i drugim propisima
- Održava alat, opremu i uređaje koje koristi za rad
- Komunicira sa nadređenima, saradnicima i korisnicima usluga koristeći pravila poslovne komunikacije
- Sprovede postupke i mjere za zaštitu na radu, zaštitu okoline i očuvanje zdravlja

ISHODI ZA DOSTIZANJE KLJUČNIH KOMPETENCIJA

Po završetku obrazovnog programa, učenik će biti sposoban da:

- Komunicira na maternjem jeziku, jeziku školovanja i/ili službenom jeziku, primjenom pravilnog i stvaralačkog usmenog i pisanog izražavanja, tumačenjem pojmova, stavova i činjenica, koristeći vizuelni, zvučni/audio i digitalni materijal prilikom upotrebe jezika u obrazovanju, radu, slobodnom vremenu i svakodnevnom životu
- Koristi različite jezike na odgovarajući i efikasan način za komunikaciju, primjenom pravilnog i stvaralačkog usmenog i pisanog izražavanja kroz slušanje, govor, čitanje i pisanje prilikom tumačenja misli, osjećaja, činjenica i mišljenja, u odgovarajućem rasponu društvenog i kulturnog konteksta
- Koristi matematičku kompetenciju i osnovne kompetencije u prirodnim naukama i tehnologiji, primjenjujući matematički način razmišljanja i funkcionalno matematičko znanje i vještine u rješavanju problema u svakodnevnim situacijama, kao i znanja i metodologije kojima se objašnjava svijet prirode i promjene uzrokovane ljudskim aktivnostima, radi postavljanja pitanja i zaključivanja na temelju činjenica
- Koristi informaciono-komunikacione tehnologije na odgovoran i siguran način za učenje, rad i učestvovanje u ličnom i društvenom životu, za pronalaženje, procjenu, čuvanje, stvaranje, prikazivanje i razmjenu informacija, kao i za razvijanje saradničkih mreža putem interneta
- Upravlja sopstvenim učenjem i karijerom, uključujući efikasno upravljanje vremenom i informacijama kako u

samostalnom učenju tako i pri učenju u grupi, na konstruktivan način, sagledavanjem sebe, svojih vještina, stavova i vrijednosti, suočavanjem sa stresovima uzrokovanim neprekidnim životnim promjenama, pritiscima i rizicima, kao i preuzimanjem odgovornosti za vođenje zdravog načina života

- Učestvuje u društvenom životu i radu, postupa kao odgovorni građanin i u potpunosti učestvuje u građanskom i društvenom životu, zasnovanom na razumijevanju socijalnih, ekonomskih, pravnih i političkih koncepata i struktura, kao i globalnog održivog razvoja
- Pretvori ideje u djelo, uključujući stvaralaštvo, inovativnost, spremnost na preuzimanje rizika i iskorištavanje prilika, kao i preduzimanje inicijative i sposobnosti da se saraduje u cilju planiranja i upravljanja projektima koji imaju kulturnu, društvenu ili finansijsku vrijednost
- Uoči značaj razumijevanja i poštovanja načina na koji se ideje kreativno izražavaju i prenose u različitim kulturama u obliku niza umjetničkih i drugih kulturoloških formi, razvijajući i izražavajući vlastite ideje i osjećaj pripadnosti ili uloge u društvu na različite načine i u različitim situacijama

2. NASTAVNI PLAN

R. BROJ	PREDMET / MODUL	BROJ ČASOVA PO OBLICIMA NASTAVE I KREDITNA VRIJEDNOST																							
		I RAZRED					II RAZRED					III RAZRED					IV RAZRED					UKUPNO			
		Σ	T	V	P	KV	Σ	T	V	P	KV	Σ	T	V	P	KV	Σ	T	V	P	KV	Σ	KV		
A. OPŠTEOBRAZOVNI MODUL																									
1.	Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost	108				6	108				6	108				6	99				6	423	24		
2.	Matematika	108				6	108				6	108				6	99				6	423	24		
3.	Engleski jezik	108				5	108				5	108				5	99				5	423	20		
4.	Fizičko vaspitanje	72				2	72				2	72				2	66				2	282	8		
5.	Informatika	72				4	72				4											144	8		
6.	Istorija	72				4																72	4		
7.	Hemija	72				4																72	4		
8.	Ekologija i zaštita životne sredine						72				4											72	4		
9.	Sociologija											72				4						72	4		
UKUPNO: A. OPŠTEOBRAZ. MODUL		612				31	540				27	468				23	363				19	1983	100		
UDIO U UKUPNOM GOD. FONDU (%)		53,1				51,7	46,9				45,0	40,6				38,3	34,4				31,7	43,9	41,7		
B. STRUČNI MODULI																									
1.	Tehničko crtanje i nacrtna geometrija	180	36			144	10														180	10			
2.	Teorija forme	108	36			72	6														108	6			
3.	Istorija umjetnosti	72	60	12		4															72	4			
4.	Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora	108	72			36	6														108	6			
5.	Crtanje i slikanje							108	18			90	6								108	6			
6.	Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora							144	28			116	8								144	8			
7.	Tehnike za izradu dekorativnih elemenata							144	72			72	8								144	8			
8.	Principi arhitektonskog projektovanja							144	36			108	8								144	8			
9.	Moderna umjetnost													72	52	20		4				72	4		
10.	Uređenje enterijera													108	36			72	6				108	6	
11.	Organizacija izloga i postavki													108	36			72	6				108	6	
12.	Izrada dekorativnih elemenata i predmeta													144	6			138	8				144	8	
13.	Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru													108	6			102	6				108	6	
14.	Preduzetništvo													72	36	36		4				72	4		
15.	Dekorisanje prostora za događaje																		165	10		155	9	165	9
16.	Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki																		165	10		155	9	165	9
17.	Tehnike fotografisanja i prezentovanja																		99	15		84	5	99	5
18.	Marketing u trgovini																		66	36	30		4	66	4
19.	Poslovna kultura																		66	52	14		4	66	4
20.	Engleski jezik u dekoraterstvu																		66	33	33		3	66	3
UKUPNO: B. STRUČNI MODULI		468	204	12	252	26	540	154			386	30	612	172	56	384	34	627	156	77	394	34	2247	124	
UDIO U UKUPNOM GOD. FONDU (%)		40,6	17,7	1,0	21,9	43,3	46,9	13,4			33,5	50,0	53,1	15,0	4,8	33,3	56,7	59,4	14,8	7,3	37,3	56,7	49,8	51,7	

R. BROJ	PREDMET / MODUL	BROJ ČASOVA PO OBLICIMA NASTAVE I KREDITNA VRIJEDNOST																					
		I RAZRED					II RAZRED					III RAZRED					IV RAZRED					UKUPNO	
		Σ	T	V	P	KV	Σ	T	V	P	KV	Σ	T	V	P	KV	Σ	T	V	P	KV	Σ	KV
C. IZBORNI MODULI																							
1.	Drugi strani jezik	72	72			3	72	72			3	72	72			3	66	66			3	282	12
2.	Biologija	72	72			3																72	3
3.	Fizika	72	72			3																72	3
4.	Geografija*	72	72			3																72	3
5.	Likovna umjetnost	72	72			3																72	3
6.	Maketarstvo u graditeljstvu						72	18			54	3										72	3
7.	Principi grafičkog dizajna						72	18			54	3										72	3
8.	Tehnike bojanja i štampanja tekstila						72	36			36	3										72	3
9.	Savremeno odrastanje						72	54	18			3										72	3
10.	Istorija arhitekture												72	54	18		3					72	3
11.	Moda i odijevanje												72	36	36		3					72	3
12.	Socijalne mreže i globalizacija												72	50	22		3					72	3
13.	Poslovna komunikacija i korespondencija												72	46	26		3					72	3
14.	Moderna arhitektura																66	48	18		3	66	3
15.	Razvoj dizajna enterijera																66	33	33		3	66	3
16.	Modni stilovi																66	66			3	66	3
17.	Psihologija prodaje																66	54	12		3	66	3
UKUPNO: C. IZBORNI MODULI		72				3	72				3	72				3	66				3	282	12
UDIO U UKUPNOM GOD. FONDU (%)		6,3				5,0	6,3				5,0	6,3				5,0	6,2				5,0	6,3	5,0
D. STRUČNI ISPIT																							
D. STRUČNI ISPIT																						4	4
E. SLOBODNE AKTIVNOSTI																							
E. SLOBODNE AKTIVNOSTI		MIN. 36 ČASOVA					MIN. 36 ČASOVA					MIN. 36 ČASOVA					MIN. 33 ČASA						
F: PROFESIONALNA PRAKSA																							
F: PROFESIONALNA PRAKSA		10 DANA					10 DANA					10 DANA										30 DANA	
UKUPNO (A+B+C+D)		1152			252	60	1152			368	60	1152			384	60	1056			394	60	4512	240
UDIO U UKUPNOM GOD. FONDU (%)		100			21,9	100	100			32	100	100			33,3	100	100			37,3	100	100	100

T – Teorijska nastava

V – Vježbe

P – Praktično obrazovanje (Praktična nastava)

KV – Kreditna vrijednost

Σ – Suma (Godišnji fond časova)

* – Može se izučavati u I ili drugom razredu

Napomene:

- Nastavni plan sadrži ukupni godišnji fond časova, godišnji fond časova za svaki modul/predmet, kao i godišnji fond časova prema oblicima nastave (teorijska nastava, vježbe i praktična nastava). Škola sama raspoređuje sedmični broj časova u odnosu na godišnji. Preporučeni sedmični fond časova se dobija podjelom ukupnog broja časova modula sa brojem radnih nedjelja u toku školske godine.
- Praktično obrazovanje (praktična nastava) se realizuje u okviru stručnih modula, u školi i kod poslodavca. Minimalan broj časova praktičnog obrazovanja kod poslodavca je po 36 godišnje u III i IV razredu, u okviru ukupnog fonda časova praktičnog obrazovanja (praktične nastave). Osim u III i IV razredu, škola može organizovati praktično obrazovanje kod poslodavca i u nižim razredima, u skladu sa mogućnostima. U zavisnosti od materijalnih uslova u školi i kod poslodavca, praktično obrazovanje (praktična nastava) se može i u cjelini realizovati kod poslodavca.
- U školama u kojima se nastava izvodi na jeziku pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, učenici imaju 34 časa nastave. Crnogorski jezik kao nematernji se u tom slučaju izučava sa po dva časa sedmično.

II POSEBNI DIO OBRAZOVNOG PROGRAMA

3. MODULI

3.1. OPŠTEOBRAZOVNI MODUL

OBAVEZNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI:

- 1. CRNOGORSKI – SRPSKI, BOSANSKI, HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST**
- 2. MATEMATIKA**
- 3. ENGLISKI JEZIK**
- 4. FIZIČKO VASPITANJE**
- 5. INFORMATIKA**
- 6. ISTORIJA**
- 7. HEMIJA**
- 8. EKOLOGIJA I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE**
- 9. SOCIOLOGIJA**

IZBORNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI:

- 1. DRUGI STRANI JEZIK**
- 2. BIOLOGIJA**
- 3. FIZIKA**
- 4. GEOGRAFIJA**
- 5. LIKOVNA UMJETNOST**

Napomena:

Program obaveznih i izbornih opšteobrazovnih predmeta priprema Zavod za školstvo u skladu sa odgovarajućom metodologijom, donešenom od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje.

3.2. STRUČNI MODULI

3.2.1. TEHNIČKO CRTANJE I NACRTNA GEOMETRIJA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	36		144	180	10

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa načinom tehničkog izražavanja na tehničkim crtežima i tehničkoj dokumentaciji, lijepog pisanja i sagledavanja tijela u prostoru. Osposobljavanje za sagledavanje prostora i predmeta u njemu u tri dimenzije i grafičko predstavljanje tijela u dvodimenzionoj ravni i perspektivi. Razvijanje preciznosti, odgovornosti, sistematičnosti, prostorne imaginacije i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Rukuje na pravilan način priborom za tehničko crtanje
2. Izvede osnovne geometrijske konstrukcije pomoću lenjira i šestara
3. Ispiše natpise, oznake i brojeve primjenom tehničkog pisma i kaligrafijom
4. Primijeni razmjera i pravila kotiranja u tehničkom crtežu
5. Grafički prikaže stolariju, opremu i materijal u tehničkom crtežu
6. Prikaže prodore prave kroz projekcijske ravni, vidljivost i oktante
7. Grafički predstavi pravu veličinu duži i geometrijskih likova
8. Grafički predstavi projekciju geometrijskih tijela na projekcijske ravni
9. Grafički predstavi složena tijela u kosoj projekciji
10. Primijeni centralno projiciranje geometrijskih likova, tijela i objekata

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Rukuje na pravilan način priborom za tehničko crtanje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše različite vrste papira za tehničko crtanje	Vrste papira: pelir, milimetarski, hamer, paus, ozolid i dr.
2. Navede dimenzije različitih formata papira	Formati papira: A0, A1, A2, A3, A4 i A5
3. Opiše način korišćenja osnovnog pribora za crtanje	Osnovni pribor za crtanje: tabla za crtanje, trougao, lenjir, šestar, uglomjer, krivuljari, šabloni, rapidografi, olovke, grafitni ulošci, gumice i dr.
4. Objasni primjenu različitih vrsta linija na tehničkom crtežu	Vrste linija: po debljini (široka, srednje široka i uska), po obliku (puna, isprekidana, crta-tačka, slobodoručna, tačkasta)
5. Demonstrira korišćenje pribora za tehničko crtanje za prikaz različitih vrsta linija, paralelno i pod uglom, na zadanom primjeru	
6. Nacrta tehnički okvir sa potpunim zaglavljem (pečat) , na zadanom primjeru	Zaglavlje (pečat): naziv crteža, broj crteža, razmjera, datum, naziv institucije u kojoj je crtež izrađen, imena i potpisi osoba odgovornih za crtež
7. Demonstrira način formatizovanja papira na format A4 i pakovanja projekta, na zadanom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijume od 5 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Vrste i formati papira
- Pribor za tehničko crtanje
- Vrste linija

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Izvede osnovne geometrijske konstrukcije pomoću lenjira i šestara	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni osnovne geometrijske konstrukcije	Osnovne geometrijske konstrukcije: paralelne linije, simetrala duži, simetrala ugla, kružni luk kroz 3 tačke, konstrukcija kružnog prelaza, podjela duži na jednake djelove, tangenta na krug i konstrukcija pravilnih mnogouglova
2. Demonstrira korišćenje lenjira i šestara za prikaz osnovnih geometrijskih konstrukcija, na zadatom primjeru	
3. Razlikuje krive linije dobijene presjekom ravni i konusne površi	Krive linije: elipsa, parabola i hiperbola
4. Nacrta elipsu primjenom metoda konstruisanja , na zadatom primjeru	Metode konstruisanja: pomoću koncentričnih kružnica, papirnom trakom i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 3. Za kriterijume 2 i 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Metode konstruisanja - Pribor za konstruisanje 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Ispiše natpise, oznake i brojeve primjenom tehničkog pisma i kaligrafijom	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni primjenu tehničkog pisma na tehničkom crtežu	
2. Opiše sadržinu tehničkog pisma	Sadržina: mala i velika slova (ćirilica, latinica i grčki alfabet), arapske i rimske cifre, znaci računskih operacija i znaci interpunkcije
3. Objasni razliku pravog i kosog tehničkog pisma	
4. Odredi veličinu tehničkog pisma u zavisnosti od nazivne visine , na zadatom primjeru	Nazivna visina: 2,5; 3,5; 5; 7; 10; 14 i 20 mm
5. Nacrta tehničko pismo slobodnom rukom u prethodno pripremljenoj mreži, na zadatom primjeru	Tehničko pismo: pravo ili pod uglom od 15° u odnosu na vertikalu
6. Demonstrira konstruisanje slova i brojeva pomoću tehničkog pribora u prethodno pripremljenoj mreži, na zadatom primjeru	
7. Demonstrira ispisivanje teksta, slova i brojeva uz pomoć šablona odgovarajuće veličine, na zadatom primjeru	
8. Opiše karakteristike kaligrafskog pisma	
9. Razlikuje osnovni pribor za kaligrafiju	Osnovni pribor: kaligrafsko pero (različitih širina u zavisnosti od veličine teksta, papira i dr.), olovka (obla ili zaoštrena), četkica (od prirodnih vlakana ili metalna), flomasteri, hemijske, mastilo za pisanje i dr.
10. Demonstrira pisanje slova stilizovane kaligrafije u olovci i tušu, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1, 2, 3, 4, 8 i 9. Za kriterijume 5, 6, 7 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehničko pismo - Kaligrafija 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Primijeni razmjere i pravila kotiranja u tehničkom crtežu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni razmjere i značaj prikazivanja objekata u razmjeri na tehničkom crtežu	
2. Nacrta jednostavne oblike, u odgovarajućoj razmjeri, na zadanom primjeru	
3. Objasni princip kotiranja i elemente kotiranja na tehničkom crtežu	Elementi kotiranja: kotna linija, kotni broj, pomoćna kotna linija i kotni završetak (strelica, crtica, kružić)
4. Iskotira tehnički crtež primjenjujući princip kotiranja, na zadanom primjeru	
5. Ispiše visinske kote na tehničkom crtežu, na zadanom primjeru	Visinske kote: relativna kota i apsolutna kota
6. Ispiše kotne brojeve prema nagibu kotne linije, na zadanom primjeru	
7. Objasni postupak kotiranja nepravilnih krivih	
8. Ispiše druge oznake na tehničkom crtežu, na zadanom primjeru	Druge oznake: obilježavanje stolarije, orijentacija, oznake pozicija i dr.
9. Ispiše tekstualni opis na crtežu, na zadanom primjeru	Opis: namjena prostorije, površina u m ² , obim u m, vrsta podne obloge i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 3 i 7. Za kriterijume 2, 4, 5, 6, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Razmjera - Kotiranje 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Grafički prikaže stolariju, opremu i materijal u tehničkom crtežu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše način predstavljanja različitih tipova stolarije na tehničkom crtežu	Stolarija: vrata (jednokrilna i dvokrilna u pregradnom zidu, vrata na fasadnom zidu, prozor vrata na fasadnom zidu, dvokrilna "klatno" vrata, rotaciona vrata, "harmonika" vrata, klizna vrata, kombinovana vrata, teleskopska vrata); prozor (bez zuba, prozor sa zubom, prozor bez parapeta, dvostruki prozor sa zubom, prozor sa zubom i fiksnom rešetkom, fiksni prozor) i dr.
2. Nacrta vrata i prozore na crtežima osnove, vertikalnih presjeka i fasada, u odgovarajućoj razmjeri, na zadatom primjeru	
3. Opiše način predstavljanja opreme objekta na tehničkom crtežu	Oprema: sanitarni elementi (stojeća i viseća wc školjka, pisoar, bide, umivaonik, tuš kada, sjedeća kada i ležeća kada), kuhinjski elementi (jednodjelna i dvodjelna sudopera, jednodjelna i dvodjelna sudopera sa ocjeđivačem, frižider, mašina za pranje veša i mašina za pranje suđa), namještaj (pisači sto, krevet za jednu osobu, krevet za dvije osobe, plakar, stolica sa i bez naslona, fotelja, trosjed i sto) i dr.
4. Nacrta sanitarne elemente, kuhinjske elemente i namještaj na crtežima osnova, u odgovarajućoj razmjeri, na zadatom primjeru	
5. Razlikuje šrafure za različite materijale	Materijali: prirodni teren, nasuto tlo, zemlja (humus), kamen, krupno lomljeni kamen, šljunak, armirani beton, laki beton, beton, drvo, metal, opeka, hidroizolacija, termoizolacija i dr.
6. Primijeni šrafuru u detalju objekta na tehničkom crtežu, na zadatom primjeru	
7. Nacrta zelenilo u osnovi i izgledu, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 3 i 5. Za kriterijume 2, 4, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Oznake stolarije na tehničkom crtežu - Oznake opreme na tehničkom crtežu - Oznake materijala na tehničkom crtežu 	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Prikaže prodore prave kroz projekcijske ravni, vidljivost i oktante	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasnjene označenih pojmova)
1. Navede vrste projiciranja i projekcijske ravni	Vrste projiciranja: centralno projiciranje (perspektiva) i paralelno projiciranje (ortogonalno, koso i kotirano) Projekcijske ravni: horizontalnica, frontalnica i profilnica
2. Opiše ortogonalni koordinantni triedar	
3. Objasni ortogonalne projekcije tačke, duži i prave	
4. Nacrta ortogonalne projekcije tačke, duži i prave, na zadanom primjeru	
5. Nacrta ortogonalne projekcije prave (duži) u specijalnom položaju , na zadanom primjeru	Specijalni položaj: duž pripada projekcijskoj ravni, paralelna je projekcijskoj ravni i upravna je na projekcijsku ravan
6. Opiše uzajamne položaje dviju pravih	Uzajamni položaji: prave se sijeku, prave su međusobno paralelne i prave se mimoilaze
7. Opiše prodore prave kroz projekcijske ravni	Prodori: prodor kroz horizontalnu, prodor kroz frontalnu i prodor kroz profilnu ravan
8. Označi prodore prave kroz projekcijske ravni, na zadanom primjeru	
9. Objasni pojam vidljivosti prave u ortogonalnim projekcijama i položaj u odnosu na oktante	
10. Odredi prodore prave kroz projekcijske ravni, vidljivost i oktante kroz koje prava prolazi, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 6, 7 i 9. Za kriterijume 4, 5, 8 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Ortogonalna projekcija tačke, duži i prave - Prodori prave kroz projekcijske ravni 	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Grafički predstavi pravu veličinu duži i geometrijskih likova	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede metode određivanja pravih veličina	Metode određivanja: transformacija, rotacija i obaranje ravni Geometrijski likovi: mnogouglovi i krug
2. Objasni postupak transformacije	
3. Objasni postupak rotacije	
4. Nacrta pravu veličinu duži i uglova metodom transformacije i rotacije, na zadanom primjeru	
5. Nacrta pravu veličinu geometrijskih likova metodom transformacije/ rotacije, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 3. Za kriterijume 4 i 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Transformacija - Rotacija 	

Ishod 8 - Učenik će biti sposoban da Grafički predstavi projekciju geometrijskih tijela na projekcijske ravni	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)
1. Navede podjelu geometrijskih tijela	Geometrijska tijela: rogljasta (prizme i piramide) i obla (valjak, kupa i lopta)
2. Navede osobine pravih pravilnih geometrijskih tijela	
3. Opiše geometrijska tijela koja zovemo poliedri	
4. Objasni postupak projiciranja geometrijskog tijela na projekcijske ravni	
5. Nacrta ortogonalne projekcije geometrijskog tijela sa bazisom na projekcijskoj ravni, na zadatom primjeru	
6. Nacrta ortogonalne projekcije geometrijskog tijela sa bazisom paralelnim projekcijskoj ravni, na zadatom primjeru	
7. Izradi od pogodnog materijala model geometrijskog tijela na osnovu ortogonalnih projekcija, na zadatom primjeru	
8. Izradi model pravilnog poliedra pomoću odštampane mreže, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijume od 5 do 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Ortogonalna projekcija tijela - Geometrijska tijela 	

Ishod 9 - Učenik će biti sposoban da Grafički predstavi složena tijela u kosoj projekciji	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vezu između ortogonalne i kose projekcije	
2. Nacrta tačku i pravu (duž) u kosoj projekciji, na zadatom primjeru	
3. Nacrta geometrijski lik u kosoj projekciji kada je u specijalnom položaju u odnosu na projekcijske ravni, na zadatom primjeru	
4. Nacrta geometrijsko tijelo u kosoj projekciji kada je baza u specijalnom položaju u odnosu na projekcijske ravni, na zadatom primjeru	
5. Nacrta složeno geometrijsko tijelo u kosoj projekciji, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Kosa projekcija	

Ishod 10 - Učenik će biti sposoban da Primijeni centralno projiciranje geometrijskih likova, tijela i objekata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše elemente perspektivnog crteža	Elementi perspektivnog crteža: očna tačka, osnovna ravan, distanca, glavna tačka, glavni zrak, osnovna prava, ravan horizontal, linija horizontal, visina horizontal, glavna vertikala i likoravan
2. Navede vrste perspektive	Vrste perspektive: u odnosu na visinu očne tačke (žablja, ptičija i obična) i u odnosu na položaj objekta (frontalna , "s ugla" i kosa)
3. Objasni metode crtanja perspektive	Metode crtanja perspektive: metoda prodora vidnih zraka i nedogleda i metoda koordinantnog sistema
4. Nacrta tačku u perspektivi, na zadanom primjeru	
5. Nacrta geometrijski lik u perspektivi, na zadanom primjeru	
6. Nacrta geometrijsko tijelo u perspektivi, na zadanom primjeru	
7. Nacrta frontalnu perspektivu enterijera, na zadanom primjeru	
8. Nacrta perspektivu "s ugla" za niz objekata, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 3. Za kriterijume od 4 do 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Centralna projekcija - Frontalna projekcija - Perspektiva "s ugla" 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Tehničko crtanje i nacrtna geometrija je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. U toku časova praktične nastave preporučuje se posvećivanje pažnje organizovanosti stola, urednosti stola (table) i pribora za crtanje, kao i radnjama u toku crtanja koje mogu poboljšati urednost crteža. U ishodu 2 osnovne geometrijske konstrukcije izvesti korišćenjem lenjira i šestara. Osnovni zadatak ovog ishoda je da se na pravilan način ovlada tehničkim izražavanjem, konstruisanjem elementarnih geometrijskih konstrukcija, a koje će kasnije biti sastavni dio složenijih tehničkih crteža. U ishodu 3 kriterijum 10 posebnu pažnju posvetiti lijepom pisanju uz zadavanje više različitih dekorativnih uzoraka na kojima dolazi do izražaja korišćenje kaligrafije. Kroz ovaj modul učenik treba da stekne osjećaj za prostor, da razumije aproksimaciju prostora na ortogonalne ravni, i položaj tijela u odnosu na takvo shvatanje prostora, razliku između posmatranja i predstavljanja tijela u prostoru u ortogonalnoj i kosoj projekciji i perspektivi, pa zbog smanjivanja mogućnosti apstrahovanja pomenutog od strane učenika treba što više povezivati sa realnim primjerima.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i tehničku dokumentaciju. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Jevrić M.; Radević T., Nacrtna geometrija sa perspektivom, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2017.
- Dulić G., Tehničko crtanje sa čitanjem planova, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2010.
- Gagić Lj., Nacrtna geometrija, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2002.
- Dulić G., Zbirka zadataka iz Nacrtna geometrije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2008.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Tabla za crtanje sa priborom	16
4.	Komplet pribora za crtanje na školskoj tabli (par trouglova, šestar i uglomjer)	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Teorija forme
- Crtanje i slikanje
- Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Uređenje enterijera
- Organizacija izloga i postavki
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Maketarstvo u graditeljstvu
- Principi grafičkog dizajna
- Istorija arhitekture
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz tehničkog crtanja i nacrtne geometrije prilikom istraživanja stručne literature; različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti tehničkog crtanja na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize tehničkog crteža kao i zadataka iz nacrtne geometrije; razvijanje sposobnosti rukovanja tehničkim priborom za konstrukciju osnovnih geometrijskih figura i grafičkom predstavljanju ortogonalnih projekcija geometrijskog tijela i pravih veličina duži; korišćenje šema prilikom rješavanja zadataka iz oblasti tehničkog crtanja i nacrtne geometrije; korišćenje formula za predstavljanje tehničkih crteža u razmjeri, kotiranje crteža i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti tehničkog crtanja i nacrtne geometrije, prepoznavanjem relevantnih stručnih

- tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
  - Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala za grafičku obradu crteža iz tehničkog crtanja i nacrtna geometrije, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija materijala za izvođenje praktičnih zadataka, dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.2. TEORIJA FORME**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	36		72	108	6

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa različitim oblicima likovnih umjetnosti i njihovim savremenim formama i interpretacijama, što omogućava cjelovito razumijevanje i adekvatan pristup likovnom izražavanju i radu. Osposobljavanje za analizu prostora i primjenu principa kompozicije u praksi. Razvijanje preciznosti, odgovornosti, sistematičnosti, prostorne imaginacije i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Utvrdi značaj teorije forme u kreiranju i analizi likovnog djela
2. Primijeni osnovne likovne elemente u praktičnim radovima
3. Predstavi prostor i perspektivu kroz likovni izraz
4. Primijeni principe kompozicije u praktičnim radovima

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Utvrđi značaj teorije forme u kreiranju i analizi likovnog djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam umjetnosti	
2. Navede vrste umjetnosti	Vrste umjetnosti: likovna umjetnost, muzika, gluma, ples, književnost, arhitektura i film
3. Opiše vrste likovne umjetnosti	Vrste likovne umjetnosti: crtež, grafika, slikarstvo, vajarstvo i dr.
4. Objasni ulogu teorije forme u likovnoj umjetnosti	
5. Objasni formu i sadržaj likovnog djela	Sadržaj: tema, poruka i kontekst
6. Opiše tehnike i materijale za različite vrste likovne umjetnosti	Tehnike i materijali: crtačke (olovka, srebrenka, ugljen, kreda i tuš), grafičke (grafičke boje, linorez i linogravura (linoleum i nožići za rezanje), drvorez (drvene ploče i alati za rezbarenje u drvetu), bakropis i akvatinta, suva igla (bakarne ili cinkane table, kisjeline, igle za crtanje i šaberi), sitoštampa (sito i emulzije) i dr.), slikarske (pastel, akvarel, gvaš, tempera, akril, ulje, enkaustika, batik, al fresko, al seko, kolaž, mozaik, vitraž, tapiserija i dr.), vajarske (glina, gips, drvo, kamen, metali i dr.) i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Vrste umjetnosti - Teorija forme - Likovno djelo - Tehnike i materijali za likovne umjetnosti 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Primijeni osnovne likovne elemente u praktičnim radovima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše osnovne likovne elemente	Likovni elementi: tačka, linija, boja, površina, svjetlo i sjenka, volumen i tekstura
2. Primijeni tačku kao likovni element, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje , na zadatom primjeru	Pribor za crtanje i slikanje: olovke različite tvrdoće, ugljeni štapići, tuš, pero, akvarel boje, tempere, četkice, palete i dr.
3. Primijeni liniju kao likovni element, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	Linija: debela, tanka, prava, zaobljena (kružnica, elipsa, luk i dr.), svijetla, tamna, puna, isprekidana, kratka, dugačka i gradirana
4. Primijeni boju kao likovni element, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	Boja: hromatske, ahromatske, osnovne, izvedene, tople i hladne, boje sunčevog spektra, bojani krug, komplementarni kontrasti i dr.
5. Primijeni površinu kao likovni element, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	
6. Primijeni svjetlost i sjenku kao likovne elemente, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	Svjetlost: fizička i prirodna, valeri i valerski ključevi Sjenka: osnovna i bačena
7. Primijeni oblik kao likovni element, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	Oblik: prirodni i vještački, geometrijski oblici i geometrijska tijela, arhetipski oblici, volumen kao osobina oblika i dr.
8. Primijeni teksturu kao likovni element, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	Tekstura: stvarna, vizuelna, plastična, slikarska, crtačka i dr.
9. Primijeni više likovnih elemenata, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Likovni elementi - Pribor za crtanje i slikanje 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Predstavi prostor i perspektivu kroz likovni izraz	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Razlikuje prostor u likovnoj umjetnosti i arhitekturi	Prostor u likovnoj umjetnosti: spoljašnji prostor, prostor duha i estetski prostor Prostor u arhitekturi: unutrašnji i spoljašnji
2. Skicira prostor, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadanom primjeru	
3. Objasni vrste perspektive u likovnoj umjetnosti	Vrste perspektive: semantička, vertikalna, obrnuta, linearna, atmosferska, koloristička i poliperspektiva
4. Prepozna vrste perspektive, na zadanom primjeru	
5. Opiše postupak predstavljanja prostora u perspektivi	Postupak: određivanje linije horizonta, viziranje, mjerenje dimenzija, upoređivanje i dr.
6. Nacrta prostor u perspektivi, koristeći odgovarajući pribor za crtanje, na zadanom primjeru	
7. Naslika prostor u perspektivi, koristeći odgovarajući pribor za slikanje, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 4 i 5. Za kriterijume 2, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Prostor u likovnoj umjetnosti - Vrste perspektive - Postupci predstavljanja prostora u perspektivi 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Primijeni principe kompozicije u praktičnim radovima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni kompoziciju u likovnoj umjetnosti	
2. Objasni osnovne principe kompozicije u likovnoj umjetnosti	Principi kompozicije: ritam, harmonija, kontrast, jedinstvo, dominantna i ravnoteža
3. Prepozna principe kompozicije, na zadatom primjeru	
4. Predstavi crtežom ili slikom ritam kao princip kompozicije, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	
5. Predstavi crtežom ili slikom harmoniju kao princip kompozicije, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	
6. Predstavi crtežom ili slikom kontrast kao princip kompozicije, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	
7. Predstavi crtežom ili slikom jedinstvo kao princip kompozicije, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	
8. Predstavi crtežom ili slikom dominantu kao princip kompozicije, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	
9. Predstavi crtežom ili slikom ravnotežu kao princip kompozicije, koristeći odgovarajući pribor za crtanje i slikanje, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Kompozicija u likovnoj umjetnosti - Principi kompozicije 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Teorija forme je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Časove praktične nastave treba realizovati u učionici ili školskom ateljeu opremljenim preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno ili u parovima, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Posebnu pažnju obratiti na organizaciju prostora pri crtanju elemenata i kompozicija, na taj način da se između štafelaja i objekta posmatranja omogući određena distanca i slobodan prostor. Omogućiti da za svaki naredan zadatak, učenici mijenjaju mjesto sjedenja u odnosu na objekat posmatranja, kako bi savladali crtanje iz svih uglova posmatranja. Mrtve prirode bi trebale biti postavljene tako da se u njihovoj neposrednoj blizini ne nalazi ništa što bi skretalo pažnju učenika sa predmeta prenošenja. Kod izvođenja vježbi sa zadacima koji se odnose na ahromatske boje preporučuje se da i predmeti od koji se prenose budu obojani ahromatski. U početnim vježbama izbjegavati predmete koji su obojani u više boja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i kataloge udruženja likovnih umjetnika. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Bogdanović K.; Burić B., Teorija forme, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1999.
- Vasić P., Uvod u likovne umjetnosti, Univerzitet umetnosti, Beograd, 1988.
- Arnhajm R., Umjetnost i vizuelno opažanje, Univerzitet umetnosti, Beograd, 1981.
- Mišević R., Izbor tekstova za izučavanje predmeta Teorija forme, Univerzitet umetnosti, Beograd, 1989.
- Kle P., Zapisi o umjetnosti, Ezoterija, Beograd, 1998.
- Kandinski V., O duhovnom u umjetnosti, Ezoterija, Beograd, 2004.
- Albers J., Interaction of Color, Yale University Press, Nju Hejvn, 2013.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
3.	Štafelaj / kozlič / tabla za crtanje i slikanje	16
4.	Pribor za crtanje i slikanje (olovke različite tvrdoće, ugljeni štapići, tuš, pero, akvarel boje, tempere, četkice, palete i dr.)	16
5.	Štampač	1
6.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehniko crtanje i nacrtna geometrija
- Istorija umjetnosti
- Crtanje i slikanje
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Maketarstvo u graditeljstvu
- Principi grafičkog dizajna
- Tehnike bojanja i štampanja tekstila
- Istorija arhitekture
- Moda i odijevanje
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključnekompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti teorije forme, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti komponovanja formi u prostoru i principa kompozicije na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti umjetničkog izraza i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize zadataka iz oblasti teorije forme; uočavanje zakonitosti perspektive kao optičke iluzije, razvijanje sposobnosti rukovanja priborom za crtanje i slikanje; razvijanje vještine grafičkog predstavljanja prostora i objekata na crtežu; spremnosti da se traga za formiranje kompozicije elemenata i umjetničkog izraza u dekorisanju i aranžiranju prostora; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj proučavanja odnosa volumena u prostoru i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti teorije forme, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom nasljeđu, prirodi i životnoj sredini, racionalnom korištenju resursa, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti teorije forme; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, umjetnost, arhitektura i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji se umjetnost, arhitektura, dizajn i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.2.3. ISTORIJA UMJETNOSTI**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	60	12		72	4

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa osnovama istorije umjetnosti od formiranja prvih civilizacija do umjetničkog stvaralaštva novog vijeka, kroz razvoj tehnika i stilova u različitim vrstama umjetnosti. Osposobljavanje za sagledavanje istorijskih, društvenih, socioloških i filozofskih ideja koje su uslovljavali razvoj i transformaciju umjetnosti i njene simbolike, kao i prezentaciju najznačajnijih umjetničkih djela određenog perioda. Razvijanje odgovornosti, preciznosti, sistematičnosti analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Identifikuje umjetničko stvaralaštvo praistorije
2. Identifikuje umjetničko stvaralaštvo starog vijeka
3. Identifikuje umjetničko stvaralaštvo srednjeg vijeka
4. Identifikuje umjetničko stvaralaštvo novog vijeka

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje umjetničko stvaralaštvo praistorije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj izučavanja istorije umjetnosti	
2. Navede istorijske periode u razvoju umjetnosti	Istorijski periodi: praistorija, stari vijek, srednji vijek i novi vijek
3. Navede periode razvoja umjetnosti u praistoriji	Periodi: kameno (paleolit, mezolit i neolit) i metalno (bakarno, bronzano i gvozdeno) doba
4. Opiše umjetnička djela kamenog doba	Umjetnička djela kamenog doba: slikarska (Altamira, Lasko i Lipci); vajarska (idoli, minijature u rogu i kamenu, djela vezana za kult mrtvih predaka i dr.), arhitektonska (Jerihon, Stounhendž, menhiri, kromlesi, dolmeni i dr.) i dr.
5. Opiše umjetnička djela metalnog doba	Umjetnička djela metalnog doba: oruđa, oružja, nakit, Kola sunca i dr.
6. Izradi prezentaciju o umjetničkim djelima praistorije nastalim na teritoriji današnje Crne Gore, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Istorijski periodi u razvoju umjetnosti - Umjetnost praistorije - Umjetnost praistorije na teritoriji današnje Crne Gore 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje umjetničko stvaralaštvo starog vijeka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede periode razvoja umjetnosti u starom vijeku	Periodi: Mesopotamija, Stari Egipat, Persija, Antička Grčka i Antički Rim
2. Uoči faktore koji utiču na razvoj umjetnosti u starom vijeku	Faktori: društveni odnosi, religija, mitologija, geografski položaj, klima, dostupan materijal i dr.
3. Opiše karakteristike umjetničkih djela starog vijeka	
4. Uporedi karakteristike umjetničkih djela slikarstva starog vijeka	Slikarstvo: zidno i podno slikarstvo, oslikavanje predmeta i dr.
5. Uporedi karakteristike umjetničkih djela vajarstva starog vijeka	Vajarstvo: skulptura, reljef i dr.
6. Uporedi karakteristike umjetničkih djela arhitekture starog vijeka	Arhitektura: profana, sakralna i sepulkralna
7. Objasni međucivilizacijski uticaj na razvoj umjetnosti u starom vijeku	
8. Objasni uticaj religije i mitologije na razvoj umjetnosti u starom vijeku	
9. Izradi prezentaciju o umjetničkim djelima starog vijeka nastalim na teritoriji današnje Crne Gore, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 8. Za kriterijum 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Umjetnost starog vijeka
- Umjetnost starog vijeka na teritoriji današnje Crne Gore

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje umjetničko stvaralaštvo srednjeg vijeka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede stilove u umjetnosti srednjeg vijeka	Stilovi: ranohrišćanski, vizantijski, romanski, gotski, islamski, karolinški i otonski
2. Uoči faktore koji utiču na razvoj umjetnosti u srednjem vijeku	Faktori: društveno-ekonomski odnosi, religija, geografski položaj, klima, dostupan materijal, tehnološki razvoj i dr.
3. Opiše karakteristike stilova u umjetnosti srednjeg vijeka	
4. Uporedi karakteristike umjetničkih djela slikarstva srednjeg vijeka	Slikarstvo: mozaik, ikona, freska, vitraž, ulje na drvetu, ulje na platnu i dr.
5. Uporedi karakteristike umjetničkih djela vajarstva srednjeg vijeka	Vajarstvo: kamena plastika, minijature u slonovači, skulptura na arhitektonskim objektima, slobodna skulptura i dr.
6. Uporedi karakteristike umjetničkih djela arhitekture srednjeg vijeka	
7. Objasni međucivilizacijski uticaj na razvoj umjetnosti u srednjem vijeku	
8. Izradi prezentaciju o umjetničkim djelima srednjeg vijeka nastalim na teritoriji današnje Crne Gore, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijum 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Umjetnost srednjeg vijeka
- Umjetnost srednjeg vijeka na teritoriji današnje Crne Gore

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje umjetničko stvaralaštvo novog vijeka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede stilove u umjetnosti novog vijeka	Stilovi: rana renesansa, visoka renesansa, manirizam, barok, rokoko, venecijanska škola, neoklasicizam, romantizam, realizam i dr.
2. Uoči faktore koji utiču na razvoj umjetnosti u novom vijeku	Faktori: društveno-ekonomski odnosi, religija, dostupan materijal, tehnološki razvoj, razvoj nauke i dr.
3. Opiše karakteristike stilova u umjetnosti novog vijeka	Karakteristike: humanizam, naučna perspektiva, sfumato, kjaro-skuro, eklekticizam, religiozni naturalizam, ornamentika, iluzionizam, klasicizam, portret, pejzaž, lajtmotiv i dr.
4. Objasni uticaj umjetnosti starog i srednjeg vijeka na umjetnička djela novog vijeka	
5. Uporedi karakteristike umjetničkih djela stvaraoca u slikarstvu novog vijeka	Stvaraoci u slikarstvu: Đoto, Majstor iz Flamela, braća van Ajk, Hieronimus Boš, Paolo Učelo, Mazačo, Leonardo, Rafaelo, Mikelandelo Veroneze, Grinevald, Direr, Piter Brojgel, Ticijan, Parmidanino, Tintoreto, El Greko, braća Karači, Karavađo, Rubens, van Dajk, Frans Hals, Rembrant, Zurbaran, Velaskes, De la Tur, Pusen, Klod Loren, Antoan Vato, Fragonar, Buše, Hogart, Ginsbrou, Rejnolds, Konstejbl, Žak Luj David, Gro, Engr, Goja, Žeriko, Delakroa, Domije, Kurbe i dr.
6. Uporedi karakteristike umjetničkih djela stvaraoca u vajarstvu novog vijeka	Stvaraoci u vajarstvu: Donatelo, Lorenc Giberti, Andrea del Verokio, Mikelandelo, Donatelo, Lorenc Giberti, Bernini, Fransoa Girardon, Kanova i dr.
7. Uporedi karakteristike umjetničkih djela stvaraoca u arhitekturi novog vijeka	Karakteristike: monotonija i dinamičnost Stvaraoci u arhitekturi: Bruneleski, Bramante, Alberti, Paladio, Mikelandelo, Boromini i dr.
8. Izradi prezentaciju o umjetničkim djelima novog vijeka nastalim na teritoriji današnje Crne Gore, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijum 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje umjetničko stvaralaštvo novog vijeka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)
Predložene teme	

- Umjetnost novog vijeka
- Uticaj umjetnosti prethodnih perioda na umjetnost novog vijeka
- Umjetnost novog vijeka na teritoriji današnje Crne Gore

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Istorija umjetnosti je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske nastave i časove vježbi. Teorijski dio nastave treba izvoditi sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Časove vježbi treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenici trebaju realizovati vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Preporučuje se izrada prezentacija ručno, pomoću pribora za crtanje ili kroz programe *MS Office Power Point* kako bi učenici aktivno istraživali zadatu materiju u svakom ishodu. Preporučuje se da se kroz ovaj modul razvoj umjetnosti poveže i prezentuje kroz umjetničko naslijeđe u Crnoj Gori. Takođe se izrada prezentacija u vidu zidnih panoa, može dati grupi učenika u cilju boljeg shvatanja i istraživanja umjetnosti u Crnoj Gori.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Janson H.V.; Janson E.F., Istorija umetnosti (dopunjeno izdanje), Begen comerc, Beograd, 2016.
- Grupa autora, Jansonova istorija umetnosti, Vulkan izdavaštvo, Beograd, 2018.
- Vujičić R., Srednjovjekovna arhitektura i slikarstvo Crne Gore, CID, Podgorica, 2007.
- Čelebonović A., Povešt o vizuelnom, Clio, Beograd, 1998.
- Galović V., Istorija umetnosti, Zavod za udžbenike, Beograd, 2018.
- Vujić R., Studije iz crnogorske istorije umjetnosti, Centralna narodna biblioteka Republike Crne Gore Đurađ Crnojević, Cetinje, 1999.
- Marković Č.; Vujačić R., Crna Gora kroz kulturnu baštinu, Obod, Cetinje, 2006.
- Kasalica V., Kulturna baština Crne Gore, Kulturni centar Bar, Bar, 2008.
- Mijović P., Umjetničko blago Crne Gore, Jugoslovenska revija – Pobjeda, Beograd / Titograd, 1980.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim sotverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
4.	Tabla za crtanje sa priborom	16
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Teorija forme
- Crtanje i slikanje
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Tehnike bojanja i štampanja tekstila
- Istorija arhitekture
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije prilikom korišćenja namjenskog softvera za prezentaciju; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti istorije umjetnosti na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti, umjetničkog izraza i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize razvoje umjetnosti kroz istorijske periode, poštovanje istine i spremnosti da se traga za razlozima nastanka i formiranja umjetničkog izraza istorijskog perioda; primjena tog znanja i metodologije u odgovoru na civilizacijske domete istorijskog perioda; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i

odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj očuvanja i proučavanja umjetnosti i dr.)

- Digitalna kompetencija (upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti istorije umjetnosti, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom nasljeđu, prirodi i životnoj sredini, racionalnom korištenju resursa, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti istorije umjetnosti; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, umjetnost, arhitektura i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost kroz umjetničko nasljeđe i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji seumjetnost, arhitektura, dizajn i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.2.4. PRIPREMNI I POMOĆNI RADOVI PRI DEKORISANJU I ARANŽIRANJU PROSTORA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	72		36	108	6

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa poslovima dekoratera i aranžera prostora, kao i sa postupcima i mjerama zaštite zdravlja i okoline prilikom dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki, kao i dekorisanje prostora. Osposobljavanje za obavljanje pripremnih i pomoćnih radova prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora. Razvijanje kreativnih sposobnosti, manuelnih vještina, preciznosti, odgovornosti, sistematičnosti, timskog rada, analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Identifikuje poslove dekoratera i aranžera prostora
2. Identifikuje postupke i mjere zaštite zdravlja i okoline prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora
3. Izvrši pripreme radove za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
4. Izvrši pripreme radove za dekorisanje prostora za događaje
5. Izvrši pripreme radove za dekorisanje enterijera
6. Izvrši pomoćne radove na dekorisanju i aranžiranju prostora

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje poslove dekoratera i aranžera prostora	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj dekorisanja i aranžiranja prostora	Prostor: prostor za događaje, izlog, postavke i enterijer
2. Objasni razliku između poslova na dekorisanju i poslova na aranžiranju prostora	
3. Opiše ulogu učesnika u izradi i realizaciji plana za dekorisanje i aranžiranje prostora	
4. Navede aktivnosti za izradu plana za dekorisanje i aranžiranje prostora	Aktivnosti za izradu plana: intervju sa investitorom, analiza trenutnog stanja prostora, izrada konceptne table, izrada idejnog rješenja plana za dekorisanje i aranžiranje prostora, izrada finalnog plana za dekorisanje i aranžiranje prostora, izrada trodimenzionalnog modela plana i dr.
5. Navede aktivnosti za realizaciju plana za dekorisanje i aranžiranje prostora	Aktivnosti za realizaciju: organizovanje pripremnih radova, izrada dinamike izvođenja građevinsko-zanatskih radova za realizaciju plana, dekorisanje i aranžiranje prostora, raspoređivanje grupa izvršioca poslova na pozicije, kontrola kvaliteta i opreme, izvođenje završnih radova i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum od 1 do 5.	
Predložene teme	
- Plan dekorisanja i aranžiranja prostora	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje postupke i mjere zaštite zdravlja i okoline prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše uslove rada na radnom mjestu koji utiču na zdravlje pojedinca i grupe	Uslovi rada: osvjetljenje, buka, vibracije, izvori fizičke opasnosti i klimatski uslovi (temperatura, vjetar, kiša, magla, sniježne padavine, atmosferska pražnjenja i dr.)
2. Demonstrira provjeru uslova rada na radnom mjestu, u skladu sa opštim mjerama zaštite na radu, na zadatom primjeru	
3. Opiše mjere zaštite izvršilaca posla na radu	Mjere zaštite izvršilaca posla: mjere kojima se neposredno obezbjeđuje sigurnost na radu, mjere u vezi sa uslovima rada i mjere u vezi sa posebnom zaštitom izvršilaca posla
4. Objasni značaj primjene mjera za zaštitu životne sredine	
5. Navede uređaje i materijale koji imaju nepovoljni uticaj na životnu sredinu	
6. Objasni postupak pravilnog odlaganja i skladištenja otpadnog materijala prilikom realizacije plana za dekorisanje i aranžiranje prostora	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 4, 5 i 6. Za kriterijum 2 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Postupci i mjere zaštite zdravlja i okoline prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Izvrši pripremne radove za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše vrste izloga i postavki	Vrste: statični i pokretni
2. Navede materijalne resurse za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	Materijalni resursi: marketing rekviziti, sredstva za dekorisanje i aranžiranje, alat i pribor, materijal i dr.
3. Opiše opremu za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	Oprema: marketing rekviziti (X baneri, A stantovi, stalci za kataloge/flajere, televizor, totem, pingvin i dr.), sredstva za aranžiranje (sredstva za pričvršćivanje izložbene robe, sredstva za popunjavanje prostora u izlogu, sredstva za izlaganje robe, sredstva za označavanje robe, sredstva za unošenje dinamičnosti u izloge i dr.) i sredstva za dekoraciju (dekorativna sredstva koja dopunjavaju glavni artikal (perle, broševi i drugi aksesuar, prekrivači, porculanske figure, tepisi, platna i dr.) i dekorativna sredstva koja uljepšavaju izlog kao cjelinu (cvijeće, zelenilo, umjetničke slike, pokretne figure, svijetleći predmeti i dr.))
4. Navede materijale od kojih se izrađuje oprema za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	Materijali: metal, drvo, staklo, papir, tekstil, plastika, stiropor, ukrasni materijal (ukrasne trake, ukrasni papir, boje i premazi, svjetlacavi prašak, perlice, ukrasni kamenčići i dr) i dr.
5. Objasni upotrebu alata i pribora za izvođenje poslova dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	Alat i pribor: makaze, skalpel, čekić, bušilica, ekseri, čiode, žice, konac, metar i dr.
6. Prepozna materijalne resurse za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki, na zadatom primjeru	
7. Opiše pripremne radove za izvođenje poslova na dekorisanju i aranžiranju izloga i postavki	Pripremni radovi: postavljanje zaštite izloga (zavjese, platna, papir i dr.) uklanjanje postojeće dekoracije prostora, čišćenje prostora i dr.
8. Demonstrira pripremu izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje, na zadatom primjeru	
9. Demonstrira postupak dopremanja materijalnih resursa za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki na mjesto realizacije, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1, 2, 3, 4, 5 i 7. Za kriterijume 6, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

<p>Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Izvrši pripremne radove za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki</p>	
<p>Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja</p> <p>U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:</p>	<p>Kontekst</p> <p>(Pojašnjenje označenih pojmova)</p>
<p>Predložene teme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izlozi i postavke - Materijalni resursi za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki - Pripremni radovi za izvođenje poslova na dekorisanju i aranžiranju izloga i postavki 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da izvrši pripremne radove za dekorisanje prostora za događaje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše događaje kod kojih postoji potreba za dekorisanjem prostora	Događaji: proslave (vjenčanje, rođendan, žurka, jubilej i dr.), korporativni događaj (godišnja korporativna proslava, profesionalni skup, konferencija, kongres, seminar i dr.) i promotivni događaj (sajam, modna revija, izložba, prezentovanje proizvoda i dr.)
2. Navede materijalne resurse potrebne za dekorisanje prostora za događaje	Materijalni resursi: rekviziti, materijal, dekorativni predmeti, mašine i dr.
3. Opiše opremu za dekorisanje prostora za događaje	Oprema: dekorativni predmeti (cvijetni aranžmani, svijeće, kristali, figure, baloni, ramovi, vaze, platna, zastavice, pokloni za goste, zahvalnice i dr.), rekviziti (postolja, roll-apovi, baneri, panoi, kutije, razni držači od metala i plastičnih materijala, ploče, razne vrste pozadina, dekorativne staze, svijetleći predmeti i dr.) i uređaji za specijalne efekte
4. Navede materijale od kojih se izrađuje oprema za dekorisanje prostora za događaje	Materijali: drvo, šperploča, ljepenka, plastika, staklo, stiropor, tkanina, ukrasni materijal (ukrasne trake, ukrasni papir, razne boje, svjetlucavi prašak, perlice, ukrasni kamenčići i dr.) i dr.
5. Objasni upotrebu alata i pribora za dekorisanje prostora za događaje	Alat i pribor: makaze, skalpel, čekić, ukrasne bušilice, silikonski pištolj, četkice, lijepak, konac, kanap, šabloni, špenadle, čiode, iglice i dr.
6. Prepozna materijalne resurse za dekorisanje prostora za događaje, na zadatom primjeru	
7. Opiše pripremne radove za izvođenje poslova na dekorisanju prostora za događaje	Pripremni radovi: uklanjanje suvišnog mobilijara, uklanjanje postojeće dekoracije prostora, čišćenje prostora i dr.
8. Objasni postupke provjere ispravnosti uređaja za specijalne efekte	Postupci provjere: vizuelna provjera, provjera priključivanjem na strujnu mrežu i dr. Specijalni efekti: dekorativna rasvjeta, video oprema, audio oprema, gobo projekcije, mašine za dimne efekte, suvi led i snijeg, mašine za balončiće, vatrometi, konfete i dr.
9. Demonstrira pripremu prostora za događaje za dekorisanje, na zadatom primjeru	
10. Demonstrira postupak dopremanja materijalnih resursa za dekorisanje prostora za događaje na mjesto realizacije, na zadatom primjeru	

**Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da
Izvrši pripremne radove za dekorisanje prostora za događaje**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja

U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:

Kontekst

(Pojašnjenje označenih pojmova)

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 7 i 8. Za kriterijume 6, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Prostori za događaje
- Materijalni resursi za dekorisanje prostora za događaje
- Pripremni radovi za izvođenje poslova na dekorisanju prostora za događaje

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da izvrši pripremne radove za dekorisanje enterijera	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Razlikuje enterijere prema namjeni	Namjena: stanovanje, poslovanje, ugostiteljstvo i dr.
2. Navede materijalne resurse potrebne za dekorisanje enterijera	Materijalni resursi: dekorativni elementi, materijal, alat i pribor i dr.
3. Opiše dekorativne elemente za dekorisanje enterijera	Dekorativni elementi: zavjese, umjetnička djela (slike, skulpture i dr.), zelenilo (prirodno i vještačko), razni asesoari i dr.
4. Navede materijale od kojih se izrađuju dekorativni elementi za dekorisanje enterijera	Materijali: tkanina, drvo, šperploča, ljepenka, plastika, staklo, stiropor, metal i dr.
5. Opiše način upotrebe alata i pribora za dekorisanje enterijera	Alat i pribor: makaze, testera, skalpel, čekić, ukrasne bušilice, silikonski pištolj, četkice, lijepak, konac, kanap, šabloni, špenadle, čiode, iglice, vinkl, libela, brusilica i dr.
6. Prepozna materijalne resurse za dekorisanje enterijera, na zadatom primjeru	
7. Opiše pripremne radove za izvođenje poslova na dekorisanju enterijera	Pripremni radovi: uklanjanje postojećeg namještaja i mobilijara, zaštita bravarije i stolarije, čišćenje prostora i dr.
8. Demonstrira pripremu prostora za dekorisanje enterijera, na zadatom primjeru	
9. Demonstrira postupak dopremanja materijalnih resursa za dekorisanje enterijera na mjesto realizacije, na zadatom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1, 2, 3, 4, 5, 7 i 8. Za kriterijume 6 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Dekorisanje enterijera
- Materijalni resursi za dekorisanje enterijera
- Pripremni radovi za izvođenje poslova na dekorisanju enterijera

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da izvrši pomoćne radove na dekorisanju i aranžiranju prostora	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše pomoćne radove prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora	Pomoćni radovi: pomoćni poslovi prilikom izrade dekorativnih predmeta i paketa (pripremni poslovi za izradu dekorativnih predmeta, izrada dekorativnih predmeta i postavljanje dekorativnih elemenata), raspoređivanje resursa za dekorisanje i aranžiranje prostora, završni radovi (sakupljanje upotrijebljenih rekvizita, sakupljanje dekorativnih predmeta, odvajanje čistih i prljavih dekorativnih predmeta, čišćenje prostora i dr.), zaštita resursa, vođenje evidencije o materijalnim zaduženjima i razduženjima resursa i dr.
2. Objasni značaj vođenja dokumentacije o primljenim i razduženim materijalnim resursima	
3. Popuni podatke o primljenim materijalnim resursima u odgovarajućoj dokumentaciji, na zadatom primjeru	
4. Demonstrira raspoređivanje materijalnih resursa za dekorisanje i aranžiranje prostora, na zadatom primjeru	
5. Demonstrira provjeru ispravnosti uređaja za specijalne efekte, na zadatom primjeru, u odgovarajućim uslovima	
6. Demonstrira izvođenje pomoćnih radova za dekorisanje i aranžiranje prostora, na zadatom primjeru, na zadatom primjeru	
7. Objasni značaj i način sortiranja i slaganja materijalnih resursa po vrsti, u cilju jednostavnijeg bezbjednog transporta i skladištenja	
8. Demonstrira sortiranje i slaganje materijalnih resursa po vrsti, u cilju jednostavnijeg bezbjednog transporta i skladištenja, na zadatom primjeru	
9. Popuni podatke o razduženim materijalnim resursima, u odgovarajućoj dokumentaciji na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 7. Za kriterijume 3, 4, 5, 6, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

**Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da
izvrši pomoćne radove na dekorisanju i aranžiranju prostora**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja

U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:

Kontekst

(Pojašnjenje označenih pojmova)

Predložene teme

- Pomoćni radovi prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijsku dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici i školskoj radionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i odgovarajuće tehničke propise. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Barugđić B., Aranžiranje izložbeno-prodajnih prostora, Viša škola likovnih i primenjenih umetnosti, Beograd, 2000.
- Jones M., Sustainable Event Management, Earthscan, London, 2010.
- Columbus G., The complete guide to careers in Special Events, John Wiley & Sons, Nju Džersi, 2011.
- Morgan T., Visual Merchandising - Window and in-store displays for retail, Laurence King Publishing, London, 2016.
- Katalozi sa tehničkim karakteristikama materijala i opreme izloga i postavki.
- Časopisi iz oblasti izložbenih prostora.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalozi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi
4.	Materijal (metal, drvo, šperploča, ljepenka, staklo, papir, tekstil, plastika, stiropor, ekseri, čiode, žice, konac, ukrasni materijal-ukrasne trake, ukrasni papir, razne boje, svjetlacavi prašak, perlice, ukrasni kamenčići i dr.)	po potrebi

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
5.	Alat (makaze, skalpel, testera, čekić, bušilica, brusilica, ukrasna bušilica, silikonski pištolj i dr.)	4
6.	Pribor (četkice-za lijepak, za tkaninu, za lak i boju, lijepak, blokovi, konac, kanap, vinkl, libela, metar, šabloni, špenadle, čiode, dupla igla, ljepljiva traka, vodenobazni lak i dr.)	4
7.	Oprema za dekorisanje i aranžiranje prostora (marketing rekviziti, sredstva za aranžiranje, sredstva za dekoraciju, dekorativni predmeti, rekviziti i dr.)	po potrebi
8.	Zaštitna sredstva	po potrebi
9.	Kutija za prvu pomoć	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Uređenje enterijera
- Organizacija izloga i postavki
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Poslovna komunikacija i korespondencija

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)

- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti pripremnih i pomoćnih radova u dekorisanju i aranžiranju prostora, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti dekorisanja i aranžiranja prostora i principa kompozicije na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti umjetničkog izraza i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize zadataka iz oblasti pripremnih i pomoćnih radova u dekorisanju i aranžiranju prostora; razvijanje sposobnosti rukovanja alatom i priborom za dekorisanje i aranžiranje prostora koristeći odgovarajuća zaštitna sredstva; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj proučavanja odnosa u dekorisanju i aranžiranju prostora i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti dekorisanja i aranžiranja prostora, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom nasljeđu, prirodi i životnoj sredini, racionalnom korištenju materijalnih resursa, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti pripremnih i pomoćnih radova pri dekorisanju i aranžiranju prostora; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.5. CRTANJE I SLIKANJE**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	18		90	108	6

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa vještinama slobodručnog crtanja i slikanja prostornih kompozicija, poštujući proporciju i izvor svjetlosti. Osposobljavanje za sagledavanje prostora i predmeta u njemu u tri dimenzije i predstavljanje slobodručnim crtanjem i slikanjem u dvodimenzionoj ravni. Razvijanje kreativnosti, preciznosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, sistematičnosti, upornosti i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Crta osnovne geometrijske forme
2. Crta kompoziciju u prostoru
3. Primijeni postupke ahromatskog slikanja formi u prostoru
4. Primijeni polihromatske postupke slikanja formi u prostoru

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Crta osnovne geometrijske forme	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Prilagodi prostor i pribor za rad u odnosu na zadatak	
2. Objasni namjenu pribora i opreme za crtanje suvim i mokrim crtačkim tehnikama	Pribor i oprema: tabla za crtanje (50cm x 70cm), papir (pelir, natron, hamer i dr.), olovke (H, B i HB), štapići (grafitni, suvi ugalj, masni ugalj, kreda i pastel), tuš, pera, četkice za lavirani tuš, vizir, gumica, oštrilo, selotejp, široka krep traka, mekana krpica, preparatura i fiksativ
3. Navede vrste perspektive zavisno od položaja posmatrača u odnosu na objekat posmatranja	Vrste perspektive: obična, ptičija i žablja
4. Opiše elemente linearne perspektive	Elementi: linija horizonta, nedogled, ortogonalna linija i transversalna linija
5. Navede perspektivne prikaze zavisno od broja tačaka u nedogledu	Perspektivni prikazi: izometrijska perspektiva, centralna perspektiva, ugaona perspektiva i perspektiva sa tri nedogleda
6. Objasni pravila viziranja objekta koji se crta	Pravila: određivanje osnovne jedinice za mjerenje, viziranje sa iste pozicije u prostoru, ispravan položaj tijela i pravilno držanje vizira
7. Objasni skraćenje objekta u odnosu na udaljenost objekta od posmatrača	
8. Opiše način prikazivanja dimenzija posmatranog objekta na crtežu	Dimenzije: širine, visine i dubine
9. Nacrta osnovne geometrijske forme u perspektivi u različitim položajima, na zadanom primjeru	Osnovne geometrijske forme: kocka, kvadar, valjak, kupa, piramida i lopta
10. Izvrši kontrolu i korekciju elemenata na crtežu, na zadanom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 2, 3, 5, 6, 7 i 8. Za kriterijume 1, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Pribor i oprema za crtanje
- Perspektiva
- Pravila viziranja
- Crtanje osnovnih geometrijskih formi u perspektivi

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Crti kompoziciju u prostoru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Odredi princip komponovanja koji odgovara zadatoj temi, na zadatom primjeru	Princip komponovanja: ritam, ravnoteža, kontrast, harmonija, jedinstvo, dominantna i dr.
2. Odredi liniju horizonta u odnosu na položaj posmatranja, na zadatom primjeru	
3. Odredi odnos visine i širine kompozicije u cilju svođenja kompozicije na pravougaonik, na zadatom primjeru	
4. Izvrši kadriranje pravougaonika u format papira, na zadatom primjeru	Kadriranje: uklapanje i skaliranje
5. Opiše način svođenja složenih objekata na jednostavne geometrijske oblike u perspektivi	Složeni objekti: sto, stolica, merdevine, žičane konstrukcije, kišobran, biciklo i dr.
6. Opiše načine sjenčenja u zavisnosti od veličine objekta i izvora svjetlosti	
7. Nacrta kompoziciju sastavljenu od više složenih oblika sa pozadinom u perspektivi, na zadatom primjeru	
8. Izvrši kontrolu i korekciju elemenata na crtežu, na zadatom primjeru	
9. Izvrši naglašavanje djelova crteža koji su u fokusu posmatranja, na zadatom primjeru	
10. Izvrši sjenčenje nacrta kompozicije različitom tehnikom sjenčenja, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 5 i 6. Za kriterijume 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Principi komponovanja - Kadriranje - Crtanje složenih formi u perspektivi - Sjenčenje kompozicije 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Primijeni postupke ahromatskog slikanja formi u prostoru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede vrste slikarstva prema vrsti nosilaca	Vrste slikarstva: zidno i štafelajno
2. Objasni namjenu pribora i opreme za slikanje	Pribor i oprema: papir, ljepenka, slikarsko platno, boje na bazi tempere, ulja, aktilata, suve i voštane pastelne boje, akvarel, gvaš, slikarske četkice i palete, organske ili akrilne preparature i dr.
3. Objasni razliku između skice i analitičke studije	
4. Objasni ahromatske postupke slikanja objekata u prostoru	
5. Naslika osnovne geometrijske forme ahromatskim postupkom, u različitim položajima u odnosu na horizont, na zadanom primjeru	
6. Predstavi kjaro-skuro na zadanom modelu	
7. Izvede ahromatske postupke gradacije i modelacije, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijume od 5 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Vrste slikarstva prema vrsti nosilaca - Pribor i oprema za slikanje - Ahromatski postupci slikanja - Kjaro-skuro - Gradacija i modelacija 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Primijeni polihromatske postupke slikanja formi u prostoru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni bojene odnose u prikazivanju objekata u prostoru	Bojeni odnosi: toplo-hladni, komplementarni i dr.
2. Objasni polihromatske postupke slikanja objekata u prostoru	
3. Naslika polihromatskim postupkom osnovne geometrijske forme u perspektivi u različitim položajima u odnosu na horizont, na zadatom primjeru	
4. Predstavi vazdušnu perspektivu na objektima u prostoru, na zadatom primjeru	
5. Naslika kompoziciju sastavljenu od više složenih oblika sa pozadinom u perspektivi, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Bojeni odnosi - Polihromatski postupci slikanja - Vazdušna perspektiva 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Crtanje i slikanje je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici ili školskom ateljeu opremljenim preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno ili u parovima, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Posebnu pažnju obratiti na organizaciju prostora pri crtanju elemenata i kompozicija, na taj način da se između štafelaja i objekta posmatranja omogući određena distanca i slobodan prostor. Omogućiti da za svaki naredan zadatak, učenici mijenjaju mjesto sjedenja u odnosu na objekat posmatranja, kako bi savladali crtanje iz svih uglova posmatranja. Mrtve prirode bi trebale biti postavljene tako da se u njihovoj neposrednoj blizini ne nalazi ništa što bi skretalo pažnju učenika sa predmeta prenošenja. Kod izvođenja vježbi sa zadacima koji se odnose na ahromatske boje preporučuje se da i predmeti od koji se prenose budu obojeni ahromatski. U početnim vježbama izbjegavati predmete koji su obojeni u više boja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i kataloge udruženja likovnih umjetnika. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Kekeljević I., Slobodoručno crtanje, FTN Izdavaštvo, Novi Sad, 2015.
- Paricio J., Perspective Sketching, Rockport Publishers, Beverli, 2015.
- Stephanie T., Sketching for Architecture + Interior Design, Laurence King Publishing Ltd, London, 2015.
- Meuser N., Drawing for Architects: Construction and Design Manual, DOM Publishers, Berlin, 2015.
- Bagnal B., Crtanje i slikanje, Mono i Manjana, Beograd, 2008.
- Hozo K., Slikarstvo – Metode slikanja – Materijali, Svjetlost, Sarajevo, 1991.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štafelaj / kozlič / tabla za crtanje i slikanje	16

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
4.	Pribor za crtanje i slikanje (olovke različite tvrdoće, ugljeni štapići, tuš, pero, akvarel boje, tempere, četkice, palete i dr.)	16
5.	Štampač	1
6.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Maketarstvo u graditeljstvu
- Principi grafičkog dizajna
- Tehnike bojanja i štampanja tekstila
- Istorija arhitekture
- Moda i odijevanje
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera
- Modni stilovi

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom

- vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti crtanja i slikanja prilikom istraživanja stručne literature; različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti crtanja i slikanja na stranom jeziku i dr.)
  - Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize zadataka iz oblasti crtanja i slikanja; uočavanje zakonitosti perspektive kao optičke iluzije; razvijanje sposobnosti rukovanja priborom za crtanje i slikanje; razvijanje vještine grafičkog predstavljanja prostora i objekata na crtežu; korišćenje razmjere i proporcije u grafičkom predstavljanju prostora i objekata i dr.)
  - Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti crtanja i slikanja, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
  - Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
  - Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala za crtanje i slikanje, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija materijala za izvođenje praktičnih zadataka i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti crtanja i slikanja; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, umjetnost, arhitektura i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji se umjetnost, arhitektura, dizajn i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.2.6. SOFTVERSKI ALATI ZA MODELOVANJE I DIZAJNIRANJE OBJEKATA I PROSTORA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	28		116	144	8

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa metodama i sredstvima kompjuterske grafike pri izradi tehničkog crteža i djelova tehničke dokumentacije. Osposobljavanje za izradu grafičkih djelova projektne dokumentacije za arhitektonske objekte korišćenjem računarskog programskog paketa, kao i za njeno čuvanje, štampanje i razmjenu. Razvijanje kreativnih sposobnosti, manuelnih vještina, preciznosti, odgovornosti, sistematičnosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Podesi radni prostor kompjuterskog programa za izradu grafičkih djelova projektne dokumentacije
2. Primijeni softver za kompjutersko modelovanje za kreiranje 2D modela elemenata objekata
3. Modifikuje objekte na tehničkom crtežu primjenom odgovarajućeg alata
4. Organizuje crtež u slojeve i blokove primjenom odgovarajućeg softvera
5. Tehnički obradi nacrtane djelove grafičke dokumentacije primjenom odgovarajućeg softvera
6. Podesi radno okruženje softverskog programa za 3D modelovanje
7. Primijeni softver za kompjutersko modelovanje za kreiranje 3D modela
8. Primijeni softver za kompjutersko modelovanje za izradu digitalnih prikaza (rendera) objekta
9. Izvrši tehničku obradu crteža i 3D prikaza objekta

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Podesi radni prostor kompjuterskog programa za izradu grafičkih djelova projektne dokumentacije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede vrste softvera i njihovu primjenu za izradu grafičkog dijela projektne dokumentacije	Vrste softvera: <i>AutoCAD, ArchiCAD, SketchUp, Photoshop, Illustrator</i> i dr.
2. Opiše djelove prozora softverskog programa za izradu grafičkog dijela projektne dokumentacije i zavisnost njegovog izgleda od izabranog radnog prostora	Djelovi prozora: paleta alata, padajući meni, radna površina za crtanje i komandna linija
3. Prilagodi parametre softvera za izradu grafičkog dijela projektne dokumentacije, na zadatom primjeru	Parametri: granice crteža, jedinice mjere za dužinu i jedinice mjere za ugao
4. Objasni namjenu tastera miša i tastature za upravljanje naredbama u programu	Namjena tastera miša: lijevi taster za odabir komande iz menija ili paleta sa alatkama, za određivanje položaja elemenata pri crtanju i za odabir elemenata koji se modifikuju; desni taster za potvrdu određenih komandi i otvaranje pomoćnog menija, srednji taster-točkić za zumiranje i pomjeranje radne površine i dr.
5. Definiše koordinatne sisteme u ravni i vrste koordinata	Koordinatni sistemi u ravni: pravougli (Dekartov) i polarni Vrste koordinata: apsolutne i relativne
6. Demonstrira unošenje koordinata tačke u radnom prostoru, na zadatom primjeru	
7. Izabere nacrtane tačke, na zadatom primjeru	
8. Otvori postojeće crteže iz biblioteke podataka, na zadatom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4 i 5. Za kriterijume 3, 6, 7 i 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- *Workspaces*
- Priprema za crtanje

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Primijeni softver za kompjutersko modelovanje za kreiranje 2D modela elemenata objekata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše korišćenje radnih režima , na zadatom primjeru	Radni režimi: <i>Ortho, Polar i Osnap</i>
2. Razlikuje alate na paleti za crtanje objekata	Objekti: tačka, linija, prava, polilinja, poligon, četvorougao, luk, kružnica, elipsa i luk elipse
3. Nacrta liniju interaktivno i numerički primjenom alata za crtanje linije, na zadatom primjeru	
4. Nacrta figuru sastavljenu od linija, na zadatom primjeru	
5. Nacrta kružnicu, kružni prsten i kružni luk, primjenjujući različite načine crtanja, na zadatom primjeru	
6. Nacrta kompozicije različitih geometrijskih oblika, na zadatom primjeru	
7. Nacrta poliliniju, primjenom odgovarajućeg alata, na zadatom primjeru	
8. Demonstrira korišćenje alata za očitavanje podataka sa crteža, na zadatom primjeru	Podaci: rastojanje, obim i površina
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Alati za crtanje - Uslužne komande 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Modifikuje objekte na tehničkom crtežu primjenom odgovarajućeg alata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira različite vrste kopiranja objekata , na zadatom primjeru	Vrste kopiranja: višestruko, paralelno, osno i kopiranje po kvadratnoj ili kružnoj matrici Objekat: linija, kružnica, elipsa i poligon
2. Demonstrira korišćenje alata za pomjeranje objekata , na zadatom primjeru	Pomjeranje objekata: translacija i rotacija
3. Primijeni različite postupke promjene veličine objekata , na zadatom primjeru	Postupci promjene veličine: produžavanje, skraćivanje i promjena zapremine
4. Demonstrira korišćenje alata za doradu objekata , na zadatom primjeru	Dorada: odsijecanje, prekidanje, obaranje ivica i spajanje ivica kružnim lukom
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 4.	
Predložene teme	
- Osnovne transformacije i izmjene na objektima	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Organizuje crtež u slojeve i blokove primjenom odgovarajućeg softvera	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasnjene označenih pojmova)
1. Objasni organizaciju crteža u slojevima	Slojevi: za zidove, otvore, namještaj, kote, instalacije i opis
2. Izvrši raslojavanje crteža prema karakteristikama elemenata, na zadatom primjeru	
3. Podese osnovne parametre sloja , na zadatom primjeru	Parametri sloja: naziv, boja, tip linije, debljina linije, aktivan (neaktivan), uključen (isključen), zamrznut (odmrznut), zaključan (otključan), stil štampanja, uključeno za štampanje (isključeno za štampanje) i dr.
4. Objasni pojam blokova i prednosti rada sa njima	
5. Kreira biblioteku blokova u cilju višestruke upotrebe na crtežima, na zadatom primjeru	
6. Umetne blokove na crtež, na zadatom primjeru	
7. Napravi izmjene na blokovima, na zadatom primjeru	
8. Objasni upotrebu blokova sa atributima	
9. Demonstrira upotrebu blokova sa atributima, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 4 i 8. Za kriterijume 2, 3, 5, 6, 7 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Rad sa slojevima - Korišćenje blokova - Blokovi sa atributima 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Tehnički obradi nacrtane djelove grafičke dokumentacije primjenom odgovarajućeg softvera	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Formira kotni stil podešavajući osnovne parametre kotnog stila prema pravilima kotiranja tehničkih crteža, na zadatom primjeru	Parametri: naziv kotnog stila, izgled glavne i pomoćne kotne linije, kotni završetak, simboli, kotni tekst, rastojanje paralelnih kota, rastojanje kotnog broja od glavne kotne linije i dr.
2. Formira tekstualni stil podešavajući parametre tekstualnog stila, na zadatom primjeru	Parametri: naziv tekstualnog stila, font, stil, visina, širina i ugao nagiba slova
3. Kotira karakteristične dimenzije objekata primjenom odgovarajućih alata iz palete za kotiranje, na zadatom primjeru	Karakteristične dimenzije: dužina linije, luka i rastojanja između elemenata (ortogonalno i pod uglom); poluprečnik i prečnik kružnice i ugao
4. Kotira elemente tehničkog crteža primjenom osnovnih pravila za kotiranje izabranim kotnim stilom, na zadatom primjeru	
5. Umetne tekstualni sadržaj u odgovarajuću poziciju na crtežu, na zadatom primjeru	Tekstualni sadržaj: opisi, legende, naslovi i dr.
6. Primijeni postupak šrafiranja elemenata na crtežu, na zadatom primjeru	Postupak šrafiranja: odabir tipa šrafure ili boje, odabir zatvorenog područja koje se šrafira, podešavanje razmjere šrafure, ugla i dr.
7. Napravi geometrijske primitive u prostoru, prema zadatom primjeru	Geometrijski primitivi: kvadar, lopta, valjak, kupa, piramida, torus, kosa ravan i polisolid
8. Definiše Bulove operacije i njihovu primjenu	Bulove operacije: <i>Union, Subtract i Intersect</i>
9. Kreira složena zapreminska tijela od primitiva primjenom Bulovih operacija, prema zadatom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 8. Za kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 7 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Umetanje šrafure
- Dodavanje teksta
- Kotiranje
- Pravljenje primitiva
- Bulove operacije

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Podesi radno okruženje softverskog programa za 3D modelovanje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede adekvatne softvere za digitalnu izradu 3D modela	Softver: <i>ArchiCad, AutoCad, SketchUp, 3dsMax, GIS</i> i dr.
2. Opiše ulogu elemenata radnog okruženja softverskog programa za 3D modelovanje	Elementi radnog okruženja: padajući meni, <i>toolbar, tab bar, info box, toolbox, quick options bar</i> , navigator i dr.
3. Objasni korisnički koordinatni sistem	
4. Objasni postupke učitavanja 2D crteža u softverski program za 3D modelovanje	Postupci: čuvanje dokumenta u odgovarajućoj ekstenziji, otvaranje dokumenta u odgovarajućem softverskom programu, preuzimanje slojeva crteža prilikom otvaranja dokumenta, skaliranje crteža na odgovarajuću veličinu i dr.
5. Demonstrira unošenje 2D crteža u softverski program za 3D modelovanje, na zadatom primjeru	
6. Izvrši podešavanje razmjere crteža, na zadatom primjeru	
7. Podesi osnovne parametre radne površine, na zadatom primjeru	Osnovni parametri: jedinica mjere za dužinu, jedinica mjere za ugao, pravac za ugao mjerenja, orijentacija za ugao mjerenja, format papira, pomoćna mreža tačaka, ikona koordinatnog sistema i dr.
8. Podesi pomoćne parametre za 2D crtanje i 3D modelovanje koristeći <i>toolbar</i> i navigator, na zadatom primjeru	Pomoćni parametri: <i>snap</i> vodiči i tačke, vidljivost elemenata na ekranu, spratna visina i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijume od 5 do 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Softveri za digitalnu izradu 3D modela - <i>Interface</i> - Priprema za crtanje i modelovanje 	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Primijeni softver za kompjutersko modelovanje za kreiranje 3D modela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Podese osobine elemenata crteža , koristeći odgovarajući <i>toolbar</i> , na zadanom primjeru	Elementi crteža: linije, kružnice, šrafure, tekst i dr.
2. Izvrši doradu 2D crteža za razvoj 3D modela, na zadanom primjeru	
3. Opiše ulogu biblioteka u softverskom programu za 3D modelovanje	
4. Demonstrira unošenje eksternih biblioteka u softverski program za 3D modelovanje, na zadanom primjeru	
5. Kreira 3D model objekta koristeći alate iz <i>toolboxa</i> , na zadanom primjeru	
6. Izvrši materijalizaciju 3D modela, na zadanom primjeru	
7. Podese karakteristike materijala koristeći odgovarajući <i>toolbar</i> , na zadanom primjeru	
8. Izvrši provjeru i po potrebi korekciju kreiranog 3D modela, koristeći alat i prozor za prikaz presjeka objekta, na zadanom primjeru	
9. Izvrši provjeru i po potrebi korekciju kreiranog 3D modela, koristeći alate i prozor za prikaz 3D izgleda objekta, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 3. Za kriterijume 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Alati za crtanje i modelovanje - Uslužne komande 	

Ishod 8 - Učenik će biti sposoban da Primijeni softver za kompjutersko modelovanje za izradu digitalnih prikaza (rendera) objekta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede vrste softvera za izradu rendera 3D modela	Vrste softvera: <i>ArchiCAD, Studio Artlantis, Lumion, SketchUp</i> i dr.
2. Objasni postupke podešavanja rendera 3D modela	Podešavanja rendera: pozadina (scena), kvalitet fotografije, osvjetljenje, efekti, pozicija kamere i dr.
3. Izvrši podešavanja rendera 3D modela objekta, na zadatak primjeru	
4. Testira render 3D modela objekta, na zadatak primjeru	
5. Izvrši izmjene podešavanja radi poboljšanja konačnog rezultata rendera 3D modela objekta, na zadatak primjeru	
6. Izradi finalnu verziju rendera 3D modela objekta, na zadatak primjeru	
7. Demonstrira čuvanje i podešavanje formata crteža, na zadatak primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Softveri za izradu rendera 3D modela - Digitalni prikaz 3D modela 	

Ishod 9 - Učenik će biti sposoban da izvrši tehničku obradu crteža i 3D prikaza objekta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede postupke za tehničku obradu crteža i 3D prikaza i njegovo pripremanje za štampu	Postupci: pozicioniranje 3D prikaza, postavljanje teksta, crtanje okvira, unošenje informacija o crtežu, čuvanje, priprema za štampu i dr.
2. Podesi poziciju crteža i 3D prikaza na listu zadanog formata, na zadanom primjeru	
3. Postavi tekst na grafičkom prilogu, na zadanom primjeru	
4. Nacrta okvire na grafičkom prilogu, na zadanom primjeru	
5. Unese informacije o crtežu na grafičkom prilogu, na zadanom primjeru	
6. Demonstrira čuvanje i podešavanje formata crteža, na zadanom primjeru	
7. Izvrši pripremu crteža za štampu, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnička obrada crteža i 3D prikaza - Priprema crteža za štampu 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe u računarskoj učionici, opremljenoj preporučenim materijalnim uslovima i softverom za izradu grafičkog dijela projektne dokumentacije AutoCAD i/ili ArchiCAD. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u računarskoj učionici, opremljenoj preporučenim materijalnim uslovima i softverom za izradu grafičkog dijela projektne dokumentacije AutoCAD i/ili ArchiCAD. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Kako se modul Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora izučava u okviru dva obrazovna programa (OP Tehničar za arhitekturu i dizajn enterijera i OP Tehničar za dekorisanje i aranžiranje prostora), preporučuje se da se zadaju zadaci koji su od značaja za struku. Preporučuje se da se godišnji plan osmisli tako da se omogući učenicima i upoznavanje sa ostalim softverima za modelovanje i izradu digitalnih prikaza (rendera), kao što su SketchUp, Studio Artlantis, Lumion, Photoshop i dr. Prilikom realizacije modula preporuka je da se izradi 2D podloga u AutoCAD-u, iz koje bi se razvijao 3D model u ArchiCAD-u, da bi se učenicima omogućilo savladavanje oba programa, kao i razumijevanja kompatibilnosti CAD-ova.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Vojinović R.; Drakulović M.; Knežević I., Primjena računara u arhitekturi i građevinarstvu I i II dio, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2017.
- Omura G.; Benton B., AutoCAD 2017 i AutoCAD LT 2017, Mikro knjiga, Beograd, 2017.
- Grupa autora, ArchiCAD 19: Tri knjige u jednoj, Mikro knjiga, Beograd, 2015.
- Jovanović D., Kompjuterska grafika, Univerzitet Crne Gore, Mašinski fakultet, Podgorica, 2010.
- Klem N., Uvod u primenu računara, Građevinska knjiga, Beograd, 2008.
- Aleksić V., Primjena računara u građevinarstvu za II razred građevinske škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2006.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	17

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Skener	2
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Uređenje enterijera
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Principi grafičkog dizajna

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu, korišćenjem raznih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija, poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Komunikacija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti softverskih alata za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora prilikom korišćenja stručne literature; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti softverski alata za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom primjene softverskih alata za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora na konkretnim primjerima; razvijanje sposobnosti kritičkog uvažavanja i radoznalosti; razvijanje funkcionalnog matematičkog znanja i vještina, koje

- se mogu primjenjivati u različitim situacijama; razvijanje sposobnosti rukovanja računarom pri korišćenju softverskih alata za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za izradu grafičkog dijela projekta, kao i zadataka iz oblasti modelovanja i dizajniranja objekata i prostora; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
  - Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
  - Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija materijala za izvođenje praktičnih zadataka i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti softverskih alata za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.7. TEHNIKE ZA IZRADU DEKORATIVNIH ELEMENATA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	72		72	144	8

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa karakteristikama materijala i tehnikama njihove obrade pri izradi dekorativnih elemenata. Osposobljavanje za pravilan odabir materijala, alata i pribora za konkretnu namjenu, obradu i ukrašavanje materijala, primjenom različitih tehnika za izradu dekorativnih elemenata, kao i postupcima održavanja i skladištenja materijala. Razvijanje kreativnih sposobnosti, manualnih vještina, preciznosti, odgovornosti, timskog rada, sistematičnosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Analizira proces izrade dekorativnih elemenata
2. Primijeni tehnike izrade i dekoracije elemenata od papira na različitim podlogama i materijalima
3. Primijeni tehnike dekorisanja bojama na elementima od različitih materijala
4. Primijeni tehnike izrade i dekorisanja elemenata od glinenih masa
5. Primijeni tehnike dekorisanja elemenata od gipsa
6. Sprovede postupke izrade dekorativnih elemenata od tkanine
7. Sprovede postupke izrade dekorativnih elemenata od drveta
8. Primijeni tehnike izrade dekoracija od cvijeća

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira proces izrade dekorativnih elemenata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše faze izrade dekorativnog elementa	Faze: analiza, planiranje, izrada skice, priprema radnog mjesta, izbor materijala, alata i pribora, obrada materijala, završna dekoracija i kontrola kvaliteta
2. Objasni značaj izrade skice izgleda dekorativnog elementa	
3. Objasni postupak mjerenja i obrade različitih vrsta materijala za izradu dekorativnog elementa na osnovu skice	
4. Opiše način upotrebe odgovarajućeg materijala i alata za izradu dekorativnog elementa	Materijal: drvo, šperploča, ljepenka, plastika, staklo, stiropor, tkanina, papir i dr. Alat: makaze, skalpel, ukrasne bušilice, šegice i dr.
5. Objasni postupak pripreme ukrasnih materijala prilikom izrade dekorativnog elementa	Priprema: lijepljenje, vezivanje, lakiranje, postavljanje u šablone i dr. Ukrasni materijal: ukrasne trake, ukrasni papir, boje i premazi, svjetlucavi prašak, perlice, ukrasni kamenčići i dr.
6. Objasni kontrolu procesa izrade dekorativnog elementa po fazama	
7. Opiše greške pri izradi dekorativnog elementa i načine njihovog uklanjanja	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Faze izrade dekorativnih elemenata - Materijal, alat i pribor za izradu dekorativnih elemenata - Kontrola kvaliteta u skladu sa standardima - Primjena zaštitnih mjera i očuvanje okoline 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Primijeni tehnike izrade i dekoracije elemenata od papira na različitim podlogama i materijalima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše osnovne i sekundarne sirovine za proizvodnju papira	Osnovne sirovine: celuloza i drvenjača Sekundarne sirovine: stari papir, biljna tekstilna vlakna (lan, pamuk, konoplja) i tekstilni otpaci
2. Razlikuje vrste papira	Vrste: prema namijeni (novinski, štamparski, pisači, ambalažni, dekorativni, specijalni), prema gramaži (običan, polukarton, karton, ljepenka), prema izgledu i tipu (bond papir, sjajni papir, mat papir, reciklažni, papir sa svilenim premazom i dr.)
3. Objasni primjenu papira za izradu dekorativnog elementa	
4. Opiše način upotrebe alata i pribora prilikom izrade dekorativnog elementa od papira	Alat i pribor: makaze, skalpel, četkice (za lijepak, za lak i boju), lijepak, konac, kanap, šabloni, špenadle, čiode, heftalica i dr.
5. Navede vrste i osobine ljepila koje se koriste pri izradi dekorativnog elementa od papira	Vrste: univerzalni lijepak, foto lijepak, silikonski lijepak, akril dekupaž lijepak, lijepak u spreju i dr.
6. Opiše način pripreme podloge u zavisnosti od vrste materijala	Materijal: drvo, metal, staklo i porcelan, keramika i dr.
7. Izabere ljepila prema njegovim osobinama i osobinama podloge, na zadatom primjeru	
8. Opiše tehnike izrade dekorativnog elementa od papira	Tehnike: dekupaž, origami, <i>quilling</i> , papir maše i dr.
9. Demonstrira izradu dekorativnih elemenata od papira primjenom odgovarajućih tehnika, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadatom primjeru	
10. Demonstrira postupak izrada i dekorisanja pozivnica i čestitki primjenom različitih tehnika, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadatom primjeru	Izrada: mjerenje, obilježavanje, rezanje, savijanje i dr. Dekorisanje: bušenje, lijepljenje, slikanje, lijepo pisanje i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 8. Za kriterijume 7, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

<p>Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Primijeni tehnike izrade i dekoracije elemenata od papira na različitim podlogama i materijalima</p>	
<p>Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:</p>	<p>Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)</p>
<p>Predložene teme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrste papira - Alat i pribor za izradu dekorativnih elemenata od papira - Tehnike za izradu dekorativnih elemenata od papira 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Primijeni tehnike dekorisanja bojama na elementima od različitih materijala	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše pribor i materijal za slikanje na različitim podlogama	Pribor: univerzalne četkice za sve podloge, četkice za šablon, suđeraste četkice, špakle, blokovi, kalupi, šabloni, bušač za papir i dr. Materijal: akrilne i uljane boje, aditivi, osnovni premazi, boje u spreju, akrilne paste, vosak, uljane boje, boje za svilu, boje za staklo, boje za tekstil, boje za keramiku i boje za drvo Podloga: keramika, staklo i tekstil
2. Opiše način oslikavanja različitih podloga	
3. Izabere vrstu boje, zavisno od podloge za koju je namijenjena, na zadatom primjeru	
4. Opiše tehnike dekorisanja elementa od keramike	Tehnike: bojenje, slikanje, crtanje, termička obrada, glaziranje i održavanje
5. Objasni svojstva stakla, tradiciju izrade i načine obrade stakla	Svojstva: visoka propustljivost svjetlosti, mala gustina, velika tvrdoća i čvrstoća, mala električna i toplotna provodljivost i dr.
6. Opiše tehnike slikanja na staklu	Tehnike: graviranje, pjeskarenje, slikanje, vitraž i dr.
7. Objasni postupak termičke obrade i održavanja bojenih predmeta od stakla	
8. Opiše tehniku bojanja i slikanja tekstila	
9. Objasni postupak fiksiranja boja i održavanja oslikanog elementa od tekstila	
10. Demonstrira tehnike dekorisanja bojama elemenata od različitih materijala, korišćenjem odgovarajućeg pribora, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4, 6, 7, 8 i 9. Za kriterijume 3 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Pribor i materijal za slikanje na različitim podlogama - Tehnike dekorisanja bojama na različitim podlogama 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Primijeni tehnike izrade i dekorisanja elemenata od glinenih masa	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše svojstva gline kao materijala za izradu dekorativnog elementa	Svojstva: plastičnost, skupljanje, čvrstoća, poroznost i dr.
2. Objasni podjelu glinenih masa prema stepenu plastičnosti	Podjela: plastične i neplastične mase
3. Razlikuje tehnike modelovanja i oblikovanja glinenih masa	Tehnike: prstima, alkama, na grnčarskom točku i po kalupu
4. Razlikuje alat i pribor za oblikovanje i modelovanje glinenih masa	Alat i pribor: nožić, skalpel, staklena podloga, modlice, sjekači i ostali pomoćni alati za oblikovanje, pasta mašina, mini pećnica, papir za pečenje, vodenobazni lak i četkice
5. Opiše vrste kalupa i odlivaka	Kalupi: fleksibilni (<i>latex</i> guma, silikonska guma i uretanska guma) i čvrsti (gips, beton, laminat, plastika i dr.)
6. Objasni postupak ručne izrade ukrasnih predmeta od glinenih masa	
7. Demonstrira postupak ručne izrade dekorativnih elemenata od glinenih masa, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadanom primjeru	
8. Objasni postupak završne obrade i tehnike dekorisanja ukrasnih elemenata od glinenih masa	Tehnike: urezivanje, utiskivanje, apliciranje, modeliranje, otiskivanje, inkrustacija, slikanje, izrada ornamenata i dr.
9. Demonstrira postupak finalne obrade i tehnike dekorisanja elemenata od glinenih masa, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadanom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 8. Za kriterijume 7 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Glina za modelovanje
- Tehnike izrade dekorativnih elemenata od gline
- Alat i pribor za obradu gline

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Primijeni tehnike dekorisanja elemenata od gipsa	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše svojstva gipsa kao materijala za izradu dekorativnog elementa	
2. Objasni postupak izrade dekorativnog elementa izlivanjem u kalupe	Kalupi: fleksibilni i čvrsti
3. Objasni način upotrebe alata i pribora za izradu dekorativnog elementa izlivanjem	Alat i pribor: nož, špahtla, turpija, skalpel i dr.
4. Opiše način pripreme gipsane mase za izradu dekorativnog elementa	
5. Opiše način oblikovanja i modelovanja gipsane mase kod izrade dekorativnog elementa	
6. Objasni postupak izlivanja gipsane mase u pripremljeni kalup	
7. Demonstrira postupak izlivanja elemenata od gipsa u pripremljeni kalup, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadatom primjeru	
8. Demonstrira postupak sušenja i pečenja dekorativnog elementa, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadatom primjeru	
9. Opiše tehnike dekorisanja elemenata od gipsa	Tehnike: bojanje, lakiranje i dr.
10. Demonstrira obradu i dekorisanje elemenata od gipsa, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadatom primjeru	Obrada: brušenje, šmirglanje i glačanje
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 9. Za kriterijume 7, 8 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Svojstva gipsa kao materijala - Alat i pribor za obradu i dekorisanje elemenata od gipsa - Tehnike izrade i dekorisanja elemenata od gipsa 	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Sprovede postupke izrade dekorativnog elementa od tkanine	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni podjelu tekstilnih vlakana prema porijeklu i načinu dobijanja	Podjela: prirodna (biljna (od kore, od lista, od sjemena, od drveta, od trave, od trske i dr.) i životinjska (vuna, dlaka, koža, svila, filc, mineralna)) i sintetička (poliester, polipropilen, poliamid, akril i dr.)
2. Uoči razliku u tkaninama u pogledu strukturnih svojstava , na zadanom primjeru	Strukturna svojstva: tanke i glatke, jednoboje i višebojne uzorkovane s pravougaonim i zaobljenim šarama i ornamentikom, voluminozne s florom i bez njega, plišane, frotirane, rebraste, dvostruke i višeslojne, s jednim ili s dva lica, cjevaste, višeosne, izgleda prirodne kože, laminirane, izrazito velike čvrstoće i dr.
3. Objasni upotrebu tkanina za izradu dekorativnog elementa	Tkanine: koža, skaj, svila, saten, til i dr.
4. Objasni vrste i upotrebu pozamanterije za dekoraciju elementa od tkanine	Pozamanterija: trake, perle, drikeri, nitne, ukrasna dugmad, cirkoni, modne trake, aplikacije i dr.
5. Objasni postupak krojenja dekorativnih materijala	Krojenje: ručno i mašinsko
6. Opiše ručni način šivenja pri izradi dekorativnog elementa, korišćenjem pribora za ručno šivenje	Ručni način šivenja: različite vrste bodova (osnovni - ravni, kosi, „riblja kost“, cik-cak, „slijepi bod“, stepenasti i dr), fircanje, ručno ušivanje dugmadi i dr. Pribor za ručno šivenje: ručne igle, naprstak, makaze, konac za ručno šivenje, pribor za uvlačenje konca, paralice, <i>dupla igla</i> , ljepljiva traka, lijepak za materijal i dr.
7. Objasni provjeru funkcionalnosti mašine za šivenje, podešavanje i postavljanje odgovarajućih dodataka za pripremu šivenja	Podešavanje: zategnutost donjeg i gornjeg konca, regulisanje gustine, boda, brzina šivenja i dr. Dodaci: različite vrste stopica, graničnici, <i>overlock</i> i dr.
8. Opiše mašinski način šivenja pri izradi dekorativnog elementa od tkanine	Mašinski način šivenja: nabiranje, rol porub, opšivanje, cik cak bod, prišivanje dugmadi, izrada aplikacija, izrada rupica, školjka bod, fagot bod, saten bod, streč bodovi (dekorativni <i>stretch</i> bodovi, <i>Fine Tuning Stretch Stitches</i> , <i>overlock</i> bod, <i>super stretch</i> bod, žabice, aplikacija obametnim bodom, <i>super overlock</i> bod, trostruki bod) i dr.
9. Demonstrira postupak izrade dekorativnih elemenata od tkanine, ručno i mašinski, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora , na zadanom primjeru	Alat i pribor: mašina za šivenje, aparat za postavljanje nitni i drikeri, igle, krojački santimetar, kreda, čiode, naprstak, makaze, konac, pribor za uvlačenje konca, varalice, dupla igla, ljepljiva traka, lijepak za materijal i dr.

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Sprovede postupke izrade dekorativnog elementa od tkanine	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
10. Demonstrira postupak ukrašavanja i način izvođenja pri izradi dekorativnih elemenata od tkanine, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadatom primjeru	<p>Postupak ukrašavanja: izrada ručnog veza, pozicioniranje cirkona, perli, ukrasnih dugmadi, nitni, modnih traka, čipki, aplikacija i dr.</p> <p>Način izvođenja: ručno, mašinski, aparatom za postavljanje nitni i drikera i dr.</p>
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 4, 5, 6, 7 i 8. Za kriterijume 2, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tkanine za dekorisanje - Pozamanterija - Ručni način šivenja - Mašinski način šivenja - Tehnike izrade dekorativnih elemenata od tkanine - Alat i pribor za obradu tkanine 	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Sprovede postupke izrade dekorativnih elemenata od drveta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Razlikuje fizičko-mehanička i estetska svojstva drveta	Fizička svojstva: zapreminska masa i higroskopnost Mehanička svojstva: tvrdoća, čvrstoća, elastičnost i žilavost Estetska svojstva: boja, tekstura, sjaj i finoća
2. Opiše način korišćenja alata i pribora za ručnu obradu drveta	Alati: za rezanje i krojenje, za rendisanje, za bušenje, za dubljenje, za brušenje i pomoćni alati (stege, čekići, kliješta i dr.) Pribor: metar, skalpel, ljepilo, ekseri, spojna sredstva, i dr.
3. Objasni tehniku izrade dekorativnog elementa od drveta	Tehnika izrade: tokarenje, brušenje, lijepljenje i dr.
4. Objasni postupak površinske obrade elemenata od drveta	Obrada: bojenje (bijeljenje, bajcovanje, štampanje teksture), grundiranje (impregniranje, špahtovanje) lakiranje, brušenje, poliranje, furniranje i dr.
5. Opiše način upotrebe plute za izradu dekorativnog elementa	
6. Demonstrira postupak obrade i dekorisanja plute za izradu dekorativnih elemenata, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadatom primjeru	
7. Demonstrira postupak izrade dekorativnih elemenata od drveta, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadatom primjeru	
8. Demonstrira završnu obradu površina od drveta, primjenom tehnika dekorisanja , korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, na zadatom primjeru	Tehnike dekorisanja: dekupaž, oslikavanje, pirografija i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijume 6, 7 i 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Fizičko-mehanička i estetska svojstva drveta - Alat i pribor za obradu i dekorisanje drveta i plute - Tehnike obrade i dekorisanja drveta i plute 	

Ishod 8 - Učenik će biti sposoban da Primijeni tehnike izrade dekoracija od cvijeća	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Razlikuje vrste i osnovne karakteristike rezanog cvijeća	Rezano cvijeće: ruža, gerber, ljiljan, margarita, orhideja, karanfil, astromerija, kala, hrizantema i dr.
2. Opiše karakteristike aranžiranja cvijeća raznim stilovima	Stilovi: kineski stil, japanski stil, stil <i>Rikkwa</i> , ikebana stil, <i>Nagjere</i> , <i>Moribana</i> i dr.
3. Objasni namjenu osnovnog i pomoćnog materijala i alata pri pravljenju cvjetnog aranžmana od prirodnog cvijeća	Namjena: pričvršćivanje, vezivanje, postavljanje i dr. Osnovni i pomoćni materijal: repromaterijal (ukrasne trake, rolne i jutane tašnice za cvijeće, dekorativni papir, organdin i mreže za cvijeće, dekorativni sisal i rafija, gel, dekorativni kamenčići, staklići i pijesak za dekoraciju, gliter i sunđer za cvijeće, papirne kutije za izradu cvjetnih aranžmana i dr.), materijal za dekoraciju (biseri za dekoraciju, dekorativne organdin vrećice i podloge, dekorativni leptiri, ptičice, sove, žabe, ukrasno perje, dekorativna srca i bubamarice, dekorativni cvjetovi od papira, tekstila i sisala, vještačko voće i povrće, bobice, jabučice i pečurkice) i materijal za cvijetne aranžmane (koko grančice, spirale u obliku kruga, kupe i federa, palme, <i>bell cup</i> i <i>lotus</i> u kesici, <i>luffa</i> , šišarke u kesici, dekorativne morske zvijezde, sisal, palmina kora, mahovina u kesi, visoke dekorativne grane, kugle i vijenci za dekoraciju) Alat: makaze za cvijeće, sprava za skidanje trnja sa ruže, heftalice i dr.
4. Objasni postupak slaganja cvijeća u aranžman prema utvrđenoj šemi boja	Šema boja: slične, kontrastne, monohromatske i polihromatske (dugine)
5. Opiše tehnike sušenja biljnog materijala	Tehnike sušenja: sušenje vodom, sušenje vazduhom, sušenje hemijskim sredstvima, presovanje i sušenje glicerinom
6. Objasni postupak aranžiranja suvog cvijeća	
7. Razlikuje vrste cvjetnog aranžmana prema mjestu postavljanja	Mjesto postavljanja: podni aranžman, zidni aranžman, stoni aranžman, korpa aranžman i dr.
8. Demonstrira tehnike izrade dekoracija od cvijeća , korišćenjem odgovarajućeg alata i osnovnog i pomoćnog materijala, na zadatom primjeru	Cvijeće: prirodno, vještačko i sušeno
9. Demonstrira načine izrade specifičnih oblika aranžiranja, korišćenjem odgovarajućeg alata i osnovnog i pomoćnog materijala, na zadatom primjeru	Specifičan oblik: vrt u boci, terarijum, mini staklena bašta, <i>bonsai</i> aranžman i dr.

**Ishod 8 - Učenik će biti sposoban da
Primijeni tehnike izrade dekoracija od cvijeća**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja

U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:

Kontekst

(Pojašnjenje označenih pojmova)

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijume 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Rezano cvijeće
- Osnovni i pomoćni materijal i alat za izradu dekoracija od cvijeća
- Alat i pomoćni materijal za izradu dekoracija od cvijeća
- Tehnike sušenja biljaka
- Cvijetni aranžmani
- Tehnike dekorisanja prirodnim, vještačkim i sušenim cvijećem

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Tehnike za izradu dekorativnih elemenata je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici i školskoj radionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. U ishodu 2, kriterijum 10 uraditi jednostavne predmete za dekoraciju pri čemu koristiti sve navedene tehnike date kriterijumom 9. U ishodu 3, kriterijum 10 oslikati podlogu od keramike, stakla, tekstila, drveta primjenom odgovarajućih boja i tehnika za slikanje. U ishodu 4, kriterijum 7 uraditi figurice jednostavnih oblika sa završnom obradom primjenom dekorativnih tehnika. U ishodu 5, kriterijum 7 izliti jednostavne elemente od gipsa, kao što su podmetači, magneti, svijećnjaci i dr. U ishodu 6, kriterijum 9 uraditi ručno cvjetove i mašne, a mašinski obraditi materijal i ušiti jednostavne aplikacije. U ishodu 7, kriterijum 8 preporučuje se izrada malih kutijica za nakit od drveta, uz dekorisanje dekupažom ili slikarskim tehnikama. U ishodu 8, kriterijum 10 preporučuje se izrada aranžmana za različite teme i događaje. Za ovaj kriterijum poželjno je da učenici upotrijebe sušeno cvijeće koje su samostalno pripremili primjenom tehnike sušenja cvijeća. Kroz ovaj ishod povezati znanja iz ishoda 2, upotrebom dekorativnog papira i ishoda 6, upotrebom dekorativne tkanine pri izradi cvjetnih aranžmana. Pri realizaciji ovog modula mogu se koristiti osim navedenih materijala i materijali: stiropor, stirodur, plastika, metal, repromaterijal i dr. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Džokić D., Teorija i tehnologija bojenja tekstilnog materijala, TMF, Beograd, 1989.
- Trajković R., Štampanje tekstila, TMF, Beograd, 1981.
- Barnett F., Aranžiranje cvijeća- Suvremeni pristupi cvjetnom dizajnu, Leo commerce, Rijeka, 2007.
- Grupa autora., Aranžiranje cvijeća, Veble Commerce, Zagreb, 2006.
- <http://www.schaubsrote.com/interior-design-blog/decorating>
- <http://www.modellina.rs>
- <http://www.allache.ru>
- <http://www.expertolux.com>
- <http://www.moienterijer.rs>
- <http://www.bah.edu.rs>

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/multimedijalna tabla	1
3.	Štampani materijal (katalozi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi
4.	Materijal (obični i ukrasni papir, pluta, drvo, šperploča, ljepenka, plastika, staklo, glina, glinamol, gips, kamen, stiropor, tkanina, akrilne i uljane boje, aditivi, osnovni premazi, boje u spreju, akrilne paste, vosak, boje za svilu, boje za staklo, boje za tekstil, boje za keramiku, boje za drvo, ukrasne trake, svjetlacavi prašak, rolne, organdin i mreže za cvijeće, dekorativni sisal i rafija, gel, dekorativni kamenčići, staklići i pijesak za dekoraciju, gliter i sunđer za cvijeće, papirne kutije za izradu cvijetnih aranžmana, biseri za dekoraciju, ukrasno perje, dekorativni cvjetovi od papira, tekstila i sisala, koko grančice, spirale u obliku kruga, kupe i federa, palme, <i>bell cup</i> i <i>lotus</i> u kesici, <i>luffa</i> , šišarke u kesici, dekorativne morske zvijezde, sisal, palmina kora, mahovina u kesi, visoke dekorativne grane, kugle i vijenci za dekoraciju i dr.)	po potrebi
5.	Alat (makaze, nož, skalpel, ukrasne bušilice, bušač za papir, šegice, stege, čekići, kliješta, sjekači, pasta mašina za glinu, mini pećnica, makaze za cvijeće, sprava za skidanje trnja sa ruže, heftalice, špahtla, turpija, mašina za šivenje, aparat za postavljanje nitni i drikera, šilo i dr.)	4
6.	Pribor (četkice (za lijepak, za tkaninu, za lak i boju), lijepak (univerzalni lijepak, foto lijepak, silikonski lijepak, akril dekupaž lijepak i lijepak u spreju i dr.), blokovi, konac, kanap, šablone, špenadle, čiode, ručne igle, naprstak, konac za ručno i mašinsko šivenje, pribor za uvlačenje konca, paralice, <i>dupla igla</i> , ljepljiva traka, papir za pečenje, vodenobazni lak, modlice, kalupi (fleksibilni (<i>latex</i> guma, silikonska guma i uretanska guma) i čvrsti (gips, beton, laminat, plastika i dr.)), sunđer za aranžiranje suvog cvijeća, žičana mreža, držači i dr.)	4
7.	Kutija za prvu pomoć	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebn.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija

- Teorija forme
- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Crtanje i slikanje
- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Maketarstvo u graditeljstvu
- Tehnike bojanja i štampanja tekstila
- Istorija arhitekture
- Moda i odijevanje
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera
- Modni stilovi

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti tehnika za izradu dekorativnih elemenata, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti dekorisanja i aranžiranja prostora i principa kompozicije na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti umjetničkog izraza i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize zadataka iz oblasti tehnika za izradu dekorativnih elemenata; razvijanje sposobnosti rukovanja alatom i priborom za izradu dekorativnih elemenata primjenom različitih tehnika; spremnosti da se traga za umjetničkim izrazom u uređenju prostora primjenom odgovarajućih tehnika za izradu dekorativnih elemenata; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj proučavanja odnosa u dekorisanju i aranžiranju prostorai i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti tehnika za izradu dekorativnih elemenata, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom naslijeđu, prirodi i životnoj sredini,

racionalnom korištenju materijalnih resursa, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)

- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti tehnika za izradu dekorativnih elemenata; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.8. PRINCIPI ARHITEKTONSKOG PROJEKTOVANJA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	36		108	144	8

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa osnovnim principima i uslovima koji utiču na arhitektonsko projektovanje, kao i tipovima arhitektonskih objekata. Osposobljavanje za primjenu normativa i standarda prilikom dimenzionisanja prostora. Razvijanje preciznosti, kreativnosti i osjećaja za prostor, sposobnosti za razumijevanje organizacije i funkcionalnosti prostora, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Identifikuje opšte uslove projektovanja arhitektonskih objekata
2. Primijeni normative i standarde u projektovanju arhitektonskih objekata
3. Analizira organizaciju stambenih jedinica
4. Razlikuje tipove arhitektonskih objekata

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje opšte uslove projektovanja arhitektonskih objekata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam arhitektonskog projektovanja	
2. Navede osnovne uslove za arhitektonsko projektovanje	Osnovni uslovi: orijentacija, insolacija, vizure, geografski položaj (reljef, geografska širina i dužina, nadmorska visina, klima, vegetacija i dr.), lokacija (veličina parcele, pristup parceli i objektu, položaj susjednih objekata, infrastruktura, ambijent) i geomehaničke karakteristike područja
3. Objasni uticaj orijentacije i insolacije na arhitektonsko projektovanje	
4. Objasni uticaj geografskog položaja lokacije na arhitektonsko projektovanje	
5. Objasni uticaj klimatskih karakteristika područja na arhitektonsko projektovanje	Klimatske karakteristike područja: temperatura vazduha (prosječna i ekstremne), padavine (vrsta, količina i učestalost), insolacija, vlažnost vazduha i vjetar-ruža vjetrova (pravac, intenzitet i učestalost)
6. Objasni uticaj lokacije na arhitektonsko projektovanje	
7. Objasni uticaj šireg ambijenta lokacije na arhitektonsko projektovanje	Širi ambijent lokacije: tipologija objekata (građevinski materijal, tehnike gradnje, tekstura, boje, oblik i forma), specifičnost sredine (morfologija naselja, duhovni ambijent, kultura, običaji i navike), demografska struktura stanovništva (starosna, socijalna, rasna i nacionalna) i vegetacija (vrsta, raspored, brojnost, gustina i kvalitet)
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Arhitektonsko projektovanje - Faktori uticaja na arhitektonsko projektovanje 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Primijeni normative i standarde u projektovanju arhitektonskih objekata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj antropometrije u arhitektonskom projektovanju	
2. Objasni primjenu <i>Le Modulor</i> -a za dimenzionisanje prostora i elemenata u arhitektonskom projektovanju, u odnosu na osnovne pozicije čovjeka	Osnovne pozicije čovjeka: nisko sjedenje, sjedenje na stolici, ležanje, visina radne površine u sjedećem i stojećem stavu, visina radnog pulta, visina ispružene ruke, visina čovjeka i dohvata ruke i dr.
3. Navede minimalne dimenzije prostorija u stanu prema normativima	Dimenzije: površina, visina, dužina i širina
4. Dimenzioniše optimalan prostor i elemente prostora u odnosu na zadati položaj tijela čovjeka, ručno pomoću odgovarajućeg pribora, na zadatom primjeru	Položaji tijela: u kretanju, stojeći, sjedeći i ležeći
5. Navede minimalne dimenzije i položaj unutrašnjih i spoljašnjih otvora u stanu	
6. Nacrta prostorije stana sa rasporedom namještaja i opreme u odgovarajućoj razmjeri ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Prostorije stana: dnevni boravak, radna soba, trpezarija, kuhinja, spavaća soba, toalet, kupatilo, hodnik, ostava i dr. Namještaj: trosjed, dvosjed, fotelja, trpezarijski sto sa stolicama, radni sto, krevet, bračni krevet i dr. Oprema: tehnički uređaji, sanitarni elementi i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3 i 5. Za kriterijume 4 i 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Antropometrija - <i>Le Modulor</i> - Normativi i standardi u projektovanju arhitektonskih objekata 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Analizira organizaciju stambenih jedinica	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše tipove stambenih objekata	Tipovi: jednoporodični (samostalni, dvojni, kuće u nizu atrijumski i poluatrijumski) i višeporodični (traktovi, kule, blok, terasaste i dr.)
2. Objasni prednosti i nedostatke različitih tipova stambenih objekata	
3. Navede funkcionalne grupe prostorija objekata stanovanja	Funkcionalne grupe: dnevna zona, prostorije za komunikaciju (kretanje), noćni blok prostorija, grupe prostorija za domaćinstvo i dr.
4. Objasni namjenu i međusobnu povezanost prostorija različitih funkcionalnih grupa	
5. Navede minimalne površine stanova prema strukturi	Stan prema strukturi: garsonjera, jednosoban stan, dvosoban stan, trosoban stan i četvorosoban
6. Nacrta stan kao osnovnu jedinicu stanovanja u odgovarajućoj razmjeri ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Stambeni objekti - Osnovna jedinica stanovanja 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Razlikuje tipove arhitektonskih objekata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)
1. Navede tipove arhitektonskih objekata prema namjeni	Arhitektonski objekti prema namjeni: stambeni, administrativno-poslovni, socijalni, zdravstveni, kulturni, prosvjetni, sportsko-rekreativni, turistički, ugostiteljski, privredni (industrijski, poljoprivredni i dr.) i objekti za saobraćaj i transport (željezničke i autobuske stanice, aerodromski i pristanišni objekti)
2. Objasni namjenu javnih objekata	Javni objekti: objekti obrazovanja, kulture, sporta, zdravstva, uprave i administracije, poslovanja, saobraćaja i dr.
3. Izradi prezentaciju o objektima obrazovno – vaspitnih ustanova	Objekti obrazovno-vaspitnih ustanova: predškolske ustanove (jaslice i vrtići), osnovne i srednje škole, specijalne škole za djecu sa posebnim potrebama, fakulteti, univerziteti, akademije, naučno-istraživački centri, istraživačke laboratorije, meteorološke stanice, opservatoriji i dr.
4. Izradi prezentaciju o objektima kulture	Objekti kulture: domovi kulture, spomen-domovi, domovi mladih, umjetničke galerije, pozorišta, opere, bioskopi, muzeji, koncertne dvorane, biblioteke, informaciono-dokumentarni centri, arhivske zgrade, arheološki lokaliteti i arhitektonski ostaci građevina i dr.
5. Izradi prezentaciju o sportsko-rekreativnim objektima	Sportsko-rekreativni objekti: za sportove na otvorenom prostoru (sportski tereni, trim staze, skijališta, klizališta, skakaonice, planinarske staze, biciklističke staze, dječja igrališta, kupališta, parkovi, plaže i dr.) i za sportove u zatvorenom prostoru (školske sale za fizičko vaspitanje, dvorane, bazeni, balon sale, stadioni, sportsko-rekreativni centri, klizališta, strelišta, kuglane i dr.)
6. Izradi prezentaciju o objektima zdravstvenih ustanova	Objekti zdravstvenih ustanova: ambulante, laboratorije, apoteke, zdravstvene stanice, domovi zdravlja, opšte i specijalizovane bolnice, univerzitetske bolnice, poliklinike, klinike, zavodi, instituti, porodilišta, stanice za hitnu pomoć, ustanove za zdravstvenu njegu, prirodna lječilišta, centri za transfuziju krvi, centri za zaštitu majki i djece i dr.

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Razlikuje tipove arhitektonskih objekata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)
7. Izradi prezentaciju o objektima administrativno-poslovnih ustanova	Administrativni objekti: za državnu i opštinsku upravu i administraciju, sud, parlament, upravne zgrade preduzeća i dr. Poslovni: banke, pošte, robne kuće, konferencijski i kongresni centri, trgovački centri, prodavnice, sajamske hale, prostori za aukcije i izložbe, pijace, servisne stanice i dr.
8. Izradi prezentaciju o turističko-ugostiteljskim objektima	Turističko-ugostiteljski objekti: <i>resort</i> , hotel, motel, pansion, turističko naselje, spa, rehabilitacioni centar, etno selo, <i>eco lodge</i> , vila, odmaralište, kamp, restoran, taverna, bar, kafe i dr.
9. Izradi prezentaciju o objektima za saobraćaj i transport	Objekti za saobraćaj i transport: autobuske stanice, željezničke stanice, aerodromi, pristaništa i dr.
10. Izradi prezentaciju o privrednim objektima	Privredni objekti: industrijski, poljoprovredni, skladišni i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Javni objekti - Privredni objekti 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Principi arhitektonskog projektovanja je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske nastave, vježbi i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad.
- Časove praktične nastave treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Za realizaciju praktičnih vježbi preporučuje se primjena softvera za tehničko crtanje, modelovanje i obradu rasterske grafike kao što su *Autodesk AutoCad*, *Graphisoft ArchiCad*, *Google Sketchup*, *Adobe Photoshop*, ali se mogu koristiti i drugi, za koje nastavnik procijeni da su prilagođeni učenicima. Preporučuje se da za praktične vježbe svaki učenik dobije različit zadatak. Obratiti pažnju da je svrha ovog modula da učenici steknu sposobnost osmišljavanja prostora sa optimalnim dimenzijama, te da tu sposobnost trebaju primijeniti prilikom izrade plana dekorisanja i aranžiranja prostora. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i tehničku dokumentaciju, odgovarajuće tehničke propise, zakonsku regulativu i priručnik „Arhitektonsko projektovanje” Ernesta Nojferata. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Ročkomanović B., Elementi projektovanja sa razradom projekta za III razred, Zavod za udžbenike, Beograd, 2009.
- Dr. Jovanović G., Uvod u arhitektonsko projektovanje, AGM knjiga, Beograd, 2015.
- Nojfert E., Arhitektonsko projektovanje, Građevinska knjiga, Beograd, 2012.
- Baden-Powell C., Džepni vodič za arhitekta, Građevinska knjiga, Beograd, 2006.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa odgovarajućim softverom za projektovanje	17
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Tabla za crtanje sa priborom	16

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Crtanje i slikanje
- Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora
- Uređenje enterijera
- Organizacija izloga i postavki
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Istorija arhitekture
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i zakona iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije prilikom korišćenja namjenskog softvera za izradu grafičke dokumentacije; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti uređenja prostora na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize projektnog zadatka, razvijanje funkcionalnog matematičkog znanja i vještina primjenjivih u projektovanju arhitektonskih objekata kroz izradu tehničkih crteža; primjena tog znanja i metodologije u odgovoru na zahtjeve

- i potrebe ljudi; sposobnost i spremnost za usvajanje prostornih rješenja i izbora odgovarajuće konstrukcije; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za izradu prezentacija; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti arhitektonskog projektovanja, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
  - Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
  - Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih ekološki prihvatljivih materijala u projektima arhitektonskih objekata, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti projektovanja arhitektonskih objekata; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, arhitektura i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost kroz arhitekturu, umjetnost i druge kulturne forme i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji se arhitektura i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.2.9. MODERNA UMJETNOST**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	52	20		72	4

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa modernom umjetnošću od preteča i stvaralaštva sa kraja XIX vijeka do savremenih umjetničkih pokreta, kroz razvoj tehnika i stilova u različitim vrstama umjetnosti. Osposobljavanje za sagledavanje istorijskih, društvenih, socioloških i filozofskih ideja koje su uslovljavali razvoj i transformaciju umjetnosti i njene simbolike, kao i prezentaciju najznačajnijih umjetničkih djela modernog doba. Razvijanje odgovornosti, preciznosti, sistematičnosti analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Identifikuje preteče moderne umjetnosti i umjetničke pokrete nastale krajem XIX vijeka
2. Analizira umjetnost početka XX vijeka do II svjetskog rata
3. Analizira umjetnost nakon II svjetskog rata
4. Objasni osobenosti kulturnog naljeđa, moderne i savremene crnogorske umjetnosti

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje preteče moderne umjetnosti i umjetničke pokrete nastale krajem XIX vijeka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kojem se razvija umjetnost krajem XIX vijeka	Karakteristike: društveno-ekonomski odnosi, istorijska dešavanja i dr.
2. Navede umjetničke pokrete kao preteče moderne umjetnosti	Umjetnički pokreti: impresionizam i postimpresionizam
3. Opiše ideološke aspekte i djela autora impresionističkog pokreta	Autori: E. Mane, K. Mone, K. Pisaro, O. Renoar, E. Dega, O. Roden i dr.
4. Opiše ideološke aspekte i djela autora postimpresionističkog pokreta	Autori: P. Sezan, V. Van Gog, P. Gogen, Ž. Sera, O. Redon, T. Lotrek i dr.
5. Objasni uticaj postimpresionizma na moderno slikarstvo	
6. Objasni začetke modernog slikarstva i vajarstva kroz djela najuticajnijih stvaraoca	Stvaraoci: O. Domje, E. Dega, A. Renoar, M. Roso, A. Rodin, A. Mailol, A. Burdel, Š. Despio i dr.
7. Objasni začetke moderne arhitekture kroz djela najuticajnijih stvaraoca	Stvaraoci: Dž. Neš, G. Ajfel, Dž. Pakston, Š. Garnije, F. Veb, V. Moris, H. H. Ričardson, S. Vajt, Č. F. Vojsi, Č. R. Mekintoš i dr.
8. Opiše umjetnost art nuvoa kroz djela najuticajnijih stvaraoca	Stvaraoci: A. Gaudi i V. Horta
9. Izradi prezentaciju o umjetničkim djelima sa kraja XIX vijeka, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 8. Za kriterijum 9 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Impresionizam
- Postimpresionizam
- Moderno slikarstvo i vajarstvo
- Moderna arhitektura
- Art Nuvo

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira umjetnost početka XX vijeka do II svjetskog rata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kojem se razvija umjetnost u prvoj polovini XX vijeka	Karakteristike: društveno-ekonomski odnosi, istorijska dešavanja i dr.
2. Opiše odlike umjetničkih škola i pravaca u slikarstvu sa početka XX vijeka kroz djela najuticajnijih stvaraoca	Odlike: stilske karakteristike i filozofske ideje Škole i pravci: fovizam, kubizam, preteče ekspresionizma i ekspresionizam, futurizam, apstrakcija i konstruktivizam, pioniri fantazije (metafizička škola) i dr. Stvaraoci: A. Matis, R. Difi, K. Van Dogen, A. Marke, O. Frejz, P. Pikaso, Ž. Brak, H. Gris, Ž. Metsenže, P. M. Beker, K. Pulfs, E. Nolde, grupa Most, grupa Plavi jahač, U. Bočoni, Đ. Bala, Đ. Severini, G. Klimt, E. Šile, O. Kokoška, P. Kle, V. Kandinski, A. Modiljani, M. Lavrionov, N. Gočarova, K. Maljevič, E. Liscski, P. Modrijan, V. Tatljin, N. Gabo, H. Ruso, M. Šagal, Đ. De Kiriko, K. Kara, Đ. Morandi i dr.
3. Opiše odlike pravaca u vajarstvu sa početka XX vijeka kroz djela najuticajnijih stvaraoca	Pravci: kubizam, rano figurativno vajarstvo i dr. Stvaraoci: A. Ahipenko, Ž. Lipšic, R. Dišamp Vilon, H. Lorens, V. Lembruk, K. Brankusi, U. Bočoni i dr.
4. Opiše odlike pravaca u arhitekturi sa početka XX vijeka kroz djela najuticajnijih stvaraoca	Pravci: moderna, secesija, ekspresionizam i dr. Stvaraoci: V. Gropijus, Le Korbizje, A. Sant'Elie, Viktor Horta, Jozef Hofman, Bruno Taut i dr.
5. Izradi prezentaciju o umjetničkim djelima iz prve polovine XX vijeka, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
6. Objasni odlike umjetničkih škola i pravaca nastalih između dva svjetska rata vijeka kroz djela najuticajnijih stvaraoca	Škole i pravci: Bauhaus, Dada, Nova objektivnost, apstrakcija i konstruktivizam u Njemačkoj, nadrealizam i dr. Stvaraoci: M. Brojer, V. Vagenfild, Đ. Arp, M. Dišan, F. Pikabia, K. Šviter, M. Ernst, G. Gros, O. Diks, M. Bekman, N. Gabo, L. Moholj Nađ, J. Albers, O. Šemel, R. Beling, F. Kisel, F. Pikabia, M. Ernst, H. Miro, A. Meson, I. Tangi, S. Dali, R. Magrit i dr.
7. Izradi prezentaciju o umjetničkim djelima nastalim između dva svjetska rata, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira umjetnost početka XX vijeka do II svjetskog rata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4 i 6. Za kriterijume 5 i 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Škole i pravci u slikarstvu prve polovine XX vijeka - Škole i pravci u vajarstvu prve polovine XX vijeka - Škole i pravci u arhitekturi prve polovine XX vijeka 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Analizira umjetnost nakon II svjetskog rata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kojem se razvija umjetnost nakon II svjetskog rata	
2. Opiše odlike umjetničkih škola i pravaca za vrijeme i nakon drugog svjetskog rata	Škole i pravci: apstraktni ekspresionizam, Pop-art, Asamblaž, Op-art i dr.
3. Objasni hepening, performans i konceptualnu umjetnost kroz djela značajnijih autora	Autori: A. Karpov, J. Bojs, I. Klajn, A. Denes, J. Košut, S. Levit, M. Abramović i dr.
4. Opiše razvoj fotografije i filma i njihov uticaj na razvoj moderne umjetnosti	
5. Izvrši likovnu analizu djela nastalog nakon II svjetskog rata, na zadatom primjeru	
6. Istraži međusobni uticaj pravaca, stilova, pokreta i umjetnika iz perioda nakon II svjetskog rata, na zadatom primjeru	
7. Izradi prezentaciju o umjetničkim djelima i autorima nakon drugog svjetskog rata, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 do 4. Za kriterijume od 5 do 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Škole i pravci u umjetnosti nakon II svjetskog rata - Hepenig, performans i konceptualna umjetnost - Uticaj razvoja fotografije i filma na razvoj moderne umjetnosti 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Objasni osobenosti kulturnog nasljeđa, moderne i savremene crnogorske umjetnosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše kulturno nasljeđe Crne Gore koje je uticalo na razvoj crnogorske moderne umjetnosti	
2. Objasni karakteristike vremena u kojima se razvija likovna umjetnost u Crnoj Gori od početka XX vijeka	
3. Opiše razvoj arhitekture u Crnoj Gori od početka XX vijeka do danas	
4. Izradi prezentaciju o razvoju vajarstva kroz djela značajnih autora u Crnoj Gori od početka XX vijeka do danas, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Autori: Marko Brežanin, Risto Stijović, Luka Tomanović i dr.
5. Izradi prezentaciju o razvoju slikarstva kroz djela značajnih autora u Crnoj Gori od početka XX vijeka do danas, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Autori: Pero Poček, Đuro Popović, Špiro Đuranović, Anastas Bocarić, Špiro Bocarić, Marko Gregović, Mihailo Vrbica, Ilija Šobajić, Miloš Vušković, Aleksandar Prijjić, Gojko Berkuljan, Petar Lubarda, Milo Milunović, Filo Filipović, Jovan Zonjić, Mihailo Vukotić, Josip Bepo Benković, Veliša Leković, Cvetko Lainović, Filip Janković, Miodrag Dado Đurić, Uroš Tošković, Boško Odalović, Nikola Gvozdenović, Vojo Stanić i dr.
6. Prepozna djela istaknutih umjetnika crnogorske savremene likovne scene, na zadatom primjeru	Umjetnici: Generacija 9 (Dragan Karadžić, Rajko Todorović, Anka Burić, Peko Nikčević, Krsto Andrijašević, Dušan Jeknić, Miki Radulović, Stanko Zečević, Vaso Nikčević, Pero Nikčević, Žaro Vojičić), Dimitrije Popović, Milija Pavićević, Zlatko Glamočak, Pavle Pejović, Risto Radmilović i dr.
7. Izradi prezentaciju o umjetničkim djelima crnogorske moderne i savremene umjetnosti, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijume od 4 do 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Kulturno nasljeđe Crne Gore - Razvoj arhitekture Crne Gore u XX i XXI vijeku - Razvoj slikarstva u Crnoj Gori u XX i XXI vijeku - Razvoj vajarstva u Crnoj Gori u XX i XXI vijeku - Crnogorska savremena likovna scena 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Moderna umjetnost je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske nastave i časove vježbi. Teorijski dio nastave treba izvoditi sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Časove vježbi treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenici trebaju realizovati vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Preporučuje se izrada prezentacija ručno, pomoću pribora za crtanje ili kroz programe MS Office Power Point kako bi učenici aktivno istraživali zadatu materiju u svakom ishodu. Takođe se izrada prezentacija u vidu zidnih panoa, može dati grupi učenika u cilju boljeg shvatanja i istraživanja umjetnosti u Crnoj Gori.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Janson H.V.; Janson E.F., Istorija umetnosti (dopunjeno izdanje), Begem comerc, Beograd, 2016.
- Grupa autora, Jansonova istorija umetnosti, Vulkan izdavaštvo, Beograd, 2018.
- Arnason H.H., Istorija moderne umetnosti: slikarstvo, skulptura, arhitektura, fotografija, Orion art, Beograd, 2008.
- Monografije umjetnika.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Tabla za crtanje sa priborom	16
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalozi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Crtanje i slikanje
- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Tehnike bojanja i štampanja tekstila
- Istorija arhitekture
- Moda i odijevanje
- Moderna arhitektura
- Modni stilovi

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije prilikom korišćenja namjenskog softvera za prezentaciju; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti moderne umjetnosti na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti, umjetničkog izraza i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize moderne umjetnosti, poštovanje istine i spremnosti da se traga za razlozima nastanka i formiranja umjetničkog izraza istorijskog perioda; primjena tog znanja i metodologije u odgovoru na civilizacijske domete istorijskog perioda; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj očuvanja i proučavanja umjetnosti i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti moderne umjetnosti, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)

- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom nasljeđu, prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti moderne umjetnosti; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, umjetnost, arhitektura i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost kroz umjetničko nasljeđe i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji se umjetnost, arhitektura, dizajn i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.2.10. UREĐENJE ENTERIJERA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	36		72	108	6

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa osnovnim principima i uslovima koji utiču na uređenje enterijera. Osposobljavanje za odabir boja, materijala za obradu površina i osvjetljenja u enterijeru, kao i izradu kataloga namještaja i osvjetljenja. Razvijanje preciznosti, odgovornosti, kreativnosti i osjećaja za prostor, sposobnosti za razumijevanje organizacije i funkcionalnosti prostora, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Identifikuje principe uređenja enterijera
2. Odabere paletu boja u enterijeru
3. Odabere materijale za obradu površina i elemenata u enterijeru
4. Odabere vještačko osvjetljenje u enterijeru
5. Izradi katalog namještaja i osvjetljenja

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje principe uređenja enterijera	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj uređenja enterijera	
2. Objasni značaj dimenzionisanja prostora i elemenata u prostoru, u skladu sa mjerama čovjeka	
3. Razlikuje naučne oblasti koje izučavaju ljudsko tijelo relevantne za uređenje enterijera	Naučne oblasti: somatologija, antropometrija, proksemika i ergonomija
4. Grafički predstavi ljudsku figuru u različitim situacijama, primjenom principa naučnih oblasti koje izučavaju ljudsko tijelo, ručno koristeći odgovarajući pribor, na zadatom primjeru	
5. Opiše proporcijske sisteme relevantne za uređenje enterijera	Proporcijski sistemi: zlatni presjek, <i>Le Modulor</i> , orijentalni (tatami prostirka i ken) i klasični stilski redovi
6. Grafički predstavi sisteme proporcionisanja, ručno primjenom odgovarajućeg pribora, na zadatom primjeru	
7. Opiše principe uređenja enterijera	Principi uređenja enterijera: balans (simetrija i asimetrija), ritam (repeticija, gradacija, tranzicija i radijacija), fokalna tačka i linija horizonta
8. Prepozna principe dizajniranja enterijera, na zadatim primjerima	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 5 i 7. Za kriterijume 4, 6 i 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Somatologija - Antropometrija - Proksemika - Ergonomija - Proporcijski sistemi - Principi uređenja enterijera 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Odabere paletu boja u enterijeru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni ulogu boje u enterijeru	
2. Objasni odnos boja u Osvaldovom krugu boja i njegovu primjenu u enterijeru	Odnos boja: osnovna podjela boja, trijada, tetrada, komplementarne boje, analogne boje, dejstvo krivih parova, hladne i tople boje i dr.
3. Objasni skale boja	Skala boja: monohromatska, ahromatska, prirodna, neutralna, pastelna, tonirana, sjenčena i dr.
4. Opiše psihološki uticaj boja na čovjeka, primijenjenih u enterijeru	
5. Objasni uticaj izvora svjetlosti na percepciju boje u enterijeru	Izvor svjetlosti: prirodni i vještački
6. Objasni kombinovanje boja u harmoničnoj proporciji (pravilo 60-30-10) u enterijeru	
7. Opiše načine postizanja optičkih iluzija u enterijeru	Način: bojom, ogledalom, reflektujućom površinom i dr. Optička iluzija: vizuelna korekcija oblika, dubine prostora, visine prostora i dr.
8. Izvrši odabir palete boja za zadataku kompoziciju u enterijeru, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum od 1 do 7. Za kriterijum 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Osvaldov krug boja - Skale boja - Psihološki uticaj boja - Optičke iluzije 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Odabere materijale za obradu površina i elemenata u enterijeru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše materijale za oblaganje površina u enterijeru i njihove fizičko – hemijske osobine relevantne za eksploataciju zavisno od namjene objekta	Površina: pod, zid i plafon Materijal za oblaganje površina: drvo, laminat, keramika, kamen, staklo, metal, gips, premazi, guma, pluta, opeka i dr. Fizičko – hemijske osobine: otpornost na habanje, otpornost na mehaničke udare (tvrdoća), higroskopnost, otpornost na toplotu, vatrootpornost, otpornost na kisjele sredine, otpornost na UV zrake, fleksibilnost, zvučne, biološke (ekološke), lako održavanje, statički elektricitet i dr.
2. Opiše materijale za obradu elemenata u enterijeru i njihove fizičko – hemijske osobine relevantne za eksploataciju zavisno od namjene objekta	Element: namještaj (mobilni i ugradni), zavjese, tepisi i dr. Materijal za obradu elemenata: tekstil (prirodni i vještački), vlakna, koža, drvo i drvne preradevine, staklo, metal, plastika i dr.
3. Objasni karakteristike ekološki prihvatljivih materijala koji se koriste u enterijeru	Karakteristike: porijeklo sirovine, mogućnost reciklaže, smanjena količina potrebne energije za proizvodnju, smanjena količina energije za transport, smanjeno zagađenje životne sredine pri odlaganju, biorazgradivost, ispuštanje toksina i dr.
4. Objasni uticaj materijala koji se koriste u enterijeru na zdravlje čovjeka	Uticaj: povoljni i nepovoljni
5. Objasni ulogu teksture i <i>paterna</i> u dizajniranju enterijera	
6. Objasni uticaj izvora svjetlosti na izbor materijala za karakteristične detalje enterijera	
7. Izvrši materijalizaciju zadate kompozicije u enterijeru, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Materijali - Fizičko-hemijske osobine materijala - Očuvanje zdravlja čovjeka i okoline 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Odabere vještačko osvjetljenje u enterijeru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni podjelu rasvjetnih tijela koja se primjenjuju u dizajnu enterijera	Rasvjetna tijela: ugradna, nadgradna, viseća i dr.
2. Opiše vrste osvjetljenja koja se primjenjuju u dizajnu enterijera	Vrste osvjetljenja: opšte, radno, dekorativno (ambijentalno), akcentno i dr.
3. Objasni uticaj izvora svjetlosti na percepciju različitih boja i materijala	Izvor svjetlosti: prirodno i vještačko
4. Opiše načine postavljanja rasvjetnih tijela u zavisnosti od uslova koji utiču na izbor jačine i boje rasvjetnih tijela	Način postavljanja rasvjetnih tijela: direktni (neposredni), poluindirektni (poluposredni) i indirektni (posredni) Uslovi: jačina prirodne svjetlosti, jačina i boja spoljne vještačke svjetlosti i dr.
5. Objasni primjenu rasvjetnih tijela, na zadatom primjeru	
6. Opiše sadržinu crteža osnova prostorija sa dispozicijom rasvjetnih tijela na nivou idejnog rješenja uređenja enterijera	
7. Nacrta osnove sa dispozicijom rasvjetnih tijela na nivou idejnog rješenja uređenja enterijera, ručno i/ili primjenom odgovarajućeg softverskog paketa za crtanje, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Rasvjetna tijela - Vrste osvjetljenja - Izvori svjetlosti 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Izradi katalog namještaja i osvjetljenja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj izrade kataloga za uređenje enterijera stambenih i javnih prostora	Katalozi: katalog namještaja i katalog osvjetljenja
2. Opiše sadržinu kataloga namještaja	Sadržina kataloga namještaja: dimenzije, materijali, boje, izgled, cijena i dr.
3. Opiše sadržinu kataloga osvjetljenja	Sadržina kataloga osvjetljenja: dimenzije, vrsta sijalice, materijal i boja, tehničke karakteristike, cijena i dr.
4. Prikupi podatke potrebne za izradu kataloga namještaja, na zadatom primjeru	
5. Izradi specifikaciju namještaja i osvjetljenja, ručno i/ili primjenom odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
6. Izradi katalog namještaja, ručno i/ili primjenom odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
7. Izradi katalog osvjetljenja, ručno i/ili primjenom odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 3. Za kriterijume od 4 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Kataloga namještaja i osvjetljenja	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Uređenje enterijera je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Preporučuje se da učenici korišćenjem pribora za tehničko crtanje i pomoću odgovarajućeg softvera samostalno izrađuju zadate praktične vježbe i da nakon toga kroz prezentovanje rezultata rada sa usmenim obrazloženjem demonstriraju usvojeno znanje i vještine. U ishodu 1, kriterijum 8 u ishodu 2, kriterijum 7 i u ishodu 3, kriterijum 7 preporučuje se zadavanje različitog primjera svakom učeniku pojedinačno. Za realizaciju ishoda 5 preporučuje se da se u okviru svakog kriterijuma zada različiti tip enterijera svakom učeniku, za koji trebaju izraditi katalog namještaja i osvjetljenja i prezentovati pred odjeljenjem sa opisom karakteristika zadatog enterijera i da kroz slušanje prezentacija i dijalog lakše uoče sličnosti i razlike između istih. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i tehničku dokumentaciju, kataloge proizvođača opreme, odgovarajuće tehničke propise, zakonsku regulativu i priručnike „Arhitektonsko projektovanje” Ernesta Nojferata i „Antropološke mjere i enterijer” Julius Panera i Martina Zelnika. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Julius P.; Zelnik M., Antropološke mjere i enterijer, Građevinska knjiga, Beograd, 2011
- Gibs Dž., Dizajn enterijera, Don Vas, Beograd, 2009.
- Pitulić N.; Berić B., Uvod u projektovanje enterijera, Službeni glasnik, Beograd 2012.
- Ganslandt R.; Hoffman H., Handbook of lighting design, *ERCO Leuchten GmbH, Braunschweig*, 1992.
- Malcom I., Lighting for interior design, *Laurence King Publishing LTD*, London, 2012.
- Godsey L., Interior design materials and specifications, *Fairchild Books*, New York, 2013.
- Katalozi sa tehničkim karakteristikama materijala i opreme u enterijeru.
- Časopisi iz oblasti uređenja enterijera, namještaja i osvjetljenja.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Tabla za crtanje sa priborom	16
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Crtanje i slikanje
- Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Moderna umjetnost
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Maketarstvo u graditeljstvu
- Istorija arhitekture
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i zakona iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije prilikom korišćenja namjenskog softvera; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti uređenja enterijera na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize projektnog zadatka, razvijanje funkcionalnog matematičkog znanja i vještina primjenom principa uređenja enterijera prilikom projektovanja kroz organizaciju i funkcionalnost prostora predstavljenu tehničkim crtežima; primjena tog znanja i metodologije u odgovoru na zahtjeve i potrebe ljudi ljudi u skladu sa naučnim oblastima koje se bave izučavanjem ljudskog tijela; sposobnost i spremnost za usvajanje novih prostornih rješenja; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za izradu grafičke dokumentacije, prezentacije i obradu teksta; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti dizajna enterijera, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih ekološki prihvatljivih materijala u projektima enterijera, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti uređenja enterijera razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti ; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, arhitektura i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost kroz arhitekturu, dizajn, umjetnost i druge kulturne forme i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji se arhitektura, dizajn i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.2.11. ORGANIZACIJA IZLOGA I POSTAVKI**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	36		72	108	6

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa vrstama izloga i postavki i fazama organizacije radova na pripremi izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje. Osposobljavanje za izradu dinamičkog plana organizacije i predračuna radova, nabavke potrebnih rekvizita i organizovanje radova za pripremu izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje. Razvijanje preciznosti, odgovornosti, kreativnosti i osjećaja za prostor, sposobnosti za razumijevanje organizacije i funkcionalnosti prostora, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Razlikuje vrste izloga i postavki
2. Izradi dinamički plan za organizaciju izloga i postavki
3. Organizuje nabavku potrebnih rekvizita za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
4. Organizuje izvođenje pripremnih radova za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
5. Izradi predračun radova za organizaciju izloga i postavki

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Razlikuje vrste izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede podjelu izloga i postavki	Podjela: zatvoreni, otvoreni, poluotvoreni, statični i pokretni
2. Opiše umjetničke izloge i postavke	Umjetnički izlozi i postavke: galerijski, muzejski i dr.
3. Opiše komercijalne izloge i postavke	Komercijalni izlozi i postavke: izlozi i postavke prodajnih objekata, sajamski, <i>Pop-Up</i> i dr.
4. Navede vrste sajamskih štandova	Vrste sajamskih štandova: štand u nizu, ugaoni štand, štand ostrvo, kućica i dr.
5. Navede vrste prodajne i izložbene robe	Prodajna i izložbena robe: prehrambena roba, neprehrambena roba, eksponati i dr.
6. Opiše uslove koji utiču na dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	Uslovi: godišnje doba, veličina, oblik, lokacija, položaj i dr.
7. Izradi prezentaciju o umjetničkim i komercijalnim izložbenim prostorima	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Vrste izloga i postavki - Vrste prodajne i izložbene robe 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Izradi dinamički plan za organizaciju izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše ulogu učesnika u izradi i realizaciji plana organizacije izloga i postavki	
2. Objasni prava i obaveze učesnika u izradi i realizaciji plana organizacije izloga i postavki	
3. Objasni značaj komunikacije sa klijentom u cilju prikupljanja informacija o načinu dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	
4. Navede faze realizacije pripreme izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje	Faze realizacije: intervju sa klijentom, analiza postojećeg stanja prostora, odabir rekvizita, odabir osvetljenja, izrada dinamičkog plana i izrada predmjera i predračuna
5. Izvrši analizu postojećeg stanja izloga i postavki u cilju izrade plana organizacije izloga i postavki, na zadatom primjeru	Postojeće stanje: broj radnji, oblik, položaj i dimenzije prostora, vrsta osvetljenja i dr.
6. Utvrdi dinamiku izvođenja radova na pripremi izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje, na zadatom primjeru	
7. Demonstrira izradu dinamičkog plana organizacije na pripremi izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijume 5, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Učesnici u izradi i realizaciji plana organizacije izloga i postavki - Faze u realizaciji pripreme izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje - Dinamički plan radova 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Organizuje nabavku potrebnih rekvizita za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj odabira teme dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	Teme: godišnje doba, praznici i karakter (lokalni, nacionalni i međunarodni)
2. Objasni značaj pravilnog odabira sredstava za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	Sredstva za dekorisanje: dekorativna sredstva koja dopunjavaju glavni artikal (perle, broševi i drugi aksesoar, prekrivači, porculanske figure, tepisi, platna i dr.) i dekorativna sredstva koja uljepšavaju izlog kao cjelinu (cvijeće, zelenilo, umjetničke slike, pokretne figure, svijetleći predmeti i dr.) Sredstva za aranžiranje: sredstva za pričvršćivanje izložbene robe, sredstva za popunjavanje prostora u izlogu, sredstva za izlaganje robe, sredstva za označavanje robe i dr.
3. Navede rekvizite koji se koriste za realizaciju poslova dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	Rekviziti: X baneri, standovi, stalci za kataloge/flajere, eksponati, sredstva za dekorisanje i aranžiranje, televizor, totem, pingvin i dr.
4. Izradi specifikaciju potrebnih rekvizita za realizaciju poslova dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki u skladu sa usvojenim planom, na zadatom primjeru	
5. Objasni postupak nabavke potrebnih rekvizita za realizaciju poslova dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	
6. Demonstrira postupak organizacije nabavke potrebnih rekvizita za realizaciju poslova dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3 i 5. Za kriterijume 4 i 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Teme dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki - Sredstva i rekviziti za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki - Način izlaganja robe 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Organizuje izvođenje pripremnih radova za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede pripremnne radove za izvođenje poslova na dekorisanju i aranžiranju izloga i postavki	Pripremnni radovi: postavljanje zaštite izloga (zavjese, platna, papir i dr.) uklanjanje postojeće dekoracije prostora, čišćenje prostora i dr.
2. Navede zanatske, instalaterske i građevinske radove potrebne za pripremu izloga i postavki	Zanatski radovi: izolaterski radovi, stolarski radovi, bravarski radovi, limarski radovi, fasaderski radovi, keramičarski radovi, kamenorezački radovi, teracerski radovi, podopolagački radovi Instalaterski radovi: instalacije vodovoda i kanalizacije, instalacije jake i slabe struje, instalacije ventilacije, klimatizacije i grijanje Građevinski radovi: zemljani radovi, betonski radovi, armirano-betonski radovi, armirački radovi, zidarski radovi, tesarski radovi
3. Objasni značaj pravilnog postavljanja osvjetljenja izloga i postavki	Osvjetljenje: opšte, radno, dekorativno (ambijentalno), akcentno i dr
4. Objasni podjelu rasvjetnih tijela u izložbenom prostoru	Rasvjetna tijela: reflektori, difuzne svjetiljke, svjetiljke sa fluorescentnim cijevima, plafonjerke, zidne svjetiljke, reflektori, lusteri, lampe, svijeće i dr.
5. Opiše načine postavljanja rasvjetnih tijela u zavisnosti od uslova koji utiču na izbor jačine i boje rasvjetnih tijela	Način: direktni (neposredni), poluindirektni (poluposredni) i indirektni (posredni)
6. Demonstrira postupak organizacije postavljanja osvjetljenja izloga i postavki prema usvojenom planu, na zadatom primjeru	
7. Izvrši organizaciju radova za pripremu izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijume 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Pripremnni radovi za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki - Zanatski, instalaterski i građevinski radovi za pripremu izloga i postavki - Osvjetljenje izloga i postavki 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Izradi predračun radova za organizaciju izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni postupak izrade predračuna radova za pripremu izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje	
2. Izradi specifikaciju potrebnih rekvizita za realizaciju poslova dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki, na zadatom primjeru	
3. Prikupi ponude od dobavljača za nabavku potrebnih rekvizita za dekorisanje i aranžiranje, na zadatom primjeru	
4. Utvrdi jedinične cijene materijala i radne snage na tržištu, na zadatom primjeru	
5. Izvrši procjenu troškova nabavke i transporta potrebnih rekvizita za dekorisanje i aranžiranje, na zadatom primjeru	
6. Izračuna vrijednost koštanja radova za organizaciju izloga i postavki, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Predračun radova za organizaciju izloga i postavki	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Organizacija izloga i postavki je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i tehničku dokumentaciju, kataloge proizvođača opreme. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Barugđić B., Aranžiranje izložbeno-prodajnih prostora, Viša škola likovnih i primenjenih umetnosti, Beograd, 2000.
- Jones M., Sustainable Event Management, Earthscan, London, 2010.
- Columbus G., The complete guide to careers in Special Events, John Wiley & Sons, Nju Džersi, 2011.
- Morgan T., Visual Merchandising - Window and in-store displays for retail, Laurence King Publishing, London, 2016.
- Katalozi sa tehničkim karakteristikama materijala i opreme izloga i postavki
- Časopisi iz oblasti izložbenih prostora
- <http://www.syma.com>
- <http://www.nimlok.com>

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna table	1
3.	Štampač	1
4.	Tabla za crtanje sa priborom	16

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Preduzetništvo
- Aranžiranje i dekoracija izloga i postavki
- Tehnike prezentovanja i fotografisanja
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Poslovna komunikacija i korespondencija
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i zakona iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz organizacije izloga i postavki prilikom korišćenja stručne literature; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti organizacije izloga i postavki na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize organizacije izloga i postavki i izrade algoritma međusobne povezanosti radova; razvijanje prostornog načina razmišljanja prilikom izrade grafičkih priloga i dinamičkih planova; korišćenje formula prilikom izrade predmjera i predračuna radova i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz organizacije izloga i postavki prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije;

- korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
  - Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajući materijala u pripremi izloga i postavki za dekoraciju i aranžiranje, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje, nabavka i organizacija resursa za izvođenje radova na pripremi izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz organizacije izloga i postavki; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.12. IZRADA DEKORATIVNIH ELEMENATA I PREDMETA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	6		138	144	8

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa načinom obračuna potrebnog materijala za izradu dekorativnih elemenata i predmeta. Osposobljavanje za pravilan odabir materijala, alata i pribora za izradu dekorativnih elemenata i predmeta primjenom različitih tehnika, kao i postupcima održavanja i skladištenja materijala. Razvijanje kreativnih sposobnosti, manualnih vještina, preciznosti, odgovornosti, sistematičnosti, timskog rada, analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Izradi dekorativne elemente od papira
2. Izradi dekorativne elemente i predmete primjenom tehnika dekorisanja bojama
3. Izradi dekorativne elemente i predmete od gline
4. Izradi dekorativne elemente i predmete od gipsa
5. Izradi dekorativne elemente od tkanine
6. Izradi dekorativne elemente i predmete od drveta
7. Izradi dekoracije od cvijeća

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da izradi dekorativne elemente od papira	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira pripremu prostora za izradu dekorativnih elemenata od papira	
2. Skicira izgled dekorativnih elemenata od papira	
3. Izabere tehniku izrade dekorativnih elemenata od papira	Tehnike: dekupaž, origami, <i>quilling</i> , papir maše i dr.
4. Opiše postupak proračuna potrebnog materijala za izradu dekorativnih elemenata od papira	
5. Izvrši odabir vrste papira za izradu dekorativnih elemenata	Vrste: prema namijeni (novinski, štamparski, pisaći, ambalažni, dekorativni, specijalni), prema gramaži (običan, polukarton, karton, ljepenka), prema izgledu i tipu (bond papir, sjajni papir, mat papir, reciklažni, papir sa svilenim premazom i dr.)
6. Izvrši odabir alata i pribora za izradu dekorativnih elemenata od papira	Alat i pribor: makaze, skalpel, četkice (za lijepak, za lak i boju), lijepak (univerzalni lijepak, foto lijepak, silikonski lijepak, akril dekupaž lijepak, lijepak u spreju i dr.), konac, kanap, šabloni, špenadle, čiode, heftalica i dr.
7. Demonstrira izradu dekorativnih elemenata od papira primjenom odgovarajućih tehnika, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	
8. Demonstrira postupak izrade pozivnica i čestitki primjenom različitih tehnika, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Izrada: mjerenje, obilježavanje, rezanje, savijanje i dr.
9. Demonstrira postupak dekorisanja pozivnica i čestitki primjenom različitih tehnika, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Dekorisanje: bušenje, lijepljenje, slikanje, lijepo pisanje i dr.
10. Demonstrira sortiranje i slaganje dekorativnih elemenata od papira	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 4. Za kriterijume 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da izradi dekorativne elemente od papira	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Čestitke i pozivnice - Tehnike za izradu dekorativnih elemenata od papira - Alat i pribor za izradu dekorativnih elemenata od papira	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Izradi dekorativne elemente i predmete primjenom tehnika dekorisanja bojama	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira pripremu prostora za dekorisanje bojama elemenata i predmeta	
2. Skicira izgled dekorativnih elemenata i predmeta	
3. Izabere tehniku izrade dekorativnih elemenata i predmeta	Tehnike izrade: bojanje, slikanje, crtanje, termička obrada, glaziranje, održavanje, graviranje, pjeskarenje, vitraž, bojanje tekstila, slikanje tekstila i dr.
4. Opiše postupak proračuna potrebnog materijala za izradu dekorativnih elemenata i predmeta	Materijal: akrilne i uljane boje, aditivi, osnovni premazi, boje u spreju, akrilne paste, vosak, uljane boje, boje za svilu, boje za staklo, boje za tekstil, boje za keramiku i boje za drvo
5. Izvrši odabir pribora za slikanje na različitim podlogama	Pribor: univerzalne četkice za sve podloge, četkice za šablon, sunderaste četkice, špakle, blokovi, kalupi, šabloni i dr. Podloga: keramika, staklo, tekstil i drvo
6. Primijeni tehnike dekorisanja bojama elemenata i predmeta od keramike, korišćenjem odgovarajućeg pribora	Tehnike: bojanje, slikanje, crtanje, termička obrada, glaziranje i održavanje
7. Primijeni tehnike dekorisanja bojama elemenata i predmeta od stakla, korišćenjem odgovarajućeg pribora	Tehnike: graviranje, peskiranje, slikanje, vitraž i dr.
8. Primijeni tehnike dekorisanja bojama elemenata i predmeta od drveta, korišćenjem odgovarajućeg pribora	Tehnike: slikanje, bijeljenje, bajcovanje, štampanje teksture i dr.
9. Primijeni tehnike dekorisanja bojama elemenata i predmeta od tekstila, korišćenjem odgovarajućeg pribora	Tehnike: bojanje i slikanje (batik, slobodnoručno, ručna štampa i dr.)
10. Demonstrira sortiranje i slaganje dekorativnih elemenata i predmeta	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 4. Za kriterijume 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Izradi dekorativne elemente i predmete primjenom tehnika dekorisanja bojama	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Boje za različite materijale - Pribor za dekorisanje elemenata i predmeta bojenjem - Slikanje na keramici - Slikanje na staklu - Slikanje na drvetu - Slikanje na tekstilu	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Izradi dekorativne elemente i predmete od gline	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira pripremu prostora za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od gline	
2. Skicira izgled dekorativnih elemenata i predmeta od gline	
3. Izabere tehniku izrade dekorativnih elemenata i predmeta od gline	Tehnike izrade: prstima, alkama, na grnčarskom točku i po kalupu
4. Opiše postupak proračuna potrebnog materijala za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od gline	Materijal: plastične i neplastične mase
5. Izvrši odabir alata i pribora za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od gline	Alat i pribor: nožić, skalpel, staklena podloga, modlice, sjekači i ostali pomoćni alati za oblikovanje, pasta mašina, mini pećnica, papir za pečenje, vodenobazni lak i četkice
6. Izvrši odabir kalupa za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od gline	Kalupi: fleksibilni (latex guma, silikonska guma i uretanska guma) i čvrsti (gips, beton, laminat, plastika i dr.)
7. Demonstrira postupak izrade dekorativnih elemenata i predmeta od glinenih masa, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	
8. Demonstrira postupak finalne obrade i tehnike dekorisanja elemenata i predmeta od glinenih masa, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Tehnike: urezivanje, utiskivanje, apliciranje, modeliranje, otiskivanje, inkrustacija, slikanje, izrada ornamenata i dr.
9. Demonstrira sortiranje i slaganje dekorativnih elemenata i predmeta od gline	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 4. Za kriterijume 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnike izrade dekorativnih elemenata i predmeta od gline - Alat i pribor za obradu i dekorisanje elemenata i predmeta od gline 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Izradi dekorativne elemente i predmete od gipsa	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira pripremu prostora za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od gipsa	
2. Skicira izgled dekorativnih elemenata i predmeta od gipsa	
3. Opiše postupak proračuna potrebnog materijala za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od gipsa	Materijal: gips, boje za gips, lakovi i dr.
4. Izvrši odabir alata i pribora za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od gipsa	Alat i pribor: nož, špahtla, turpija, skalpel i dr.
5. Izvrši odabir kalupa za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od gipsa	Kalupi: fleksibilni i čvrsti
6. Demonstrira postupak izlivanja gipsa u pripremljeni kalup, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	
7. Demonstrira postupak sušenja i pečenja dekorativnih elemenata i predmeta od gipsa, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora, u odgovarajućim uslovima	
8. Demonstrira postupak finalne obrade i tehnike dekorisanja elemenata i predmeta od gipsa, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Obrada: brušenje, šmirglanje i glačanje Tehnike: bojanje, lakiranje i dr.
9. Demonstrira sortiranje i slaganje dekorativnih elemenata i predmeta od gipsa	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 3. Za kriterijume 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnike izrade dekorativnih elemenata i predmeta od gipsa - Pribor i alat za obradu i dekorisanje elemenata i predmeta od gipsa 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Izradi dekorativne elemente od tkanine	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira pripremu prostora za izradu dekorativnih elemenata od tkanine	
2. Skicira izgled dekorativnih elemenata od tkanine	
3. Izvrši odabir materijala za izradu dekorativnih elemenata od tkanine	Materijal: tkanina (koža, skaj, svila, saten, til i dr.) i pozamanterija (trake, perle, drikeri, nitne, ukrasna dugmad, cirkoni, modne trake, aplikacije i dr.)
4. Opiše postupak proračuna potrebnog materijala za izradu dekorativnih elemenata od tkanine	
5. Izvrši odabir alata i pribora za izradu dekorativnih elemenata od tkanine	Alat i pribor: mašine za šivenje, aparat za postavljanje nitni i drikeri, igle, krojački santimetar, kreda, čiode, naprstak, makaze, konac, pribor za uvlačenje konca, paralice, dupla igla, ljepljiva traka, lijepak za materijal i dr.
6. Izradi dekorativne elemente ručnim načinom šivenja tkanine, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Ručni način šivenja: različite vrste bodova (osnovni - ravni, kosi, „riblja kost“, cik-cak, „slijepi bod“, stepenasti i dr.), fircanje, ručno ušivanje dugmadi i dr.
7. Demonstrira izradu dekorativnih elemenata mašinskim načinom šivenja tkanine, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Mašinski način šivenja: nabiranje, rol porub, opšivanje, cik cak bod, prišivanje dugmadi, izrada aplikacija, izrada rupica, školjka bod, fagot bod, saten bod, streč bodovi (dekorativni streč bodovi, Fine Tuning Stretch Stitches, overlok bod, super streč bod, žabice, aplikacija obametrnim bodom, super overlok bod, trostruki bod) i dr.
8. Demonstrira postupak ukrašavanja i način izvođenja pri izradi dekorativnih elemenata od tkanine, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Postupak ukrašavanja: izrada ručnog veza, pozicioniranje cirkona, perli, ukrasnih dugmadi, nitni, modnih traka, čipki, aplikacija i dr. Način izvođenja: ručno, mašinski, aparatom za postavljanje nitni i drikeri i dr.
9. Demonstrira sortiranje i slaganje dekorativnih elemenata od tkanine	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 4. Za kriterijume 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Izradi dekorativne elemente od tkanine	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tkanine za dekorisanje - Pozamanterija - Ručni način šivenja - Mašinski način šivenja - Tehnike izrade dekorativnih elemenata od tkanine - Alat i pribor za obradu i dekorisanje tkanine	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da izradi dekorativne elemente i predmete od drveta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira pripremu prostora za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od drveta	
2. Skicira izgled dekorativnih elemenata i predmeta od drveta	
3. Opiše postupak proračuna potrebnog materijala za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od drveta	
4. Izvrši odabir alata i pribora za izradu dekorativnih elemenata i predmeta od drveta	Alat: za rezanje i krojenje, za rendisanje, za bušenje, za dubljenje, za brušenje i pomoćni alati (stege, čekići, kliješta i dr.) Pribor: metar, skalpel, ljepilo, ekseri, spojna sredstva i dr.
5. Demonstrira postupak izrade dekorativnih elemenata i predmeta od drveta, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Izrada: tokarenje, brušenje, lijepljenje i dr.
6. Demonstrira završnu obradu površina dekorativnih elemenata i predmeta od drveta, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Obrada: bojenje (bijeljenje, bajcovanje i štampanje teksture), grundiranje (impregniranje i špahtovanje) lakiranje, brušenje, poliranje, furniranje i dr.
7. Primijeni tehnike dekorisanja površina dekorativnih elemenata i predmeta od drveta, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	Tehnike: dekupaž, oslikavanje, pirografija i dr.
8. Demonstrira postupak izrade i dekorisanja elemenata i predmeta od plute, korišćenjem odgovarajućeg alata i pribora	
9. Demonstrira sortiranje i slaganje dekorativnih elemenata od drveta	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 3. Za kriterijume 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnike obrade i dekorisanja drveta i plute - Alat i pribor za obradu i dekorisanje elemenata i predmeta od drveta 	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Izradi dekoracije od cvijeća	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira pripremu prostora za izradu dekoracija od cvijeća	
2. Izvrši odabir osnovnog i pomoćnog materijala za izradu dekoracije od cvijeća	Osnovni i pomoćni materijal: repromaterijal (ukrasne trake, rolne i jutane tašnice za cvijeće, dekorativni papir, organdin i mreže za cvijeće, dekorativni sisal i rafija, gel, dekorativni kamenčići, staklići i pijesak za dekoraciju, gliter i sunder za cvijeće, papirne kutije za izradu cvijetnih aranžmana i dr.), materijal za dekoraciju (biseri za dekoraciju, dekorativne organdin vrećice i podloge, dekorativni leptiri, ptičice, sove, žabe, ukrasno perje, dekorativna srca i bubamarice, dekorativni cvjetovi od papira, tekstila i sisala, vještačko voće i povrće, bobice, jabučice i pečurkice) i materijal za cvijetne aranžmane (koko grančice, cane cone, spirale u obliku kruga, kupe i federa, curly ting ting, palme, bell cup i lotus u kesici, luffa, šišarke u kesici, dekorativne morske zvijezde, sisal, palmina kora, mahovina u kesi, visoke dekorativne grane, kugle i vijenci za dekoraciju)
3. Izvrši odabir alata za izradu dekoracije od cvijeća	Alat: makaze za cvijeće, sprava za skidanje trnja sa ruže, heftalice i dr.
4. Izvrši odabir cvijeća za izradu dekoracije od cvijeća	Cvijeće: ruža, gerber, ljiljan, orhideja, margarita, karanfil, astromerija, kala, hrizantema i dr.
5. Izradi dekorativne elemente od prirodnog, vještačkog i sušenog cvijeća, korišćenjem odgovarajućeg alata	
6. Izradi aranžmane od prirodnog, vještačkog i sušenog cvijeća, korišćenjem odgovarajućeg alata	
7. Demonstrira postupak izrade aranžmana specifičnih oblika , korišćenjem odgovarajućeg alata	Specifičan oblik: vrt u boci, terarijum, mini staklena bašta, bonsai aranžman i dr.
8. Demonstrira sortiranje i slaganje dekoracije od cvijeća	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 8.	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da izradi dekoracije od cvijeća	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Dekoracije od cvijeća, dekorativni elementi od cvijeća i cvijetni aranžmani - Osnovni, pomoćni materijal i alat za izradu dekoracija od cvijeća - Tehnike dekorisanja prirodnim, vještačkim i sušenim cvijećem	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Izrada dekorativnih elemenata i predmeta je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici i školskoj radionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Preporučuje se da se izrađuju najjednostavniji dekorativni elementi, a zatim složeni dekorativni predmeti i cvijetna dekoracija. U ishodu 1, kriterijum 7 izraditi jednostavne predmete za dekorisanje pri čemu koristiti sve navedene tehnike. Nakon izrade jednostavnih dekorativnih elemenata spojiti ih u složenu kompoziciju prema zadatoj skici. U ishodu 1, kriterijum 8 uraditi čestitke sa različitim motivima prema događaju, kombinovanjem različitih materijala za ukrašavanje. U ovom kriterijumu primijeniti tehniku lijepog pisanja-kaligrafiju. U ishodu 2, kriterijum 6 i 7 izraditi oslikavanje vazni, zdijela, svijećnjaka i čaša nekom od slikarskih tehnika. U ishodu 3, kriterijum 7 izraditi figurice jednostavnih oblika a zatim ih kroz kriterijumu 8 dekorisati nekom od tehnika dekorisanja. U ishodu 4, kriterijum 6 izliti jednostavne elemente od gipsa, a zatim ih kroz kriterijum 8 dekorisati tehnikama po izboru. U ishodu 5, preporučuje se izrada dekorativnih elemenata za unutrašnje uređenje kao što su: dekorativni jastuci, navlake za stolice, salvete, zavjese, draperije i prekrivači. U ishodu 6, kriterijum 6 izraditi jednostavne dekorativne figure od drveta za unutrašnje uređenje kao što su: stalak za salvete, držač za svijeće, ram za slike, ukrasne kutije. Dekoraciju ovih predmeta izvesti tehnikom dekupaž, slikarskim tehnikama i pirografijom. U ishodu 6, kriterijum 7 izraditi dekorativne zidne table, ramove za slike, podmetače za čaše. U ishodu 7 preporučuje se izrada cvjetnih dekoracija za različite događaje i teme, od svježeg, vještačkog i svog cvijeća. Za ovaj kriterijum poželjno je da učenici upotrijebe suvo cvijeće koje su samostalno pripremili primjenom tehnike sušenja cvijeća. Pri realizaciji ovog modula mogu se koristiti osim navedenih materijala i materijali: stiropor, stirodur, plastika, metal, repromaterijal i dr. kao i svi ostali materijali za koje nastavnik procijeni da su neophodni za realizaciju modula. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i odgovarajuće tehničke propise. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstava za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Džokić D., Teorija i tehnologija bojenja tekstilnog materijala, TMF, Beograd, 1989.
- Trajković R., Štampanje tekstila, TMF, Beograd, 1981.
- Barnett F., Aranžiranje cvijeća- Suvremeni pristupi cvjetnom dizajnu, Leo commerce, Rijeka, 2007.
- Grupa autora., Aranžiranje cvijeća, Veble Commerce, Zagreb, 2006.
- <https://www.schaubsrote.com/interior-design-blog/decorating>
- <https://www.modellina.rs>
- <https://www.allache.ru>
- <https://www.expertolux.com>
- <https://www.moienterijer.rs>
- <https://www.bah.edu.rs>

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporučiti učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/multimedijalna tabla	1
3.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi
4.	Materijal (obični i ukrasni papir, pluta, drvo, šperploča, ljepenka, plastika, staklo, glina, glinamol, gips, kamen, stiropor, tkanina, akrilne i uljane boje, aditivi, osnovni premazi, boje u spreju, akrilne paste, vosak, boje za svilu, boje za staklo, boje za tekstil, boje za keramiku, boje za drvo, ukrasne trake, svjetlacavi prašak, rolne i jutane tašnice za cvijeće, organdin i mreže za cvijeće, dekorativni sisal i rafija, gel, dekorativni kamenčići, staklići i pijesak za dekoraciju, gliter i sunder za cvijeće, papirne kutije za izradu cvijetnih aranžmana, biseri za dekoraciju, ukrasno perje, dekorativni cvjetovi od papira, tekstila i sisala, koko grančice, spirale u obliku kruga, kupe i federa, palme, bell cup i lotus u kesici, luffa, šišarke u kesici, dekorativne morske zvijezde, sisal, palmina kora, mahovina u kesici, visoke dekorativne grane, kugle i vijenci za dekoraciju i dr.)	po potrebi
5.	Alat (makaze, nož, skalpel, ukrasne bušilice, bušač za papir, šegice, stegice, čekići, kliješta, sjekači, pasta mašina za glinu, mini pećnica, makaze za cvijeće, sprava za skidanje trnja sa ruže, heftalice, špahtla, turpija, mašina za šivenje, aparat za postavljanje nitni i drikera, šilo i dr.)	4
6.	Pribor (četkice (za lijepak, za tkaninu, za lak i boju), lijepak (univerzalni lijepak, foto lijepak, silikonski lijepak, akril dekupaž lijepak i lijepak u spreju i dr.), blokovi, konac, kanap, šablone, špenadle, čiode, ručne igle, naprstak, konac za ručno i mašinsko šivenje, pribor za uvlačenje konca, paralice, dupla igla, ljepljiva traka, papir za pečenje, vodenobazni lak, modlice, kalupi (fleksibilni (latex guma, silikonska guma i uretanska guma) i čvrsti (gips, beton, laminat, plastika i dr.)), sunder za aranžiranje suvog cvijeća, žičana mreža, držači i dr.)	4
7.	Kutija za prvu pomoć	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebn.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Crtanje i slikanje
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Maketarstvo u graditeljstvu
- Tehnike bojanja i štampanja tekstila
- Poslovna komunikacija
- Razvoj dizajna enterijera

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti izrade dekorativnih elemenata i predmeta, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti izrade dekorativnih elemenata i predmeta i principa kompozicije na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti umjetničkog izraza i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize zadataka iz oblasti izrade dekorativnih elemenata i predmeta; razvijanje funkcionalnog matematičkog znanja i vještina prilikom izrade specifikacije potrebnog materijala za izradu dekorativnih elemenata i predmeta; razvijanje sposobnosti rukovanja alatom i priborom za izradu dekorativnih elemenata i predmeta koristeći odgovarajuća zaštitna sredstva; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj proučavanja odnosa u dekorisanju i aranžiranju prostora i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti izrade dekorativnih elemenata i predmeta, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja

- informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom nasljeđu, prirodi i životnoj sredini, racionalnom korištenju materijalnih resursa, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima izrade dekorativnih elemenata i predmeta; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.13. IZRADA 3D PRIKAZA DEKORACIJE U PROSTORU**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	6		102	108	6

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa primjenom softvera za trodimenzionalno modelovanje prostora i elemenata dekoracije kao i načinom primjene materijala na izmodelovanim elementima. Osposobljavanje za izradu 3D modela prostora i elemenata dekoracije, vizuelizaciju (rendera) i tehničku obradu 3D prikaza. Razvijanje kreativnih sposobnosti, manualnih vještina, preciznosti, odgovornosti, sistematičnosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Izvrši podešavanje radnog okruženja softverskog programa za 3D modelovanje
2. Izradi trodimenzionalni prikaz elemenata dekoracije
3. Izradi trodimenzionalni prikaz elemenata dekoracije u prostoru
4. Izradi digitalne prikaze (rendere) dekoracije u prostoru
5. Primijeni alate potrebne za postprodukciju rendera dekoracije u prostoru
6. Izvrši tehničku obradu 3D prikaza dekoracije u prostoru

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Izvrši podešavanje radnog okruženja softverskog programa za 3D modelovanje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede vrste softvera i njihovu primjenu za izradu grafičkog dijela projektne dokumentacije	Vrste softvera: AutoCAD, ArchiCAD, SketchUp, Lumion, Artlantis i dr.
2. Opiše djelove prozora softverskog programa za izradu grafičkog dijela projektne dokumentacije i zavisnost njegovog izgleda od izabranog radnog prostora	Djelovi prozora: paleta alata, padajući meni, radna površina za crtanje i komandna linija
3. Izvrši podešavanje razmjere crteža	
4. Podese osnovne parametre radne površine	Osnovni parametri: jedinica mjere za dužinu, jedinica mjere za ugao, pravac za ugao mjerenja, orijentacija za ugao mjerenja, format papira, pomoćna mreža tačaka, ikona koordinatnog sistema i dr.
5. Podese parametre elemenata biblioteke	Elementi biblioteke: prozori, vrata, lampe, stepenište, objekti, namještaj, sanitarije, zelenilo i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Workspace</i> - Priprema za 3D modelovanje 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Izradi trodimenzionalni prikaz elemenata dekoracije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Izradi 2D crteže potrebne za razvoj 3D modela dekorativnih elemenata, na zadanom primjeru	
2. Izradi 3D model dekorativnih elemenata, na zadanom primjeru	
3. Izvrši materijalizaciju 3D modela dekorativnih elemenata, na zadanom primjeru	
4. Izvrši podešavanje parametara materijala za izradu 3D modela dekorativnih elemenata, na zadanom primjeru	
5. Kreira paletu teksturnih mapa za izradu 3D modela dekorativnih elemenata, na zadanom modelu	
6. Izvrši odabir teksture za izradu 3D modela dekorativnih elemenata, na zadanom primjeru	
7. Izvrši podešavanje parametara teksture za izradu 3D modela dekorativnih elemenata, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 7.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Izrada 3D modela - Materijalizacija 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Izradi trodimenzionalni prikaz elemenata dekoracije u prostoru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Izradi 2D crteže potrebne za razvoj 3D modela prostora, na zadatom primjeru	
2. Izradi 3D model prostora za dekoraciju, na zadatom primjeru	
3. Izvrši materijalizaciju 3D modela prostora za dekoraciju, na zadatom primjeru	
4. Izvrši podešavanje parametara materijala za izradu 3D modela prostora za dekoraciju, na zadatom primjeru	
5. Izvrši implementiranje dekorativnih elmenata u prostor za dekoraciju, na zadatom primjeru	
6. Izvrši pozicioniranje dekorativnih elmenata u prostor za dekoraciju, na zadatom primjeru	
7. Izvrši podešavanje parametara teksture za izradu 3D modela dekorativnih elemenata, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 7.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Izrada 3D modela - Materijalizacija 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Izradi digitalne prikaze (rendere) dekoracije u prostoru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede vrste softvera za izradu rendera 3D modela	Vrste softvera: ArchiCAD, Studio Artlantis, Lumion, SketchUp
2. Podesi poziciju i parametre osvjetljenja za renderovanje 3D modela, na zadatom primjeru	
3. Podesi poziciju i parametre kamere za renderovanje 3D modela, na zadatom primjeru	
4. Testira render 3D modela, na zadatom primjeru	
5. Izvrši izmjene podešavanja radi poboljšanja konačnog rezultata rendera 3D modela, na zadatom primjeru	
6. Izradi finalnu verziju rendera 3D modela, na zadatom primjeru	
7. Demonstrira čuvanje i podešavanje formata crteža, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Workspace</i> - Priprema za renderovanje - Izrada rendera 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Primijeni alate potrebne za postprodukciju rendera dekoracije u prostoru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede vrste softvera za izradu postprodukcije rendera	Vrste softvera: Adobe Photoshop, Studio Artlantis, Lumion,
2. Opiše djelove prozora softverskog programa za izradu postprodukcije rendera	Djelovi prozora: početna podešavanja, paleta alata, padajući meni
3. Kreira slojeve za izradu fotorealistične vizualizacije, na zadatom primjeru	
4. Izvrši implementiranje fotografije pozadine za izradu fotorealistične vizualizacije, na zadatom primjeru	
5. Izvrši implementiranje fotografije materijala za izradu fotorealistične vizualizacije, na zadatom primjeru	
6. Kreira fotorealističnu vizualizaciju 3D prikaza dekoracije u prostoru, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Workspace</i> - Priprema za obradu rendera - Kreiranje fotorealistične vizualizacije 	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Izvrši tehničku obradu 3D prikaza dekoracije u prostoru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede postupke za uobličavanje crteža i njegovo pripremanje za štampu	Postupci: pozicioniranje 3D prikaza, postavljanje teksta, crtanje okvira, unošenje informacija o crtežu, čuvanje, priprema za štampu i dr.
2. Podesi poziciju 3D prikaza na listu zadatog formata	
3. Postavi tekst na grafičkom prilogu, na zadatom primjeru	
4. Nacrta okvire na grafičkom prilogu, na zadatom primjeru	
5. Unese informacije o crtežu na grafičkom prilogu, na zadatom primjeru	
6. Demonstrira čuvanje i podešavanje formata crteža, na zadatom primjeru	
7. Izvrši pripremu crteža za štampu	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnička obrada grafičkog priloga - Priprema za štampu 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe u računarskoj učionici, opremljenoj preporučenim materijalnim uslovima i softverom za 3D modelovanje, ArchiCAD, SketchUp, Studio Artlantis, Lumion. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u računarskoj učionici, opremljenoj preporučenim materijalnim uslovima i instaliranim namjenskim softverima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Preporučuje se da se godišnji plan osmisli tako da se omogući učenicima upoznavanje sa softverima za postprodukciju fotografija (3D prikaza) kao što je Photoshop. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Vojinović R.; Drakulović M.; Knežević I., Primjena računara u arhitekturi i građevinarstvu I i II dio, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2017.
- Omura G.; Benton B., AutoCAD 2017 i AutoCAD LT 2017, Mikro knjiga, Beograd, 2017.
- Grupa autora, ArchiCAD 19: Tri knjige u jednoj, Mikro knjiga, Beograd, 2015.
- Jovanović D., Kompjuterska grafika, Univerzitet Crne Gore, Mašinski fakultet, Podgorica, 2010.
- Klem N., Uvod u primenu računara, Građevinska knjiga, Beograd, 2008.
- Aleksić V., Primjena računara u građevinarstvu za II razred građevinske škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2006.
- Chavez C.; Faulkner A., Adobe Photoshop CC Učionica u knjizi, CET, 2017.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	17
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Skener	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Principi grafičkog dizajna

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu, korišćenjem raznih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija, poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Komunikacija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti trodimenzionalnog prikaza dekoracije u prostoru prilikom korišćenja stručne literature; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti trodimenzionalnog prikaza dekoracije u prostoru na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom primjene softverskih alata za trodimenzionalno modelovanje dekoracija u prostoru na konkretnim primjerima; razvijanje sposobnosti kritičkog uvažavanja i radoznalosti; razvijanje funkcionalnog matematičkog znanja i vještina, koje se mogu primjenjivati u različitim situacijama; razvijanje sposobnosti rukovanja računarnom pri korišćenju softverskih alata za izradu 3D modela prostora i elemenata dekoracije i dr.)

- Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za izradu 3D modela prostora i elemenata dekoracije, vizuelizaciju (rendera) i tehničkom obradom 3D prikaza; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti trodimenzionalnog modelovanja dekoracija u prostoru, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija materijala za izvođenje praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti trodimenzionalnog modelovanje dekoracija u prostoru; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.14. PREDUZETNIŠTVO**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	36	36		72	4

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa značajem preduzetništva, preduzetničkih vještina, tehnikama za pronalaženje biznis ideje, strukturom i načinom izrade biznis plana, oblicima obavljanja privredne djelatnosti i promocijom proizvoda i usluga. Osposobljavanje za kreiranje i pokretanje biznisa. Razvijanje inicijativnosti, kreativnosti, odgovornosti, komunikativnosti i timskog rada.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Identifikuje značaj preduzetništva, preduzetničkih vještina i pokretanja sopstvenog biznisa
2. Osmisli biznis ideju koristeći razne tehnike i rezultate istraživanja tržišta
3. Sastavi biznis plan na osnovu sprovedenih istraživanja i analiza
4. Identifikuje oblike obavljanja privredne djelatnosti i postupak registracije privrednih društava
5. Identifikuje faze u postupku zasnivanja radnog odnosa i karakteristike individualnih i kolektivnih prava zaposlenih
6. Pripremi poslovni sastanak i korespondentne akte u vezi sa njegovom organizacijom
7. Promoviše privredno društvo, proizvod ili uslugu

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje značaj preduzetništva, preduzetničkih vještina i pokretanja sopstvenog biznisa	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam preduzetništva	
2. Opiše nastanak i razvoj preduzetništva	
3. Objasni pojam preduzetnika, različite pristupe o teoriji preduzetnika i zablude o njima	Pristupi o teoriji preduzetnika: ekonomski, psihološki i sociološki
4. Popuni upitnik za procjenu preduzetničkih osobina	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijum 4 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Preduzetništvo - Istorija preduzetništva - Preduzetnik 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Osmisli biznis ideju koristeći razne tehnike i rezultate istraživanja tržišta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam ideje	
2. Objasni pojam biznis ideje	
3. Primijeni odgovarajuću tehniku za pronalaženje biznis ideje	Tehnike za pronalaženje biznis ideje: kopiranje postojećih poslova, mapiranje, pretvaranje hobija u potencijalni posao, korišćenje radnog iskustva za pokretanje posla, brainstorming tehnika, inovacije novih proizvoda/usluga i dr.
4. Objasni pojam poslovne šanse i pristupe za njeno prepoznavanje	Pristupi: posmatranje promjena i trendova, rješavanje problema, pronalaženje praznina na tržištu, takmičenje/konkurencija i dr.
5. Sprovede provjeru odabrane biznis ideje na tržištu koristeći odgovarajuće upitnike	
6. Objasni SWOT analizu i njen značaj	
7. Procijeni biznis ideju na osnovu SWOT analize	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4 i 6. Za kriterijume 3, 5 i 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Ideja - Biznis ideja - Tehnike za pronalaženje biznis ideje - Poslovna šansa - SWOT analiza 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Sastavi biznis plan na osnovu sprovedenih istraživanja i analiza	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni viziju, misiju, poslovne ciljeve i vrste poslovnih strategija	Vrste poslovnih strategija: ofanzivna, defanzivna, strategija imitacije i tradicionalistička
2. Formuliše misiju i viziju za konkretan primjer privrednog društva	
3. Opiše značaj, strukturu i elemente biznis plana	Struktura i elementi biznis plana: naslovna strana, sadržaj biznis plana, rezime, osnovni podaci o preduzetniku, opis biznis ideje odnosno proizvoda/usluge, analiza tržišta prodaje i konkurencije, analiza tržišta nabavke, marketing plan (cijena, lokacija, distribucija, promocija), tehničko tehnološka analiza i finansijski plan sa vremenskim okvirom realizacije
4. Izradi pojedinačne elemente biznis plana za odabranu biznis ideju	
5. Sastavi biznis plan na osnovu izrađenih pojedinačnih elemenata	
6. Prezentuje biznis plan koristeći pravila za uspješno prezentovanje	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 3. Za kriterijume 2, 4, 5 i 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Misija i vizija privrednog društva - Ciljevi privrednog društva - Poslovna politika privrednog društva - Poslovna strategija privrednog društva - Biznis plan - Prezentacija 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje oblike obavljanja privredne djelatnosti i postupak registracije privrednih društava	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)
1. Navede oblike obavljanja privredne djelatnosti i njihove karakteristike	Oblici obavljanja privredne djelatnosti: preduzetnik, ortačko društvo, komanditno društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću i djelovi stranog društva
2. Objasni naziv i vizuelni identitet privrednog društva	Naziv i vizuelni identitet privrednog društva: ime privrednog društva, logotip, zaštitna boja, tipografija, maskota, grb, slogan i dr.
3. Osmisli ime za privredno društvo za konkretan primjer	
4. Kreira logotip i slogan za konkretan primjer privrednog društva ili proizvoda/usluge	
5. Opiše postupak i potrebnu dokumentaciju za registraciju privrednih društava	
6. Popuni formular za registraciju preduzetnika za konkretan primjer	
7. Objasni poslovni kodeks privrednog društva	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 5 i 7. Za kriterijume 3, 4 i 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Vrste privrednih društava - Naziv i vizuelni identitet privrednog društva - Registracija privrednog društva - Poslovni kodeks 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje faze u postupku zasnivanja radnog odnosa i karakteristike individualnih i kolektivnih prava zaposlenih	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam zasnivanja radnog odnosa	
2. Opiše opšte i posebne uslove za zasnivanje radnog odnosa	Opšti uslovi: godine života, zdravstvena sposobnost i dr. Posebni uslovi: nivo kvalifikacije, radno iskustvo, stručni ispit i dr.
3. Objasni način zasnivanja radnog odnosa i vrijeme na koje se zasniva radni odnos	Vrijeme na koje se zasniva radni odnos: određeno i neodređeno
4. Sastavi konkurs za prijem u radni odnos za određeno radno mjesto	
5. Sastavi radnu biografiju (CV) za prijem u radni odnos na konkretnom primjeru	
6. Navede vrste prava zaposlenih	Vrste prava zaposlenih: individualna i kolektivna
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3 i 6. Za kriterijume 4 i 5 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Zasnivanje radnog odnosa - Prava zaposlenih 	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Pripremi poslovni sastanak i korespondentne akte u vezi sa njegovom organizacijom	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam, cilj i vrste poslovnih sastanaka	Vrste poslovnih sastanaka: formalni, neformalni, radni, informativni, diskusioni, poslovna druženja, seminari, konferencije i dr.
2. Objasni pripremu materijala, opreme i mjesta za održavanje poslovnog sastanka	
3. Objasni pojam, proces, pravila i vrste komunikacije	Vrste komunikacije: usmena, pisana, interna, eksterna, privatna, poslovna, domaća, strana i dr.
4. Objasni pojam, stilove i fraze poslovne i službene korespondencije, sadržaj i elemente poslovnog pisma i službenog dopisa	
5. Sastavi poziv za učesnike sastanka sa dnevnim redom, terminom i mjestom održavanja u odgovarajućoj formi	
6. Sastavi zapisnik o održanom sastanku u odgovarajućoj formi	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijume 5 i 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Poslovni sastanak - Pojam i vrste komunikacije - Poslovna i službena korespondencija - Korespondentni akti u vezi poslovnih sastanaka 	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Promoviše privredno društvo, proizvod ili uslugu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam promocije	
2. Navede oblike promocijnih aktivnosti	Oblici promocijnih aktivnosti: privredna propaganda, lična prodaja, prodajna promocija, odnosi sa javnošću i dr.
3. Kreira reklamnu poruku, na konkretnom primjeru	
4. Osmisli flajer za konkretan primjer	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 1 i 2. Za kriterijume 3 i 4 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Promocija	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Preduzetništvo je tako koncipiran da omogućava učenicima da stiču teorijska i praktična znanja i vještine iz ove oblasti. Prilikom realizacije ovog modula učenike treba motivisati na aktivno učenje, samostalan i timski rad. Preporučljivo je da se nastava iz ovog modula, realizuje u blok časovima sa po dva časa nedjeljno. Učenike bi trebalo poslije realizacije uvodnih sadržaja i pojedinačnih aktivnosti koje su u vezi sa njima, podijeliti na timove (sastavljene od tri do sedam učenika) u kojima će tako raditi do kraja školske godine. Iako će učenici raditi u timu, svako od njih treba da ima pojedinačna zaduženja, na osnovu čega će biti ocjenjivani. Preporučljivo je da svaki tim učenika ima svoj folder u kom će čuvati sve radne listove koje će popunjavati tokom školske godine prilikom izrade određenih praktičnih vježbi. Radni listovi za svaku aktivnost su predviđeni u Priručniku za nastavnike, koji je urađen za ovu namjenu. Prilikom obrade određenih nastavnih sadržaja preporučljivo je podsticati učenike na sprovođenje različitih istraživanja kako bi na taj način došli do relevantnih informacija. Poželjno je da učenici učestvuju na školskim i nacionalnim takmičenjima za najbolji Biznis plan.
- Preporučljivo je da učenici nakon urađenih vježbi, svoje rezultate usmeno prezentuju drugim učenicima, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim učenicima i nastavnikom. Tokom prezentacije učenici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju. Prilikom obrade određenih nastavnih sadržaja mogu se na času pozvati lokalni preduzetnici, predstavnici određenih institucija i privrednih društava ili organizovati posjeta istim, kako bi učenici dobili konkretne informacije o određenim oblastima koji se odnose na realizaciju biznis ideja.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Grupa autora, Mladi preduzetnici - Priručnik iz preduzetništva za učenike srednjih stručnih škola, Centar za stručno obrazovanje, 2014.
- Grupa autora, Mladi preduzetnici – Priručnik iz preduzetništva za nastavnike srednjih stručnih škola, Centar za stručno obrazovanje, Podgorica, 2014.
- Lajović D.; i grupa autora, Preduzetništvo u novi milenijum, CID, Podgorica, 2001.
- Lajović D.; i grupa autora, Marketing plan kao preduzetničko sredstvo, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Podgorica, 2009.
- Propisi koji regulišu oblast radnih odnosa.
- Propisi koji regulišu oblast privrednih društava.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Skener	1
5.	Kancelarijski materijal i pribor	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Uređenje enterijera
- Organizacija izloga i postavki
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Izrada 3D prikaza
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Savremeno odrastanje
- Moda i odijevanje
- Socijalne mreže i globalizacija
- Poslovna komunikacija i korespondencija
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica, pravila i koncepata iz oblasti preduzetništva, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka osmišljavanjem biznis ideje, sastavljanjem biznis plana i promovisanjem privrednog društva, proizvoda ili usluge, realizacijom vježbi kroz određene modele i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za obradu i uređivanje teksta i tabela, čuvanje dokumenata u elektronskom obliku; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti preduzetništva, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem

- drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti preduzetništva; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.15. DEKORISANJE PROSTORA ZA DOGAĐAJE**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	10		155	165	9

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa načinom dekorisanja i primjenom specijalnih efekata u odabranom prostoru za organizaciju proslava, korporativnih i promotivnih događaja, u skladu sa predviđenom temom i protokolom. Osposobljavanje za izradu i prezentaciju plana dekoracije prostora za događaje sa procjenom troškova. Razvijanje preciznosti, odgovornosti, timskog rada, kreativnosti i osjećaja za prostor, sposobnosti za razumijevanje organizacije i funkcionalnosti prostora, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Analizira potrebe klijenta za dekorisanjem prostora za događaje
2. Izradi plan dekoracije prostora za događaje
3. Dekoriše prostor za događaje
4. Procijeni troškove dekorisanja prostora za događaje

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira potrebe klijenta za dekorisanjem prostora za događaje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj ljubaznog dočeka klijenta i primjene pravila bontona	
2. Objasni značaj dobre organizacije pri planiranju i zakazivanju termina sa klijentom	
3. Objasni postupak vođenja evidencije podataka dobijenih od klijenta	Podaci: lični podaci o klijentu, zahtjevi klijenta, želje klijenta, raspoloživi budžet i dr.
4. Pripremi upitnik u cilju prikupljanja podataka od klijenta u zavisnosti od vrste događaja za koji postoji potreba za dekorisanjem, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Vrsta događaja: proslava (vjenčanje, rođendan, žurka, jubilej i dr.), korporativni događaj (godišnja korporativna proslava, profesionalni skup, konferencija, kongres, seminar i dr.) i promotivni događaj (sajam, modna revija, izložba, prezentovanje proizvoda i dr.)
5. Popuni podatke dobijene od klijenta u odgovarajuću dokumentaciju	
6. Izvrši analizu zahtjeva klijenta na osnovu prikupljenih podataka, na zadatom primjeru	
7. Izvrši analizu budžeta klijenta u cilju odabira resursa potrebnih za dekorisanje prostora za događaje, na zadatom primjeru	Resursi: izvršioci radnog zadatka (struktura i broj), rekviziti, materijal, dekorativni predmeti, mašine i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijume od 4 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Poslovni bonton - Priprema, organizacija i vođenje poslovnog sastanka - Tehnike uspješne komunikacije - Osnove organizacije rada - Anketa o zahtjevima klijenta 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Izradi plan dekoracije prostora za događaje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše izgled prostora za dekorisanje	Izgled prostora: otvoreni prostor, zatvoreni prostor, oblik prostora i dr.
2. Objasni značaj odabira teme dekorisanja prostora za događaje	Tema dekorisanja: elegantna, svedena, glamurozna, rustična i dr.
3. Demonstrira snimanje i razmjeravanje postojećeg stanja na terenu korišćenjem odgovarajućeg pribora i opreme , na zadatom primjeru	Postojeće stanje: oblik, položaj i dimenzije prostora, vrsta osvjetljenja i dr. Pribor i oprema: pribor za crtanje, metar, laserski metar, lenjir i dr.
4. Nacrta postojeće stanje u cilju izrade idejne skice dekoracije prostora za događaje, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
5. Opiše trenutni izgled prostora u cilju izrade plana dekoracije prostora za proslave	Trenutni izgled prostora: oblik, položaj i dimenzije prostora, izgled mobilijara (stolovi, stolice, šankovi, pregrade i dr.), broj raspoloživih mjesta za zvanice, vrsta osvjetljenja i dr.
6. Izvrši odabir materijala, rekvizita, dekorativnih predmeta i specijalnih efekata , u cilju izrade plana dekoracije prostora za događaje, na zadatom primjeru	Materijal: drvo, šperploča, ljepenka, plastika, staklo, stiropor, tkanina, ukrasni materijal (ukrasne trake, ukrasni papir, razne boje, svjetlucavi prašak, perlice, ukrasni kamenčići i dr.) Rekviziti: postolja, roll-apovi, baneri, panoi, kutije, razni držači od metala i plastičnih materijala, ploče, razne vrste pozadina, dekorativne staze, svijetleći predmeti i dr. Dekoratívni predmeti: cvijetni aranžmani, svijeće, kristali, figure, baloni, ramovi, vaze, platna, zastavice, pokloni za goste, zahvalnice i dr. Specijalni efekati: dekorativna rasvjeta, video oprema, audio oprema, gobo projekcije, mašine za dimne efekte, suvi led i snijeg, mašine za balončiće, vatrometi, konfete i dr.
7. Demonstrira izradu idejne skice plana primjenjujući principe dizajniranja relevantne za dekorisanje prostora za događaje, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Principi dizajniranja: proporcija, balans, harmonija, linija horizonta i dr.
8. Demonstrira izradu dvodimenzionalnog prikaza plana dekoracije prostora za događaje na osnovu usvojenih skica, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Izradi plan dekoracije prostora za događaje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
9. Demonstrira izradu digitalnih prikaza (<i>rendera</i>) trodimenzionalnog modela, na osnovu plana dekoracije prostora za događaje, pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
10. Prezentuje plan dekoracije prostora za događaje	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1, 2 i 5. Za kriterijume 3, 4, 6, 7, 8, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Plan dekoracije prostora za događaje - Materijali, rekviziti i dekorativni predmeti za dekoraciju prostora za događaje - Specijalni efekti za dekoraciju prostora za događaje - Principi dizajniranja prostora 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Dekoriše prostor za događaje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira postavljanje rasvjetnih tijela u zavisnosti od načina i uslova koji utiču na izbor jačine i boje rasvjetnih tijela, na zadatom primjeru	Način: direktni (neposredni), poluindirektni (poluposredni) i indirektni (posredni) Uslovi: dimenzije prostora, vrsta događaja i dr.
2. Demonstrira postupak pripreme prostora za dekorisanje, na zadatom primjeru	Priprema: uklanjanje suvišnog mobilijara, uklanjanje postojeće dekoracije prostora, čišćenje prostora i dr.
3. Izvrši odabir materijala, rekvizita, dekorativnih predmeta i specijalnih efekata, u cilju dekorisanja prostora za događaje, u skladu sa usvojenim planom dekoracije prostora, na zadatom primjeru	
4. Demonstrira provjeru ispravnosti uređaja za specijalne efekte potrebnih za izvođenje planiranog dekorisanja, u skladu sa uputstvom proizvođača, na zadatom primjeru	
5. Demonstrira postavljanje rekvizita, dekorativnih predmeta i specijalnih efekata u skladu sa usvojenim planom dekoracije proslave, na zadatom primjeru	
6. Prilagodi raspored mobiliijara u prostoru, u skladu sa usvojenim planom dekoracije, na zadatom primjeru	Mobilijar: stolovi, stolice, šankovi, pregrade i dr.
7. Raspoređuje rekvizite i dekorativne predmete, u skladu sa usvojenim planom dekoracije, na zadatom primjeru	
8. Fotografiše prostor za događaje, u cilju promocije i izrade lične dokumentacije	
9. Demonstrira izvođenje završnih radova prilikom dekorisanja prostora za događaje, na zadatom primjeru	Završni radovi: sakupljanje upotrijebljenih rekvizita, sakupljanje dekorativnih predmeta i specijalnih efekata, sortiranje (odvajanje čistih i prljavih dekorativnih predmeta i dr.) i slaganja dekorativnih predmeta po vrsti, u cilju bezbjednog transporta
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 9.	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Dekoriše prostor za događaje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Priprema prostora za dekorisanje - Dekorisanje prostora za događaje - Fotografisanje prostora za događaje - Završni radovi pri dekorisanju prostora za događaje	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Procijeni troškove dekorisanja prostora za događaje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Izradi specifikaciju potrebnog materijala, rekvizita, dekorativnih predmeta i specijalnih efekata za realizaciju poslova dekorisanja prostora za događaje u skladu sa usvojenim planom dekoracije, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
2. Izvrši procjenu troškova nabavke i transporta potrebnih resursa za dekorisanje na osnovu specifikacije, na zadatom primjeru	
3. Objasni postupak proračuna troškova za pružene usluge dekorisanja prostora	
4. Objasni postupak formiranja cjenovnika usluga	
5. Demonstrira postupak proračuna troškova za pružene usluge dekorisanja prostora, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 3 i 4. Za kriterijume 1, 2 i 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Proračun troškova usluge dekorisanja prostora za događaje - Cjenovnik usluga 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Dekorisanje prostora za događaje je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici i školskoj radionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Preporučuje se da pri realizaciji modula učenici radove na dekoraciji prostora izvedu u simuliranim uslovima u školskoj radionici, uz upotrebu dekorativnih elemenata i predmeta koje su sami izadili kroz druge module. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i odgovarajuće tehničke propise. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstava za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Allen J., Event Planning, John Wiley & Sons Canada, Ontario, 2009.
- Columbus G., The complete guide to careers in Special Events, John Wiley & Sons, Nju Džersi, 2011.
- Conway D. G., The Event Manager's Bible, How to Books, Oksford, 2009.
- Goldblatt J., Special Events, John Wiley & Sons, Nju Džersi, 2011.
- Jones M., Sustainable Event Management, Earthscan, London, 2010.
- Katalozi sa tehničkim karakteristikama materijala i opreme izloga i postavki.
- Časopisi iz oblasti izložbenih prostora.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa odgovarajućim softverom za projektovanje	17
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Tabla za crtanje sa priborom	16

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Crtanje i slikanje
- Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Preduzetništvo
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Maketarstvo u graditeljstvu
- Principi grafičkog dizajna
- Socijalne mreže i globalizacija
- Poslovna komunikacija i korespondencija
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera
- Modni stilovi
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja)

- na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti dekoracije prostora za događaje, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti dekoracije prostora za događaje i principa kompozicije na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti umjetničkog izraza i dr.)
  - Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize potreba klijenta za dekorisanjem prostora za događaje i izrade plana dekoracije prostora za događaje; razvijanje sposobnosti korišćenja formula, grafikona i šema za postupak proračuna troškova za pružene usluge dekorisanja prostora; razvijanje funkcionalnog matematičkog znanja i vještina prilikom izrade specifikacije potrebnog materijala; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj proučavanja odnosa u dekorisanju i aranžiranju prostorai i dr.)
  - Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za zradu garafičke dokumentacije i obradu teksta; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti dekoracije prostora za događaje, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
  - Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
  - Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom nasljeđu, prirodi i životnoj sredini, racionalnom korištenju materijalnih resursa, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti dekoracije prostora za događaje; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.16. DEKORISANJE I ARANŽIRANJE IZLOGA I POSTAVKI**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	10		155	165	9

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa načinom dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki, uključujući postavljanje cijena prodajne robe i reklamne poruke, u skladu sa predviđenom temom i raspoloživim resursima. Osposobljavanje za izradu i prezentaciju plana dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki, sa izrađenom procjenom troškova. Razvijanje preciznosti, odgovornosti, timskog rada, kreativnosti i osjećaja za prostor, sposobnosti za razumijevanje organizacije i funkcionalnosti prostora, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Analizira potrebe klijenta za aranžiranjem i dekoriranjem izloga i postavki
2. Analizira podatke potrebne za izradu plana dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki
3. Izradi plan dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki
4. Aranžira i dekoriše izloge i postavki
5. Procijeni troškove dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira potrebe klijenta za aranžiranjem i dekorisanjem izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Pripremi upitnik u cilju prikupljanja podataka od klijenta u zavisnosti od vrste izloga i postavke za koji postoji potreba za aranžiranjem i dekorisanjem, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Podaci: lični podaci o klijentu, zahtjevi klijenta, želje klijenta, raspoloživi budžet i dr. Vrste izloga i postavke: statični i pokretni
2. Demonstrira vođenje evidencije podataka dobijenih od klijenta, na zadatom primjeru	
3. Izvrši analizu zahtjeva klijenta na osnovu prikupljenih podataka, na zadatom primjeru	
4. Izvrši odabir resursa potrebnih za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki na osnovu budžeta klijenta, na zadatom primjeru	Resursi: izvršiooci radnog zadatka (struktura i broj) i materijalni resursi (marketing rekviziti, sredstva za dekorisanje i aranžiranje, alat, materijal i dr.)
5. Objasni karakteristike vrsta prodajne i izložbene robe za koje se aranžira i dekoriše izlog i postavka	Karakteristike: kvarljiva i nekvarljiva (trajna) roba Vrste prodajne i izložbene robe: prehrambena roba (žitarice i proizvodi od žitarica, svježe voće i povrće i njihove prerađevine, meso i prerađevine od mesa, mlijeko i proizvodi od mlijeka, riba i proizvodi od ribe, bezalkoholna i alkoholna pića i ostale životne namirnice); neprehrambena roba (tekstilni proizvodi, koža i krzna, drvo i proizvodi od drveta, papir i proizvodi grafičke djelatnosti, proizvodi hemijske industrije (sredstva za pranje i čišćenje, kozmetičko parfimerijski proizvodi, boje i lakovi, plastične mase, guma i dr.), proizvodi prerade nemetala (keramički proizvodi, stakleni proizvodi i građevinski materijal), proizvodi bazne metalurgije (metali, metalna galanterija, metalni alat, metalni kuhinjski pribor, nakit, časovnici i dr.), elektrotehnički proizvodi (elektroinstalacioni, elektrotehnički, audio vizuelni)) i dr.
6. Protumači uputstva proizvođača na deklaraciji prodajne i izložbene robe, na zadatom primjeru	Uputstvo proizvođača: uputstvo za upotrebu (način održavanja i čuvanja i način rukovanja), rok upotrebe i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 5. Za kriterijume 1, 2, 3, 4 i 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira potrebe klijenta za aranžiranjem i dekorisanjem izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Anketa o zahtjevima klijenta - Način vođenja evidencije radne dokumentacije - Vrste prodajne robe - Deklaracija prodajne robe	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira podatke potrebne za izradu plana dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni cilj dekorisanja i aranžiranja i karakteristike izloga i postavki	Cilj: propaganda, informisanje, marketing i dr. Karakteristike: atraktivnost, ekonomičnost, fleksibilnost, individualnost, prilagodljivost ciljnoj grupi i dr.
2. Izvrši analizu uslova koji utiču na dekorisanje i aranžiranje izloga i postavke, na zadatom primjeru	Uslovi: veličina i oblik prostora, lokacija, položaj i dr.
3. Objasni značaj odabira teme dekorisanja i aranžiranja i načina izlaganja artikala u zavisnosti od vrste prodajne i izložbene robe izloga i postavke	Tema dekorisanja i aranžiranja: praznici, godišnja doba, <i>shopping night</i> , rođendani i dr. Način izlaganja: simetrično, asimetrično, vertikalno, horizontalno, dijagonalno, izlaganje po temama, izlaganje po cijeni prodajne robe, pojedinačno, grupno i dr.
4. Izvrši analizu uticaja lokacije prodajnog i izložbenog prostora i izvor prirodne svjetlosti, na zadatom primjeru	Uticaoj lokacije: dužina izloženosti prirodnom osvjetljenju, izloženost direktnom upadu sunčeve svjetlosti, izloženost spoljnjem noćnom osvjetljenju, prometnost ulice, izgled susjednih objekata i dr.
5. Odabere artikle prodajne i izložbene robe i materijalnih resursa , u cilju izrade plana za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki, na zadatom primjeru	Materijalni resursi: materijali, marketing rekviziti, sredstva za aranžiranje, sredstva za dekorisanje i dekorativni predmeti
6. Odabere vrste osvjetljenja, rasvjetnih tijela i načine postavljanja rasvjetnih tijela u zavisnosti od uslova , na zadatom primjeru	Vrste osvjetljenja: opšte, dekorativno (ambijentalno), akcentno i dr. Rasvjetna tijela: ugradna, nadgradna, viseća i dr. Način postavljanja rasvjetnih tijela: direktni (neposredni), poluindirektni (poluposredni) i indirektni (posredni) Uslovi: jačina prirodne svjetlosti, jačina i boja spoljne vještačke svjetlosti, vrsta izložbene robe, boja i vrsta materijala izložbene robe i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 3. Za kriterijume 2, 4, 5 i 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira podatke potrebne za izradu plana dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Karakteristike izloga i postavki - Način izlaganja artikala - Materijalni resursi za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki - Rasvjetna tijela	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Izradi plan dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Demonstrira snimanje i razmjeravanje postojećeg stanja na terenu korišćenjem odgovarajućeg pribora i opreme , na zadatom primjeru	Postojeće stanje: oblik, položaj i dimenzije prostora, vrsta osvjjetljenja i dr. Pribor i oprema: pribor za crtanje, metar, laserski metar, lenjir i dr.
2. Nacrta postojeće stanje u cilju izrade idejne skice dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
3. Demonstrira izradu idejne skice plana za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavke primjenjujući principe dizajniranja , ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Principi dizajniranja: proporcija, balans, harmonija, linija horizonta i dr.
4. Odabere materijal za oblaganje poda, plafona i zida u zavisnosti od vrste prodajne i izložbene robe, na zadatom primjeru	
5. Demonstrira izradu dvodimenzionalnog prikaza plana za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavke na osnovu usvojenih skica, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
6. Demonstrira izradu skice izgleda sredstava za označavanje prodajne i izložbene robe i reklamnih poruka prema načinu postavljanja , na zadatom primjeru	Izgled: materijal, font, boja, oblik i dr. Sredstva za označavanje: natpis o cijeni, natpis o kvalitetu, natpis o trajnosti, natpis o porijeklu i dr. Reklamne poruke: informativne poruke, promotivne poruke i dr. Način postavljanja: kačenje, lijepljenje i dr.
7. Demonstrira izradu digitalnih prikaza (<i>rendera</i>) trodimenzionalnog modela plana dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke, pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
8. Prezentuje plan dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 8.	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Izradi plan dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Plan dekorisanja i aranžiranja izlogi i postavki - Principi dizajniranja prostora - Sredstva za označavanje prodajne robe i reklamne poruke	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Aranžira i dekoriše izloge i postavke	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Provjeri uslove rada na radnom mjestu, u skladu sa opštim mjerama zaštite na radu, na zadatom primjeru	Uslovi rada: osvjetljenje, vibracije, izvori fizičke opasnosti i dr.
2. Izvrši pripremu izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje, korišćenjem odgovarajućeg alata i materijala , na zadatom primjeru	Priprema: postavljanje zaštite izloga (zavjese, platna, papir i dr.) uklanjanje postojeće dekoracije prostora, čišćenje prostora i dr. Alat: makaze, skalpel, čekić, bušilica i dr. Materijal: ekseri, čiode, žice, konac, ukrasni papir i dr.
3. Dopremi materijalne resurse, u cilju dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke, u skladu sa usvojenim planom dekorisanja i aranžiranja prostora, na zadatom primjeru	
4. Postavi rekvizite i prodajnu i izložbenu robu na osnovu usvojenog plana dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke, na zadatom primjeru	Rekviziti: marketing rekviziti, sredstva za dekorisanje i aranžiranje, dekorativni predmeti i dr.
5. Organizuje postavljanje odgovarajućih svjetiljki na osnovu usvojenog plana dekorisanja i aranžiranja izloga i/ili postavke, na zadatom primjeru	Svjetiljke: reflektori, difuzne svjetiljke, svjetiljke sa fluorescentnim cijevima, plafonjerke, zidne svjetiljke, reflektori, lusteri, lampe, svijeće i dr.
6. Postavlja sredstva za označavanje robe uz izložene artikle, na osnovu usvojenog plana dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke, na zadatom primjeru	
7. Izvrši vizuelnu procjenu i po potrebi korekciju aranžiranog i dekorisanog izloga i postavke, na zadatom primjeru	
8. Demonstrira izvođenje završnih radova prilikom dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke, na zadatom primjeru	Završni radovi: slaganje (sakupljanje upotrijebljenih rekvizita i sakupljanje dekorativnih predmeta) i sortiranje (odvajanje čistih i prljavih dekorativnih predmeta i dr.)
9. Fotografiše aranžirani i dekorisani izlog i postavku, u cilju promocije i izrade lične dokumentacije	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 9.	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Aranžira i dekoriše izloge i postavke	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Priprema izloga i postavki za dekorisanje i aranžiranje - Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki - Završni radovi pri dekorisanju i aranžiranju izloga i postavki - Fotografisanje izloga i postavki	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Procijeni troškove dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Izradi specifikaciju potrebnih resursa za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavke, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
2. Izvrši procjenu troškova nabavke i transporta za realizaciju poslova dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke na osnovu specifikacije, na zadatom primjeru	
3. Demonstrira postupak proračuna troškova dekorisanja i aranžiranja izloga i/ili postavke, na zadatom primjeru	
4. Demonstrira postupak formiranja cjenovnika usluga za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavke, na zadatom primjeru	
5. Demonstrira postupak proračuna troškova za pružene usluge dekorisanja i aranžiranja izloga i postavke, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Specifikacija resursa za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki - Proračun troškova za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici i školskoj radionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Preporučuje se da pri realizaciji modula učenici radove na dekoraciji i aranžiranju izvedu u simuliranim uslovima u školskoj radionici, uz upotrebu dekorativnih elemenata i predmeta koje su sami izadili kroz druge module. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i odgovarajuće tehničke propise. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Barugdžić B., Aranžiranje izložbeno-prodajnih prostora, Viša škola likovnih i primenjenih umetnosti, Beograd, 2000.
- Portas M., Windows The Art Of Retail Display, Thames&Hudson, London, 2001.
- Ebster C.; Garaus M., Store Design And Visual Merchandising, Bussiness Expert Press, Njujork, 2015.
- Morgan T., Visual Merchandising - Window and in-store displays for retail, Laurence King Publishing, London, 2016.
- Lam B., Shop Display, Designer books, Azur Corp, Melburn, 2009.
- Grose V., Fashion Merchandising, AVA Publishing, Lozana, 2012.
- Katalozi sa tehničkim karakteristikama materijala i opreme izloga i postavki.
- Časopisi iz oblasti izložbenih prostora.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa odgovarajućim softverom za projektovanje	17
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
4.	Tabla za crtanje sa priborom	16
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Crtanje i slikanje
- Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Organizacija izloga i postavki
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Preduzetništvo
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Maketarstvo u graditeljstvu
- Principi grafičkog dizajna
- Moda i odijevanje
- Socijalne mreže i globalizacija
- Poslovna komunikacija i korespondencija
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera
- Modni stilovi
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki i principa kompozicije na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti umjetničkog izraza i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize potreba klijenta za aranžiranjem i dekoriranjem izloga i postavki i podataka za izradu plana dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki; razvijanje sposobnosti korišćenja formula, grafikona i šema za postupak proračuna troškova za pružene usluge dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki; razvijanje funkcionalnog matematičkog znanja i vještina prilikom izrade specifikacije potrebnih resursa za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj proučavanja odnosa u dekorisanju i aranžiranju prostora i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za izradu grafičke dokumentacije i obradu teksta; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom naslijeđu, prirodi i životnoj sredini, racionalnom korištenju materijalnih resursa, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.17. TEHNIKE FOTOGRAFISANJA I PREZENTOVANJA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	15		84	99	5

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa osnovama fotografisanja i principima rada različitih digitalnih fotoaparata, kao i načinom izrade prezentacija i prezentovanja usluga dekorisanja i aranžiranja. Osposobljavanje za korišćenje digitalnog fotoaparata, snimanje i obradu profesionalnih fotografija, komunikaciju sa poslovnim partnerima i publikom putem kreiranja multimedijalnih prezentacija. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, istraživačke radoznalosti, sistematičnosti, estetike, timskog duha i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Podesi parametre digitalnog fotoaparata za fotografisanje
2. Primijeni tehnike snimanja profesionalnih fotografija
3. Obradi fotografije u programu za uređivanje fotografija
4. Promoviše usluge dekorisanja i aranžiranja putem prezentacija
5. Sprovede postupke kreiranja i podešavanja slajdova za prezentaciju
6. Postavi multimedijalni sadržaj u slajdove prezentacije
7. Pripremi izlazne rezultate prezentacije

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Podesi parametre digitalnog fotoaparata za fotografisanje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam etike i estetike u fotografisanju	
2. Objasni karakteristike različitih tipova digitalnih fotoaparata	Tipovi digitalnih fotoaparata: kompaktni, prosumer i DSLR (<i>Digital Single-Lens Refleks</i>)
3. Objasni princip rada digitalnog fotoaparata	
4. Objasni izvore i karakteristike prirodnog i vještačkog svjetla	
5. Objasni načine fotografisanja pri prirodnom svjetlu	
6. Objasni pravila za komponovanje fotografije	Pravila: pravilo trećine, linija horizonta, pozicija praznog prostora u kadru, vodeće linije, šare i teksture
7. Objasni podešavanje parametara fotoaparata prilikom fotografisanja	Parametri fotoaparata: ekspozicija, apertura, fokusiranje, ravnoteža bjeline, osjetljivost, blic, stabilizacija slike, otvor blende, zatvarač i zum
8. Opiše postupak održavanja fotoaparata	
9. Uporedi karakteristike digitalnih fotoaparata	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 9.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tipovi digitalnih fotoaparata - Umjetnost fotografije 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Primijeni tehnike snimanja profesionalnih fotografija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni tehnike profesionalnog snimanja fotografija	Tehnike: snimanje na otvorenom prostoru, snimanje u zatvorenom prostoru, snimanje ljudi, portreta, pejzaža, sportske fotografije, makrofotografija i dr.
2. Demonstrira fotografisanje na otvorenom prostoru, na zadatom primjeru	
3. Demonstrira fotografisanje u zatvorenom prostoru, na zadatom primjeru	
4. Demonstrira fotografisanje prostora i ljudi, na zadatom primjeru	
5. Demonstrira fotografisanje predmeta u otvorenom prostoru, na zadatom primjeru	
6. Demonstrira fotografisanje predmeta u zatvorenom prostoru, na zadatom primjeru	
7. Demonstrira fotografisanje svečanih događaja, na zadatom primjeru	
8. Demonstrira snimanje makrofotografija, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Tehnike profesionalnog snimanja fotografija	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Obradi fotografije u programu za uređivanje fotografija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni načine za obradu i retuširanje digitalnih fotografija u programu za rastersku obradu fotografije	
2. Demonstrira obradu i retuširanje fotografija u programu za obradu rasterske grafike, na zadatom primjeru	
3. Objasni načine za obradu digitalnih fotografija u programu za uređivanje fotografija na smart uređajima	Programi za uređivanje fotografija: VSCO, SNAPSEED, AUTODESK PIXLR i dr. Smart uređaji: tableti i pametni telefoni
4. Demonstrira obradu fotografija u programu za uređivanje fotografije na smart uređajima, na zadatom primjeru	
5. Demonstrira pripremu zadatog fajla za štampu i eksportovanje u odgovarajućem formatu, u programu za rastersku obradu fotografije, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 3. Za kriterijume 2, 4 i 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Obrada i retuširanje fotografija - Programi za uređivanje fotografija na smart uređajima 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Promoviše usluge dekorisanja i aranžiranja putem prezentacija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj promovisanja usluga dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	
2. Navede različita sredstva informisanja za promovisanje usluga dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	Sredstva informisanja: društvene mreže, elektronski i pisani mediji, propagandni materijal, prezentacije i dr.
3. Objasni karakteristike i svrhu prezentacije	Karakteristike: javna, sinhrona, usmjerena na veći auditorij, organizovana, strukturirana, planirana, vremenski ograničena i formalniji način izražavanja Svrha: da informiše i objasni (spoznaja i razumijevanje), da uvjeri (prihvatanje ideja) i da motiviše
4. Opiše tipove i elemente prezentacija	Tipovi: verbalne, vizuelne, kompjuterske i video prezentacije Elementi: publika, vrijeme, prostor, vizuelna i audio sredstva i prezentator
5. Razlikuje programe za prezentaciju	Programi: <i>MS Office Power Point, Slideshare i Slideboom, Prezzi, Sway, Emaze, Knovio i dr.</i>
6. Razlikuje faze u pripremi prezentacije	Faze: odabir teme i određivanje svrhe, prikupljanje materijala, analiziranje publike i okolnosti, oblikovanje prezentacije i konačna provjera
7. Objasni postupak kreiranja prezentacije	
8. Pripremi sadržaj i materijal za izradu prezentacije, na zadatom primjeru	
9. Demonstrira aktivnosti za promovisanje usluga dekorisanja i aranžiranja putem prezentacije, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijume 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Sredstva informisanja - Tipovi i elementi prezentacije - Programi za izradu prezentacije 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Sprovede postupke kreiranja i podešavanja slajdova za prezentaciju	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni elemente radnog okruženja zadate aplikacije za izradu prezentacija	Elementi radnog okruženja: naslovna linija, alatke za brzi pristup, slajd (osnovna radna površina), kartice sa alatkama itd.
2. Podese odgovarajući format slajda za prezentaciju, na zadatom primjeru	
3. Primijeni gotove dizajnirane slajdove, na zadatom primjeru	
4. Primijeni opcione mogućnosti programa za obradu slajdova prezentacije, na zadatom primjeru	Opcione mogućnosti: promjena boje podloge, dupliranje slajdova, izmještanje slajdova, brisanje slajdova, ubacivanje pauza, pomjeranje listanja, brisanje, skrivanje, dodavanje napomene na slajdu, automatsko numerisanje i podešavanje datuma i dr.
5. Promijeni podešavanje slajdova prezentacije, na zadatom primjeru	Podešavanje: orijentaciju slajdova, veličinu, pozadinu i dr.
6. Uporedi različite izglede slajda , na zadatom primjeru	Izgled slajda: <i>Title slide, Title and Content, Section Header</i> i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Kreiranje slajdova - Dizajn prezentacije 	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Postavi multimedijalni sadržaj u slajdove prezentacije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede multimedijalan sadržaj slajda	Multimedijalan sadržaj: tekst, zvuk, grafikoni, tabele, slike, crteži, audio i video zapis
2. Objasni postupke uključivanja multimedijalnog sadržaja u slajd	Postupak: kucanje teksta, kopiranje i izmještanje teksta, izmjena teksta, brisanje teksta, dodavanje tabela, promjena tabela, dodavanje grafikona, izmjena grafikona, brisanje grafikona, promjena veličine grafičkog objekta; pozicioniranje grafičkog elementa; grupisanje i razgrupisanje grafičkih elemenata; umetanje radnih listova, grafikona, formula i drugih objekata u prezentaciju; modifikovanje umetnutih objekata; pozicioniranje objekta u prezentaciji; dupliranje objekta unutar prezentacije ili između otvorenih prezentacija; pomjeranje objekta unutar prezentacije ili između više prezentacija; brisanje grafičkog objekta; umetanje zvuka; umetanje audio i video zapisa i dr.
3. Demonstrira postupak formatiranja teksta u slajd, na zadatom primjeru	Formatiranje teksta: podešavanje proreda, pomjeranje teksta unutar jedne ili između otvorenih prezentacija, <i>bold</i> , <i>italic</i> , <i>underline</i> , boja, veličina slova, sjenke i dr.
4. Demonstrira postupak umetanja multimedijalnog sadržaja u slajd, na zadatom primjeru	
5. Kreira jednostavan crtež primjenom alata za crtanje, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Umetanje multimedijalnog sadržaja u slajd prezentacije	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Pripremi izlazne rezultate prezentacije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Podesi prelazne efekte između slajdova, na zadatom primjeru	
2. Podesi zvučne efekte pri promjeni slajdova, na zadatom primjeru	
3. Podesi brzinu izvođenja tranzicije, na zadatom primjeru	
4. Demonstrira način pojavljivanja slajdova prezentacije, na zadatom primjeru	Način: ručno i automatski
5. Odabere neku od postojećih animacija za tekst na slajdu, na zadatom primjeru	
6. Odabere neku od postojećih animacija za objekte na slajdu, na zadatom primjeru	Objekti: slika, crtež i dr.
7. Podesi redosljed i vrijeme pojavljivanja objekata, na zadatom primjeru	
8. Objasni značaj provjere i korekcije prezentacije prije javnog predstavljanja ili štampanja	
9. Demonstrira postupak pripreme prezentacije za izlaz, na zadatom primjeru	
10. Prikazuje prezentaciju od početka ili sa određenog slajda, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum 8. Za kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tranzicija i animacija slajda - Korekcija prezentacije - Prikazivanje prezentacije 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Tehnike fotografisanja i prezentovanja je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Za realizaciju ishoda 3 preporučuje se primjena softvera za obradu rasterske grafike kao što su Adobe Photoshop, GIMP, Corel Photo-Paint, ali se mogu koristiti i drugi, za koje nastavnik procijeni da su prilagođeni učenicima. Preporučuje se izrada prezentacija kroz programe *MS Office Power Point*, *Prezze*, *Sway*, *Emaze*, *Knovio*, kao i izlaganje prezentacija na zadatu temu dekoracije i aranžiranja, pred učenicima. Pri izradi prezentacija preporučuje se da učenici prezentuju i urađene dekoracije i aranžiranja koje su sami izradili kroz druge stručne module, pri čemu su upotrijebili fotografije, audio i video zapise nastale u procesu izrade dekorativnih elemenata, predmeta i cvijetnih aranžmana. Preporučuje se izrada kataloga fotografija na različite teme dekorisanja prostora za događaje kao i dekorisanja i aranžiranja izloga. Preporučuje se posjeta poslodavcima u cilju boljeg razumijevanja i povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i odgovarajuće tehničke propise. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Haugland S.; Džons F., *OpenOffice.org: Poslovne aplikacije*, Mikro knjiga, 2003.
- Kelby S., *Digitalna fotografija, 1. deo*, prevod 2. izdanja, Mikro knjiga, 2013.
- Kelby S., *Digitalna fotografija, 2. deo*, Mikro knjiga, 2010.
- Kelby S., *Digitalna fotografija, 3. deo*, Mikro knjiga, 2011.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	17
2.	Projektor sa projekcionim platnom/multimedijalna tabla	1
3.	Digitalni fotoaparati	4
4.	Štampač	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Teorija Forme
- Uređenje enterijera
- Organizacija izloga i postavki
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Principi grafičkog dizajna
- Moda i odijevanje
- Socijalne mreže i globalizacija
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu, korišćenjem raznih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija, poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Komunikacija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti fotografije i izrade prezentacija prilikom korišćenja stručne literature; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti fotografije i prezentovanja dekorisanja i aranžiranja prostora na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize principa rada fotoaparata i tehnika fotografisanja; razvijanje sposobnosti prostornog snalaženja prilikom fotografisanja i korišćenje fotoaparata; razvijanje sposobnosti kritičkog uvažavanja i radoznalosti; razvijanje funkcionalnog matematičkog znanja i vještina, koje se mogu primjenjivati u različitim situacijama; razvijanje sposobnosti rukovanja računarom pri korišćenju softverskih alata za izradu prezentacija, kao i obradu, arhiviranje i konvertovanje fotografija i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za izradu prezentacija, obradu rasterske grafike, kao i zadataka iz oblasti obrade fotografija; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage,

- prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti fotografije i izrade prezentacija, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža u cilju promovisanja usluga dekorisanja i aranžiranja prostora, kao i razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
  - Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija materijala za snimanje i obradu fotografija, kao i izrade prezentacija i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti fotografije i izrade prezentacija dekorisanja i aranžiranja prostora; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.18. MARKETING U TRGOVINI**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	36	30		66	4

2. Cilj modula:

- Osposobljavanje za obavljanje marketinških poslova kroz prikupljanje i obradu podataka, korišćenje prikupljenih informacija, analizu i kombinovanje instrumenata marketinga, izradu plana promotivnih aktivnosti i praćenje njegove realizacije. Razvijanje tačnosti, ažurnosti i odgovornosti u radu, kao i poslovne komunikacije sa kupcima.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Identifikuje značaj primjene marketing koncepta u poslovima trgovine, kao važnog faktora u ostvarivanju poslovnog uspjeha
2. Informiše kupca o promotivnim aktivnostima za različite asortimane proizvoda
3. Prati i kontroliše aktivnosti kod akcijskih prodaja u pogledu zastupljenosti količina i asortimana, akcijskih cijena i letaka
4. Predstavi određeni proizvod na terenu u direktnom kontaktu sa kupcima i dostavi promotivni materijal klijentima na terenu
5. Predloži akcije u cilju unapređenja prodaje

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje značaj primjene marketing koncepta u poslovima trgovine, kao važnog faktora u ostvarivanju poslovnog uspjeha	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam i značaj marketing koncepta	
2. Navede i objasni definiciju marketinga i njene ključne elemente	Ključni elementi: razmjena, proizvod, zadovoljstvo kupaca, aktivnosti i dr.
3. Objasni filozofije marketinga	Filozofije marketinga: proizvodna koncepcija, prodajna koncepcija, tržišna koncepcija (koncepcija marketinga), društvena koncepcija i dr.
4. Opiše elemente marketing miksa	Elementi marketing miksa: proizvod, cijena, promocija i distribucija
5. Objasni specifičnosti trgovinskog marketinga	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijum od 1 do 5.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Marketing koncept - Filozofije marketinga - Marketing miksa - Trgovinski marketing 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Informiše kupca o promotivnim aktivnostima za različite asortimane proizvoda	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj i ciljeve promocije	Ciljevi promocije: informisanje, ubjeđivanje, podsjećanje, povezivanje i dr.
2. Objasni elemente promotivnog miksa	Elementi promotivnog miksa: lična prodaja, unaprjeđenje prodaje, privredna propaganda, sponzorstvo i dr.
3. Objasni vrste promotivnih akcija u prodajnom objektu	Promotivne akcije: kartice lojalnosti, besplatni uzorci, nagradne igre, akcijske cijene i dr.
4. Objasni vrste akcija lojalnosti	Vrste akcija lojalnosti: kartice lojalnosti, akcije sniženja, kuponi, vaučeri i dr.
5. Objasni efekte akcija lojalnosti za trgovinsko privredno društvo i potrošače	Efekte akcija lojalnosti za trgovinsko privredno društvo: povećanje lojalnosti potrošača, povećana prodaja artikala i dr.
6. Objasni vrste asortimana u prodajnom objektu	Vrste asortimana: prema svrsi, prema vremenu, prema raspoloživosti i dr.
7. Predstavi kupcu promotivnu akciju na zadatu situaciju	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Promocija kao element marketing miksa - Promotivni miks - Promotivne aktivnosti u prodaji - Akcije lojalnosti - Vrste asortimana 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Prati i kontroliše aktivnosti kod akcijskih prodaja u pogledu zastupljenosti količina i asortimana, akcijskih cijena i letaka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni kontrolu, njen značaj i vrste kontrole akcijskih aktivnosti	Vrste kontrole: kontrola količine, kontrola asortimana, kontrola cijena i dr.
2. Objasni akcijsku prodaju i navede dimenzije akcijske prodaje	Dimenzije akcijske prodaje: vrsta akcijske prodaje, vrsta robe koja je na akciji, vremenski interval u kojem se akcija sprovodi i dr.
3. Objasni politiku cijena kod akcijskih prodaja	
4. Objasni formiranje i kontrolu akcijskih cijena	
5. Objasni ulogu letaka u akcijskoj prodaji	
6. Izradi plan kontrole akcijske prodaje/ akcijskih aktivnosti	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Kontrola i vrste kontrole - Akcijska prodaja - Politika cijena - Uloga letaka u akcijskoj prodaji 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Predstavi određeni proizvod na terenu u direktnom kontaktu sa kupcima i dostavi promotivni materijal klijentima na terenu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni direktnu prodaju i njene karakteristike	
2. Navede elemente uspješne direktne prodaje	
3. Objasni faze prodajnog procesa	Faze prodajnog procesa: kontaktiranje kupaca, priprema za pristup kupcu, otkrivanje potreba kupaca, prezentacija, zaključivanje ugovora i dr.
4. Opiše različite vrste kupaca	Vrste kupaca: maloprodaja, HoReCa i drugi privredni subjekti i organizacije
5. Objasni vrste promotivnog materijala koji se dostavlja klijentima na terenu	Vrste promotivnog materijala: leci, uzorci, katalozi i dr.
6. Predstavi zadati proizvod kupcima	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Direktna prodaja - Prodajni proces - Vrste kupaca - Vrste promotivnog materijala 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Predloži akcije u cilju unapređenja prodaje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Definiše unapređenje prodaje	
2. Navede ciljeve sprovođenja akcija unapređenja prodaje	
3. Navede vrste unapređenja prodaje	Vrste unapređenja prodaje: unapređenje prodaje poslovnim kupcima i potrošačima
4. Navede instrumente unapređenja prodaje poslovnim kupcima i potrošačima	Instrumenti unapređenja prodaje poslovnim kupcima: popusti, obuke, besplatni proizvodi i demonstracije proizvoda Instrumenti unapređenja prodaje potrošačima: kuponi, premije, programi lojalnosti i besplatni uzorci
5. Izradi plan unapređenja prodaje za konkretnu zadatak situaciju	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijum 5 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Unapređenje prodaje - Ciljevi unapređenja prodaje - Vrste unapređenja prodaje - Instrumenti unapređenja prodaje 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Marketing u trgovini prezentovanja je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina kroz časove teorijske nastave i časove vježbi. Nastavu treba izvoditi sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Preporučljivo je da učenici vježbe rade individualno ili u timu, i da svoje rezultate rada prezentuju drugim timovima. Za realizaciju modula poželjno je kombinovati različite metode rada, kao što su: usmeno izlaganje, razgovor, metoda pisanja, istraživačka, učenje putem rješavanja problema, simuliranja, metoda igre (asocijacija, kviz, moždana mapa). Za obradu pojedinih nastavnih sadržaja, preporučljivo je učenicima dati da samostalno ili u timu rade seminarske ili druge radove. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu nekog sadržaja ili problema, učenici treba da pokažu sposobnost kako da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora, i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu. Učenici svoje seminarske radove treba da javno prezentuju ostalim učenicima u odjeljenju ili grupi i da pruže odgovore na postavljena pitanja ili kritičke opaske. U toku realizacije pojedinih sadržaja, preporučljivo je da se posjete određene marketinške agencije ili druge organizacije.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Lovreta S.; Hanić H.; Ačić J., Marketing, Zavod za udžbenike, Beograd, 2011.
- Mihailović B., Osnovi Marketinga, Podgorica, 2008.
- Jobber D.; Fahy J, Osnovi marketinga, Datastatus, Beograd, 2006.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna table	1
3.	Štampač	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.

- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Organizacija izloga i postavki
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Moda i odijevanje
- Socijalne mreže i globalizacija
- Poslovna komunikacija i korespondencija
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti marketinga, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti marketinga u trgovini, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti marketinga u trgovini i principa kompozicije na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti umjetničkog izraza i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize marketing koncepta u poslovima trgovine i aktivnosti kod akcijskih prodaja; razvijanje sposobnosti korišćenja formula, grafikona i šema u cilju unapređenja prodaje i izrade plana kontrole akcijske prodaje/ akcijskih aktivnosti; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj proučavanja odnosa u dekorisanju i aranžiranju prostora i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti marketinga u trgovini, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja

na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)

- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom nasljeđu, prirodi i životnoj sredini, racionalnom korištenju materijalnih resursa i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izradu praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti marketinga u trgovini; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.3.19. POSLOVNA KULTURA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	52	14		66	4

2. Cilj modula:

- Osposobljavanje za primjenu osnovnih tehnika uspješne komunikacije, pravila za rješavanje konfliktnih situacija, realizaciju poslovnih sastanaka, rukovođenje radom manje radne grupe i primjenu pravila bontona. Podsticanje razumijevanja i prihvatanja različitosti u cilju ostvarivanja pozitivne interakcije u poslovnom okruženju.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Prepozna socijalne i psihičke procese u grupi i njihov uticaj na ponašanje u radnom okruženju
2. Primijeni tehnike uspješne komunikacije
3. Primijeni pravila za rješavanje konfliktnih situacija i mjere prevencije profesionalnog sagorijevanja
4. Identifikuje tipove rukovođenja, načine odlučivanja i pregovaranja u grupi
5. Organizuje rad male radne grupe
6. Uoči način funkcionisanja organizacione kulture
7. Uoči uticaj kulturoloških različitosti među narodima na njihovo međusobno razumijevanje
8. Primijeni pravila bontona u različitim oblastima ličnog i profesionalnog djelovanja

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Prepozna socijalne i psihičke procese u grupi i njihov uticaj na ponašanje u radnom okruženju	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni specifičnosti poslovne psihologije	
2. Objasni pojmove grupna dinamika, grupni proces i grupna struktura	
3. Objasni karakteristike i mogućnosti mijenjanja stavova i predrasuda	
4. Objasni pojam i djelovanje grupnih normi	
5. Objasni uzroke i posljedice proindividualnog, prosocijalnog i antisocijalnog ponašanja u poslovnom okruženju	Proindividualno ponašanje: asertivnost, egoizam i takmičenje Prosocijalno ponašanje: saradnja, empatija i altruizam Antisocijalno ponašanje: agresivnost i delikventnost
6. Objasni uticaj socijalnih faktora na mišljenje i rasuđivanje pojedinca	Socijalni faktori: pritisak grupe, uticaj autoriteta i distribucija moći
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
- Socijalni i psihički procesi u grupi	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Primijeni tehnike uspješne komunikacije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam i tipologiju komunikacije	
2. Navede strukturu i elemente procesa komunikacije	
3. Objasni karakteristike i međuzavisnost verbalne i neverbalne komunikacije	
4. Opiše različite kanale komunikacije	
5. Opiše faktore koji utiču na proces komunikacije	Faktori: projekcije, efekat prvog utiska, efekat posljednjeg utiska, stereotipi, halo efekat i mentalni modeli
6. Objasni uzroke smetnji u verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji	Uzroci smetnji u verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji: „buka“ u komunikacionom kanalu, pridavanje različitog značenja verbalnim simbolima od strane pošiljaoca i primaoca poruke, neusklađenost verbalnih i neverbalnih znakova i dr.
7. Opiše tehnike uspješne komunikacije	
8. Objasni prednosti i nedostatke elektronske komunikacije	
9. Predstavi pravila uspješne komunikacije, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 8. Za kriterijum 9 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Komunikacija	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Primijeni pravila za rješavanje konfliktnih situacija i mjere prevencije profesionalnog sagorijevanja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni različite teorijske pristupe tumačenja konflikata	
2. Opiše moguće uzroke konfliktnih situacija u poslovnom okruženju	Uzroci konfliktnih situacija: socijalni, ekonomski, ideološki, historijski, lični i dr.
3. Navede preporuke za upotrebu različitih stilova u rješavanju konflikata	Stilovi u rješavanju konflikata: takmičenje, saradnja, izbjegavanje, prilagođavanje i kompromis
4. Predloži različite načine rješavanja konfliktne situacije u radnim uslovima, na zadatom primjeru	
5. Navede faktore koji utiču na profesionalno sagorijevanje u procesu rada	
6. Navede mjere prevencije i terapije profesionalnog sagorijevanja	
7. Prezentuje primjere pojedinačnih odbrambenih mehanizama prema radnom zadatku, na zadatom primjeru	Odbrambeni mehanizmi: negiranje, projekcija, identifikacija, poricanje, racionalizacija, potiskivanje, regresija i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 5 i 6. Za kriterijume 4 i 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Konflikti i rješavanje konfliktnih situacija - Asertivni govor i asertivno ponašanje 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje tipove rukovođenja, načine odlučivanja i pregovaranja u grupi	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede načela i faze uspješnog poslovnog razgovora	
2. Navede osnovne karakteristike i načine identifikacije različitih pregovaračkih stilova	Načini identifikacije: posmatranje, slušanje, postavljanje pitanja i dr. Pregovarački stilovi: slušalac, stvaralac, aktivista mislilac i dr.
3. Objasni različite stilove pristupa konfliktu prilikom pregovaranja	Različiti stilovi: rješavanje problema, kompromis, izbjegavanje, dominacija i dr.
4. Objasni principe pregovaranja i činioce na koje treba obratiti pažnju u različitim fazama pregovaranja do pronalaženja kooperativnog rješenja	Principi pregovaranja: principijelno pregovaranje, odvajanje ljudi od problema, fokusiranje na interese ne na pozicije, pronalaženje rješenja usmjerenih na zajedničku dobit, insistiranje na upotrebi objektivnih kriterijuma i dr. Faze: prije, u toku i poslije pregovora
5. Opiše psihosocijalne osobine koje karakterišu ulogu vođe	
6. Objasni različite načine odlučivanja u grupi	
7. Opiše različite tipove moći i stilove rukovođenja grupom	Tipovi moći: funkcionalna, statusna, manipulativna i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7.	
Predložene teme	
- Tipovi rukovođenja, načini odlučivanja i pregovaranja u grupi	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Organizuje rad male radne grupe	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede pojam i tipologiju grupa	
2. Objasni najznačajnije aktivnosti u procesu organizacije tima	Aktivnosti: analiza radnih zadataka, određivanje uloga u timu, izbor članova tima, stvaranje klime povjerenja, saradnje i podrške, određivanje strategije rada i delegiranje zadataka
3. Opiše vještine potrebne za efikasan rad u timu	Vještine: razmjena ideja u grupi; uvažavanje različitosti u radnom iskustvu, znanju i mišljenju; učenje iz konstruktivne kritike i dr.
4. Opiše pretpostavke za uspješno funkcionisanje timova	Pretpostavke: adekvatan izbor članova tima, ohrabrivanje različitih mišljenja, njegovanje fokusirane aktivnosti, podsticanje kreativnosti, visok stepen integracije, favorizovanje otvorene komunikacije i dr.
5. Opiše karakteristike uspješnog rukovodioca i različite stilove rukovođenja	
6. Objasni pokazatelje uspješnog rada radne grupe	Pokazatelji uspješnog rada radne grupe: radni rezultati, očuvana pozitivna atmosfera, smanjeni nivo stresa sa aspekta očuvanja mentalnog zdravlja članova radne grupe i dr.
7. Prezentuje primjenu vještina timskog rada, na zadatom primjeru	
8. Prezentuje konstruktivne modele ponašanja tokom poslovnog sastanka u simuliranoj radnoj situaciji	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijume 7 i 8 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Društvene grupe	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Uoči način funkcionisanja organizacione kulture	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam organizacione kulture	
2. Objasni simbolički i kognitivni sadržaj organizacione kulture	Simbolički sadržaj: jezički simboli, bihevioralni simboli, materijalni simboli i dr. Kognitivni sadržaj: pretpostavke, vrijednosti, norme i stavovi
3. Analizira tipove organizacione kulture prema Hendijevoj klasifikaciji	Tipovi organizacione kulture: kultura moći, kultura uloga, kultura zadataka i kultura podrške
4. Opiše uticaj organizacione kulture na uspjeh i osjećaj zadovoljstva u radu	
5. Istraži promjene organizacione kulture, na zadatom primjeru	
6. Predloži način rada organizacije, u skladu sa njenom vizijom i misijom, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijume 5 i 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Organizaciona kultura	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Uoči uticaj kulturoloških različitosti među narodima na njihovo međusobno razumijevanje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni prepreke u interkulturnoj komunikaciji	Prepreke: etnocentrizam, jezik, pogrešno tumačenje neverbalne komunikacije i dr.
2. Objasni pojam kultura poslovnog ponašanja	
3. Analizira specifičnosti zapadnoevropske kulture	
4. Uporedi komunikacijske specifičnosti odabranih kultura širom svijeta	Komunikacijske specifičnosti: razlike u gestikulaciji, razlike u definisanju ličnog prostora, kontakt očima, fizički kontakt, razlike u neverbalnoj komunikaciji, razlike u tumačenju simbola i dr.
5. Obrazloži pozitivno i negativno djelovanje kulturoloških razlika između osoba koje učestvuju u poslovnoj komunikaciji	
6. Objasni kulturološke razlike u poslovnim protokolima	Poslovni protokoli: oblici etikecije, ceremonija, ispravni kodeksi ponašanja i dr.
7. Predstavi kros-kulturalne vještine, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Kulturološke različitosti među narodima	

Ishod 8 - Učenik će biti sposoban da Primijeni pravila bontona u različitim oblastima ličnog i profesionalnog djelovanja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj i društvenu funkciju bontona	
2. Opiše pravila bontona u različitim situacijama	Situacije: ponašanje-maniri, ponašanje za stolom, telefoniranje, obilježavanje određenih datuma, cvjetni bonton, ponašanje na ulici, ponašanje u školi, turistički bonton i dr.
3. Opiše pravila poslovnog bontona	Poslovni bonton: poslovno odijevanje, poslovni pokloni, poslovna etiketija, poslovno pregovaranje, oslovljavanje, poslovno druženje i dr.
4. Objasni pravila Internet bontona	
5. Objasni pravila bontona prema pripadnicima različitih grupa	
6. Opiše elemente i vrste imidža	Imidž: lični, profesionalni i digitalni
7. Predstavi pravila bontona, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Bonton	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Poslovna kultura je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja iz ove oblasti kroz teorijsku nastavu i vježbe. Prilikom realizacije ovog modula, učenike treba motivisati na aktivno učenje, samostalan i timski rad. Preporučljivo je da tokom vježbi učenici samostalno ili u timu, rješavaju zadatke i da ih nakon toga usmeno prezentuju, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim učenicima i nastavnikom. Tokom prezentacije učenici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju.
- Prilikom izvođenja pojedinih vježbi treba koristiti simulaciju kako bi se učenicima približila određena nastavna materija. U nastavi, je preporučljivo da učenici praktične vježbe rade individualno ili timski na računaru ukoliko je to moguće. Učenici mogu sami da obrade odgovarajuće teme u vidu seminarskog ili projektnog zadatka. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu određenog sadržaja ili problema, učenici treba da pokažu sposobnost da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora, i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Kostić Z., Poslovna komunikacija, Zavod za udžbenike Beograd, 2015.
- Vuletić V., Sociologija, Klet, Beograd, 2014.
- Trebješanin Ž.; Lalović Z., Pojedinaac u grupi, Uzbenik za treći i četvrti razred gimnazije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2011.
- Šarenac R., Rješavanje konfliktnih situacija, priručnik, Uprava za kadrove, Podgorica, 2006.
- Rot N., Psihologija grupe, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1985.
- Gidens E., Sociologija, CID, Podgorica, 1998.
- Vasić M., Timovi i timski rad, Zavod distrofičara, Banja Luka, 2004.
- Šušnjić Đ., Teorija kulture, Zavod za udžbenike Beograd, 2015.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Organizacija izloga i postavki
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Marketing u trgovini
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Savremeno odrastanje
- Moda i odijevanje
- Socijalne mreže i globalizacija
- Poslovna komunikacija i korespondencija
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti poslovne kulture, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višezječnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti poslovne kulture prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti poslovne kulture na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize i rješavanja problema iz oblasti poslovne kulture i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti poslovne kulture, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti poslovne kulture; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.20. ENGLSKI JEZIK U DEKORATERSTVU**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	33	33		66	4

Vježbe: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Osposobljavanje za upotrebu engleskog jezika u okviru struke, za samostalno čitanje, pisanje i prevođenje jednostavnih stručnih tekstova iz oblasti projektovanja i uređenja enterijera, izrade dekorativnih elemenata, dekorisanja i aranžiranja prostora i njihovo razumijevanje. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, odgovornosti, sistematičnosti, vještine prezentovanja i sposobnosti povezivanja znanja.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Koristi pojmove za pripremne i pomoćne radove za dekorisanje i aranžiranje prostora u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku
2. Koristi stručnu terminologiju iz oblasti projektovanja i uređenja enterijera u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku
3. Koristi stručnu terminologiju u oblasti izrade dekorativnih elemenata u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku
4. Koristi stručnu terminologiju u oblasti dekorisanja i aranžiranja u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku
5. Koristi stručnu terminologiju u oblasti organizacije izloga i postavki u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku
6. Pripremi pisani tekst u cilju prijave za posao i poslovne komunikacije na engleskom jeziku

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Koristi pojmove za pripremne i pomoćne radove za dekorisanje i aranžiranje prostora u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj dekorisanja i aranžiranja prostora	Prostor: prostor za događaje, izlog, postavke i enterijer
2. Razlikuje vrste izloga i postavki, događaje kod kojih postoji potreba za dekorisanjem i enterijere prema namjeni	Vrste: statični i pokretni Događaji: proslave (vjenčanje, rođendan, žurka, jubilej i dr.), korporativni događaj (godišnja korporativna proslava, profesionalni skup, konferencija, kongres, seminar i dr.) i promotivni događaj (sajam, modna revija, izložba, prezentovanje proizvoda i dr.) Namjena: stanovanje, poslovanje, ugostiteljstvo i dr.
3. Navede materijalne resurse za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	Materijalni resursi: marketing rekviziti (X baneri, A stantovi, stalci za kataloge/flajere, televizor, totem, pingvin i dr.), sredstva za dekorisanje i aranžiranje, alat i pribor (makaze, skalpel, čekić, bušilica, ekseri, čiode, žice, konac, metar i dr.), materijal (metal, drvo, staklo, papir, tekstil, plastika, stiropor), ukrasni materijal (ukrasne trake, ukrasni papir, boje i premazi, svjetlacavi prašak, perlice, ukrasni kamenčići i dr.)
4. Navede materijalne resurse potrebne za dekorisanje prostora za događaje	Materijalni resursi: dekorativni predmeti (cvijetni aranžmani, svijeće, kristali, figure, baloni, ramovi, vaze, platna, zastavice, pokloni za goste, zahvalnice i dr.), materijal (drvo, šperploča, ljepenka, plastika, staklo, stiropor, tkanina, ukrasni materijal) i alat (makaze, skalpel, čekić, ukrasne bušilice, silikonski pištolj, četkice, lijepak, konac, kanap, šabloni, špenadle, čiode, iglice i dr.)
5. Navede materijalne resurse potrebne za dekorisanje enterijera	Materijalni resursi: dekorativni elementi (zavjese, umjetnička djela (slike, skulpture i dr.), zelenilo (prirodno i vještačko), razni asesoari i dr.), materijal (tkanina, drvo, šperploča, ljepenka, plastika, staklo, stiropor, metal i dr.) i alat i pribor (makaze, testera, skalpel, čekić, ukrasne bušilice, silikonski pištolj, četkice i dr.)
6. Napiše kratak tekst o pripremnim radovima za dekorisanje i aranžiranje prostora, na zadatom primjeru	Pripremi radovi: uklanjanje postojećeg namještaja i mobilijara, zaštita bravarije i stolarije, čišćenje prostora, uklanjanje postojeće dekoracije prostora, postavljanje zaštite izloga (zavjese, platna, papir i dr.) i dr.
7. Opiše pomoćne radove prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora	Pomoćni radovi: pripremni poslovi za izradu dekorativnih predmeta, izrada dekorativnih predmeta i postavljanje dekorativnih elemenata i dr.

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Koristi pojmove za pripremne i pomoćne radove za dekorisanje i aranžiranje prostora u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
8. Opiše uslove rada na radnom mjestu koji utiču na zdravlje pojedinca i grupe	Uslovi rada: osvjetljenje, buka, vibracije, izvori fizičke opasnosti i klimatski uslovi (temperatura, vjetar, kiša, magla, sniježne padavine, atmosferska pražnjenja i dr.)
9. Napravi prezentaciju o mjerama zaštite izvršilaca posla na radu i postupcima pravilnog odlaganja i skladištenja otpadnog materijala, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 7 i 8. Za kriterijume 6 i 9 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Značaj dekorisanja i aranžiranja prostora - Izlozi i postavke - Prostor za događaje - Materijalni resursi za dekorisanje prostora za dekorisanje i aranžiranje prostora - Pripremni radovi za dekorisanje i aranžiranje prostora - Postupci i mjere zaštite zdravlja i okoline prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti projektovanja i uređenja enterijera u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede osnovne uslove za arhitektonsko projektovanje	Osnovni uslovi: orijentacija, insolacija, vizure, geografski položaj (reljef, geografska širina i dužina, nadmorska visina, klima, vegetacija i dr.), lokacija (veličina parcele, pristup parceli i objektu, položaj susjednih objekata, infrastruktura, ambijent) i geomehaničke karakteristike područja
2. Napravi prezentaciju o arhitektonskim objektima različite namjene, na zadanom primjeru	Arhitektonski objekti: stambeni, administrativno-poslovni, socijalni, zdravstveni, kulturni, prosvjetni, sportsko-rekreativni, turistički, ugostiteljski, privredni (industrijski, poljoprivredni i dr.) i objekti za saobraćaj i transport (željezničke i autobuske stanice, aerodromski i pristanišni objekti)
3. Navede osnovne pozicije i položaj tijela čovjeka u projektovanju arhitektonskih objekata, u skladu sa normativima	Osnovne pozicije čovjeka: nisko sjedenje, sjedenje na stolici, ležanje, visina radne površine u sjedećem i stojećem stavu i dr. Položaji tijela: u kretanju, stojeći, sjedeći i ležeći
4. Navede minimalne dimenzije prostorija datog prostora	Dimenzije: površina, visina, dužina i širina
5. Objasni značaj uređenja enterijera	
6. Objasni principe uređenja enterijera	Principi uređenja enterijera: balans (simetrija i asimetrija), ritam (repeticija, gradacija, tranzicija i radijacija), fokalna tačka i linija horizonta
7. Napiše kratak tekst o značaju boja u enterijeru, na zadanom primjeru	.
8. Objasni podjelu rasvjetnih tijela koja se primjenjuju u dizajnu enterijera	Rasvjetna tijela: ugradna, nadgradna, viseća i dr.
9. Objasni uticaj izvora svjetlosti na različite boje i materijale	Izvor svjetlosti: prirodno i vještačko
10. Navede vrste osvjetljenja koja se primjenjuju u dizajnu enterijera	Vrste osvjetljenja: opšte, radno, dekorativno (ambijentalno), akcentno i dr.

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti projektovanja i uređenja enterijera u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 4, 5, 6, 8, 9 i 10. Za kriterijume 2 i 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Projektovanje arhitektonskih objekata - Principi uređenja enterijera 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju u oblasti izrade dekorativnih elemenata u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede faze izrade dekorativnog elementa	Faze: analiza, planiranje, izrada skice, priprema radnog mjesta, izbor materijala, alata i pribora, obrada materijala, završna dekoracija i kontrola kvaliteta
2. Opiše osnovne i sekundarne sirovine za proizvodnju papira	Osnovne sirovine: celuloza i drvenjača Sekundarne sirovine: stari papir, bijeljenja tekstilna vlakna (lan, pamuk, konoplja) i tekstilni otpaci
3. Napiše tekst o oslikavanju različitih podloga odgovarajućim bojama, na zadatom primjeru	Podloga: keramika, staklo, drvo i tekstil
4. Objasni podjelu i strukturna svojstva tekstilnih vlakana prema porijeklu i načinu dobijanja	Podjela: prirodna (biljna (od kore, od lista, od sjemena, od drveta, od trave, od trske i dr.) i životinjska (vuna, dlaka, koža, svila, filc, mineralna)) i sintetička (poliester, polipropilen, poliamid, akrilna i dr.) Strukturna svojstva: tanke i glatke, jednobojne i višebrojne uzorkovane s pravougaonim i zaobljenim šarama i ornamentikom i dr.
5. Razlikuje fizičko-mehanička i estetska svojstva drveta	Fizička svojstva: zapreminska masa i higroskopnost Mehanička svojstva: tvrdoća, čvrstoća, elastičnost i žilavost Estetska svojstva: boja, tekstura, sjaj i finoća
6. Razlikuje vrste i osnovne karakteristike cvijeća i stilove aranžiranja	Stilovi: kineski stil, japanski stil, stil <i>Rikkwa</i> , ikebana stil, <i>Nagjere</i> , <i>Moribana</i> i dr.
7. Napravi prezentaciju o tehnikama izrade dekorativnih elemenata, na zadatom primjeru	Tehnike: za izradu dekorativnih elemenata od papira (dekupaž, origami, <i>quilling</i> , papir maše i dr.), za izradu dekorativnih elemenata od keramike (bojenje, slikanje, crtanje, termička obrada, glaziranje i odravanje), za izradu dekoracije na staklu (graviranje, peskiranje, slikanje, vitraž i dr.), za izradu dekorativnih elemenata na tekstu (bojenje tekstila i slikanje tekstila) i dr.

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4, 5 i 6. Za kriterijume 3 i 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju u oblasti dekorisanja i aranžiranja prostora u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pravila dobre organizacije i vođenja evidencije podataka dobijenih od klijenta	Podaci: lični podaci o klijentu, zahtjevi klijenta, želje klijenta, raspoloživi budžet i dr.
2. Navede vrste događaja za koji postoji potreba za dekorisanjem	Vrsta događaja: proslava (vjenčanje, rođendan, žurka, jubilej i dr.), korporativni događaj (godišnja korporativna proslava, profesionalni skup i dr.) i dr.
3. Opiše izgled prostora za dekorisanje, na zadatom primjeru	Izgled prostora: otvoreni prostor, zatvoreni prostor, oblik prostora i dr.
4. Objasni značaj odabira teme dekorisanja prostora za događaje na postojećem stanju	Tema dekorisanja: elegantna, svedena, glamurozna, rustična i dr. Postojeće stanje: oblik, položaj i dimenzije prostora, vrsta osvjetljenja i dr.
5. Napravi prezentaciju plana dekoracije prostora za događaje, na zadatom primjeru	
6. Opiše vrste prodajne i izložbene robe za koje se aranžira i dekoriše izlog i postavka, na zadatom primjeru	Vrste prodajne i izložbene robe: prehrambena roba (žitarice i proizvodi od žitarica, svježe voće i povrće i njihove prerađevine, meso i prerađevine od mesa, mlijeko i proizvodi od mlijeka, riba i proizvodi od ribe, bezalkoholna i alkoholna pića i ostale životne namirnice); neprehrambena roba i dr.
7. Objasni značaj uticaja lokacije prodajnog prostora, odabira teme dekorisanja i aranžiranja i načina izlaganja artikala	Uticaj lokacije: dužina izloženosti prirodnom osvjetljenju, izloženost direktnom upadu sunčeve svjetlosti, izloženost spoljnjem noćnom osvjetljenju, prometnost ulice, izgled susjednih objekata i dr. Tema dekorisanja i aranžiranja: praznici, godišnja doba, <i>shopping night</i> , rođendani i dr. Način izlaganja: simetrično, asimetrično, vertikalno, horizontalno, dijagonalno, izlaganje po temama, izlaganje po cijeni prodajne robe, pojedinačno, grupno i dr.
8. Navede završne radove prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora za događaje, izloga i postavki	Završni radovi: slaganje (sakupljanje upotrijebljenih rekvizita i sakupljanje dekorativnih predmeta) i sortiranje (odvajanje čistih i prljavih dekorativnih predmeta i dr.)
9. Opiše različita sredstva informisanja za promovisanje usluga dekorisanja i aranžiranja prostora na osnovu odslušanog materijala	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju u oblasti dekorisanja i aranžiranja prostora u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
10. Protumači uputstva proizvođača na deklaraciji prodajne i izložbene robe, na zadatom primjeru	Uputstvo proizvođača: uputstvo za upotrebu (način održavanja i čuvanja i način rukovanja), rok upotrebe i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 6, 7 i 8. Za kriterijume 5, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Dekorisanje i aranžiranje prostora - Završni radovi u dekorisanju i aranžiranju prostora - Radna dokumentacija 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju u oblasti organizacije izloga i postavki u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Razlikuje umjetničke i komercijalne izloge i postavke	Umjetnički izlozi i postavke: galerijski, muzejski i dr. Komercijalni izlozi i postavke: izlozi i postavke prodajnih objekata, sajamski, <i>Pop-Up</i> i dr.
2. Navede vrste sajamskih štandova	Vrste sajamskih štandova: štand u nizu, ugaoni štand, štand ostrvo, kućica i dr.
3. Opiše faze organizacije realizacije dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki	Faze organizacije: intervju sa klijentom, analiza postojećeg stanja prostora, odabir rekvizita, odabir osvjetljenja, izrada dinamičkog plana i izrada predmjera i predračuna
4. Navede zanatske, instalaterske i građevinske radove potrebne za pripremu izloga i postavki	Zanatski radovi: izolaterski radovi, stolarski radovi, bravarski radovi, limarski radovi, fasaderski radovi, keramičarski radovi, kamenorezački radovi, teracerski radovi, podopolagački radovi i dr. Instalaterski radovi: instalacije vodovoda i kanalizacije, instalacije jake i slabe struje, instalacije ventilacije, klimatizacije i grijanja i dr. Građevinski radovi: zemljani radovi, betonski radovi, armirano-betonski radovi, armirački radovi, zidarski radovi, tesarski radovi i dr.
5. Napiše kratak tekst o fazama organizacije realizacije dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki, na zadatom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijum 5 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Vrste izloga i postavki
- Faze u organizaciji izloga i postavki
- Zanatski, instalaterski i građevinski radovi potrebni za dekorisanje i aranžiranje prostora

Ishod 6- Učenik će biti sposoban da Pripremi pisani tekst u cilju prijave za posao i poslovne komunikacije na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Napiše biografiju (CV) u odgovarajućoj formi	
2. Napiše propratno pismo	
3. Napiše pismo prijave za posao	
4. Napiše formalni i neformalni e-mail koristeći pravilne gramatičke i leksičke strukture	
5. Napiše pismo preporuke za posao korišćenjem odgovarajuće forme i načina pisanja	
6. Simulira komunikaciju sa poslodavcem prilikom prijave za posao	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebane su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Biografija - Pismo prijave za posao - E- mail - Pismo preporuke - Propratno pismo - Intervju 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Engleski jezik u dekoraterstvu je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja iz ove oblasti kroz časove teorijske nastave i časove vježbi. Teorijski dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Časove vježbi treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi vježbu i dobije traženi rezultat, pri čemu će oni prezentovati svoje radove u obliku prezentacija, animacija ili seminarskih radova. Tokom realizacije ovog modula učenike treba motivisati na aktivno učešće kroz upotrebu sve četiri jezičke vještine (govorenje, pisanje, čitanje, slušanje), kao i kroz upotrebu savremenih nastavnih metoda i sredstava (Internet, računari, smartphone). Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost praktične upotrebe engleskog jezika u struci. Važno je napomenuti da se redoslijed ishoda u toku realizacije nastavnog procesa ne mora strogo pratiti, već to određuje grupa nastavnika/ca u dogovoru sa kolegama iz stručnih modula.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Jones M., Sustainable Event Management, Earthscan, London, 2010.
- Columbus G., The complete guide to careers in Special Events, John Wiley & Sons, New Jersey, 2011.
- Morgan T., Visual Merchandising - Window and in-store displays for retail, Laurence King Publishing, London, 2016.
- Conway D. G., The Event Manager's Bible, How to Books, Okxord, 2009.
- Goldblatt J., Special Events, John Wiley & Sons, New Jersey, 2011.
- Portas M., Windows The Art Of Retail Display, Thames&Hudson, London, 2001.
- Ebster C.; Garaus M., Store Design And Visual Merchandising, Bussiness Expert Press, New York, 2015.
- Leydecker S., Designing interior architecture, Birkhäuser Verlag GmbH, Basel, 2013.
- Locker P., Exhibition design, AVA Publishing, Lausanne, 2011.
- Vernet D.; de Wit L., Boutiques and other retail spaces, Routledge, Abingdon, 2007.
- Malcom I., Lighting for interior design, Laurence King Publishing Ltd, London, 2012.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa internet konekcijom	1
2.	Projektor sa projekcionim platno/multimedijalna tabla	1
3.	CD player	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
4.	Zvučnici	1
5.	TV aparat	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou Aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija:

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Crtanje i slikanje
- Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Organizacija izloga i postavki
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Maketarstvo u graditeljstvu
- Principi grafičkog dizajna
- Tehnike bojanja i štampanja tekstila
- Savremeno odrastanje
- Istorija arhitekture
- Moda i odijevanje
- Socijalne mreže i globalizacija
- Poslovna komunikacija i korespondencija
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera
- Modni stilovi
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i zakona iz oblasti dekorisanja i aranžiranja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku prilikom korišćenja tehničke dokumentacije i istraživanja različitih stručnih tekstova iz oblasti dekorisanja i aranžiranja prostora na Internetu; korišćenje literature na engleskom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom tumačenja tehničke dokumentacije, opisivanjem postupka dekorisanja i aranžiranja prostora; korišćenje softverskog alata prilikom izrade prezentacija, slanja mejlova i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti dekorisanja i aranžiranja prostora, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti dekorisanja i aranžiranja prostora; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.3. IZBORNI MODULI

3.3.1. MAKETARSTVO U GRADITELJSTVU

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	18		54	72	3

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa različitim tehnikama, ciljevima i načinima izrade maketa u graditeljstvu. Osposobljavanje za obradu različitih materijala i izradu maketa objekata i njegovih pratećih elemenata. Razvijanje kreativnih sposobnosti, manuelnih vještina, preciznosti, odgovornosti, sistematičnosti, timskog rada, analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Uoči značaj izrade maketa za predstavljanje objekata u graditeljstvu
2. Obradi materijal za izradu maketa upotrebom odgovarajućeg alata
3. Izradi radne makete u cilju provjere prostornih odnosa objekata
4. Izradi maketu objekata i prateće opreme

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Uoči značaj izrade maketa za predstavljanje objekata u graditeljstvu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše istorijski razvoj maketarstva	
2. Objasni ciljeve izrade maketa u graditeljstvu	
3. Razlikuje pojmove maketarstvo i modelarstvo	
4. Razlikuje vrste maketa prema namjeni	Vrste maketa: makete inženjerskih konstrukcija, arhitektonska maketa, urbanističke makete, makete graditeljskog nasljeđa, makete javnih spomenika, makete za pozorišnu scenografiju, makete brodova, makete željeznica, avio makete i dr.
5. Navede osnovne tehnike maketarstva	Osnovne tehnike: plastično, drveno i metalno maketarstvo
6. Objasni faze stvaralačkog rada u maketarstvu	Faze stvaralačkog rada: kreativnost, mašta, osećaj za koristan rad, samostalnost i samoinicijativa
7. Objasni izradu maketa savremenim tehnologijama	Savremene tehnologije: 3D štampači, CNC (<i>Computer Numerical Control</i>) mašine i roboti
8. Prezentuje primjere maketa poznatih svjetskih građevina, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda ucenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je ucenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijum 8 potrebne su ispravo urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Maketarstvo i modelarstvo - Savremene tehnologije izrade maketa 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Obradi materijal za izradu maketa upotrebom odgovarajućeg alata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede vrste alata i pribora za izradu maketa	Vrste alata: skalpel, testera, rezbarska daščica, blanjalice, turpije, ručna svrdla (burgija), električne bušilice, šila, vodilice za siječenje, makaze, čekić, kliješta, stege i dr. Pribor: olovka, gumica, lenjir, šestar, kreda i dr.
2. Razlikuje materijale za izradu maketa, njihove osobine i tehnološke karakteristike	Materijal: karton, furnir, šperploča, lesonit ploče, puno drvo, panel ploče, letvice, celuloid, pleksiglas, pluta, stiropor, papjemaše, sunder, plastična masa, gips, boje, lakovi i dr. Osobine: čvrstoća, težina, elastičnost, žilavost i dr.
3. Navede podjelu spojnih sredstava za izradu maketa	Spojna sredstva: ljepila, zakivci, zavrtnevi, ekseti, pur-pjena i dr.
4. Navede podjelu i upotrebu ljepila na različitim materijalima za izradu maketa	Podjela ljepila: prema viskoznosti, prema brzini sušenja i prema proizvođaču Upotreba ljepila: za stakla, velike šavove, spojeve ili površine (gusta ljepila); za spojeve srednjih i kraćih dužina, kao i za neka stakla (rjeđa ljepila) i za lijepljenje komplikovanih šavova (tečna ljepila)
5. Demonstrira upotrebu ljepila na različitim materijalima, na zadatom primjeru	
6. Objasni postupak dorade maketa upotrebom različitih vrsta kitova	Vrste kitova: glinasti (za popunjavanje velikih rupa), meki (za popunjavanje nedostataka) i tekući (za finu doradu nakon brušenja)
7. Demonstrira doradu površina i ivica nanošenjem kita, na zadatom primjeru	
8. Razlikuje boje koje se primjenjuju pri izradi maketa	Boje: akrilne, uljane, metalik, pigmenti za boje i dr.
9. Opiše način bojanja ručno ili mašinski nakon brušenja materijala	
10. Demonstrira nanošenje boja na pripremljenom materijalu, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 6, 8 i 9. Za kriterijume 5, 7 i 10 potrebne su ispravo urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Alat i materijal za izradu maketa	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Izradi radne makete u cilju provjere prostornih odnosa objekata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni važnost i postupak izrade radne makete	
2. Opiše pripremu radnog mjesta za izradu radne makete	
3. Izvrši izradu radne podloge za maketu, korišćenjem odgovarajućeg pribora, na zadatom primjeru	Radna podloga: papir ili karton
4. Utvrdi redosljed operacija pri izradi radne makete, na zadatom primjeru	Redosljed operacija: premjeravanje, prenošenje mjera na materijalu, rezanje, spajanje elemenata, sklapanje djelova radne makete i dr.
5. Prenese mjere sa crteža na materijal, korišćenjem pribora za crtanje, na zadatom primjeru	
6. Izvrši obradu djelove radne makete, korišćenjem odgovarajućeg alata, na zadatom primjeru	
7. Sklapa djelove radne makete prema planu izrade, korišćenjem odgovarajućeg alata, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 7 potrebne su ispravo urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Izrada radne makete	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Izradi maketu objekata i prateće opreme	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Protumači crtež za izradu različitih vrsta maketa objekata, na zadatom primjeru	Vrste maketa: makete inženjerskih konstrukcija, arhitektonska maketa, urbanističke makete, makete graditeljskih nasljeđa, makete javnih spomenika, makete brodova, makete željeznica, makete puteva i dr.
2. Prenese mjere sa podloge na materijal, korišćenjem pribora za crtanje , na zadatom primjeru	Pribor za crtanje: olovka, gumica, lenjir, šestar, kreda i dr.
3. Izvrši obradu materijala, korišćenjem odgovarajućeg alata, na zadatom primjeru	
4. Izvrši provjeru dimenzija elemenata i ravnost površina, na zadatom primjeru	
5. Izvrši sklapanje skrojjenih elemenata makete prema utvrđenom redosljedu, korišćenjem odgovarajućih spojnih sredstava i alata, na zadatom primjeru	
6. Sklopi djelove makete objekta u cjelinu, korišćenjem odgovarajućeg alata, na zadatom primjeru	
7. Izvrši završnu obradu elemenata makete objekta, korišćenjem odgovarajućeg alata i materijala, na zadatom primjeru	Završna obrada: bojenje, lakiranje, materijalizacija i dr. Elementi: fasade, krovne ravni, detalji (vrata, prozori, stepeništa, balkoni, ograde i dr.), oprema objekta, saobraćajna signalizacija i dr.
8. Izradi podlogu za maketu objekta, na zadatom primjeru	
9. Izvrši montažu cjeline na podlozi fiksiranjem gotove makete i prateće opreme, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravo urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 9.	
Predložene teme	
- Makete objekata visokogradnje, hidrogradnje i niskogradnje	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Maketarstvo u graditeljstvu je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici i školskoj radionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Preporučuje se da u ishodu 1, kriterijum 8 učenici izrade prezentacije maketa značajnih arhitektonskih objekata, a u ishodu 3 izrade radne makete jednostavnih objekata.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i tehničku dokumentaciju, kataloge proizvođača opreme, odgovarajuće tehničke propise i zakonsku regulativu. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Ročkomanović B.; Nešković G., Maketarstvo - praktikum, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Novi Sad, 1989.
- Šidanin P.; Tepavčević B., Maketarstvo za studente arhitekture, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 2013.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi
5.	Potrošni materijal (karton, furnir, šperploča, lesomit ploče, puno drvo, panel ploče, letvice, celuloid, pleksiglas, pluta, stiropor, papjemaše, sunder, plastična masa, gips, boje, lakovi, ljepila, zavrtnjevi, zakivci, ekseri i dr.)	po potrebi
6.	Alat (skalpel, testera, rezbarska daštica, blanjalice, turpije, burgija, električne bušilice, šila, vodilice za siječenje, makaze, čekić, kliješta, stege i dr.)	4

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Crtanje i slikanje
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu, korišćenjem raznih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija, poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Komunikacija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti maketarstva u graditeljstvu prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti maketarstva na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom izrade maketa u graditeljstvu, sposobnost i spremnost za usvajanje prostornih rješenja i izbora odgovarajućeg materijala za izradu maketa; razvijanje kritičkog stava i radoznalosti; razvijanje funkcionalnog matematičkog znanja i vještina, koje se mogu primjenjivati u različitim situacijama i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti maketarstva, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja,

- sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala za izradu maketa i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.3.2. PRINCIPI GRAFIČKOG DIZAJNA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	18		54	72	3

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa osnovnim elementima rasterske i vektorske grafike. Osposobljavanje za primjenu alata i tehnika u radu sa rasterskom i vektorskom grafikom. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, istraživačke radoznalosti, sistematičnosti, estetike, timskog duha i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Koristi osnovne alate za obradu rasterske grafike
2. Primijeni napredne tehnike u radu sa rasterskom grafikom
3. Koristi osnovne alate za obradu vektorske grafike
4. Primijeni napredne tehnike u radu sa vektorskom grafikom

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Koristi osnovne alate za obradu rasterske grafike	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše karakteristike i namjenu programa za obradu rasterske grafike	Programi za obradu rasterske grafike: Adobe Photoshop, GIMP, Corel Photo-Paint i dr.
2. Opiše elemente radnog okruženja i karakteristike radnog lista u programu za obradu rasterske grafike	Elementi radnog okruženja: linija menija, paleta opcija, paleta alata, radni list, usidrene palete, statusna linija i dr. Karakteristike radnog lista: jedinica mjere, veličina, orijentacija, rezolucija, mreža, model boja, sadržaj pozadine i dr.
3. Objasni primjenu osnovnih alata u programu za obradu rasterske grafike	Osnovni alati: alati za selekciju, zumiranje i pomjeranje, alati za promjenu atributa slike, alati za retuširanje, alati za crtanje osnovnih geometrijskih oblika, rad sa slojevima i dr.
4. Demonstrira osnovne operacije sa slojevima u programu za obradu rasterske grafike, na zadatom primjeru	Operacije sa slojevima: kreiranje, brisanje, kreiranje duplikata, grupisanje, spajanje, zaključavanje, providnost slojeva i dr.
5. Demonstrira primjenu alata za selekciju, zumiranje i pomjeranje u programu za obradu rasterske grafike, na zadatom primjeru	
6. Demonstrira primjenu alata za retuširanje i promjenu atributa slike u programu za obradu rasterske grafike, na zadatom primjeru	Atributi slike: veličina, rezolucija, osvjetljenje, kontrast, kropovanje i dr.
7. Demonstrira primjenu alata za crtanje i editovanje osnovnih geometrijskih oblika u programu za obradu rasterske grafike, za zadati primjer	Osnovni geometrijski oblici: pravougaonik, elipsa, poligon, linija, korisnički oblici i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijume od 4 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Osnovne tehnike za obradu rasterske grafike	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Primijeni napredne tehnike u radu sa rasterskom grafikom	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni primjenu alata za unos i obradu teksta u programu za obradu rasterske grafike	Alati za unos i obradu teksta: alat za unos horizontalnog ili vertikalnog teksta, alat za kreiranje horizontalno ili vertikalno orjentisane selekcije u vidu teksta, panel za formatiranje karaktera i paragrafa i alati za oblikovanje već ukucanog teksta
2. Objasni primjenu naprednih tehnika u programu za obradu rasterske grafike	Napredne tehnike: dodavanje filtera i stilova, maskiranje sloja (dodavanje maske sloju, kreiranje maske na osnovu selekcije i dr.) i dr.
3. Demonstrira primjenu alata za unos i obradu teksta u programu za obradu rasterske grafike, na zadatom primjeru	
4. Demonstrira upotrebu filtera i stilova za obradu slike u programu za obradu rasterske grafike, na zadatom primjeru	
5. Demonstrira maskiranje sloja u programu za obradu rasterske grafike, na zadatom primjeru	
6. Demonstrira pripremu zadatog fajla za štampu i eksportovanje u odgovarajućem formatu, u programu za obradu rasterske grafike	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Napredne tehnike za obradu rasterske grafike	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Koristi osnovne alate za obradu vektorske grafike	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni elemente radnog okruženja zadatog programa za obradu vektorske grafike	Elementi radnog okruženja: linija menija, radni meni, kontrolni panel, paleta alata, grupe panela i radna površina Programi za obradu vektorske grafike: Adobe Illustrator, Corel DRAW, Inkscape i dr.
2. Kreira radni list u programu za obradu vektorske grafike, na zadatom primjeru	
3. Objasni primjenu alata za crtanje geometrijskih oblika u programu za obradu vektorske grafike	Alati za crtanje: alati za crtanje prostih geometrijskih objekata, alati za crtanje linija i dr.
4. Objasni selekciju i promjenu atributa vektorskih objekata u programu za obradu vektorske grafike	Selekcija vektorskih objekata: selekcija u izolacionom modu, selektovanje objekata u okviru sloja, selektovanje objekata i grupa, selektovanje pojedinačnih tačaka ili djelova putanje i dr. Atributi vektorskih objekata: veličina objekta, popuna objekta, osobine konturne linije i dr.
5. Demonstrira primjenu alata za crtanje i editovanje geometrijskih oblika u programu za obradu vektorske grafike, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 3 i 4. Za kriterijume 2 i 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Osnovne tehnike za obradu vektorske grafike	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Primijeni napredne tehnike u radu sa vektorskom grafikom	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni primjenu alata za unos i obradu teksta u programu za obradu vektorske grafike	
2. Objasni upotrebu naprednih tehnika u programu za obradu vektorske grafike	Napredne tehnike: maskiranje, transformisanje, kombinovanje, poravnanje i aranžiranje, precizno crtanje, rad sa četkama, simbolima, efektima i dr.
3. Demonstrira rad sa maskama u programu za obradu vektorske grafike, na zadatom primjeru	
4. Demonstrira rad sa vektorskim objektima u programu za obradu vektorske grafike, na zadatom primjeru	Rad sa vektorskim objektima: transformacija, kombinovanje, poravnanje, aranžiranje i precizno crtanje
5. Demonstrira rad sa efektima , četkama i simbolima u programu za obradu vektorske grafike, na zadatom primjeru	Rad sa efektima: stilizovanje, dodavanje sijenke, 3D efekti, efekti za preoblikovanje, deformisanje, dodavanje sjaja i dr.
6. Demonstrira rad sa tekstualnim objektima u programu za obradu vektorske grafike, na zadatom primjeru	Rad sa tekstualnim objektima: kreiranje horizontalnog/vertikalnog teksta, kreiranje tekstualnog stila, kreiranje teksta u okviru više objekata, pretvaranje unešenog teksta u vektorske objekte, uređivanje teksta ispisanog na otvorenoj i zatvorenoj putanji i dr.
7. Sačuva i eksportuje fajl u odgovarajućem formatu u programu za obradu vektorske grafike, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Napredne tehnike za obradu vektorske grafike	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Principi grafičkog dizajna je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa odjeljenjem koje se dijeli na grupe. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja sa strukom. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Za realizaciju kriterijuma 4 u prvom ishodu učenik sam treba da odabere način izrade zadanog primjera primjene grafičkog dizajna.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore kao što su *online* kursevi na platformi za učenje *udemy.com*, koje je moguće naći pod sljedećim nazivima: Photoshop CC for Beginners: Your Complete Guide to Photoshop, Illustrator CC 2018 MasterClass, Graphic Design Bootcamp, The Business Graphic Design with Photoshop & Illustrator, Graphic Design Masterclass: Learn Graphic Design in Projects, Ultimate Photoshop Training: From Beginner to Pro, Mastering Adobe Photoshop CC, Learn Photoshop, Web Design & Profitable Freelancing. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Fruht M.; Rakić M.; Rakić I., Grafički dizajn, Zavod za udžbenike, Beograd, 2003.
- Gagović V.; Miljkovac A., Umjetnost i vizuelna komunikacija (udžbenik za I i II razred gimnazije), Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2011.
- Žunić S.; Bajić S.; Gardašević A.; Vukićević S., Umjetnost i vizuelna komunikacija (udžbenik za III i IV razred gimnazije).
- Ozborn Dž.; Smit Dž., Adobe Creative Suite 5 Design Premium, Mikro knjiga, Beograd, 2011.
- Faulkner A.; Chavez C., Adobe Photoshop CC Učionica u knjizi, CET, 2017.
- Wood B., Adobe Illustrator CC Classroom in a book (2017 release), Adobe Press, 2016.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	17
2.	Projektor, projekciono platno/multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Crtanje i slikanje
- Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Engleski jezik u dekoraterstvu

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz grafičkog dizajna prilikom korišćenja stručne literature; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti grafičkog dizajna na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize zadataka iz grafičkog dizajna; razvijanje sposobnosti korišćenja i rukovanja računarom pri izradi zadataka iz oblasti grafičkog dizajna i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti grafičkog dizajna, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)

- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala za grafički dizajn, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija materijala za izvođenje praktičnih zadataka, dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti grafičkog dizajna; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.3.3. TEHNIKE BOJANJA I ŠAMPANJA TEKSTILA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	36		36	72	3

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 učenika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa teorijskim osnovama i značajem bojanja tekstila, vrstama boja za bojanje prirodnih i vještačkih vlakana, kao i načinom štampanja tekstila. Osposobljavanje za pripremu i bojanje tekstila i štampanja različitih vrsta tekstila. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, istraživačke radoznalosti, sistematičnosti, estetike, timskog duha i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula Učenik će biti sposoban da:

1. Analizira postupak pripreme tekstilnog materijala za bojanje
2. Sprovede postupak bojanja prirodnih vlakana
3. Sprovede postupak bojanja vještačkih vlakana
4. Sprovede postupak štampanja tekstilnih materijala

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira postupak pripreme tekstilnog materijala za bojanje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni koje vrste tekstilnih materijala je potrebno bojati	Tekstilni materijali: sirovi neobrađeni i nebojani materijali- prirodni ili vještački, pletiva ili tkanine
2. Objasni pripremu različitih tekstilnih materijala za bojanje	Priprema: čišćenje-odstranjivanje nečistoća i uklanjanje nepravilnosti sa materijala
3. Navede vrste bojila topivih u vodi	Vrste bojila: bazna, kisjela, metalkompleksna, direktna i reaktivna
4. Objasni pripremu različitih rastvora za bojanje, u skladu sa odgovarajućim recepturama	Priprema: izračunavanje potrebne količine boje (u zavisnosti od sastava, dimenzije i težine-debljine materijala), mjerenje boje, rastvaranje boje i dr.
5. Opiše način polaganja materijala u rastvor za bojanje	
6. Objasni značaj pravilnog odabira temperature i kontrole vremena bojanja	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Bojanje različitih tekstilnih materijala - Priprema tekstilnih materijala za bojanje - Priprema rastvora za bojanje 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Sprovede postupak bojanja prirodnih vlakana	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni ispitivanje tekstila od prirodnih vlakana za potrebe bojanja	Ispitivanje: testiranje na izdržljivost, gorivost, absorbnost i dr. Prirodna vlakna: biljna i životinjska
2. Navede vrste boja koje se koriste za bojanje prirodnih vlakana	Vrste boja: direktne, reaktivne, redukcionne, metalkompleksne, hromne i dr.
3. Opiše procese djelovanja boja za bojanje prirodnih vlakana	
4. Objasni postojanost boje zavisno od vrste prirodnih vlakana	
5. Objasni postupke bojanja prirodnih vlakana	Postupci bojanja prirodnih vlakana: kontinualni i diskontinualni
6. Izvrši odabir postupka za bojanje prema vrsti tekstila, na zadatom primjeru	Postupci: topli, hladni, mašinski i dr.
7. Demonstrira postupak bojanja prirodnih vlakana, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijume 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Vrste boja za bojanje prirodnih vlakana - Pigmenti - Bojanje prirodnih vlakana - Hladno, toplo i mašinsko bojanje - Postojanost boja 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Sprovede postupak bojanja vještačkih vlakana	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni ispitivanje tekstila od vještačkih vlakana za potrebe bojanja	Ispitivanje: testiranje na izdržljivost, gorivost, absorbnost i dr. Vještačka vlakna: poliamidna, poliestarska, akrilna i dr.
2. Navede vrste boja za bojanje vještačkih vlakana	Vrste boja: disperzne, kisjele, katjonske, pigment, bazne i dr.
3. Opiše procese djelovanja boja za bojanje vještačkih vlakana	
4. Opiše način testiranja boje na vještačkim vlaknima	Boje: prirodne i hemijske
5. Objasni postojanost boje zavisno od vrste vještačkih vlakana	
6. Objasni postupak bojanja vještačkih vlakana	
7. Demonstrira postupak bojanja vještačkih vlakana, na zadatak primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Vrste boja za vještačka vlakna - Bojanje vještačkih vlakana 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Sprovede postupak štampanja tekstilnih materijala	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pripremu tekstila za štampu	Priprema: čišćenje tekstila, nanošenje aprature za primanje boje i dr.
2. Objasni karakteristike različitih vrsta štampe	Karakteristike: propustljivost boja, izdržljivost boja, broj boja, širina štampe i dr.
3. Objasni sastav paste za štampu	Sastav: zgušnjivači, boje, rastvarači, sredstva za kvašenje i dr.
4. Objasni postupak štampanja različitih vrsta tekstila	Štampanje: ručna štampa, sito štampa, digitalna štampa, sprej štampa, kalupi i dr. Vrste tekstila: celulozna vlakna, vuna, svila, poliamidna vlakna, poliestarska vlakna, acetatna vlakna, poliakrilonitrilna vlakna i dr.
5. Izvrši odabir mašine za štampu u zavisnosti od vrste tekstila, na zadatom primjeru	Mašine za štampu: karusel mašine, mašine za postupak osvjetljavanja sita za ručnu štampu i karusel sito štampu, digitalne mašine sublimacijske, digitalne mašine za štampu kisjele ili bazne i dr.
6. Demonstrira postupak štampanja tekstila, na zadatom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijume 5 i 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Priprema tekstila za štampu
- Pasta za štampu
- Mašine za štampu
- Postupci za štampanje tekstila

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Tehnika bojanja i štampanja tekstila je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske i praktične nastave. Teorijski dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Praktični dio nastave treba realizovati u školskoj radionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Posebno obratiti pažnju da se zadaci rješavaju od najjednostavnijih ka onim koji zahtijevaju sintezu i analizu usvojenih znanja. Preporučuju se posjete konfekcijskim i tekstilnim preduzećima ili radionicama i modnim salonima i studijima za dizajn u kojima se realizuju postupci bojanja i štampanja tekstila, gdje se učenici mogu neposredno upoznati sa praktičnom realizacijom nastavnih sadržaja.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i kataloge proizvođača. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse, kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Džokić D., Teorija i tehnologija bojenja tekstilnog materijala, TMF, Beograd, 1989.
- Trajković R., Štampanje tekstila, TMF, Beograd, 1981.
- Đorić B., Tehnologija oplemenjivanja, Zavod za udžbenike Beograd, 2010.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Materijal (boje (disperzne, kisjele, katjonske, pigmenti, bazne i dr.), tekstil od prirodnih vlakna (biljna i životinjska), tekstil od vještačkih vlakna (poliamidna, poliestarska, akrilna i dr.), paste i dr.)	po potrebi
4.	Alat i oprema (mašine za štampu tekstila (karusel mašine, mašine za postupak osvjetljavanja sita za ručnu štampu i karusel sito štampu, digitalne mašine sublimacijske, digitalne mašine za štampu kisjele ili bazne i dr.), plastične kadice, gumene rukavice, makaze i dr.)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Crtanje i slikanje
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Moderna umjetnost
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Moda i odijevanje
- Modni stilovi

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti tehnika bojanja i štampanja tekstila, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti tehnike bojanja i štampanja tekstila prilikom istraživanja stručne literature; različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti tehnike bojanja i štampanja tekstila na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize postupak pripreme tekstilnog materijala za bojanje i štampanje; razvijanje sposobnosti rukovanja alatom i opremom za bojanje i štampanje tekstila; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti tehnika bojanja i štampanja tekstila, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja

- novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija materijala za izvođenje praktičnih zadataka i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti tehnike bojanja i štampanja tekstila; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, umjetnost i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji se umjetnost, arhitektura, dizajn i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.3.4. SAVREMENO ODRASTANJE**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	54	18		72	3

2. Cilj modula:

- Osposobljavanje mladih za razumijevanje procesa odrastanja, kao izazova savremenog društva koje nudi različite faktore u formiranju identiteta. Razvijanje kritičkog odnosa prema sadržajima potrošačke-popularne kulture, rizičnim oblicima ponašanja mladih, kao i afirmativnog stava prema identifikaciji sa pozitivnim vrijednostima subkulture mladih i zdravim stilovima života.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Identifikuje izazove procesa odrastanja i adolescencije
2. Uoči značaj porodice kao faktora socijalizacije
3. Prepozna ulogu i sadržaj subkulture mladih
4. Uoči uticaj masovnih medija na mlade, kao konzumente
5. Identifikuje uticaj potrošačke-popularne kulture na oblikovanje stila života
6. Uoči značaj primjene zdravih životnih stilova
7. Prepozna rizično ponašanje mladih i mehanizme prevencije

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje izazove procesa odrastanja i adolescencije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam i karakteristike razvojnih faza adolescencije	
2. Opiše društvene faktore koji utiču na razvoj ličnosti	Faktori: porodica, škola, vršnjaci, kultura, društvo i dr.
3. Objasni uticaj porodičnog i društvenog konteksta na formiranje identiteta	
4. Objasni oblike socijalne izolacije u adolescenciji	
5. Opiše razvojne probleme u procesu odrastanja	
6. Objasni idealističke vrijednosti i ciljeve karakteristične za period adolescencije	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
- Adolescencija	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Uoči značaj porodice kao faktora socijalizacije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede značaj primarne socijalizacije za pojedinca i društvo	
2. Opiše ulogu i najvažnije pravce promjena savremene porodice	
3. Objasni rodnu podjelu uloga unutar porodice i refleksiju na rodnu diskriminaciju	
4. Prezentuje konflikt posla i porodice kao problema modernog društva, na zadatom primjeru	
5. Navede društvene mehanizme zaštite porodice	
6. Prezentuje različite aspekte u procesu prelaska iz roditeljske porodice u sopstvenu	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3 i 5. Za kriterijume 4 i 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Primarna socijalizacija - Značaj porodice u razvoju mladih 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Prepozna ulogu i sadržaj subkulture mladih	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede značenje pojma subkultura mladih	
2. Objasni ulogu subkulture mladih u rješavanju protivrječnosti dominantne i roditeljske kulture	
3. Objasni različite oblike subkulture i kontrakture mladih	Oblici subkulture i kontrakture mladih: navijačke grupe, pankeri, rave pokreti, mirovni, ekološki, veganski i skvoterski pokreti
4. Prezentuje uticaj subkulturnih grupa na razvoj zdravih životnih stilova, na zadatom primjeru	
5. Prezentuje igru kao slobodnu djelatnost duha i tijela mladih, na zadatom primjeru	
6. Objasni sociološko određenje i karakteristike kulture takmičenja	
7. Objasni karakteristike i značaj sporta kao socijalne i kulturne kategorije	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 6 i 7. Za kriterijume 4 i 5 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Subkultura mladih - Igra kao društveni fenomen 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Uoči uticaj masovnih medija na mlade, kao konzumente	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vaspitnu uloga medija	
2. Procijeni kvalitet medijskog sadržaja kome su mladi izloženi, na zadatom primjeru	
3. Objasni principe učenja i zabave, kao načina za postizanje društvene promjene	
4. Objasni gejming kulturu i njen uticaj na mlade	
5. Objasni povezanost medijskih sadržaja i životnog stila mladih	
6. Istraži uticaj medija na oblikovanje sadržaja vlastite subkulture, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 4 i 5. Za kriterijume 2 i 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Vaspitna uloga medija - Zloupotreba djece u medijima - Gejming kultura 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje uticaj potrošačke-popularne kulture na oblikovanje stila života	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasnjene označenih pojmova)
1. Objasni značenje pojmova potrošačka kultura i potrošačko društvo	
2. Navede osnovne karakteristike potrošačke kulture	
3. Navede primjere masovne kulture	
4. Objasni uticaj masovne kulture na oblikovanje stila života	
5. Objasni uticaj masovne kulture na formiranje potrošačkih navika	
6. Predloži načine za primjenu društveno-odgovorne potrošnje, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Potrošačka-popularna kultura	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Uoči značaj primjene zdravih životnih stilova	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam zdravog životnog stila	
2. Objasni uticaj društvenih faktora na razvoj zdravih stilova života	
3. Objasni koncept zdrave ishrane	
4. Objasni značaj fizičke aktivnosti sa individualnog i socijalnog aspekta	
5. Objasni značaj razvoja životnih vještina	
6. Opiše značaj edukacije za zdravo ponašanje, stavove i navike	Navike: lična higijena, pravilna ishrana, higijena odjeće i obuće i dr.
7. Istraži posljedice negativnih životnih navika, na zatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Zdravi životni stilovi	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Prepozna rizično ponašanje mladih i mehanizme prevencije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni uzroke maloljetničke delikvencije	
2. Navede karakterisitike rizičnih društvenih grupa	
3. Objasni devijantnosti u sportu	Devijantnosti: politizacija, komercijalizacija, doping, nasilje, medijska eksploatacija i dr.
4. Objasni moguće posljedice zloupotrebe psihoaktivnih supstanci i alkohola	Psihoaktivne supstance: psihodelične droge, opijati, kanabis, cigarete i dr.
5. Objasni moguće uzroke i posljedice rizičnih oblika seksualnog ponašanja	Oblici seksualnog ponašanja: prerano stupanje u polne odnose, neupotreba zaštitnih sredstava, prostitucija i dr.
6. Objasni moguće uzroke i posljedice različitih oblika nasilja	Oblici nasilja: nasilje nad odraslima (roditeljima, nastavnicima ili drugim osobama), vršnjačko nasilje, nasilje nad marginalizovanim grupama i dr.
7. Objasni karakteristike i negativnosti hazardnih igara i igara zanosa	Negativnosti: koristoljublje, lažiranje, pasivnost, rizik, negacija rada, pretvaranje igre u profesiju, irealnost, nesvjesnost i dr.
8. Objasni ostale oblike rizičnog ponašanja	Oblici rizičnog ponašanja: nezainteresovanost za školu, neosmišljene životne aktivnosti, sklonost ka rizičnoj vožnji motornih vozila, dugotrajni noćni izlasci, trajno ili dugotrajno napuštanje škole i dr.
9. Istraži društvene kanale za sprečavanje i prevenciju rizičnog ponašanja, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 8. Za kriterijum 9 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Oblici rizičnog ponašanja - Mehanizmi za prevenciju i sprečavanje društveno-rizičnog ponašanja 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Savremeno odrastanje je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja iz ove oblasti kroz teorijsku nastavu i vježbe. Teorijski dio nastave i vježbe treba izvoditi sa cijelim odjeljenjem, uz primjenu aktivnih oblika nastave – interaktivnih predavanja, rada u parovima i malim grupama, samostalnog rada i istraživanja učenika na času.
- Prilikom realizacije vježbi, u zavisnosti od tipa situacije i zadataka, može se organizovati demonstracija/ simulacija u radu sa učenicima. Nakon urađenih vježbi, učenici treba da prezentuju svoje rezultate, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim učenicima i nastavnikom.
- Preporučuje se ostvarivanje saradnje sa NVO sektorom i poslodavcima. Prilikom realizacije sadržaja mogu se koristiti filmovi, stripovi, propagandni materijali kojim se promovišu zdravi životni stilovi i dr. Potrebno je podsticati učenike na primjenu stečenih znanja. U nastavnom procesu mogu se koristiti društvene mreže kao što je www.edmundo.com ili druge za koje nastavnik procijeni da su prilagođene učenicima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Laušević D.; Mugoša B.; Žižić Lj.; Ljaljević A.; Vujošević N.; Vratnica Z., Zdravstvene poruke, Zavod za zdravstvenu zaštitu i UNICEF, Podgorica, 2000.
- Krkeljić Lj.; Slobig J.; Dibe F., Srednjoškolci, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2002.
- Kreativno rješavanje konflikta u učionici, UNICEF i Ministarstvo prosvjete i nauke Crne Gore, Podgorica, 2001.
- Vukićević S., Ideal i stvarnost eko menadžmenta, Služba zaštite životne sredine Opštine Nikšić, 1956.
- Zečević S.; Krivokapić, N., (prirednik) Rod, identitet i kultura, Institut za sociologiju, Filozofski fakultet, Nikšić.
- Rot.N., Osnovi socijalne psihologije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1989.
- Ilić M., Sociologija kulture, Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd 2010.
- Đorđević D., Sociologija forever, Niš, 1996.
- Kajoa R., Igre i ljudi, Nolit, Beograd, 1965.
- Skemler G., Sport i društvo-istorija, mocikultura, CLIO, Beograd, 2007.
- Vuletic V., Sociologija, Klet, Beograd, 2014.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Preduzetništvo
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Socijalne mreže i globalizacija

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, pravila, značenja i društvenih normi iz oblasti savremenog odrastanja, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti savremenog odrastanja prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti savremenog odrastanja na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize problema savremenog odrastanja, procjene kvaliteta medijskog sadržaja kome su mladi izloženi, analize uticaja medija na oblikovanje sadržaja vlastite subkulture i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti savremenog odrastanja, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života primjenom zdravih životnih stilova i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti savremenog odrastanja; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.3.5. ISTORIJA ARHITEKTURE

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	54	18		72	3

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa osnovama istorije arhitekture od formiranja prvih civilizacija do arhitekture XVIII i XIX vijeka, kroz razvoj arhitekture i naseljavanja, primijenjenim tehnikama građenja i materijalima. Sticanje osnovnih znanja o istorijskim, društvenim, sociološkim i filozofskim idejama koje su uslovili razvoj i transformaciju oblika u arhitekturi. Osposobljavanje za prepoznavanje stilskih redova, graditeljskih elemenata i simbola, kao i prezentaciju najznačajnijih objekata arhitekture određenog perioda. Razvijanje odgovornosti, preciznosti, sistematičnosti analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:

1. Analizira razvoj arhitekture u civilizacijama Starog Egipta i Mesopotamije
2. Analizira korijene evropske arhitekture u egejskoj i antičkoj grčkoj civilizaciji
3. Analizira arhitekturu antičkog Rima
4. Analizira ranohrišćansku, vizantijsku i islamsku arhitekturu
5. Analizira uzajamnost elemenata romanike i gotike kroz koncept katedrala
6. Analizira principe arhitekture renesanse
7. Analizira barokne forme u arhitekturi
8. Analizira arhitektonske objekte u XVIII i XIX vijeku

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj arhitekture u civilizacijama Starog Egipta i Mesopotamije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše arheološka nalazišta praistorije na tlu Evrope i Mediterana	Arheološka nalazišta: pećine Altamira (Španija), Lasko (Francuska), Jerihon (Izrael), Lepenski vir, Starčevo, Crvena stijena (Nikšić), Stonehenge i dr.
2. Izradi prezentaciju arheoloških nalazišta Praistorije na tlu Evrope i Mediterana, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
3. Objasni karakteristike vremena u kome su nastale civilizacije Starog Egipta i Mesopotamije	Karakteristike: vremenski period razvoja, geografski položaj, klima, lokalni materijal, društveno-ekonomski odnosi i religija
4. Opiše arhitektonske objekte karakteristične za civilizaciju Egipta	Objekti: profani, sakralni i sepulkralni
5. Objasni arhitravni konstruktivni sistem	
6. Objasni razvoj grobnica od mastabe do pravilne piramide	Piramide: Džoserova, Keopsova, Kefrenova i Mikerinova
7. Opiše arhitektonske objekte i osnovne forme karakteristične za civilizacije na prostoru Mesopotamije	Objekti: stambeni, hramovi i palate Osnovne forme: kupola, luk i svod Mesopotamija: Sumer, Akad, Asir, Vavilon i Persija
8. Objasni arhivoltni konstruktivni sistem	
9. Izradi prezentaciju dekorativnih elemenata u arhitekturi civilizacija Starog Egipta i Mesopotamije, na zadatom primjeru	
10. Izradi prezentaciju najznačajnijih arhitektonskih objekata Starog Egipta i Mesopotamije, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 4, 5, 6, 7 i 8. Za kriterijume 2, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Arheološka nalazišta praistorije - Arhitektura Starog Egipta - Arhitektura Mesopotamije 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira korijene evropske arhitekture u egejskoj i antičkoj grčkoj civilizaciji	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kome nastaju egejska i antička Grčka civilizacija	Karakteristike: vremenski period razvoja, geografski položaj, klima, lokalni materijal, društveno-ekonomski odnosi i religija
2. Opiše arhitektonsku kompoziciju kritskih i mikenskih palata	
3. Opiše sepulkralnu arhitekturu Mikene na primjeru „Atrejeve riznice“	
4. Uporedi stilove u antičkoj Grčkoj arhitekturi	Stilovi: dorski, jonski i korintski
5. Opiše hram u arhitekturi antičke Grčke	
6. Uoči stilove antičke Grčke arhitekture u hramovima atinske akropole	Atinska akropola: Partenon, Erehteion, hram Atine Nike i dr.
7. Opiše javne građevine antičke Grčke	Javne građevine: agora, stoa, pozorišta-teatri, odeoni, gimnazioni, mauzoleji, hipodromi i svetionici
8. Izradi prezentaciju najznačajnijih arhitektonskih objekata egejske i antičke Grčke arhitekture, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5 i 7. Za kriterijume 6 i 8 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Arhitektura Krita - Arhitektura Mikene - Arhitektura antičke Grčke 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Analizira arhitekturu antičkog Rima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kome nastaju etrurska i rimska civilizacija	Karakteristike: vremenski period razvoja, geografski položaj, klima, materijal, društveno-ekonomski odnosi i religija
2. Opiše objekte etrurske arhitekture i njen uticaj na razvoj rimske arhitekture	Objekti: vodovod (akvadukti i tuneli), hramovi, etrurska kuća i grobnice
3. Objasni značaj upotrebe rimskog betona za izgradnju arhitektonskih objekata	Arhitektonski objekti: hramovi, forumi, amfiteatri, bazilike, terme, pozorišta, domusi, insule, cirkusi, mauzoleji, akvadukti, vijadukti, slavoluci i dr.
4. Opiše primjenu arhitravnog i arhivoltnog sistema u Rimskoj imperiji	
5. Objasni razvoj grada i glavnih ulica	Glavne ulice: <i>cardo</i> i <i>decumanus</i>
6. Opiše rimski trg (forum) kao organizovanu i urbanizovanu cjelinu	
7. Uoči uticaj arhitekture antičke Grčke na rimsku arhitekturu, na zadatom primjeru	
8. Izradi prezentaciju najznajčajnijih arhitektonskih objekata rimske arhitekture, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
9. Opiše objekte rimske arhitekture na tlu Crne Gore	
10. Izradi prezentaciju objekata rimske arhitekture na tlu Crne Gore, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 9. Za kriterijume 7, 8 i 10 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Arhitektura Etrurije - Arhitektura antičkog Rima - Rimska arhitektura u Crnoj Gori 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Analizira ranohrišćansku, vizantijsku i islamsku arhitekturu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kome nastaje ranohrišćanska, vizantijska i islamska arhitektura	Karakteristike: vremenski period razvoja, teritorijalna rasprostranjenost, klima, materijal, društveno-ekonomski odnosi i religija
2. Opiše hrišćansku baziliku kao osnovni tip građevine ranohrišćanske arhitekture	
3. Izradi prezentaciju ranohrišćanske bazilike Svetog Petra u Rimu, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
4. Opiše arhitektonske objekte centralnog tipa zasvedene kupolom	Centralni tip: crkve, krstionice- <i>baptisterijumi</i> i grobne kapele i dr.
5. Opiše Aja Sofiju kao reprezentativni arhitektonski objekat vizantijske arhitekture	
6. Izradi prezentaciju crkava vizantijske arhitekture , ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Crkve vizantijske arhitekture: San Marko u Veneciji, San Vitale u Raveni, Aja Sofija u Istanbulu i dr.
7. Opiše tipove objekata islamske arhitekture	Tipove objekata: religijski (džamija, mesdžid, mussala, tekija, mekteb, medresa i šadrvan), nadgrobni (mauzolej, turbe i nišan), profani javni (han, karavansaraj, hamam, bezistan, bazar, dućani, daire, sahat kula i dr.), stambeni (kuća, palača, dvor-saraj), fortifikacijski (gradski bedemi, kula, tvrđava) i inženjerski (mostovi, ceste i bunari)
8. Opiše dekorativne elemente u islamskoj arhitekturi	
9. Izradi prezentaciju objekata islamske arhitekture u svijetu, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
10. Izradi prezentaciju objekata islamske arhitekture na tlu Crne Gore, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4, 5, 7 i 8. Za kriterijume 3, 6, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Analizira ranohrišćansku, vizantijsku i islamsku arhitekturu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Ranohrišćanska arhitektura - Vizantijska arhitektura - Islamska arhitektura - Islamska arhitektura na tlu Crne Gore	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Analizira uzajamnost elemenata romanike i gotike kroz koncept katedrala	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kome je nastala arhitektura romanike i gotike	Karakteristike: vremenski period razvoja, teritorijalna rasprostranjenost, klima, lokalni materijal, društveno-ekonomski odnosi, način ratovanja i religija
2. Opiše karakteristike arhitektonskih objekata u periodu romanike	Karakteristike: jednostavne građevine masivnih zidova, horizontalna rasčlanjenost, uravnoteženost volumena, naglašena linearnost, kameni bačvasti i krstasti svodovi, polukružni lukovi i kockasti kapiteli ukrašeni biljnim i figurativnim motivima, mali uski prozori, stiješnjost prostora i dr. Objekti: profani (burgovi i zamkovi), sakralni (crkve, samostani i dr.)
3. Opiše djelove romaničke crkve	Djelovi: glavni brod, bočni brodovi, galerije, bazilikalno osvjetljenje, transept, deambulatorij, apside, apsidiole, kor, zvonik, svod, travej i dr.
4. Opiše arhitektonske elemente na zidovima objekata romaničke arhitekture	Arhitektonski elementi: slijepe arkade, slijepi lukovi i slijepe galerije
5. Izradi prezentaciju romaničkih sakralnih objekata u Evropi, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadanom primjeru	
6. Opiše karakteristike arhitektonskih objekata u periodu gotike	Karakteristike: više i vitkije crkve, težnja ka visini, veliki otvori, vitraži i dr.
7. Uoči zakon jedinstva i elemente gotske katedrale, na zadanom primjeru	Elementi: razvijeni kontraforni sistem; krstasti, mrežasti, zvjezdasti i lepezasti svod; raščlanjeni stubovi; šiljasti luk i zaglavni kamen; fijala; trimo; timpanon; arhivolt; rozeta; portal i dr.
8. Izradi prezentaciju gotičkih katedrala, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadanom primjeru	
9. Izradi prezentaciju objekata romaničke i gotičke arhitekture na tlu Crne Gore, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4 i 6. Za kriterijume 5, 7, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

<p>Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Analizira uzajamnost elemenata romanike i gotike kroz koncept katedrala</p>	
<p>Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:</p>	<p>Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)</p>
<p>Predložene teme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arhitektura romanike - Arhitektura gotike - Arhitektura romanike i gotike na tlu Crne Gore 	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Analizira principe arhitekture renesanse	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kome je nastala arhitektura renesanse	Karakteristike vremena: vremenski period razvoja, teritorijalna rasprostranjenost, klima, materijal, društveno-ekonomski odnosi, umjetnost i razvoj nauke
2. Objasni principe na kojima se zasniva arhitektura renesanse	Principi: prava mjera (prilagođavanje objekta funkciji), masivnost i trajnost (upotreba odgovarajućeg materijala), simetričnost, centralizacija prostora, proporcijski sistemi, geometrija i dr.
3. Objasni uticaj najznačajnijih renesansnih arhitekata, slikara i vajara na razvoj renesansnog stila u arhitekturi	
4. Izradi prezentaciju značajnih stvaralaca arhitekture renesanse, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Stvaraoci: F.Bruneleski, D.Bramante, L.B. Alberti, A. Paladio i dr.
5. Objasni pojam „idealni grad“ u renesansi	
6. Izradi prezentaciju renesansnog stvaralaštva u arhitekturi u Evropi, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
7. Opiše objekte renesansne arhitekture na tlu Crne Gore	
8. Izradi prezentaciju renesansnog stvaralaštva u arhitekturi na tlu Crne Gore, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 5 i 7. Za kriterijume 4, 6 i 8 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Arhitektura renesanse - Arhitektura renesanse na tlu Crne Gore 	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Analizira barokne forme u arhitekturi	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kome je nastala arhitektura baroka	Karakteristike vremena: vremenski period razvoja, teritorijalna rasprostranjenost, klima, lokalni materijal, društveno-ekonomski odnosi, umjetnost, nauka, velika geografska otkrića i crkvena reforma
2. Objasni psihološki doživljaj i karakteristike barokne arhitekture	Karakteristike: raskoš, sjaj, kitnjast stil, dinamičnost, monumentalnost, asimerija, kontrast, naglašavanje i dr.
3. Opiše arhitektonske objekte i osnovne forme karakteristične za arhitekturu baroka	Objekti: palate, crkve, fontane i dr. Osnovne forme: stubovi, lukovi, niše, volute i dekorativni elementi
4. Opiše karakteristične arhitektonske elemente baroka	Elementi baroka: trgovi, parkovi, stepeništa balkoni, terase i dr.
5. Opiše karakteristike rokokoja u arhitekturi	Karakteristike: krivulje, naglašena asimetrija oblika, bogato ukrašavanje (oslikavanje tavanica, gipso-dekoracija, intarzija i pozlata), pastelni tonovi, vedre i razigrane teme i dr.
6. Izradi prezentaciju barokne arhitekture u Evropi, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
7. Izradi prezentaciju baroknih objekata na tlu Crne Gore, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijume 6 i 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Arhitektura baroka
- Arhitektura baroka na tlu Crne Gore

Ishod 8 - Učenik će biti sposoban da Analizira arhitektonske objekte u XVIII i XIX vijeku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike vremena u kome je nastala arhitektura neoklasicizma, romantizma i eklekticizma	Karakteristike vremena: vremenski period razvoja, teritorijalna rasprostranjenost, klima, lokalni materijal, društveno-ekonomski odnosi, umjetnost, nauka, velika tehnička otkrića i religija
2. Objasni nastanak neoklasicizma u arhitekturi	
3. Opiše karakteristike arhitektonskih objekata neoklasicizma	Objekti: stambena arhitektura, banke, parlamenti, muzeji, bolnice, pozorišta i dr.
4. Objasni nastanak romantizma u arhitekturi	
5. Opiše karakteristike arhitektonskih objekata romantizma	Objekti: dvorci, pozorišta, crkve i dr.
6. Definiše eklektizam u arhitekturi	
7. Izradi prezentaciju arhitektonskih objekata neoklasicizma , ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Objekti neoklasicizma: Panteon u Parizu, Madlen u Parizu, Triumfalna kapija u Parizu, Slavoluk „Karusel“ u Parizu, Mali Trianon u Versaju, Brandenburška kapija u Berlinu, Altes muzej u Berlinu, US Kapitol i Bijela kuća u Vašingtonu, Monticelo u Virdžiniji, Somerset kuća u Londonu i dr.
8. Izradi prezentaciju arhitektonskih objekata romantizma , ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Objekti romantizma: Nojšvanštajn u Bavarskoj, Vestminsterska palata u Londonu, Opera Garnije u Parizu i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijume 7 i 8 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Arhitektura klasicizma - Arhitektura romantizma - Arhitektura eklekticizma 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Istorija arhitekture je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske nastave i časove vježbi. Teorijski dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika. Preporučuje se da se u svim ishodima, kroz kriterijum 1, posebna pažnja obrati na društveno-ekonomske odnose i religijski kontekst određene epohe, koji su uslovljavali razvoj i transformaciju oblika u arhitekturi.
- Časove vježbi treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenici trebaju realizovati vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog znanja sa strukom. Preporučuje se izrada prezentacija ručno, pomoću pribora za crtanje ili kroz programe *MS Office Power Point* kako bi učenici aktivno istraživali zadatu materiju u svakom ishodu. Kroz ovaj modul preporučuje se izrada prezentacija o arhitektonskim objektima drevnih civilizacija na tlu Latinske Amerike i Dalekog Istoka. Preporučuje se izrada prezentacija na temu sedam svjetskih čuda Antike i Nove ere, kroz grupne radove učenika u vidu prezentacije na panoima.
- Preporučuje se da se kroz ovaj modul elementi i stilovi u razvoju arhitekture povežu i prezentuju kroz arhitektonsko nasljeđe u Crnoj Gori. Posebnu pažnju obratiti na obradu starih crnogorskih gradova (Ulcinj, Bar, Kotor, Risan, Budva i Herceg Novi) kao i područje Skadarskog jezera sa ostrvima kroz prezentacije radova učenika, kroz periode kojima pripadaju. Takođe se izrada prezentacija u vidu zidnih panoa, može dati grupi učenika u cilju boljeg shvatanja i istraživanja arhitekture Crne Gore.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i odgovarajuće tehničke propise. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Voljevica N.; Dulić G., Istorija arhitekture za drugi razred građevinske struke, Zavod za udžbenike Beograd, 2014.
- Ramon Lj.R., Kratka istorija arhitekture, Tabernakl, 2009.
- Pilon M., Deset knjiga o arhitekturi, Orion Art, 2014.
- Paladio A., Četiri knjige o arhitekturi, Građevinska knjiga, 2010.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor sa projekcionim platnom/multimedijalna tabla	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
3.	Štampač	1
4.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Crtanje i slikanje
- Tehnike izrade dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Moderna arhitektura
- Razvoj dizajna enterijera

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu, korišćenjem raznih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija, poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Komunikacija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije prilikom korišćenja namjenskog softvera za prezentaciju; razumijevanje stručne terminologije iz istorije arhitekture prilikom korišćenja stručne literature; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti Istorije umjetnosti na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje sposobnosti kritičkog uvažavanja i radoznalosti, razumijevanja promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina, razvijanje sposobnost i spremnost da se objasni prirodni svijet korišćenjem postojećeg znanja i primijenom metodologije u cilju identifikacije pitanja i izvođenja zaključaka zasnovanih na empirijskim podacima i dr.)

- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz istorije arhitekture, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija materijala za izvođenje praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti istorije arhitekture; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, umjetnost, arhitektura i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost kroz istorijskoarhitektonsko nasljeđe i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji se umjetnost, arhitektura, dizajn i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.3.6. MODA I ODIJEVANJE**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	36	36		72	3

2. Cilj modula:

- Osposobljavanje za davanje preporuka korisnicima usluga prilikom izbora odgovarajućih odjevnih proizvoda za različite prilike (poslovne, kulturne, rekreativne, svečane i druge u skladu sa tipom građe tijela, stilom odijevanja i modnim trendovima. Podsticanje razvoja analitičkog/logičkog i kritičkog mišljenja, slušanja, prezentovanja i savjetovanja.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Analizira funkciju odijevanja i različite podjele odjeće
2. Analizira simboliku odjevnih predmeta, aksesoara i tjelesnih ukrasa kao poruke koje se šalju oblačenjem
3. Sagleda kritički uticaj mode i medija na oblačenje i stil odijevanja
4. Preporuča izbor odgovarajućih odjevnih proizvoda u skladu sa tipom građe tijela, stilom odijevanja i modnim trendovima
5. Preporuča izbor odjeće za različite prilike poštujući lični stil odijevanja

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira funkciju odijevanja i različite podjele odjeće	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam i razloge odijevanja i praćenja mode	Razlozi: funkcionalni, socijalni status, polna (rodna) pripadnost, estetski, identifikacioni (vojska, policija, obezbeđenje, sudije i dr.), tradicionalni, religijski i dr.
2. Objasni estetske i funkcionalne razloge odijevanja	Funkcionalni razlozi: zaštita od klimatskih prilika (hladnoća, toplota), zaštita od insekata, hemikalija, oružja, sportskih povreda, higijensko – tehnička zaštita na radnom mjestu i domaćinstvu i dr.
3. Objasni podjelu odjeće	Podjela odjeće: prema polu i uzrastu, sezoni, dobu dana, karakteru, materijalu
4. Objasni podjelu aksesoara – dopunskih detalja	Podjela aksesoara – dopunskih detalja: torbe, pojasevi, kape, šalovi i marame, rukavice, nakit, naočari i dr.
5. Objasni funkcionalne razloge i klasifikaciju za zadati komad odjeće i aksesoara	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Funkcionalni i estetski razlozi odijevanja - Podjela odjeće - Podjela aksesoara – dopunskih detalja 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira simboliku odjevnih predmeta, aksesoara i tjelesnih ukrasa kao poruke koje se šalju oblačenjem	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni tekstil i njegove karakteristike kao simbol komunikacije	
2. Objasni simboliku boja u oblačenju	
3. Objasni poruke koje se šalju oblačenjem, izborom aksesoara i tjelesnih ukrasa	Tjelesni ukrasi: pirsing, tetovaže i dr.
4. Objasni simboliku i poruku koju šalje zadati komad odjeće, aksesoar i tjelesni ukras	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tekstil i boja kao simboli komunikacije - Tjelesni ukrasi 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Sagleda kritički uticaj mode i medija na oblačenje i stil odijevanja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni razliku između mode, pomodarstva, kiča i snobizma	
2. Izvede zaključke o porukama koje ličnost šalje kroz odijevanje i pokazivanje statusa, u skladu sa konkretnim primjerima	
3. Objasni značaj i uticaj medija na oblačenje	
4. Objasni značaj njegovanja ličnog stila odijevanja prilikom praćenja modnih trendova	
5. Objasni pozitivne i negativne uticaje medija na oblačenje i modu	
6. Procijeni pozitivne i negativne uticaje medija na oblačenje, u skladu sa konkretnim zadatkom	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6, potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Moda, pomodarstvo, kič i snobizam - Odjeća kao statusni simbol - Značaj ličnog stila odijevanja - Uticaj medija na oblačenja 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Preporuči izbor odgovarajućih odjevnih proizvoda u skladu sa tipom građe tijela, stilom odijevanja i modnim trendovima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše karakteristike tipova građe ženskog, muškog i dječijeg tijela	Tipovi građe ženskog tijela: „jabuka“, „kruška“, „peščani sat“, „klin“, „pravougaonik“ i dr. Tipovi građe muškog tijela: ektomorfni, mezomorfni, endomorfni Tipovi građe dječijeg tijela: krupnija, niska i visoka
2. Opiše preporuke za izbor odjevnih predmeta i aksesoara , u skladu sa tipom građe muškog, ženskog i dječijeg tijela	Preporuke za izbor odjevnih predmeta i aksesoara: prikrivanje nedostataka, isticanje prednosti, izbor boja, kroja, dezena, teksture, ukrasa i dr.
3. Izvede zaključke o izboru odjevnih predmeta i aksesoara na opšti izgled figure muškog, ženskog i dječijeg tijela, u skladu sa konkretnim zadatkom	
4. Preporuči izbor odgovarajućih odjevnih proizvoda i aksesoara, u skladu sa zadatim tipom građe tijela	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume 3 i 4, potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tipovi građe ženskog, muškog i dječijeg tijela - Izbor odjevnih predmeta i aksesoara, u skladu sa tipom građe 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Preporuči izbor odjeće za različite prilike poštujući lični stil odijevanja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni razliku između stila i mode	
2. Objasni značaj stila u odjevanju	
3. Opiše podjelu stilova odijevanja	Stilovi odijevanja: elegantni, sportski, sportsko-elegantni, klasični, retro i dr.
4. Navede različite prilike , u skladu sa kojima je potrebno prilagoditi stil odijevanja	Prilike: poslovne, kulturne, rekreativne, svečane, ceremonijalne i dr.
5. Opiše preporuke za pravilan izbor odjevnih predmeta , u skladu sa različitim prilikama	Odjevni predmeti: majice, bluze, suknje, kape, marame, šalovi, kravate, pantalone, trenerke, rukavice
6. Preporuči pravilan izbor odjevnih predmeta za zadati stil odijevanja i događaj	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6, potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Moda i stil - Stilovi odijevanja - Odijevanje za različite prilike 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Moda i odijevanje je tako koncipiran da omogućava učenicima da stiču teorijska i praktična znanja i vještine iz ove oblasti. Teorijski dio nastave realizuje se sa cijelim odjeljenjem. Preporučuje se upotreba gotovih modela, skica, internet prezentacija u cilju boljeg razumijevanja teorijskih znanja.
- Preporučuje se da tokom realizacije određenih nastavnih sadržaja, učenici samostalno ili u timu rješavaju praktične zadatke, da ih nakon toga usmeno prezentuju drugim učenicima uz stručno obrazloženje i da o tome diskutuju sa drugim učenicima i nastavnikom. Učenike treba podijeliti u grupe, a rješavanje praktičnih zadataka realizovati individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi određeni praktični zadatak. Nastavnik treba da podstiče problemsku nastavu u kojoj navodi učenike da sami dolaze do zaključaka prilikom rješavanja problema, čime im omogućava povezivanje teorijskih znanja sa praktičnom primjenom. Prilikom rješavanja problema, čime im omogućava povezivanje teorijskih znanja sa praktičnom primjenom.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.
- Preporučuju se posjete izložbama, modnim sajmovima, revijama i sličnim modnim dešavanjima.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Kocareva – Ranisavljević M., Moda i odevanje, Službeni glasnik, Beograd, 2011.
- Dorfles Đ., Moda, Bratstvo-jedinstvo, Novi Sad, 1986.
- Grupa autora, Moda, Vulkan izdavaštvo, 2015.
- Laš F.; Svensen H., Filozofija mode, izdavač: Geopoetika, 2005.
- Klajn N., Ne Logo, Samizdat B92, Beograd, 2003.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Teorija forme
- Crtanje i slikanje
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Moderna umjetnost
- Preduzetništvo
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Tehnike bojanja i štampanja tekstila
- Modni stilovi

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu, korišćenjem raznih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija, poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Komunikacija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti mode i odijevanja prilikom korišćenja stručne literature; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti mode i odijevanja na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje sposobnosti kritičkog uvažavanja i radoznalosti, razumijevanja promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina, razvijanje sposobnost i spremnost da se objasni prirodni svijet korišćenjem postojećeg znanja i primijenom metodologije u cilju identifikacije pitanja i izvođenja zaključaka zasnovanih na empirijskim podacima i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti mode i odijevanja, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom

rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)

- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti mode i odijevanja; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, umjetnost i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i dr.)

3.3.7. SOCIJALNE MREŽE I GLOBALIZACIJA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	50	22		72	3

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa procesom globalizacije, izazovima savremenog tržišta rada, cjeloživotnim učenjem i volonterizmom, ljudskim pravima i slobodama, kao i značenjem političke angažovanosti i medijske pismenosti. Razvijanje stvaralačkog, kritičkog i kreativnog odnosa prema izazovima savremenog društva.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Prepozna položaj mladih u procesu globalizacije društva
2. Identifikuje obilježja osnovnih ljudskih prava i sloboda
3. Prepozna društveni kontekst rodni uloga u kulturološki različitim društvima
4. Procijeni značaj razvoja političke svijesti i ostvarivanja ciljeva održivog razvoja
5. Prepozna mogućnosti i zahtjeve globalnog tržišta rada
6. Primijeni medijsku pismenost u svakodnevnom životu
7. Identifikuje karakteristike sajber kulture, kao društvenog fenomena

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Prepozna položaj mladih u procesu globalizacije društva	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni proces i uzroke globalizacije savremenog društva	Uzroci globalizacije: demografski, saobraćajni, komunikacijski, politički i dr.
2. Objasni faktore globalizacije savremenog društva	Faktori globalizacije: industrijski, finansijski, politički, informacijski i dr.
3. Objasni imperative globalnog društva	
4. Objasni pojam mladosti kroz istorijske epohe	
5. Navede prosvjetiteljske ideje obrazovanja	
6. Obrazloži položaj mladih u globalnom društvu	
7. Prezentuje položaj mladih u savremenom i tradicionalnom društvu, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Mladi i globalno društvo	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje obilježja osnovnih ljudskih prava i sloboda	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam i vrste ljudskih prava i sloboda	Vrste ljudskih prava i sloboda: pravo na život, pravo na poštovanje privatnog života, pravo slobode mišljenja, savjesti i vjeroispovjesti i dr.
2. Objasni istorijat i filozofiju ljudskih prava i sloboda	
3. Objasni kulturološke različitosti i univerzalnost ljudskih prava i sloboda	
4. Objasni uticaj socijalizacije na lične slobode	
5. Navede oblike kršenja ljudskih prava prema Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima	
6. Istraži primjere kršenja ljudskih prava i sloboda u svijetu	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Ljudska prava i slobode	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Prepozna društveni kontekst rodni uloga u kulturološki različitim društvima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni rodne uloge u tradicionalnom i savremenom društvu	
2. Objasni rodni identitet i vrijednosne orijentacije	
3. Opiše rodne nejednakosti u različitim razvojnim fazama i društvenim kontekstima	
4. Objasni pojmove kulturni identitet i etnocentrizam	
5. Navede primjere multikulturalnosti u društvu	
6. Objasni pojam i značaj etničke i rasne pripadnosti u društvu	
7. Objasni nastanak predrasuda i uticaj na razvoj društvene svijesti o prihvatanju različitosti	
8. Izradi kulturološku mapu na primjeru zadatog regiona	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijum 8 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Rodne uloge - Kulturni identitet - Globalno društvo - Multikulturalnost 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Procijeni značaj razvoja političke svijesti i ostvarivanja ciljeva održivog razvoja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni specifičnosti odnosa mladih i politike	
2. Objasni značaj političkog integrisanja i aktivizma mladih	
3. Objasni značaj volonterizma i civilnosti mladih, kao oblika socijalnog kapitala	
4. Predloži oblike aktivizma i volonterizma mladih, na primjeru lokalne zajednice	
5. Argumentuje značaj globalnih ciljeva održivog razvoja i njihovu usmjerenost na izgradnju mira	Globalni ciljevi održivog razvoja: svijet bez siromaštva, svijet bez gladi, dostojanstven rad i ekonomski rast, mir, pravda i snažne institucije, smanjanje nejednakosti, odgovorna potrošnja i proizvodnja i dr.
6. Istraži politiku i ciljeve održivog razvoja, na primjeru lokalne zajednice	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3 i 5. Za kriterijume 4 i 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Mladi i politika - Održivi razvoj 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Prepozna mogućnosti i zahtjeve globalnog tržišta rada	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni posljedice globalizacijskih procesa na sferu rada	
2. Objasni nesigurnost tržišta rada u savremenom društvu	
3. Objasni potrebu za stalnim stručnim usavršavanjem i cjeloživotnim učenjem u cilju prilagođavanja potrebama tržišta rada	
4. Objasni koncept izgradnje stila života kroz slobodno vrijeme	
5. Navede mjere za prevazilaženje ograničenja u sferi rada koje nameće savremeno društvo	
6. Objasni funkcije slobodnog vremena i otuđenje od rada	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Uticaj globalizacije na rad i tržište rada - Otuđenje u procesu rada - Cjeloživotno učenje 	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Primijeni medijsku pismenost u svakodnevnom životu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede različite aspekte medijske pismenosti	Aspekti medijske pismenosti: tehnička, kulturološka, društvena i misaona
2. Objasni pojam i metode spinovanja	
3. Opiše uticaj medija na formiranje javnog mnijenja	
4. Objasni pojam cenzure i medijske manipulacije	
5. Objasni uticaj demografskih karakteristika i kulturnog kapitala na formiranje različitih stavova o medijima	
6. Prepozna medijske stereotipe , na zadatom primjeru	Medijski stereotipi: kult tijela, diskriminacija, jezik mržnje i dr.
7. Objasni različite oblike uticaja medijskih sadržaja na publiku	
8. Procijeni objektivnost medija primjenom pravila (5W+1H) , na zadatom primjeru	Pravila (5W+1H): Ko je nešto uradio ili rekao? Šta se desilo? Gdje se desilo? Kada se desilo? Zašto se desilo? Kako se desilo?
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5 i 7. Za kriterijume 6 i 8 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Medijska pismenost	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje karakteristike sajber kulture, kao društvenog fenomena	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)
1. Navede specifičnosti umreženog društva	
2. Navede sadržaj i faktore razvoja sajber kulture	Sajber kultura: računarska tehnologija i digitalna revolucija, kiborg, virtualna stvarnost, kibernetički prostor, virtualne zajednice, <i>online</i> identiteti i informacijsko društvo
3. Istraži uticaj virtuelne stvarnosti na kretanja u društvu	
4. Objasni pitanje identiteta i zajednice u virtuelnim svjetovima	
5. Objasni društvene mreže, kao oblik sajber kulture	
6. Objasni pojam kiborgoetike	
7. Objasni značenje i tipove sajber kriminala	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4, 5, 6 i 7. Za kriterijum 3 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Umreženo društvo - Sajber kultura - Virtuelne zajednice i identitet - Kiborgoetika - Sajber kriminal 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Socijalne mreže i globalizacija je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja iz ove oblasti kroz teorijsku nastavu i vježbe. Teorijski dio nastave i vježbe treba izvoditi sa cijelim odjeljenjem, uz primjenu aktivnih oblika nastave – interaktivnih predavanja, rada u parovima i malim grupama, samostalnog rada i istraživanja učenika na času.
- Prilikom realizacije vježbi, u zavisnosti od tipa situacije i zadataka, može se organizovati demonstracija/simulacija u radu sa učenicima. Nakon urađenih vježbi, učenici treba da prezentuju svoje rezultate, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim učenicima i nastavnikom.
- Prilikom obrade nastavnog sadržaja preporučljivo je podsticati učenike na sprovođenje različitih istraživanja kako bi na taj način došli do informacija. Za realizaciju Ishoda 7 nastavnik može koristiti filmove „Terminator“, „Terminator II – Judgment day“, „Metropolis“, „1984.“ 5, „A Clockwork Orange“, „Star Trek – First Contact“, „Truman show“ i dr. U nastavnom procesu mogu se koristiti i društvene mreže kao što je www.edmundo.com ili druge za koje nastavnik procijeni da su prilagođene učenicima.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Đorđević D., Sociologija forever, Niš, 1996.
- Vuletić V., Sociologija, Klett, Beograd, 2014.
- Entoni G., Sociologija, CID, Podgorica, 1998.
- Eko U., Kultura, Informacija, Komunikacija, Nolit, Beograd, 1993.
- Dragičević A., Doba kiberkomunizma: visoke tehnologije i društvene promjene, Zagreb, Golden marketing, 2003.
- Fukuyama F., Izgradnja države: vlade i svjetski poredak u 21. stoljeću, Zagreb, Izvori, 2005.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Savremeno odrastanje
- Poslovna komunikacija i korespondencija
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti socijalnih mreža i globalizacije, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti socijalnih mreža i globalizacije prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti socijalnih mreža i globalizacije, gledanje filmova, slušanje muzike na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize problema iz oblasti socijalnih mreža i globalizacije, analize položaja mladih u savremenom i tradicionalnom društvu, izrade kulturološke mape određenog regiona, istraživanja i analize politike i ciljeva održivog razvoja na primjeru lokalne zajednice, procjene objektivnosti medija i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti socijalnih mreža i globalizacije, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života pravilnim korišćenjem socijalnih mreža i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, poštovanja ljudskih prava i sloboda, poštovanja kulturoloških različitosti društva, globalnih ciljeva održivog razvoja i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)

- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti socijalnih mreža i globalizacije; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.3.8. POSLOVNA KOMUNIKACIJA I KORESPONDENCIJA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
III	46	26		72	3

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa pravilima poslovne komunikacije, vrstama korespondencije i formom raznih vrsta podnesaka. Osposobljavanje za vođenje usmene i pisane komunikacije, u skladu sa pravilima. Razvijanje tolerancije, preciznosti, ažurnosti i odgovornosti u radu.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Komunicira sa strankama, kolegama i nadređenima primjenjujući pravila poslovne komunikacije
2. Sastavi poslovno pismo u odgovarajućoj formi primjenjujući stilove i fraze poslovne korespondencije
3. Sastavi poslovna pisma u robnom prometu, u odgovarajućoj formi
4. Sastavi korespondentne akte u vezi sa službenim putovanjem
5. Sastavi podneske i jednostavne isprave, u odgovarajućoj formi

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Komunicira sa strankama, kolegama i nadređenima primjenjujući pravila poslovne komunikacije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam, proces, pravila i vrste komunikacije	Vrste komunikacije: usmena, pisana, interna, eksterna, domaća, strana, lična, opšta, formalna, neformalna, privatna, poslovna, službena, elektronska i dr.
2. Opiše pravila korišćenja tehničkih sredstava za komunikaciju	Tehnička sredstva za komunikaciju: telefonski uređaj, računar, telefaks i dr.
3. Objasni pojam poslovnog bontona i kulture	
4. Opiše pravila komunikacije sa rukovodiocima i kolegama	
5. Objasni pojam stranke, organizaciju, načine pozivanja i prijema stranke	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Komunikacija i sredstva za komunikaciju - Interna i eksterna komunikacija - Poslovni bonton i poslovna kultura 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Sastavi poslovno pismo u odgovarajućoj formi primjenjujući stilove i fraze poslovne korespondencije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni lica u pisanoj komunikaciji	
2. Objasni načela i vrste pisane komunikacije	Načela pisane komunikacije: ekspeditivnost, tačnost i zakonitost, pisanje službenim i poslovnim stilom, čuvanje poslovne tajne, tehnička obrada i dr. Vrste pisane komunikacije: eksterna, interna, korespondencija i inokorespondencija
3. Objasni pojam, stilove i fraze poslovne korespondencije	
4. Objasni elemente i forme poslovnog pisma	Elementi: obavezni i neobavezni Forme: američka i francuska
5. Napiše poslovno pismo u odgovarajućoj formi	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijum 5 potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Poslovna korespondencija	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Sastavi poslovna pisma u robnom prometu, u odgovarajućoj formi	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam korespondencije u robnom prometu	
2. Objasni vrste poslovnih pisama i obrazaca u robnom prometu	Vrste: upit, ponuda, porudžbina, profaktura, faktura, reklamacija, komisijski zapisnik o kvalitetu i kvantitetu prijema robe i dr.
3. Sastavi upit u robnom prometu, u odgovarajućoj formi	
4. Napiše poslovno pismo u robnom prometu, u odgovarajućoj formi	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume 3 i 4 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Korespondencija u robnom prometu	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Sastavi korespondentne akte u vezi sa službenim putovanjem	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam, vrste i pripremu službenih putovanja	
2. Navede korespondentne akte u vezi sa službenim putovanjem	Korespondentni akti u vezi sa službenim putovanjem: izvještaj o obavljenom službenom putovanju, putni nalog i račun
3. Sastavi izvještaj o službenom putovanju, u odgovarajućoj formi	
4. Popuni nalog za službeni put, u skladu sa zadatim elementima	
5. Objasni razliku između dnevnice i akontacije	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 5. Za kriterijume 3 i 4 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija službenih putovanja - Korespondencija u vezi sa službenim putovanjima 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Sastavi podneske i jednostavne isprave, u odgovarajućoj formi	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vrste i formu podnesaka	Podnesci: molba, prijava, zahtjev i dr.
2. Napiše podnesak u odgovarajućoj formi, na konkretnom primjeru	
3. Objasni pojam i vrste jednostavnih isprava	Jednostavne isprave: potvrda, priznanica, revers, punomoćje i dr.
4. Napiše jednostavnu ispravu u odgovarajućoj formi, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1 i 3. Za kriterijume 2 i 4 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Podnesci - Jednostavne isprave 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Poslovna komunikacija i korespondencija je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja iz ove oblasti kroz teorijsku nastavu i vježbe. Prilikom realizacije ovog modula, učenike treba motivisati na aktivno učenje, samostalan i timski rad. Preporučljivo je da tokom vježbi učenici samostalno ili u timu, rješavaju zadatke i da ih nakon toga usmeno prezentuju, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim učenicima i nastavnikom. Tokom prezentacije učenici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju.
- Prilikom izvođenja pojedinih vježbi treba koristiti simulaciju kako bi se učenicima približila određena nastavna materija. Učenici mogu sami da obrade odgovarajuće teme u vidu seminarskog ili projektnog zadatka. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu određenog sadržaja ili problema, učenici treba da pokažu sposobnost da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora, i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Bulatović V., Poslovna komunikacija i birotehnika za I razred srednjih stručnih škola, područje rada Ekonomija i pravo, Centar za stručno obrazovanje, Podgorica, 2011.
- Romanović D., Sekretarsko poslovanje, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2005.
- Manojlović J.; Ignjatović S., Poslovna i službena korespondencija, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2005.
- Spasić D.; Rakinić J., Korespondencija sa sekretarskim poslovanjem za III i IV razred pravne i birotehničke škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2002.
- Šarković E.; Stegenšek M.; Grujić M., Poslovna korespondencija za I razred ekonomske škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1997.
- Maslovarić B.; Martinović B.; Blečić M., Poslovna komunikacija, udžbenik za I razred srednjih stručnih škola, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica 2014.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Organizacija izloga i postavki
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Socijalne mreže i globalizacija
- Psihologija prodaje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti poslovne komunikacije i korespodencije, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti poslovne komunikacije i korespodencije prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti poslovne kulture na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize i rješavanja problema iz oblasti poslovne komunikacije i korespodencije; korišćenje i rukovanje tehničkim uređajima i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti poslovne komunikacije i korespodencije, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)

- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti poslovne komunikacije i korespodencije; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.3.9. MODERNA ARHITEKTURA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	48	18		66	3

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa razvojem arhitektonskih stilova, škola i pravaca u XX i XXI vijeku. Sticanje osnovnih znanja o društvenim, sociološkim i filozofskim idejama koje su uslovile razvoj i transformaciju oblika u arhitekturi. Osposobljavanje za prepoznavanje različitih pristupa arhitektonskom stvaralaštvu kroz analizu djela najuticajnijih autora. Razvijanje odgovornosti, preciznosti, sistematičnosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Analizira začetak moderne arhitekture
2. Analizira razvoj arhitekture moderne
3. Uporedi odlike arhitekture secesije i moderne
4. Analizira razvoj arhitekture ekspresionizma
5. Analizira razvoj arhitekture druge polovine XX i XXI vijeka

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira začetak moderne arhitekture	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni uticaj Francuske revolucije na razvoj moderne arhitekture	Uticaj: promjena društvenog sistema, promjena profila investitora, potrebe investitora i dr.
2. Objasni uticaj industrijalizacije na razvoj moderne arhitekture	Uticaj: promjena načina proizvodnje, inovacije u tehnologiji, inovacije u nauci, potreba za novim tipovima objekata, povećana potražnja za pojedinim materijalima (čelik, armirani beton i dr.) i dr.
3. Opiše inovativnu upotrebu materijala u modernoj arhitekturi	Materijali: čelik, armirani beton, staklo i dr.
4. Opiše inovacije u izgradnji objekata moderne arhitekture	Objekti: mostovi, administrativno-poslovni objekti, objekti za saobraćaj i transport, industrijski objekti i dr.
5. Objasni ulogu Svjetske izložbe u promociji inovacija u arhitekturi	
6. Izradi prezentaciju o Kristalnoj palati u Londonu za modernu arhitekturu, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera	
7. Izradi prezentaciju o Ajfelovoj kuli u Parizu, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera	
8. Opiše uticaj industrijalizacije na strukturu i morfologiju grada	
9. Izradi prezentaciju o uticaju industrijalizacije na strukturu i morfologiju grada na primjerima Pariza i Barselone, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5 i 8. Za kriterijume 6, 7 i 9 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Industrijalizacija
- Inovacije u upotrebi i proizvodnji materijala
- Inovacije u izgradnji objekata
- Urbanizacija

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj arhitekture moderne	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni odlike arhitekture moderne	Odlike: stilske karakteristike i filozofske ideje
2. Navede škole i pravce i najznačajnije predstavnike arhitekture moderne	Škole i pravci: funkcionalizam, organska arhitektura, internacionalni stil, futurizam, <i>De Stijl</i> , Verkbund, Bauhaus, Čikaška škola, brutalizam i dr. Predstavnici: Luis Salivan, Adolf Los, Valter Gropijus, Le Korbizjea, Ludvig Mis van der Roje, Mišel de Klerk i dr.
3. Opiše odlike funkcionalizma kroz ideje i djela Adolfa Losa	Djela: kuća Los, Muzej kafe, Karntner bar, vila Miler, Štajner kuća i dr.
4. Opiše odlike funkcionalizma i organske arhitekture kroz ideje i djela Frenka L. Rajta	Djela: kuća Frederik Robi, kuća Kaufman, Gugenhajmov muzej u Njujorku i dr.
5. Opiše odlike funkcionalizma kroz ideje i djela Le Korbizjea	Djela: vila Savoje, Domino kuća, kuća Citrohan, naselje Vajzenhof, vila Štajn i dr.
6. Izradi prezentaciju o pet principa arhitekture Le Korbizjea, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera	
7. Opiše odlike, razvoj i uticaj Verkbunda i Bauhaus škole na arhitekturu kroz djela najznačajnijih predstavnika	Predstavnici: Valter Gropijus i Ludvig Mis van der Roje
8. Izradi prezentaciju o nerealizovanim projektima značajnim za modernu arhitekturu, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Projekti: Njutnov kenotaf E. Bulea, Plan Voazin Le Korbizjea, Idealni grad Šo N. Ledua, Novi Grad (<i>Città Nuova</i>) A. Sant'Elie, Spomenik Trećoj Internacionali V. Tatljina, Glavni grad Sveta Germanija A. Špera i dr.

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5 i 7. Za kriterijume 6 i 8 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Škole i pravci arhitekture moderne
- Najznačajniji predstavnici arhitekture moderne i njihova djela
- Nerealizovani projekti značajni za razvoj moderne arhitekture

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Uporedi odlike arhitekture secesije i moderne	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni odlike arhitekture secesije	
2. Navede škole i pravce i najznačajnije predstavnike arhitekture secesije	Škole i pravci: jugendstil, bečka secesija, art deko, art nuvo, katalonski modernizam i dr. Predstavnici: Peter Berens, Fridrih Pucer, Oto Vagner, Jozef Hofman, Vilijam Van Alen, Viktor Horta, Henri van de Velde, Antonio Gaudi i dr.
3. Opiše odlike bečke secesije kroz ideje i djela najznačajnijih predstavnika	Predstavnici: Oto Vagner i Jozef Hofman
4. Opiše odlike art nuvoa kroz ideje i djela najznačajnijih predstavnika	Predstavnici: Viktor Horta i Henri van de Velde
5. Opiše odlike pokreta <i>Arts&Crafts</i> i uticaj na arhitekturu kroz djela Vilijama Morisa i Čarlsa R. Mekintoša	
6. Izradi prezentaciju o arhitekturi jugendstila, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
7. Izradi prezentaciju o arhitekturi art dekoa, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
8. Opiše odlike arhitekture katalonskog modernizma kroz djela Antonija Gaudija	
9. Izradi prezentaciju arhitekture katalonskog modernizma kroz djela Antonija Gaudija, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
10. Izradi komparativnu prezentaciju o stilskim karakteristikama moderne i secesije, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5 i 8. Za kriterijume 6, 7, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Uporedi odlike arhitekture secesije i moderne	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Škole i pravci arhitekture secesije - Najznačajniji predstavnici arhitekture secesije i njihova djela - <i>Arts&Crafts</i> pokret u arhitekturi - Arhitektura moderne i secesije	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj arhitekture ekspresionizma	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni odlike ekspresionizma u arhitekturi	
2. Navede škole i pravce i najznačajnije predstavnike arhitekture ekspresionizma	Škole i pravci: ekspresionizam u cigli, Amsterdamska škola, Nova stvarnost i dr. Predstavnici: Adolf Behne, Gottfried Bohm, Daniel Libeskind, Rudolf Steiner, Erich Mendelsohn, Fritz Hoyer, Bruno Taut i dr.
3. Opiše odlike ekspresionizma u cigli kroz primjer Špediterske kuće (Shipping House), Amsterdam, Van der Meja	
4. Izradi komparativnu prezentaciju o najznačajnijim djelima ekspresionizma, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Djela: Stakleni paviljon B. Tauta, Ajnštajnova kula E. Mendelsohn, Veliki teatar H. Pelciga i dr.
5. Objasni uticaj i ulogu CIAM-a (<i>Congrès Internationaux d'Architecture Moderne</i>) na razvoj moderne arhitekture	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3 i 5. Za kriterijum 4 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Škole i pravci arhitekture ekspresionizma - Najznačajniji predstavnici arhitekture ekspresionizma i njihova djela - CIAM (<i>Congrès Internationaux d'Architecture Moderne</i>) 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj arhitekture druge polovine XX i XXI vijeka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)
1. Objasni odlike internacionalnog stila (visokog modernizma) u arhitekturi	
2. Navede najznačajnije predstavnike internacionalnog stila u arhitekturi	Predstavnici: Marcel Breuer, Gordon Bunshaft, Le Corbusier, Walter Gropius, Philip Johnson, Richard Neutra, Ludwig Mies van der Rohe, Hans Scharoun i dr.
3. Izradi prezentaciju o najznačajnijim djelima arhitekture internacionalnog stila, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera	Djela: Zgrada Seagram, <i>Unité d'Habitation</i> , House Le Corbusier, Story Hall-Univerzitet Harvard i dr.
4. Objasni odlike arhitekture slobodnih oblika	
5. Izradi prezentaciju o najznačajnijim djelima arhitekture slobodnih oblika, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Djela: Notre Dame du Haut, Palata sporta u Rimu, kompleks zgrada i urbanizacija Brazilije, Sidnejska opera , JFK Internacionalni aerodrom, Finlandia Talo, Jojogi Nacionalna Gimnazija , Opera u Sidneju i dr.
6. Objasni odlike pravaca u arhitekturi kraja XX vijeka	Pravci: HiTech, postmoderna, dekonstruktivizam i dr.
7. Izradi prezentaciju o najznačajnijim djelima dekonstruktivizma u arhitekturi Frenka Gerija, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Djela: Gughajm muzej u Bilbao, Koncertna dvorana Volt Dizni, Lui Viton Fondacija, Kuća koja pleše i dr.
8. Izradi komparativnu prezentaciju o pravcima u arhitekturi nastalim u drugoj polovini XX vijeka, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
9. Izradi prezentaciju o uticaju evropske arhitekture moderne na arhitekturu Sjedinjenih Američkih Država, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
10. Izradi prezentaciju o primjerima arhitektonskih djela pravaca druge polovine XX vijeka u Crnoj Gori, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4 i 6. Za kriterijume 3, 5, 7, 8, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

<p>Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj arhitekture druge polovine XX i XXI vijeka</p>	
<p>Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:</p>	<p>Kontekst (Pojasnjenje označenih pojmova)</p>
<p>Predložene teme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Internacionalni stil - Arhitektura slobodnih oblika - Pravci u arhitekturi XX vijeka - Arhitektura dekonstruktivizma - Uticaj evropske arhitekture moderne na arhitekturu Sjedinjenih Američkih Država 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Moderna arhitektura je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske nastave i časove vježbi. Teorijski dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Časove vježbi treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenici trebaju realizovati vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog znanja sa strukom. Preporučuje se izrada prezentacija ručno, pomoću pribora za crtanje ili kroz programe *MS Office Power Point* kako bi učenici aktivno istraživali zadatu materiju u svakom ishodu. Učenicima skrenuti pažnju da prilikom realizacije ishoda 1, kriterijuma 6 i 7 u prezentaciji stave fokus na arhitektonski i inženjerski značaj zadatih objekata, sa osvrtom na inovativnost njihove izgradnje, namjenu i simboliku. Za izradu ostalih prezentacija preporučuje se zadavanje što raznovrsnijih zadataka učenicima radi upoznavanja sa što većim brojem autora i njihovih djela.
- Preporučuje se da se kroz ovaj modul elementi i stilovi u razvoju arhitekture povežu i prezentuju kroz arhitektonsko nasljeđe u Crnoj Gori. Takođe se izrada prezentacija u vidu zidnih panoa, može dati grupi učenika u cilju boljeg shvatanja i istraživanja arhitekture Crne Gore.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i odgovarajuće tehničke propise. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Frempton K., Moderna arhitektura: kritička istorija, Orion Art, Beograd, 2004.
- Gideon S., Prostor, vrijeme i arhitektura, Građevinska knjiga, Beograd, 2002.
- Stamatović Vučković S., Arhitektonska komunikacija: Objekti kulture u Crnoj Gori 1945 – 2000., Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2018.
- Alihodžić R., Arhitektura u Crnoj Gori 1965 - 1990., CANU, Podgorica, 2015.
- Radević R., Savremena arhitektura, Fakultet tehničkih nauka, Stylos, Novi Sad, 1998.
- Voljević N.; Dulić G.; Voljevica N., Istorija arhitekture, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2005.
- Colquhoun A., Modern Architecture, Oxford University Press, Oksford, 2002.
- Droste M., Bauhaus, Taschen, Keln, 2006.
- Brooks Pfeiffer B, F. L. Wright, Taschen, Keln, 2019.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Tabla za crtanje sa priborom	16
5.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Crtanje i slikanje
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi projektovanja arhitektonskih objekata
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Dekorisanje prostora za događaje
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Istorija arhitekture
- Razvoj dizajna enterijera

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)

- Kompetencija višjejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije prilikom korišćenja namjenskog softvera za prezentaciju; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti moderne arhitekture na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti, arhitektonskog izraza i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize savremenog društva, poštovanje istine i spremnosti da se traga za razlozima nastanka i formiranja modernog umjetničkog izraza u arhitekturi; primjena tog znanja i metodologije u odgovoru na tehničke i tehnološke domete savremene civilizacije; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj očuvanja i proučavanja moderne arhitekture i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti moderne arhitekture, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom nasljeđu, prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti moderne arhitekture; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, umjetnost, arhitektura i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost kroz moderno arhitektonsko nasljeđe i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji se umjetnost, arhitektura, dizajn i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.3.10. RAZVOJ DIZAJNA ENTERIJERA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	33	33		66	3

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa razvojem dizajna enterijera kroz društveno-ekonomski i tehničko-tehnološki razvoj, od prvih civilizacija do avangardnih pokreta u enterijeru i dizajnu XXI vijeka. Sticanje navike praćenja inovacija u oblasti dizajna i sposobnosti opažanja i crtanja elemenata dizajna enterijera u stilskim razdobljima. Razvijanje odgovornosti, preciznosti, sistematičnosti analitičkog i logičkog rasuđivanja, sposobnosti povezivanja znanja i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Analizira dizajn enterijera ranih civilizacija
2. Analizira dizajn enterijera antičkih civilizacija, ranog hrišćanstva i Vizantije
3. Analizira estetiku dizajna enterijera civilizacija Azije
4. Uporedi odlike romaničkog i gotičkog stila u dizajnu enterijera
5. Analizira razvoj dizajna enterijera stilova novog vijeka
6. Analizira uticaje i razvoj dizajna enterijera u XIX vijeku
7. Analizira razvoj dizajna enterijera u XX vijeku
8. Analizira razvoj dizajna enterijera u XXI vijeku

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira dizajn enterijera ranih civilizacija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)
1. Objasni potrebu čovjeka za uređenjem prostora u kom boravi na primjerima arheoloških nalazišta	Arheološka nalazišta: pećina Altamira, pećina Lasko, pećina Šove, Lepenski Vir i dr.
2. Opiše najranije dizajnirane predmete plemenskih kultura	Predmeti: posuđe, korpe, tepisi, prekrivači, odjeća i dr. Plemenske kulture: plemena Afrike, plemena Sjeverne Amerike i dr.
3. Opiše faktore koji utiču na razvoj dizajna enterijera ranih civilizacija	Faktori: moćne države sa apsolutističkom vlašću, velelepne građevine, izuzetno bogatstvo, blaga klima, razvijena pismenost, nauka i tehnika, strogi kanoni u umjetnosti, razvijena trgovina, vješto zanatstvo, zlatarstvo, primjena kvalitetnog materijala i dr.
4. Opiše karakteristike enterijera objekata Starog Egipta	Karakteristike: dominantan prostor, stubovi i obilna dekoracija enterijera; zidovi i stubovi bogato dekorisani slikama, plitkim bojenim reljefima i natpisima; forma kapitela sa motivima (papiirusov ili lotosov cvijet, palmino lišće i dr.); namještaj (tronošci, stolice na sklapanje, kovčezi, škrinje i dr.) od plemenitih vrsta drveta; predmeti od pletenog pruća; tehnike dekorisanja (furniranje, intarzija i inkrustacija) i dr.
5. Opiše karakteristike enterijera objekata Mesopotamije	Karakteristike: dekorisanje ulaza kamenom i krilatim bikovima sa ljudskim glavama, oblaganje zidova gleđosanim pločicama, drvene tavanice, stubovi sa bazom oblika ležećeg lava, namještaj ukrašen ornamentima i metalnim ekserima, dekorativni predmeti od slonovače i bronz e i dr.
6. Opiše karakteristike enterijera prekolumbovskih civilizacija Južne i Srednje Amerike	Karakteristike: kameni pod, reljefne tavanice, freske, murali, kameni noževi, živopisna keramika, duborezi, skulpture i reljefi u prostoru i dr. Prekolumbovske civilizacije: Tolteci, Asteci, Maje i Inke
7. Izradi komparativnu prezentaciju o enterijerima ranih civilizacija, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijum 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Analizira dizajn enterijera ranih civilizacija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Dizajn enterijera objekata Starog Egipta - Dizajn enterijera objekata Mesopotamije - Dizajn enterijera prekolumbovskih civilizacija	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira dizajn enterijera antičkih civilizacija ranog hrišćanstva i Vizantije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše faktore koji utiču na razvoj dizajna enterijera antičkih civilizacija, ranog hrišćanstva i Vizantije	Faktori: stroga logika naučne misli, matematike, filozofije, kult ljepote tijela, razvijena umjetnost, pojava nove religije i simbola, krute formalističke predstave tjelesnog i dr.
2. Opiše karakteristike enterijera objekata egejske civilizacije i antičke Grčke	Karakteristike: zidovi (reljefni, obloženi mermerom i oslikani), podovi (nabijena zemlja, drvo, teraco i mozaik); drvene tavanice (ravne, kasetirane i štuko dekorisane); trpezarije; namještaj („geridon“ stočić sa jednom ili tri noge, <i>klismos</i> stolica i dr.) od egzotičnih vrsta drveta, plemenitih metala, slonovače, kornjačevine i alabastera; tehnike dekorisanja (rezbarenje, oslikavanje i dr.); skulpture; dekorativni predmeti od keramike; dominantne plava i bijela boja i dr.
3. Izradi prezentaciju o enterijeru mikenskog Megarona, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera	
4. Opiše karakteristike enterijera objekata antičkog Rima	Karakteristike: isticanje arhitektonskih elemenata (tavanice, vrata, prozori, stubovi, terase i lođe), oslikavanje zidova arhitektonskim motivima (vrata, prozori i pilastri sa pogledom na grad ili vrt i ljudske figure), oblaganje podova i zidova mozaikom, kreveti raznih oblika, drvo za namještaj inkrustirano sedefom ili slonovačom, graviranje i bojanje stakla, dekorativni elementi (draperije, tekstil, tepisi i dr.), antička bista na postamentu, predmeti ukrašeni srebrom, dominantna crvena boja i dr.
5. Izradi prezentaciju o enterijerima objekata antičkog Rima, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
6. Izradi komparativnu prezentaciju o enterijerima objekata antičkih civilizacija, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
7. Opiše karakteristike enterijera objekata ranog hrišćanstva	Karakteristike: dekoracije arhitektonskim elementima od kolonade stubova, dekorisanje bogatim zidnim mozaicima u bazilikama, oslikavanje zidova i tavanica katakombi, ikonografija, freske, krst ukrašen dragima kamenom, rezbarska dekoracija, simbolika boja, koloristika i dr.

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira dizajn enterijera antičkih civilizacija ranog hrišćanstva i Vizantije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
8. Opiše karakteristike enterijera objekata Vizantije	Karakteristike: ukrašavanje enterijera mermerom, mozaikom, raskošnim tkaninama i oslikavanjem, komadni namještaj luksuzno obrađen i ukrašen slonovačom, posude i pehari od srebra i zlata, rezbarska dekoracija, ukrašavanje enterijera <i>cloisonne</i> tehnikom i dr.
9. Izradi komparativnu prezentaciju o enterijerima ranohrišćanskih i vizantijskih sakralnih objekata, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4, 7 i 8. Za kriterijume 3, 5, 6 i 9 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Dizajn enterijera objekata egejske civilizacije - Dizajn enterijera objekata antičke Grčke - Dizajn enterijera objekata antičkog Rima - Dizajn enterijera objekata ranog hrišćanstva - Dizajn enterijera objekata Vizantije 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Analizira estetiku dizajna enterijera civilizacija Azije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše faktore koji utiču na razvoj dizajna enterijera civilizacija Azije	Faktori: razvoj prirodnih nauka i filozofije, uticaj religije, filigransko zanatstvo, dostupnost kvalitetnih i dragocjenih materijala i dr.
2. Opiše karakteristike enterijera islamske arhitekture	Karakteristike: arabeska; dekoracija linijom različitih motiva (floralni, geometrijski, arapsko pismo i dr.); snažan uticaj religije izostankom figurativnosti; izražen ritam linije i boje, i negiranje mase i volumena u dekoraciji; stilizovanje antičkih tema; dekoracije krečom, zidnom opekom, keramičkim pločocama, glazurom i bojom; zidni mozaici; rezbarije u drvetu dekorisane slonovačom; bogatstvo polihromije uz često kombinovanje plave, bijele i zlatne palete i dr.
3. Izradi prezentaciju o enterijerima islamske arhitekture, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
4. Opiše karakteristike stilova tradicionalnih enterijera Indije i Pakistana	Karakteristike: rezani kamen, simetrija, stubovi u obliku ljudi i životinja, niski stolovi, orijentalni tepisi, bijeli mermer, slonovača, pozlata, širok spektar boja, i dr. Stilovi: budistički, hindu i džain
5. Izradi prezentaciju o islamskom uticaju na enterijere Indije na primjerima karakterističnih objekata , ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera	Objekti: grobnica Mahmud Šaha u Bidžapuru, Tadž Mahal u Agri, Biserna džamija u Delhiju i dr.
6. Izradi prezentaciju o estetici tradicionalnih enterijera Tajlanda i Indonezije, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
7. Opiše karakteristike tradicionalnih enterijera Kine	Karakteristike: svedene linije, jednostavnost, veoma malo namještaja, drveni namještaj, svileni tepisi, pastelne boje i dr.
8. Izradi prezentaciju o tradicionalnim enterijerima Kine, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
9. Opiše karakteristike tradicionalnih enterijera Japana	Karakteristike: sistem proporcionisanja (tatami prostirka i ken), rezbareno drvo, oslikani zidovi, klizeći zidni paneli, veoma malo namještaja i dr.

**Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da
Analizira estetiku dizajna enterijera civilizacija Azije**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
10. Izradi prezentaciju o tradicionalnim enterijerima Japana, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4, 7 i 9. Za kriterijume 3, 5, 6, 8 i 10 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Dizajn enterijera objekata islamske arhitekture
- Dizajn enterijera Indije i Pakistana
- Dizajn enterijera Tajlanda i Indonezije
- Dizajn enterijera Kine
- Dizajn enterijera Japana

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Uporedi odlike romaničkog i gotičkog stila u dizajnu enterijera	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše faktore koji utiču na razvoj dizajna enterijera romanike i gotike	Faktori: dominantna teološka misao, nepismenost, susret sa Orijentom, loši higijenski uslovi, buđenje nauke, osnivanje gradova i dr.
2. Opiše karakteristike enterijera objekata romanike	Karakteristike: luk, kameni i bačvasti svod, daščani pod, masivni kameni i drveni zidovi, rezbareno drvo i dr. Objekti: zamkovi, manastiri, samostani, kuće i dr.
3. Opiše karakteristike enterijera objekata gotike	Karakteristike: izlomljeni luk, krastasti svod, daščani pod, kameni i drveni zidovi, rezbareno drvo, kovani metal, vitraž, tamna paleta boja i dr. Objekti: katedrale, crkve, kapele, palate, zamkovi i dr.
4. Izradi komparativnu prezentaciju o enterijerima romaničkih i gotičkih sakralnih objekata, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadanom primjeru	
5. Izradi komparativnu prezentaciju o enterijerima romaničkog i gotičkog zamka, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadanom primjeru	
6. Izradi prezentaciju o enterijeru srednjevjekovne kuće, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadanom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 3. Za kriterijume 4, 5 i 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Dizajn enterijera romanike - Dizajn enterijera gotike 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj dizajna enterijera stilova novog vijeka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše faktore koji utiču na razvoj dizajna enterijera renesanse	Faktori: inspiracija antikom, razvoj trgovine sa Bliskim i Dalekim istokom, razvoj nauke, potrebe novog bogatog sloja trgovaca i bankara, razvoj humanističkog duha (radost življenja, čovjek u centru interesovanja, pobjeda razuma nad religijom i dr.), usavršavanje štamparske mašine i dr.
2. Objasni principe na kojima se zasniva oblikovanje enterijera u renesansi	Principi: ravnoteža i simetrija, monumentalnost, centralizacija prostora, proporcija, geometrija, prirodne boje i dr.
3. Opiše karakteristike enterijera renesansnih palata	Karakteristike: velike i svijetle prostorije pravilnog oblika, bogate obrade i stilske usklađenosti; podovi (opeka, teraco, keramičke ploče, mermer i mozaik); kasetirane tavanice; zidovi obloženi drvetom i tapetama od kože; tkanine (brokat, velur, svila, kadifa i goblen); tepisi; kamini i kupatila sa toplom i hladnom vodom, dekorativne tehnike (furniranje, duborez, intarzija, inkrustacija, demasciranje, emajliranje, majolika, štuko dekoracija, oslikavanje i dr.); ukrasni elementi u srebru i zlatu, paleta prirodnih boja i dr.
4. Izradi prezentaciju o enterijeru renesansne palate, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
5. Opiše faktore koji utiču na razvoj enterijera u stilu baroka	Faktori: formiranje moćnih monarhija, kolonizacija Amerike i Istoka, crkvena reforma, napredak nauke, rađanje estetike kao nauke, objedinjavanje svih umjetnosti, razmetljivost kroz svetkovine, gozbe, prijemi i dr.
6. Opiše karakteristike enterijera baroka	Karakteristike: pompeznost; zatalasani zidovi; svilene vezene tapete; spiralni stubovi; tavanice oslikane mitološkim prizorima uokvirenih štukaturom sa iluzijom svoda; ogledala u zlatnim okvirima; pozlaćeni namještaj sa arhitektonskim elementima od abonosa, mahagonija, ružinog drveta, oraha i slonovače; skupocjene tkanine (brokat, somot, svila, damast i dr.); ornamenti (liljan, lovor, akantus); raskoš boja i detalja i dr.
7. Opiše karakteristike enterijera rokokoa	Karakteristike: zakrivljene linije, asimetrija, ispupčenost, luksuz, elegancija, izražena dekorativnost (školjke, puževi, ruže, labudovi, nimfe, volute, svijećnjaci, skulpture, statue, bogati okviri slika i ogledala, i dr.), uticaj kineske i japanske dekorativne

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj dizajna enterijera stilova novog vijeka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
	umjetnosti, zidovi sa drvenim oblogama sa finim prelazom zidnih uzoraka na tavanici, bogata štukatura, podovi sa šarenim parketom i tapiserijama, porculan, biseri, ogromni lusteri, zidne lampe, teške zavjese, raskošan namještaj (od oraha, lipe i dr.), pozlata, srebro, pastelni tonovi (blijeda oker, ružičasta, zelenkasta i blijedo plava) i dr.
8. Izradi komparativnu prezentaciju enterijera stilova renesanse, baroka i rokoka, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
9. Izradi prezentaciju o razvoju stilova dizajna enterijera u Engleskoj u periodu od XVI do XIX vijeka, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Stilovi: tudorski, elizabetanski, jakobinski, stil kraljice Ane, džordžijanski i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 5, 6 i 7. Za kriterijume 4, 8 i 9 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Dizajn enterijera renesanse - Dizajn enterijera baroka i rokoka - Stilovi enterijera u Engleskoj u periodu od XVI do XIX vijeka 	

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Analizira uticaje i razvoj dizajna enterijera u XIX vijeku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše faktore koji utiču na razvoj dizajna enterijera u XIX vijeku	Faktori: francuska revolucija, industrijska revolucija, američki rat za nezavisnost, arheološka otkrića, internacionalizam, nove filozofske ideje, jačanje srednje klase, razvoj saobraćaja i fotografije, traganje za svježim umjetničkim oblicima i dr.
2. Navede karakteristike enterijera stilova kolonijalne Amerike	Karakteristike: vremenski period razvoja, estetika stilova koji su prethodili, društveno-ekonomski odnosi, religija, namještaj, dekoracija, materijali, paleta boja i oblikovanje unutrašnjih prostora Stilovi: francuski kolonijalni, holandski kolonijalni, španski kolonijalni, američki džordžijan, američki stil kraljice Ane i dr.
3. Opiše karakteristike enterijera federal stila kroz stvaralaštvo uticajnih autora	Karakteristike federal stila: simetrija i balans, prigušene boje sa bijelim ukrasima, mali broj dekorativnih elemenata (osim borbenih simbola: štit, trofejim urne i dr.) i dr. Autori: Č. Bulfinč, V. Tornton, B. Latroub, S. Mekintajer, D. Fajf, L. Hičkok i dr.
4. Opiše karakteristike enterijera regentskog stila kroz stvaralaštvo uticajnih autora	Karakteristike regentskog stila: tamno masivno drvo, pozlaćeni metalni nosači, konstrukcija stolica (u obliku stubova, konkavnog ili „x“ oblika), ukrasi (ženskog lika ili lava), noge stolica sa završetkom u obliku šape, rezbarene roletne, bronzane ručke na vratima i dr. Autori: Dž. Neš, Dž. Soun, T. Houp i dr.
5. Opiše karakteristike stilova istoricizma u dizajniranju enterijera	Stilovi: neoklasicizam, neorenesansa, neogotika, neobarok i dr.
6. Opiše karakteristike enterijera viktorijanskog stila kroz stvaralaštvo uticajnih autora	Karakteristike viktorijanskog stila: kombinacija elemenata klasičnog, stila, gotike i rokokoja, proporcija u dekorativnim elementima, namještaj crveno-braon i svijetlih nijansi braon, cvijetna dekoracija i biljke, biblioteka, teške zavjese i dr. Autori: R. N. Šou, R. Apdžon, Č. L. Istlejk, braća Tonet, Dž. H. Belter, T. Bruks i dr.
7. Opiše uticaj industrijske revolucije na karakteristike enterijera	
8. Opiše uticaj pokreta <i>Arts&Crafts</i> na dizajn enterijera kroz stvaralaštvo uticajnih autora	Autori: V. Moris, F. Veb, Č. R. Mekintoš, K. Dreser, E. Godvin, Č. Istlejk, G. Stikli, V. Bredli, H. Ričardson i dr.

Ishod 6 - Učenik će biti sposoban da Analizira uticaje i razvoj dizajna enterijera u XIX vijeku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
9. Izradi prezentaciju o razvoju stilova dizajna enterijera u XIX vijeku na primjeru komada namještaja , ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Namještaj: stolica, krevet, sofa, ormar i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja potreban je usmeni dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 8. Za kriterijum 9 potrebne su ispravno vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Federal stil - Regentski stil - Istoricismam - Viktorijanski stil - <i>Arts&Crafts</i> 	

Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj dizajna enterijera u XX vijeku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše faktore koji utiču na razvoj dizajna enterijera u XX vijeku	Faktori: dva svjetska rata, tehnički i naučni napredak, izmijenjeni kulturni obrasci, razvoj filma i televizije, brzina i razvoj komunikacija, osvajanje kosmosa, hladni rat, prevlast arhitekture i dizajna, smjelost, smjenjuju se stilovi, trendovi i moda, masovna proizvodnja i potrošnja, reklama i dr.
2. Navede škole, pravce i najznačajnije predstavnike enterijera moderne	Odlike: stilske karakteristike i filozofske ideje Škole i pravci: funkcionalizam, enterijeri organske arhitekture, <i>De Stijl</i> , Verkbund, Bauhaus i dr. Predstavnici: A. Los, V. Gropijus, Le Korbizje, L. Mis van der Roje, M. de Klerk i dr.
3. Opiše uticaj funkcionalizma na dizajn enterijera	Uticaj funkcionalizma: jednostavnost oblika, boja i tekstura; povezivanje prostora za domaćinstvo sa dnevnim boravkom i dr.
4. Opiše enterijere organske arhitekture	Enterijeri organske arhitekture: zakrivljen namještaj izrađen u kalupima, elementi po mjeri prostora, uvođenje staklenih panela kao veza sa okolinom i dr.
5. Navede odlike škola i pravaca i najznačajnije predstavnike enterijera secesije	Škole i pravci: jugendstil, bečka secesija, art deko, art nuvo i dr. Predstavnici: P. Berens, J. Hofman, V. Horta, H. van de Velde, A. Gaudi i dr.
6. Opiše enterijer Art Deco stila	Art Deco: egzotični predmeti, zidna dekoracija (kubizam), jasna pozicija namještaja i odnosa dekorativnih predmeta i dr.
7. Opiše enterijer Art Nouveau stila	Art Nouveau: zakrivljene linije (na otvorima, vratima i namještaju), kovano željezo (ograde, rešetke na prozorima i ukrasni predmeti), vitraži, paterni (cvijetni detalji, insekti, ptice i dr.), namještaj od punog drveta i dr.
8. Izradi prezentaciju o školama i pravcima moderne, ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijum 8 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

<p>Ishod 7 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj dizajna enterijera u XX vijeku</p>	
<p>Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:</p>	<p>Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)</p>
<p>Predložene teme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enterijer funkcionalizma - Enterijer <i>Art Deco</i>-a - Enterijer <i>Art Nouveau</i>-a 	

Ishod 8 - Učenik će biti sposoban da Analizira razvoj dizajna enterijera u XXI vijeku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše faktore koji utiču na razvoj dizajna enterijera u XXI vijeku	Faktori: informatičko društvo, reklama, intelektualni kapital, nove tehnologije, konkurencija, globalizacija, visoki standardi, otuđenost i dr.
2. Opiše stilove savremenog doba	Stilovi savremenog doba: industrijski (loft), <i>steampunk</i> , boemski, pop art, skandinavski, japanski, <i>shabby sheek</i> , farmerski, glam, kič i dr.
3. Objasni eklektizam u modernom enterijeru	
4. Izradi prezentaciju industrijskog stila ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Industrijski stil: visoki plafon, <i>open space</i> , otkrivene instalacije, rustično drvo, metal, veliki metalni lusteri, reflektori i dr.
5. Izradi prezentaciju steampunk stila ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Steampunk stil: tamna paleta boja, „mašinska“ dekoracija (zupčanici i drugi djelovi pogona), velike metalne cijevi, retro industrijska dekoracija i dr.
6. Izradi prezentaciju skandinavskog stila ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Skandinavski stil: bijela boja zidova, jednostavni oblici, prirodni materijali, svjetlo drvo, prirodna svjetlost i dr.
7. Izradi prezentaciju shabby sheek stila ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Shabby sheek stil: antikviteti (vaze, slike, svijećnjaci, kovčezi i dr.), monohromatska paleta boja, cvijetna dekoracija (aranžmani, tekstil, zidovi) i dr.
8. Izradi prezentaciju kiča ručno i/ili pomoću odgovarajućeg softvera, na zadatom primjeru	Kič: disharmonija boja, povezivanje različitih stilova dekorisanja, obrada podova i zidova u više tehnika i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja potreban je usmeni dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 3. Za kriterijume od 4 do 8 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Stilovi u enterijeru savremenog doba - Eklektizam u modernom enterijeru 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Razvoj dizajna enterijera je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina iz ove oblasti kroz časove teorijske nastave i časove vježbi. Teorijski dio nastave treba realizovati sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika
- Časove vježbi treba realizovati u učionici koja je opremljena preporučenim materijalnim uslovima. Učenici trebaju realizovati vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki učenik samostalno uradi vježbu i dobije traženi rezultat. Preporučuje se da se prilikom osmišljavanja problemskih zadataka obuhvati nastavni sadržaj stručnih modula, kako bi se kod učenika razvila sposobnost povezivanja teorijskog znanja sa strukom. Preporučuje se izrada prezentacija ručno, pomoću pribora za crtanje ili kroz programe *MS Office Power Point* kako bi učenici aktivno istraživali zadatu materiju u svakom ishodu. Za bolje razumijevanje razvoja stilova dizajna enterijera preporučuje se zadavanje izrade što većeg broja slobodoručnih crteža, kao i izrada konceptne table za svaki stil koji se obrađuje.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Milosavljević R.; Milosavljević M., Stilovi u enterijeru (Enterijer XX veka - dodatak), Orion Art, Beograd 2005.
- Milosavljević R.; Milosavljević M., Dizajn i dizajneri XX i XXI veka, Orion Art, Beograd 2018.
- Pitulić N.; Berić B., Uvod u projektovanje enterijera, Službeni glasnik, Beograd 2012.
- Pile J.; Gura J., A history of interior design, John Wiley & Sons, Inc., Nju Džersi, 2014.
- Blakemore R., History of interior design and furniture, J. Wiley & Sons, Njujork, 2006.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa instaliranim namjenskim softverom	1
2.	Projektor sa projekcionim platnom/multimedijalna tabla	1
3.	Štampač	1
4.	Štampani materijal (djelovi projekata, katalogi, prospekti, atesti, uputstva proizvođača i druga dokumentacija)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Tehničko crtanje i nacrtna geometrija
- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Crtanje i slikanje
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi projektovanja arhitektonskih objekata
- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Istorija arhitekture
- Moderna arhitektura

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme; sposobnost komunikacije i efikasnog povezivanja sa drugima, spremnost za kritički i konstruktivni dijalog i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije prilikom korišćenja namjenskog softvera; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti istorije dizajna enterijera, arhitekture i umjetnosti na stranom jeziku; uvažavanje kulturne različitosti i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, primjenom osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize razvoja dizajna enterijera kroz istorijske periode, poštovanje istine i spremnosti da se traga za razlozima nastanka i formiranja umjetničkog izraza u enterijeru; primjena tog znanja i metodologije u odgovoru na civilizacijske, tehničke i tehnološke domete istorijskog perioda; razumijevanje promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina u odnosu na vrednovanje, poštovanje i značaj očuvanja i proučavanja istorijskih enterijera i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti razvoja dizajna enterijera, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)

- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema kulturnom nasljeđu, prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti razvoja dizajna enterijera; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst iz oblasti arhitekture i dizajna; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja prilikom izrade praktičnih vježbi; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost kroz kulturno nasljeđe i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i načinu na koji se arhitektura, dizajn i druge kulturne forme mogu doživjeti, ali i oblikovati svijet i dr.)

3.3.11. MODNI STILOVI**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	66			66	3

2. Cilj modula:

- Nadogradnja stečenih znanja o funkcionalnim, estetskim i tradicionalnim elementima odijevanja, kroz upoznavanje periodičnih modnih stilova, uticaja socijalnog statusa na odijevanje, stilova subkultura, razlikovanje masovne od visoke mode i odjeće za različite prilike, kao i produbljivanje znanja i bolje razumijevanje procesa dizajniranja, funkcionisanja dizajna i njegove uloge u društvu i kulturi uopšte.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula Učenik će biti sposoban da:**

1. Identifikuje periodične modne stilove
2. Analizira modne stilove u odnosu na različite socijalne grupe i stilove subkultura
3. Analizira karakteristike uniformi i ceremonijalne odjeće
4. Utvrdi razliku između masovne mode, konfekcije i visoke mode

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje periodične modne stilove	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojmove moda i modni stil	
2. Objasni razliku između modnog stila i dizajna	
3. Navede periodične modne stilove od nastanka modnog dizajna do danas	Periodični modni stilovi: od kraja 19. vijeka, na 10 godina (1900-1910, 1920-1930, 1930-1940, 1940-1950, 1950-1960, sedamdesete, osamdesete, devedesete, dvije hiljadite)
4. Objasni karakteristike modnog stila svakog od perioda	Periodi: od kraja 19. vijeka, na 10 godina (1900-1910, 1920-1930, 1930-1940, 1940-1950, 1950-1960, sedamdesete, osamdesete, devedesete, dvije hiljadite)
5. Navede dizajnere značajne za kreiranje stila	Dizajneri: Džon Rajt, Koko Šanel, Poriot I dr.
6. Objasni društveno-istorijski kontekst koji utiče na nastanak modnih stilova	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Karakteristike periodičnih modnih stilova - Dizajneri različitih modnih stilova - Modni stilovi i istorijski kontekst 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Analizira modne stilove u odnosu na različite socijalne grupe i stilove subkultura	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Razlikuje oblačenje subkulture od svakodnevnog oblačenja	
2. Objasni karakteristike različitih subkultura	Subkulture: punk, rok, hip hop i dr.
3. Objasni kako socijalni status utiče na izgled	
4. Objasni kako nastaju stilovi subkultura	
5. Objasni karakteristični izgled subkultura, u skladu sa konkretnim zadatkom	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Karakteristike različitih subkultura - Oblačenje subkultura - Socijalni status i stilovi oblačenja 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Analizira karakteristike uniformi i ceremonijalne odjeće	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike, vrste i funkciju uniformi	Vrste: radne uniforme, paradne uniforme, vojne uniforme, policijske uniforme, civilne i dr.
2. Objasni karakteristike i vrste ceremonijalne odjeće	Vrste: odjeća za vjenčanja, sahrane, matorske proslave, obrede, narodna nošnja za ceremonije i dr.
3. Objasni prilike u kojima se odijeva ceremonijalna odjeća	Prilike: obredi, ceremonije, nastupi, okupljanja, proslave i dr.
4. Objasni razlike između ceremonijalne odjeće i uniforme	
5. Objasni simboliku boja na ceremonijalnoj odjeći	Simbolika boja: bijela za vjenčanja, crna za žalost (u određenim kulturama) i dr.
6. Obrazloži karakteristike uniforme i ceremonijalne odjeće, u skladu sa konkretnim zadatkom	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Uniforme - Ceremonijalna odjeća / odjeća za posebne prilike 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Utvrđi razliku između masovne mode, konfekcije i visoke mode	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojasňjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike masovne mode	Karakteristike: kvalitet materijala, izrada, namjena i dr.
2. Objasni karakteristike konfekcijske odjeće	Karakteristike: brendiranje, izbor materijala, kroj, način izrade i dr.
3. Objasni podjelu konfekcijske odjeće	Podjela: brza moda, spora moda, sportska i dr.
4. Objasni karakteristike visoke mode	Karakteristike: nastanak visoke mode, ekskluzivne unikatne kreacije, namjena za određenog kupca, upotreba visokokvalitetnih materijala, ručna izrada, posvećenost detaljima, haute couture i dr.
5. Navede razlike između konfekcijske odjeće i visoke mode	Razlike: u proizvodnji, namjeni, izgledu
6. Objasni karakteristike masovne mode, konfekcije i visoke mode, u skladu sa konkretnim zadatkom	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Masovna moda - Masovna proizvodnja odjeće- konfekcija - Visoka moda 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Modni stilovi je tako koncipiran da omogućava učenicima da stiču teorijska znanja i vještine iz ove oblasti. Realizuje se putem teorijske nastave sa cijelim odjeljenjem. Preporučuje se upotreba gotovih modela, skica, internet prezentacija u cilju boljeg razumijevanja teorijskih sadržaja.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.
- Preporučuju se posjete muzejima, modnim revijama i sličnim modnim dešavanjima, gdje se učenici neposredno upoznaju sa praktičnom realizacijom nastavnih sadržaja.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Dorfler Đ., Moda, Bratstvo-jedinstvo, Novi Sad, 1986.
- Kocareva – Ranisavljević M., Moda i odevanje, Službeni glasnik, Beograd, 2011.
- Grupa autora, Moda, Vulkan izdavaštvo, 2015.
- Laš F.; Svensen H., Filozofija mode, izdavač: Geopoetika, 2005.
- Klajn N., Ne Logo, Samizdat B92, Beograd, 2003.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti I uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom 341period.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Crtanje i slikanje
- Tehnike izrade dekorativnih elemenata i predmeta
- Moderna umjetnost
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Engleski jezik u dekoraterstvu

- Tehnike bojanja i štampanja tekstila
- Moda i odijevanje

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova i činjenica iz oblasti građevinarstva i uređenja prostora, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu, korišćenjem raznih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija, poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Komunikacija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti mode i modnih stilova prilikom korišćenja stručne literature; istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti mode i modnih stilova na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje sposobnosti kritičkog uvažavanja i radoznalosti, razumijevanja promjena uzrokovanih ljudskom aktivnošću i odgovornost pojedinca kao građanina, razvijanje sposobnost i spremnost da se objasni prirodni svijet korišćenjem postojećeg znanja i primijenom metodologije u cilju identifikacije pitanja i izvođenja zaključaka zasnovanih na empirijskim podacima i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti mode i modnih stilova, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti mode i modnih stilova; razumijevanje vlastitog identiteta i kulturne baštine koji se razvijaju u svijetu kulturne različitosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, umjetnost i dizajn; sposobnost izražavanja i tumačenja figurativnih i apstraktnih ideja, razvijanje kreativnog izražavanja ideja; sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja mogućnosti za ličnu, društvenu ili komercijalnu vrijednost i sposobnost da se uključe u kreativne procese, kako pojedinca tako i kolektivno, etičkim i odgovornim pristupom, radoznalost prema svijetu i dr.)

3.3.10. PSIHOLOGIJA PRODAJE**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Razred	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
IV	54	12		66	3

2. Cilj modula:

- Osposobljavanje za razumijevanje širokog spektra relacija u kupoprodajnoj situaciji, iz pozicije prodavca i iz pozicije kupca i primjenu asertivnih i nenasilnih komunikacijskih tehnika u cilju postizanja boljih radnih rezultata, većeg stepena razumijevanja i prevencije konfliktnih situacija. Razvijanje inicijativnosti, komunikativnosti i odgovornosti u radu.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula učenik će biti sposoban da:**

1. Identifikuje psihosocijalne karakteristike kupoprodaje
2. Predstavi asertivno ponašanje u kupoprodajnim konfliktnim situacijama
3. Analizira opšte faktore koji djeluju na radne rezultate
4. Identifikuje faktore koji utiču na percipiranje reklamne poruke i njen uticaj na ponašanje
5. Analizira nastanak, oblikovanje i mijenjanje stavova, predrasuda i stereotipa

Ishod 1 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje psihosocijalne karakteristike kupoprodaje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni zašto je prodaja socijalno ponašanje	
2. Objasni obilježja kupoprodajne situacije	Obilježja kupoprodajne situacije: dvosmjernan komunikacijski proces, uslovljenost kulturnim, društvenim i ličnim faktorima, različiti oblici kupoprodajne situacije
3. Navede osnovne tipove kupaca i njihove karakteristike	Tipovi kupaca: podjela po polu, uzrastu, po dominantom načinu saznavanja, po načinu kupovine i dr.
4. Objasni uticaj kulturnih, društvenih i ličnih faktora na ponašanje kupaca	
5. Objasni kakvo ponašanja kupci žele i očekuju od prodavca	
6. Objasni potrebu za stvaranjem timske atmosfere	
7. Objasni poželjne osobine ličnosti prodavača	Poželjne osobine ličnosti prodavača: ljubaznost, taktičnost, strpljenje, optimizam, sposobnost usmenog izražavanja, sposobnost usklađivanja verbalnih i nevarbalnih poruka
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Obilježja kupoprodajne situacije - Crte i tipovi ličnosti - Poželjne osobine ličnosti prodavača - Stvaranje pozitivne atmosfere u kupoprodaji - Načela ponašanja prodavača tokom prodajnog procesa 	

Ishod 2 - Učenik će biti sposoban da Predstavi asertivno ponašanje u kupoprodajnim konfliktnim situacijama	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede načela od kojih zavisi uspješan razgovor	
2. Objasni uzroke smetnje u verbalnom komuniciranju	Uzroci smetnji u verbalnom komuniciranju: „buka“ u komunikacionom kanalu, pridavanje različitog značenja verbalnim simbolima od strane pošiljaoca i primaoca poruke
3. Objasni funkcije neverbalnog izražavanja tokom razgovora	
4. Navede karakteristike asertivnog govora i ponašanja	
5. Opiše osnovne načine reagovanja na frustraciju	
6. Navede primjere iz svakodnevnog života za odbrambene mehanizme	
7. Objasni dinamiku konfliktno situacije	
8. Demonstrira asertivnost u govoru i ponašanju u simuliranoj kupoprodajnoj konfliktnoj situaciji	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijum 8, potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Verbalno komuniciranje - Neverbalno komuniciranje - Interpersonalni konflikti - Asertivnost 	

Ishod 3 - Učenik će biti sposoban da Analizira opšte faktore koji djeluju na radne rezultate	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede karakteristike fizičkog i intelektualnog rada	
2. Objasni uticaj umora i odmora na dinamiku rada	
3. Objasni elemente motivacionog ciklusa	
4. Objasni osnovne postavke hijerarhijske teorije (Maslov)	
5. Navede motivacione faktore (prema Herbergu)	
6. Opiše tehnike samomotivacije	
7. Objasni pojam emocionalna inteligencija	
8. Demonstrira vještine emocionalne inteligencije u simuliranim radnim situacijama	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijum 8, potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Fizički i intelektualni rad - Radna sredina – uslovi rada, organizacija, komunikacija, motivacija i samomotivacija, priprema za rad - Emocionalna inteligencija 	

Ishod 4 - Učenik će biti sposoban da Identifikuje faktore koji utiču na percipiranje reklamne poruke i njen uticaj na ponašanje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Nabroji faktore koji utiču na oblikovanje imidža prodavača	
2. Objasni poželjne načine ponašanje prodavača	Poželjni načini ponašanja prodavača: komunikativnost, entuzijizam, taktičnost, elokvencija, diskrecija, saosjećajnost, bonton, razboritost, radoznalost, strpljenje i dr.
3. Navede principe propagande	
4. Objasni zavisnost percepcije od različitih spoljnih i unutrašnjih faktora	Spoljni faktori: spoljašnji stimuli koji djeluju na čula Unutrašnji faktori: osobine ličnosti, trajni koncepti, stavovi, trenutno stanje, raspoloženje
5. Objasni svojstva opažanja i pažnje	
6. Objasni vezu motivacije sa opažanjem i pamćenjem reklamnih poruka	
7. Identifikuje motivacioni nivo u zadatom primjeru reklamne poruke	
8. Kreira reklamnu poruku za određeni proizvod za određenu ciljnu grupu	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijum 8, potrebna je ispravno urađena vježba sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Imidž prodavača - Opažanje i pažnja - Principi propagande - Reklamna poruka 	

Ishod 5 - Učenik će biti sposoban da Analizira nastanak, oblikovanje i mijenjanje stavova, predrasuda i stereotipa	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, učenik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni nastanak stava	
2. Objasni osobine stava	
3. Objasni funkciju stava	
4. Navede mogućnosti ispitivanja i mijenjanja stavova	
5. Navede karakteristike i funkciju predrasuda	
6. Navede primjere stereotipa	
7. Uoči predrasude i stereotipe na zadatim primjerima	
8. Uoči sopstvene predrasude i stereotipe i njihovu funkciju	
9. Analizira porijeklo sopstvenih predrasuda	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je učenik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 9.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Karakteristike stavova - Predrasude i njihova funkcija - Stereotipi - Stvaranje stavova - Ispitivanje stavova - Mijenjanje stavova i predrasuda 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Psihologija prodaje je tako koncipiran da učenicima omogućava sticanje znanja i vještina kroz časove teorijske nastave i časove vježbi. Nastavu treba izvoditi sa cijelim odjeljenjem. Učenike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih učenika.
- Za kvalitetniju realizaciju modula, nastavnik treba pored preporučene stručne literature koristiti i druge izvore. Radi veće zainteresovanosti učenika i boljeg razumijevanja, prilikom izlaganja problematike treba koristiti pokazna sredstva za demonstriranje gdje je to moguće, internet prezentacije u cilju boljeg razumijevanja teorijske nastave, grafičke ilustracije, skice, fotografije, video prikaze iz prakse kao i podsticati učenike na istraživački rad. Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba po mogućnosti zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe učenika i omogućiti debatu u vezi zadate teme u kojoj će učestvovati svi učenici.
- U cilju podsticanja darovitih učenika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite učenike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne učenike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Šulak F.; Petz B., Psihologija prodaje, Školska knjiga, Zagreb, 2004.
- Backović A., Psihologija, udžbenik za II razred srednjih stručnih škola, Centar za stručno obrazovanje, Podgorica, 2008.
- Rot N., Opšta psihologija, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1985.
- Rot N., Psihologija ličnosti, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1985.
- Rot N., Psihologija grupe, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1985.
- Mandić T., Komunikologija, Clio, 2003.
- Daniel G., Emocionalna inteligencija u poslu, MEP, Zagreb, 2000.
- Richard D., Super prodavač-psihologija prodaje, M.E.P. Consult, d.o.o., Zagreb, 2003.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči učenicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar sa internet konekcijom	1
2.	Projektor, projekciono platno/multimedijalna tabla	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća učenika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja učenika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća učenika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere su: usmeno, pisano i praktično.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Organizacija izloga i postavki
- Preduzetništvo
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja
- Marketing u trgovini
- Poslovna kultura
- Engleski jezik u dekoraterstvu
- Socijalne mreže i globalizacija
- Poslovna komunikacija i korespondencija

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti psihologije prodaje, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti psihologije prodaje prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti psihologije prodaje na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize nastanka, oblikovanja i mijenjanja stavova, predrasuda i stereotipa, kao i rješavanju problema iz oblasti psihologije prodaje i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti psihologije prodaje, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti psihologije prodaje; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

4. STRUČNI ISPIT

Program stručnog ispita za učenike koji nastavljaju obrazovanje:

- Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost (odnosno Albanski jezik i književnost)
- Engleski jezik (odnosno Prvi strani jezik) na osnovnom ili višem nivou, u skladu sa ispitnim katalogom
- Stručna teorija

Program stručnog ispita za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje:

- Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost (odnosno Albanski jezik i književnost)
- Engleski jezik (odnosno Prvi strani jezik) na osnovnom, u skladu sa ispitnim katalogom
- Stručni rad

4.1. ISPITNI KATALOG ZA STRUČNU TEORIJU

1. Moduli na osnovu kojih je urađen ispitni katalog za stručnu teoriju:

- Teorija forme
- Istorija umjetnosti
- Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora
- Tehnike za izradu dekorativnih elemenata
- Principi arhitektonskog projektovanja
- Moderna umjetnost
- Uređenje enterijera
- Organizacija izloga i postavki
- Marketing u trgovini

2. Cilj ispita:

- Provjera nivoa postignuća ishoda učenja definisanih u modulima koji čine stručnu teoriju od značaja za kvalifikaciju nivoa obrazovanja Tehničar/Tehničarka za dekorisanje i aranžiranje prostora

3. Sadržaj provjere (ishodi i kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja)

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
Razlikuje vrste umjetnosti, likovne elemente, principe kompozicije, vrste perspektive i način predstavljanja	<ul style="list-style-type: none"> - Navede vrste umjetnosti Vrste umjetnosti: likovna umjetnost, muzika, gluma, ples, književnost, arhitektura i film - Opiše osnovne likovne elemente Likovni elementi: tačka, linija, boja, površina, svjetlo i sijenka, volumen i tekstura - Razlikuje prostor u likovnoj umjetnosti i arhitekturi Prostor u likovnoj umjetnosti: spoljašnji prostor, prostor duha i estetski prostor Prostor u arhitekturi: unutrašnji i spoljašnji - Objasni formu i sadržaj likovnog djela Sadržaj: tema, poruka i kontekst

<p>Ishodi učenja</p> <p>Učenik treba da dokaže da je sposoban da:</p>	<p>Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja</p> <p>Učenik treba da:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Opiše tehnike i materijale za različite vrste likovne umjetnosti <ul style="list-style-type: none"> Tehnike i materijali: crtačke (olovka, srebrenka, ugljen, kreda i tuš), grafičke (grafičke boje, linorez i linogravura (linoleum i nožiči za rezanje), drvorez (drvene ploče i alati za rezbarenje u drvetu), bakropis i akvatinta, suva igla (bakarne ili cinkane table, kisjeline, igle za crtanje i šaberi), sitoštampa (sito i emulzije) i dr.), slikarske (pastel, akvarel, gvaš, tempera, akril, ulje, enkaustika, batik, al fresco, al seko, kolaž, mozaik, vitraž, tapiserija i dr.), vajarske (glina, gips, drvo, kamen, metali i dr.) i dr. - Objasni vrste perspektive u likovnoj umjetnosti <ul style="list-style-type: none"> Vrste perspektive: semantička, vertikalna, obrnuta, linearna, atmosferska, koloristička i poliperspektiva - Prepozna vrste perspektive, na zadatom primjeru - Opiše postupak predstavljanja prostora u perspektivi <ul style="list-style-type: none"> Postupak: određivanje linije horizonta, viziranje, mjerenje dimenzija, upoređivanje i dr. - Objasni osnovne principe kompozicije u likovnoj umjetnosti <ul style="list-style-type: none"> Principi kompozicije: ritam, harmonija, kontrast, jedinstvo, dominantna i ravnoteža - Prepozna principe kompozicije, na zadatom primjeru
<p>Analizira umjetničko stvaralaštvo uz sagledavanje istorijskih, društvenih, socioloških i filozofskih ideja koje su uslovljavali razvoj i transformaciju umjetnosti i njene simbolike, kroz istorijske periode</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Navede istorijske periode u razvoju umjetnosti <ul style="list-style-type: none"> Istorijski periodi: praistorija (kamenno i metalno doba), stari vijek (Mesopotamija, Stari Egipat, Persija, Antička Grčka i Antički Rim), srednji vijek i novi vijek - Opiše umjetnička djela kamenog i metalnog doba <ul style="list-style-type: none"> Umjetnička djela kamenog doba: slikarska (Altamira, Lasko i Lipci); vajarska (idoli, minijature u rogu i kamenu, djela vezana za kult mrtvih predaka i dr.), arhitektonska (Jerihon, Stounhendž, menhiri, kromlesi, dolmeni i dr.) i dr. Umjetnička djela metalnog doba: oruđa, oružja, nakit, Kola sunca i dr. - Uoči faktore koji utiču na razvoj umjetnosti u starom, srednjem i novom vijeku <ul style="list-style-type: none"> Faktori: društveni odnosi, religija, mitologija, geografski položaj, klima, dostupan materijal i dr. - Uporedi karakteristike umjetničkih djela slikarstva, vajarstva i arhitekture starog vijeka <ul style="list-style-type: none"> Slikarstvo: zidno i podno slikarstvo, oslikavanje predmeta i dr. Vajarstvo: skulptura, reljef i dr.

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
	<p>Arhitektura: sakralna i profana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navede stilove u umjetnosti srednjeg i novog vijeka <p>Stilovi srednjeg vijeka: ranohrišćanski, vizantijski, romanski, gotski, islamski, karolinški i otonski</p> <p>Stilovi novog vijeka: rana renesansa, renesansa, manirizam, barok, rokoko, venecijanska škola, neoklasicizam, romantizam, realizam i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uporedi karakteristike umjetničkih djela slikarstva, vajarstva i arhitekture srednjeg vijeka <p>Slikarstvo: mozaik, ikona, freska, vitraž, ulje na drvetu, ulje na platnu i dr.</p> <p>Vajarstvo: kamena plastika, minijature u slonovači, skulptura na arhitektonskim objektima, slobodna skulptura i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uporedi karakteristike umjetničkih djela stvaraoca u slikarstvu, vajarstvu i arhitekturi novog vijeka <p>Stvaraoci u slikarstvu: Đoto, Majstor iz Flamel, braća van Ajk, Hieronimus Boš, Paolo Učelo, Mazačo, Leonardo, Rafaelo, Mikelandelo Veroneze, Grinevald, Direr, Piter Brojgel, Ticijan, Parmidanino, Tintoreto, El Greko, braća Karači, Karavađo, Rubens, van Dajk, Frans Hals, Rembrant, Zurbaran, Velaskes, De la Tur, Pusen, Klod Loren, Antoan Vato, Fragonar, Buše, Hogart, Ginsbrou, Rejnolds, Konstejbl, Zak Luj David, Gro, Engr, Goja, Žeriko, Delakroa, Domije, Kurbe i dr.</p> <p>Stvaraoci u vajarstvu: Donatelo, Lorenzo Giberti, Andrea del Verokio, Mikelandelo, Donatelo, Lorenzo Giberti, Bernini, Fransoa Girardon, Kanova i dr.</p> <p>Stvaraoci u arhitekturi: Bruneleski, Bramante, Alberti, Paladio, Mikelandelo, Boromini i dr.</p>
Identifikuje materijale, opremu, pripremne i pomoćne radove pri dekorisanju i aranžiranju prostora	<ul style="list-style-type: none"> - Objasni razliku između poslova na aranžiranju i poslova na dekorisanju prostora - Navede aktivnosti za realizaciju i izradu plana za dekorisanje i aranžiranje prostora <p>Aktivnosti za realizaciju: organizovanje pripremnih radova, izrada dinamike izvođenja građevinsko-zanatskih radova za realizaciju plana, dekorisanje i aranžiranje prostora, raspoređivanje grupa izvršioca poslova na pozicije, kontrola kvaliteta i opreme, izvođenje završnih radova i dr.</p> <p>Aktivnosti za izradu plana: intervju sa investitorom, analiza trenutnog stanja prostora, izrada konceptne table, izrada idejnog rješenja plana za dekorisanje i aranžiranje</p>

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
	<p>prostora, izrada finalnog plana za dekorisanje i aranžiranje prostora, izrada trodimenzionalnog modela plana i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše mjere zaštite izvršilaca posla na radu i zaštite životne sredine <ul style="list-style-type: none"> Mjere zaštite izvršilaca posla: mjere kojima se neposredno obezbjeđuje sigurnost na radu, mjere u vezi sa uslovima rada i mjere u vezi sa posebnom zaštitom izvršilaca - Opiše vrste izloga i postavki <ul style="list-style-type: none"> Vrste: statični i pokretni - Navede materijale od kojih se izrađuje oprema za dekorisanje i aranžiranje prostora <ul style="list-style-type: none"> Materijali: metal, drvo, staklo, papir, tekstil, plastika, stiropor, ukrasni materijal (ukrasne trake, ukrasni papir, boje i premazi, svjetlucavi prašak, perlice, ukrasni kamenčići i dr.) i dr. - Opiše pripreme radove i opremu za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki <ul style="list-style-type: none"> Pripremi radovi: postavljanje zaštite izloga (zavjese, platna, papir i dr.) uklanjanje postojeće dekoracije prostora, čišćenje prostora i dr. Oprema: marketing rekviziti (X baneri, A stantovi, stalci za kataloge/flajere, televizor, totem, pingvin i dr.), sredstva za aranžiranje (sredstva za pričvršćivanje izložbene robe, sredstva za popunjavanje prostora u izlogu, sredstva za izlaganje robe, sredstva za označavanje robe, sredstva za unošenje dinamičnosti u izloge i dr.) i sredstva za dekoraciju (dekorativna sredstva koja dopunjavaju glavni artikal (perle, broševi i drugi aksesori, prekrivači, porculanske figure, tepisi, platna i dr.) i dekorativna sredstva koja uljepšavaju izlog kao cjelinu (cvijeće, zelenilo, umjetničke slike, pokretne figure, svjetleći predmeti i dr.)) - Opiše dogadaje kod kojih postoji potreba za dekorisanjem <ul style="list-style-type: none"> Događaji: proslave (vjenčanje, rođendan, žurka, jubilej i dr.), korporativni događaj (godišnja korporativna proslava, profesionalni skup, konferencija, kongres, seminar i dr.) i promotivni događaj (sajam, modna revija, izložba, prezentovanje proizvoda i dr.) - Navede materijal, alat i pribor potrebni za dekorisanje prostora za događaje <ul style="list-style-type: none"> Materijal: drvo, šperploča, ljepjenka, plastika, staklo, stiropor, tkanina, ukrasni materijal (ukrasne trake, ukrasni papir, razne boje, svjetlucavi prašak, perlice, ukrasni kamenčići i dr.) i dr.

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
	<p>Alat i pribor: makaze, skalpel, čekić, ukrasne bušilice, silikonski pištolj, četkice, lijepak, konac, kanap, šabloni, špenadle, čiode, iglice i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše opremu za dekorisanje prostora za događaje <p>Oprema: dekorativni predmeti (cvijetni aranžmani, svijeće, kristali, figure, baloni, ramovi, vaze, platna, zastavice, pokloni za goste, zahvalnice i dr.), rekviziti (postolja, roll-apovi, baneri, panoi, kutije, razni držači od metala i plastičnih materijala, ploče, razne vrste pozadina, dekorativne staze, svijetleći predmeti i dr.) i uređaji za specijalne efekte</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše pomoćne radove prilikom dekorisanja i aranžiranja prostora <p>Pomoćni radovi: pomoćni poslovi prilikom izrade dekorativnih predmeta i paketa (pripremni poslovi za izradu dekorativnih predmeta, izrada dekorativnih predmeta i postavljanje dekorativnih elemenata), raspoređivanje resursa za dekorisanje i aranžiranje prostora, završni radovi (sakupljanje upotrijebljenih rekvizita, sakupljanje dekorativnih predmeta, odvajanje čistih i prljavih dekorativnih predmeta, čišćenje prostora i dr.), zaštita resursa, vođenje evidencije o materijalnim zaduženjima i razduženjima resursa i dr.</p>
Primijeni tehnike za izradu dekorativnih elemenata od različitih materijala upotrebom odgovarajućeg pribora i alata	<ul style="list-style-type: none"> - Opiše faze izrade dekorativnog elementa <p>Faze: analiza, planiranje, izrada skice, priprema radnog mjesta, izbor materijala, alata i pribora, obrada materijala, završna dekoracija i kontrola kvaliteta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše način upotrebe odgovarajućeg materijala i alata za izradu dekorativnog elementa <p>Materijal: drvo, šperploča, ljepenka, plastika, staklo, stiropor, tkanina, papir i dr.</p> <p>Alat: makaze, skalpel, ukrasne bušilice, šegice i dr</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasni postupak pripreme ukrasnih materijala prilikom izrade dekorativnog elementa <p>Priprema: lijepljenje, vezivanje, lakiranje, postavljanje u šablone i dr.</p> <p>Ukrasni materijal: ukrasne trake, ukrasni papir, boje i premazi, svjetlucavi prašak, perlice, ukrasni kamenčići i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlikuje vrste papira za izradu dekorativnog elementa <p>Vrste: prema namijeni (novinski, štamparski, pisači, ambalažni, dekorativni, specijalni), prema gramaži (običan, polukarton, karton, ljepenka), prema izgledu i tipu (bond papir, sjajni papir, mat papir, reciklažni, papir sa svilenim premazom i dr.)</p>

<p>Ishodi učenja</p> <p>Učenik treba da dokaže da je sposoban da:</p>	<p>Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja</p> <p>Učenik treba da:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Opiše tehnike izrade dekorativnog elemenata od papira <ul style="list-style-type: none"> Tehnike: dekupaž, origami, <i>quilling</i>, papir maše i dr - Opiše pribor i materijal za slikanje na različitim podlogama <ul style="list-style-type: none"> Pribor: univerzalne četkice za sve podloge, četkice za šablon, sunderaste četkice, špakle, blokovi, kalupi, šabloni, bušač za papir i dr. Materijal: akrilne i uljane boje, aditivi, osnovni premazi, boje u spreju, akrilne paste, vosak, uljane boje, boje za svilu, boje za staklo, boje za tekstil, boje za keramiku i boje za drvo Podloga: keramika, staklo i tekstil - Objasni postupak završne obrade i tehnike dekorisanja ukrasnih elemenata od glinenih masa <ul style="list-style-type: none"> Tehnike: urezivanje, utiskivanje, apliciranje, modeliranje, otiskivanje, inkrustacija, slikanje, izrada ornamenata i dr - Objasni upotrebu tkanina i pozamanterije za izradu dekorativnog elementa. <ul style="list-style-type: none"> Tkanine: koža, skaj, svila, saten, til i dr. Pozamanterija: trake, perle, drikeri, nitne, ukrasna dugmad, cirkoni, modne trake, aplikacije i dr - Objasni postupak površinske obrade elemenata od drveta <ul style="list-style-type: none"> Obrada: bojenje (bijeljenje, bajcovanje, štampanje teksture), grundiranje (impregniranje, špahtovanje) lakiranje, brušenje, poliranje, furniranje i dr. - Opiše karakteristike aranžiranja cvijeća raznim stilovima <ul style="list-style-type: none"> Stilovi: kineski stil, japanski stil, stil <i>Rikkwa</i>, ikebana stil, <i>Nagiere</i>, <i>Moribana</i> i dr. - Objasni namjenu osnovnog i pomoćnog materijala i alata pri pravljenju cvjetnog aranžmana od prirodnog cvijeća <ul style="list-style-type: none"> Namjena: pričvršćivanje, vezivanje, postavljanje i dr. Osnovni i pomoćni materijal: repromaterijal, materijal za dekoraciju i materijal za cvijetne aranžmane Alat: makaze za cvijeće, sprava za skidanje trnja sa ruže, heftalice i dr
<p>Razlikuje tipove arhitektonskih objekata, principe i opšte uslove projektovanja uz primjenu normativa i standarda prilikom dimenzionisanja prostora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Razlikuje osnovne uslove za arhitektonsko projektovanje <ul style="list-style-type: none"> Osnovni uslovi: orijentacija, insolacija, vizure, geografski položaj (reljef, geografska širina i dužina, nadmorska visina, klimatske karakteristike područja, vegetacija i dr.), lokacija (veličina parcele, pristup parceli i objektu, položaj

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
	<p>susjednih objekata, infrastruktura, širi ambijent) i geomehaničke karakteristike područja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasni uticaj orijentacije i insolacije na arhitektonsko projektovanje - Objasni uticaj geografskog položaja lokacije i klimatskih karakteristika područja na arhitektonsko projektovanje <p>Klimatske karakteristike područja: temperatura vazduha (prosječna i ekstremne), padavine (vrsta, količina i učestalost), insolacija, vlažnost vazduha i vjetar-ruža vjetrova (pravac, intenzitet i učestalost)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasni značaj antropometrije i primjenu modulora u arhitektonskom projektovanju, u odnosu na osnovne pozicije čovjeka <p>Osnovne pozicije čovjeka: nisko sjedenje, sjedenje na stolici, ležanje, visina radne površine u sjedećem i stojećem stavu, visina radnog pulta, visina ispružene ruke, visina čovjeka i dohvata ruke i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navede minimalne dimenzije prostorija i otvora u stanu prema normativima <p>Dimenzije: površina, visina, dužina i širina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasni prednosti i nedostatke različitih tipova stambenih objekata <p>Tipovi: jednorodni (samostalni, dvojni, kuće u nizu atrijumski i poluatrijumski) i višerodni (traktovi, kule, blok, terasaste i dr.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasni namjenu i međusobnu povezanost prostorija različitih funkcionalnih grupa <p>Funkcionalne grupe: dnevna zona, prostorije za komunikaciju (kretanje), noćni blok prostorija, grupe prostorija za domaćinstvo i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navede minimalne površine stanova prema strukturi <p>Stan prema strukturi: garsonjera, jednosoban stan, dvosoban stan, trosoban stan i četvorosoban</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navede tipove arhitektonskih objekata prema namjeni <p>Arhitektonski objekti prema namjeni: stambeni, administrativno-poslovni, socijalni, zdravstveni, kulturni, prosvjetni, sportsko-rekreativni, turistički, ugostiteljski, privredni (industrijski, poljoprivredni i dr.) i objekti za saobraćaj i transport (željezničke i autobuske stanice, aerodromski i pristanišni objekti)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasni namjenu javnih objekata

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
<p>Analizira umjetničko stvaralaštvo od kraja XIX vijeka do savremenih umjetničkih pokreta, kroz razvoj tehnika i stilova u različitim vrstama umjetnosti uz sagledavanje istorijskih, društvenih, socioloških i filozofskih ideja koje su uslovljavali razvoj i transformaciju umjetnosti i njene simbolike</p>	<p>Javni objekti: objekti obrazovanja, kulture, sporta i rekreacije, zdravstva, uprave i administracije, poslovanja, saobraćaja i dr</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše ideološke aspekte i djela autora impresionističkog i postimpresionističkog pokreta Autori: E. Mane, K. Mone, K. Pisaro, O. Renoar, E. Dega, O. Roden, P. Sezan, V. Van Gog, P. Gogen, Ž. Sera, O. Redon, T. Lotrek i dr. - Objasni začetke modernog slikarstva, vajarstva i arhitekture kroz djela najuticajnijih stvaraoca Stvaraoci: O. Domje, E. Dega, A. Renoar, M. Roso, A. Rodin, A. Mailol, A. Burdel, Š. Despjo, Dž. Neš, G. Ajfel, Dž. Pakston, Š. Garnije, F. Veb, V. Moris, H. H. Ričardson, S. Vajt, Č. F. Vojsi, Č. R. Mekintoš i dr - Opiše odlike umjetničkih škola i pravaca u slikarstvu sa početka XX vijeka kroz djela najuticajnijih stvaraoca Odlike: stilske karakteristike i filozofske ideje Škole i pravci: fovizam, kubizam, preteče ekspresionizma i ekspresionizam, futurizam, apstrakcija i konstruktivizam, pioniri fantazije (metafizička škola) i dr. Stvaraoci: A. Matis, R. Difi, K. Van Dogen, A. Marke, O. Frejz, P. Pikaso, Ž. Brak, H. Gris, Ž. Metsenže, P. M. Beker, K. Pulfs, E. Nolde, grupa Most, grupa Plavi jahač, U. Boćoni, Đ. Bala, Đ. Severini, G. Klimt, E. Šile, O. Kokoška, P. Kle, V. Kandinski, A. Modiljani, M. Lavrionov, N. Gočarova, K. Maljevič, E. Liscki, P. Modrijan, V. Tatljlin, N. Gabo, H. Ruso, M. Šagal, Đ. De Kiriko, K. Kara, Đ. Morandi i dr - Opiše odlike pravaca u vajarstvu i arhitekturi sa početka XX vijeka kroz djela najuticajnijih stvaraoca Stvaraoci: A. Ahipenko, Ž. Lipšic, R. Dišamp Vilon, H. Lorens, V. Lembruk, K. Brankusi, U. Boćoni, V. Gropijus, Le Korbizje, A. Sant'Elie, Viktor Horta, Jozef Hofman, Bruno Taut i dr. - Objasni odlike umjetničkih škola i pravaca nastalih između dva svjetska rata vijeka kroz djela najuticajnijih stvaraoca Škole i pravci: Bauhaus, Dada, Nova objektivnost, apstrakcija i konstruktivizam u Njemačkoj, nadrealizam i dr. Stvaraoci: M. Brojer, V. Vagenfild, Đ. Arp, M. Dišan, F. Pikabia, K. Šviter, M. Ernst, G. Gros, O. Diks, M. Bekman, N. Gabo, L. Moholj Nađ, J. Albers, O. Šemel, R. Beling, F. Kisel, F. Pikabia, M. Ernst, H. Miro, A. Meson, I. Tangi, S. Dali, R. Magrit i dr - Opiše odlike umjetničkih škola i pravaca za vrijeme i nakon drugog svjetskog rata

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
	<p>Skole i pravci: apstraktni ekspresionizam, Pop-art, Asamblaž, Op-art i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše razvoj fotografije i filma i njihov uticaj na razvoj moderne umjetnost - Opiše kulturno naslijeđe Crne Gore koje je uticalo na razvoj crnogorske moderne umjetnosti - Objasni karakteristike vremena u kojima se razvija likovna umjetnost u Crnoj Gori od početka XX vijeka - Opiše razvoj arhitekture u Crnoj Gori od početka XX vijeka do danas
<p>Primijeni osnovne principe i uslove na uređenje enterijera, kao i odabir boja, materijala, elemenata i osvjetljenja pri izradi kataloga</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opiše sisteme proporcionisanja relevantne za uređenje enterijera <p>Sistemi proporcionisanja: zlatni presjek, <i>Le Modulor</i>, orijentalni (tatami prostirka, ken) i klasični stilski redovi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše principe uređenja enterijera <p>Principi uređenja enterijera: balans (simetrija i asimetrija), ritam (repeticija, gradacija, tranzicija i radijacija), fokalna tačka i linija horizonta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasni ulogu boja u enterijeru i njihov psihološki uticaj na čovjeka - Objasni odnos boja u Osvaldovom krugu boja i njegovu primjenu u enterijeru <p>Odnos boja: osnovna podjela boja, trijada, tetrada, komplementarne boje, analogne boje, dejstvo krivih parova, hladne i tople boje i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasni skale boja <p>Skala boja: monohromatska, ahromatska, prirodna, neutralna, pastelna, tonirana, sjenčena i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše načine postizanja optičkih iluzija u enterijeru <p>Način: bojom, ogledalom, reflektujućom površinom i dr.</p> <p>Optička iluzija: vizuelna korekcija oblika, dubine prostora, visine prostora i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše materijale za oblaganje površina u enterijeru i njihove fizičko-hemijske osobine relevantne za eksploataciju zavisno od namjene objekta <p>Površina: pod, zid i plafon</p> <p>Materijal za oblaganje površina: drvo, laminat, keramika, kamen, staklo, metal, gips, premazi, guma, pluta, opeka i dr.</p> <p>Fizičko-hemijske osobine: otpornost na habanje, otpornost na mehaničke udare (tvrdoća), higroskopnost, otpornost na toplotu, vatrootpornost, otpornost na kisele sredine, otpornost na UV zrake, fleksibilnost, zvučne,</p>

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
	<p>biološke (ekološke), lako održavanje, statički elektricitet i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiše materijale za obradu elemenata u enterijeru i njihove fizičko – hemijske osobine relevantne za eksploataciju zavisno od namjene objekta Element: namještaj (mobilni i ugradni), zavjese, tepisi i dr. Materijal za obradu elemenata: tekstil (prirodni i vještački), vlakna, koža, drvo i drvne preradevine, staklo, metal, plastika i dr. - Opiše vrste osvjetljenja i načine postavljanja rasvjetnih tijela u enterijeru Vrste osvjetljenja: opšte, radno, dekorativno (ambijentalno), akcentno i dr. Način postavljanja rasvjetnih tijela: direktni, poludirektni i indirektni - Opiše sadržaj kataloga namještaja i osvjetljenja Sadržaj kataloga namještaja: dimenzije, materijali, boje, izgled, cijena i dr. Sadržaj kataloga osvjetljenja: dimenzije, vrsta sijalice, materijal i boja, tehničke karakteristike, cijena i dr.
Identifikuje faze organizacije i izrade plana izloga i postavki	<ul style="list-style-type: none"> - Opiše umjetničke i komercijalne izloge i postavke Umjetnički izlozi i postavke: galerijski, muzejski i dr. Komercijalni izlozi i postavke: izlozi i postavke prodajnih objekata, sajamski, <i>Pop-Up</i> i dr. - Navede vrste sajamskih štandova i prodajne i izložbene robe Vrste sajamskih štandova: štand u nizu, ugaoni štand, štand ostrvo, kućica i dr. Prodajna i izložbena robe: prehrambena roba, neprehrambena roba, eksponati i dr. - Opiše uslove koji utiču na dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki Uslovi: godišnje doba, veličina, oblik, lokacija, položaj i dr. - Opiše ulogu, prava i obaveze učesnika u izradi i realizaciji plana organizacije izloga i postavki - Opiše faze organizacije realizacije dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki Faze organizacije: intervju sa klijentom, analiza postojećeg stanja prostora, odabir rekvizita, odabir osvjetljenja, izrada dinamičkog plana i izrada predmjera i predračuna - Objasni značaj odabira teme dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
	<p>Teme: godišnje doba, praznici, karakter (lokalni, nacionalni, međunarodni)</p> <p>- Objasni značaj pravilnog odabira sredstava za dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki</p> <p>Sredstva za aranžiranje: sredstva za pričvršćivanje izložbene robe, sredstva za popunjavanje prostora u izlogu, sredstva za izlaganje robe, sredstva za označavanje robe i dr.</p> <p>Sredstva za dekorisanje: dekorativna sredstva koja dopunjavaju glavni artikal (perle, broševi i drugi aksesoar, prekrivači, porculanske figure, tepisi, platna i dr.) i dekorativna sredstva koja uljepšavaju izlog kao cjelinu (cvijeće, zelenilo, umjetničke slike, pokretne figure, svijetleći predmeti i dr.)</p> <p>- Opiše načine postavljanja rasvjetnih tijela u zavisnosti od uslova koji utiču na izbor jačine i boje rasvjetnih tijela</p> <p>Način: direktni (neposredni), poluindirektni (poluposredni) i indirektni (posredni)</p> <p>Rasvjetna tijela: reflektori, difuzne svjetiljke, svjetiljke sa fluorescentnim cijevima, plafonjerke, zidne svjetiljke, reflektori, lusteri, lampe, svijeće i dr.</p> <p>- Opiše način izrade specifikacije za nabavku rekvizita za realizaciju poslova dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki</p> <p>- Navede zanatske, instalaterske i građevinske radove potrebne za pripremu izloga i postavki</p> <p>Zanatski radovi: izolaterski radovi, stolarski radovi, bravarski radovi, limarski radovi, fasaderski radovi, keramičarski radovi, kamenorezački radovi, teracerski radovi, podopolagački radovi</p> <p>Instalaterski radovi: Instalacije vodovoda i kanalizacije, instalacije jake i slabe struje, instalacije ventilacije, klimatizacije i grijanje</p> <p>Građevinski radovi: zemljani radovi, betonski radovi, armirano-betonski radovi, armirački radovi, zidarski radovi, tesarski radovi</p>
Identifikuje značaj marketinga u trgovini	<p>- Objasni filozofije marketinga</p> <p>Filozofije marketinga: proizvodna koncepcija, prodajna koncepcija, tržišna koncepcija (koncepcija marketinga), društvena koncepcija</p> <p>- Objasni značaj i ciljeve promocije</p> <p>Ciljevi promocije: informisanje, ubjeđivanje, podsjećanje, povezivanje</p>

Ishodi učenja Učenik treba da dokaže da je sposoban da:	Kriterijumi za provjeru dostignutosti ishoda učenja Učenik treba da:
	<ul style="list-style-type: none"> - Objasni vrste promotivnih akcija u prodajnom objektu i akcija lojalnosti u prodajnom objektu <ul style="list-style-type: none"> Promotivne akcije: kartice lojalnosti, besplatni uzorci, nagradne igre, akcijske cijene i dr. Akcija lojalnosti: kartice lojalnosti, akcije sniženja, kuponi, vaučeri i dr. - Objasni akcijsku prodaju i navede dimenzije akcijske prodaje <ul style="list-style-type: none"> Dimenzije akcijske prodaje: vrsta akcijske prodaje, vrste robe koja je na akciji, vremenski interval u kojem se akcija sprovodi i dr - Objasni direktnu prodaju i njene karakteristike - Objasni faze prodajnog procesa <ul style="list-style-type: none"> Faze prodajnog procesa: kontaktiranje kupaca, priprema za pristup kupcu, otkrivanje potreba kupaca, prezentacija, zaključivanje ugovora i dr. - Objasni vrste promotivnog materijala koji se dostavlja klijentima na terenu <ul style="list-style-type: none"> Vrste promotivnog materijala: leci, uzorci, katalozi i sl. - Definiše unapređenje prodaje - Navede instrumente unapređenja prodaje poslovnim kupcima i potrošačima <ul style="list-style-type: none"> Instrumenti unapređenja prodaje poslovnim kupcima: popusti, obuke, besplatni proizvodi, demonstracije proizvoda Instrumenti unapređenja prodaje potrošačima: kuponi, premije, programi lojalnosti, besplatni uzorci - Opiše različite vrste kupaca <ul style="list-style-type: none"> Vrste kupaca: maloprodaja, <i>HoReCa</i> i drugi privredni subjekti i organizacije

4. Tip ispita

- Učenik koji nastavlja obrazovanje polaže stručnu teoriju putem testa

5. Dozvoljena pomagala

- U skladu sa pitanjima i zadacima

6. Literatura i drugi izvori

- U skladu sa literaturom koja je definisana modulima na osnovu kojih je urađen Ispitni katalog za stručnu teoriju

7. Mjerila provjere

- Na osnovu kriterijuma za provjeru dostignutosti ishoda učenja, formiraju se ispitna pitanja i zadaci različitog tipa, na različitom taksonomskom nivou, iz svih ishoda učenja.

Vrste pitanja/zadataka na testu:

- Pitanja/zadaci zatvorenog tipa
  - Pitanja/zadaci višestrukog izbora (ponuđena su tri ili četiri odgovora od kojih je jedan tačan)
  - Pitanja/zadaci alternativnog izbora (pitanja da - ne ili tačno - netačno)
  - Pitanja/zadaci povezivanja (povezivanje odgovarajućih pojmova)
- Pitanja/zadaci otvorenog tipa
  - Pitanja/zadaci kratkog odgovora (treba upisati riječ, sintagmu, rečenicu)
  - Pitanja/zadaci produženog odgovora
  - Pitanja/zadaci dopunjavanja

Obim zadataka na testu:

Test se sastoji od pitanja/zadataka koji su povezani sa kriterijumima provjere dostignutosti ishoda učenja kao i praktičnim kriterijumima čiji se pojedini segmenti izvođenja mogu provjeriti putem testa, a vezani su za dostizanje ishoda učenja. Broj pitanja po ishodima na testu u odnosu na ukupan broj, usklađen je sa zastupljenošću ishoda koji su definisani u ispitnom katalogu.

4.2. ISPITNI KATALOG ZA STRUČNI RAD

1. Moduli na osnovu kojih je urađen ispitni katalog za stručni rad:

- Uređenje enterijera
- Izrada dekorativnih elemenata i predmeta
- Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru
- Dekorisanje prostora za događaje
- Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki
- Tehnike fotografisanja i prezentovanja

2. Cilj ispita:

- Provjera nivoa postignuća ishoda učenja definisanih u modulima koji čine osnovu za izradu stručnog rada.
- Provjera pravilne upotrebe stručne terminologije, sposobnosti povezivanja teorijskih i praktičnih znanja, samostalnosti i sistematičnosti u radu, racionalnog korišćenja materijala, vremena i energije i poznavanja propisa za obezbjeđenje zaštite na radu i zaštite okoline.

3. Teme/Zadaci za stručni rad

1. Izrada kataloga namještaja i osvjetljenja za uređenje enterijera stambene jedinice
2. Izrada kataloga namještaja i osvjetljenja za uređenje enterijera konferencijske sale
3. Izrada kataloga namještaja i osvjetljenja za uređenje enterijera poslovnog prostora
4. Izrada kataloga namještaja i osvjetljenja za uređenje enterijera ugostiteljskog objekta
5. Izrada kataloga namještaja i osvjetljenja za uređenje enterijera sale za vjenčanje
6. Izrada dekorativnog paketa za dekoraciju prostora za proslave
7. Izrada dekorativnog paketa za dekoraciju prostora za korporativni događaj
8. Izrada dekorativnog paketa za dekoraciju prostora za promotivni događaj
9. Izrada dekorativnog paketa za dekoraciju stambene jedinice
10. Izrada dekorativnog paketa za dekoraciju izloga i postavki
11. Izrada digitalnog prikaza dekoracije enterijera stambene jedinice
12. Izrada fotorealistične vizualizacije 3D prikaza dekoracije enterijera stambene jedinice
13. Izrada digitalnih prikaza dekoracije prostora za događaje
14. Izrada fotorealistične vizualizacije 3D prikaza dekoracije prostora za događaje
15. Izrada digitalnih prikaza dekoracije izloga i postavki
16. Izrada fotorealistične vizualizacije 3D prikaza dekoracije izloga i postavki
17. Dekorisanje prostora za vjenčanja na osnovu urađenog plana
18. Dekorisanje prostora za rođendane na osnovu urađenog plana
19. Dekorisanje prostora za profesionalni skup na osnovu urađenog plana
20. Dekorisanje prostora za kongres na osnovu urađenog plana
21. Dekorisanje prostora za seminar na osnovu urađenog plana
22. Dekorisanje prostora za sajam na osnovu urađenog plana
23. Dekorisanje prostora za modnu reviju na osnovu urađenog plana
24. Dekorisanje prostora za izložbu na osnovu urađenog plana
25. Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki prehrambene robe na osnovu urađenog plana
26. Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki neprehrambene robe na osnovu urađenog plana
27. Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki prizvoda hemijske industrije na osnovu urađenog plana
28. Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki proizvoda prerade nemetala na osnovu urađenog plana
29. Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki proizvoda bazne metalurgije na osnovu urađenog plana
30. Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki elektrotehničkih proizvoda na osnovu urađenog plana
31. Izrada prezentacije u cilju promovisanja usluga dekorisanja enterijera stambene jedinice
32. Izrada prezentacije u cilju promovisanja usluga dekorisanja proslave
33. Izrada prezentacije u cilju promovisanja usluga dekorisanja korporativnog događaja
34. Izrada prezentacije u cilju promovisanja usluga dekorisanja promotivnog događaja
35. Izrada prezentacije u cilju promovisanja usluga dekorisanja i aranžiranja izloga i postavki

4. Tip ispita

- Učenik koji ne nastavlja obrazovanje radi stručni rad praktično, sa pisanim i usmenim obrazloženjem

5. Dozvoljena pomagala

- U skladu sa zadatkom

6. Literatura i drugi izvori

- U skladu sa literaturom koja je definisana modulima na osnovu kojih je urađen ispitni katalog za stručni rad

7. Mjerila provjere

- Na osnovu predloženih tema/zadataka u Ispitnom katalogu za stručni rad, formiraju se zadaci koje učenici biraju u skladu sa pravilnikom koji reguliše polaganje stručnog ispita. Na osnovu izabranog zadatka, učenik samostalno radi stručni rad, u skladu sa uputstvom i nadzorom nastavnika - mentora. Ispitna komisija određuje početak, završetak i rok predaje stručnih radova u skladu sa pravilnikom. Sastavni dio stručnog ispita je pisano i usmeno obrazloženje praktičnog zadatka.

Stručni rad se boduje na sljedeći način:

- Adekvatan izbor materijala, opreme, alata, zaštitnih sredstava, metoda za analizu i dr. za realizaciju praktičnog zadatka – 15%
- Stručna razrada praktičnog zadatka – 40%
- Funkcionalnost i povezanost zadatka sa praktičnom primjenom – 15 %
- Pisano obrazloženje praktičnog zadatka (teorijska obrada teme i opis toka izrade zadatka) – 15%
- Usmeno obrazloženje praktičnog zadatka – 15%

5. NAČIN IZVOĐENJA OBRAZOVNOG PROGRAMA

5.1. BROJ ČASOVA PO GODINAMA OBRAZOVANJA I OBLICIMA NASTAVE

Redni broj	Naziv modula	Razred	Ukupno časova	Oblici nastave			Broj časova kod kojih se odjeljenje dijeli na grupe		
				T	V	P	T	V	P
Stručni moduli									
1.	Tehničko crtanje i nacrtana geometrija	I	180	36	-	144	36	-	144
2.	Teorija forme	I	108	36	-	72	36	-	72
3.	Istorija umjetnosti	I	72	60	12	-	-	-	-
4.	Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora	I	108	72	-	36	-	-	36
5.	Crtanje i slikanje	II	108	18	-	90	18	-	90
6.	Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora	II	144	28	-	116	28	-	116
7.	Tehnike za izradu dekorativnih elemenata	II	144	72	-	72	-	-	72
8.	Principi arhitektonskog projektovanja	II	144	36	-	108	36	-	108
9.	Moderna umjetnost	II	72	52	20	-	-	-	-
10.	Uređenje enterijera	III	108	36	-	72	-	-	72
11.	Organizacija izloga i postavki	III	108	36	-	72	-	-	72
12.	Izrada dekorativnih elemenata i predmeta	III	144	6	-	138	6	-	138
13.	Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru	III	108	6	-	102	6	-	102
14.	Preduzetništvo	III	72	36	36	-	-	-	-
15.	Dekorisanje prostora za događaje	IV	165	10	-	155	10	-	155
16.	Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	IV	165	10	-	155	10	-	155
17.	Tehnike fotografisanja i prezentovanja	IV	99	15	-	84	15	-	84
18.	Marketing u trgovini	IV	66	36	30	-	-	-	-
19.	Poslovna kultura	IV	66	52	14	-	-	-	-
20.	Engleski jezik u dekoraterstvu	IV	66	33	33	-	-	33	-
Izborni moduli									
1.	Maketarstvo u graditeljstvu	II	72	18	-	54	18	-	54
2.	Principi grafičkog dizajna	II	72	18	-	54	18	-	54
3.	Tehnike bojanja i štampanja tekstila	II	72	36	-	36	-	-	36
4.	Savremeno odrastanje	II	72	54	18	-	-	-	-

Redni broj	Naziv modula	Razred	Ukupno časova	Oblici nastave			Broj časova kod kojih se odjeljenje dijeli na grupe		
				T	V	P	T	V	P
5.	Istorija arhitekture	III	72	54	18	-	-	-	-
6.	Moda i odijevanje	III	72	36	36	-	-	-	-
7.	Socijalne mreže i globalizacija	III	72	50	22	-	-	-	-
8.	Poslovna komunikacija i korespodencija	III	72	46	26	-	-	-	-
9.	Moderna arhitektura	IV	66	48	18	-	-	-	-
10.	Razvoj dizajna enterijera	IV	66	33	33	-	-	-	-
11.	Modni stilovi	IV	66	66	-	-	-	-	-
12.	Psihologija prodaje	IV	66	54	12	-	-	-	-

5.2. PRAKTIČNO OBRAZOVANJE I PROFESIONALNA PRAKSA

5.2.1. PRAKTIČNO OBRAZOVANJE (PRAKTIČNA NASTAVA – PN) U ŠKOLI I KOD POSLODAVCA

- Praktično obrazovanje se obavlja radi primjene teorijskih znanja u praksi i sticanja novih vještina.
- Praktično obrazovanje se izvodi u objektima škole (radionice, kabineti ili laboratorije) i u objektima van škole (ustanove ili privredna društva)

Spisak modula u okviru kojih se realizuje praktično obrazovanje (praktična nastava – PN) i broj časova u školi i kod poslodavca:

Redni broj	Naziv modula	Razred	Broj časova PN u školi	Broj časova PN kod poslodavca	Ukupan broj časova PN
1.	Tehničko crtanje i nacrtna geometrija	I	144		144
2.	Teorija forme	I	72		72
3.	Pripremni i pomoćni radovi pri dekorisanju i aranžiranju prostora	I	24	12	36
Ukupno PN – I razred			240	12	252
4.	Crtanje i slikanje	II	90		90
5.	Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora	II	116		116
6.	Tehnike za izradu dekorativnih elemenata	II	66	6	72
7.	Principi arhitektonskog projektovanja	II	102	6	108
Ukupno PN – II razred			374	12	386
8.	Uređenje enterijera	III	66	6	72
9.	Organizacija izloga i postavki	III	54	18	72
10.	Izrada dekorativnih elemenata i predmeta	III	126	12	138
11.	Izrada 3D prikaza dekoracije u prostoru	III	96	6	102
Ukupno PN – III razred			342	42	384
12.	Dekorisanje prostora za događaje	IV	137	18	155
13.	Dekorisanje i aranžiranje izloga i postavki	IV	137	18	155
14.	Tehnike fotografisanja i prezentovanja	IV	78	6	84
Ukupno PN – IV razred			352	42	394
Ukupno PN – I, II, III i IV razred			1308	108	1416
% zastupljenosti PN u odnosu na ukupan broj časova			29	2,4	31,4

Napomena:

Broj časova koji se realizuje kod poslodavca je dat okvirno. Minimalan broj časova koji se realizuje kod poslodavca je po 36 u III i IV razredu.

5.2.2. PROFESIONALNA PRAKSA

- Profesionalna praksa izvodi se po pravilu nakon završetka nastavne godine za učenike koji su praktično obrazovanje ostvarili u objektima škole.
- Učenici I, II i III razreda nakon završetka nastavne godine obavljaju profesionalnu praksu u trajanju od 10 dana, u skladu sa nastavnim planom. Profesionalna praksa izvodi se u odgovarajućim dizajn, umjetničkim i modnim studijima, agencijama za dekoraciju prostora, kompanijama za prodaju robe široke potrošnje, trgovinskim lancima, tržnim centrima, salonima namještaja, radionicama za izradu dekorativnih elemenata i predmeta i dr.
- Za izradu programa profesionalne prakse i njenu realizaciju zadužena je škola. Program profesionalne prakse mora biti u korelaciji sa programom stručnih modula i praktičnog obrazovanja koje se realizuje u okviru modula. O realizaciji programa profesionalne prakse učenik je obavezan da vodi dnevnik profesionalne prakse. U dnevnik, učenik po danima upisuje sadržaje rada. Dnevnik profesionalne prakse potpisuje lice zaduženo za realizaciju programa. Podaci o profesionalnoj praksi (ime i prezime učenika, mjesto i vrijeme izvođenja) evidentiraju se u posebnim rubrikama u odjeljenjskim knjigama).
- Profesionalna praksa se ne ocjenjuje, ali je uslov za završetak razreda.

5.3. SLOBODNE/ VANNASTAVNE AKTIVNOSTI

- U školi se organizuju slobodne, odnosno vannastavne aktivnosti učenika.
- Zadaci i program slobodnih, odnosno vannastavnih aktivnosti razrađuju se godišnjim programom rada škole.
- Slobodne, odnosno vannastavne aktivnosti učenika se ostvaruju putem: predavanja, stručnih ekskurzija, okruglih stolova, društveno korisnog rada i drugih oblika.
- Uspješnost učenika na slobodnim, odnosno vannastavnim aktivnostima se ne ocjenjuje. Škola je u obavezi da za sve učenike organizuje najmanje 36 časova slobodnih, odnosno vannastavnih aktivnosti godišnje (33 časa u IV razredu). Fond časova slobodnih odnosno vannastavnih aktivnosti ne ulazi u ukupan godišnji fond časova iz Nastavnog plana.

Okvirni program slobodnih, odnosno vannastavnih aktivnosti sastoji se iz tri cjeline:

- Sadržaji vezani za opšteobrazovno područje: dani sporta, ekološke aktivnosti, zdravi stilovi života, građansko obrazovanje, filmske, pozorišne, muzičke predstave i likovne izložbe, posjeta istorijskim spomenicima, muzejima, sajmu knjiga i dr.
- Obavezni sadržaji vezani za stručno područje: stručne ekskurzije, posjete institucijama i preduzećima koja su stručno vezana za obrazovni program, posjete sajmovima informatike, tehnike i nastavne tehnologije, učešće na stručnim predavanjima i takmičenjima u poznavanju određenih oblasti, karijerna orijentacija i dr.
- Sadržaji po izboru učenika: učešće u raznim sekcijama (sportska, dramska, literarna, muzička, likovna, informatička, prva pomoć, saobraćajni propisi, Internet klub, preduzetnički klub i dr.)

5.4. STRUČNE EKSKURZIJE

- Stručne ekskurzije treba da omoguće učenicima uvid u tehničko-tehnološko, proizvodno, uslužno i radno okruženje u stvarnim uslovima iz oblasti sa kojima nisu bili u mogućnosti da se u potpunosti upoznaju u toku praktičnog obrazovanja. One omogućavaju učenicima dalju socijalizaciju i razvoj pozitivnog odnosa prema kvalifikaciji za koju se obrazuju. Imaju značajnu ulogu i u profesionalnom informisanju i karijernom vođenju.
- Stručne ekskurzije se mogu organizovati kao kratkotrajne (1-3 sata), poludnevne i cjelodnevne. Mogu se organizovati u različitim periodima, u zavisnosti od faze realizacije modula ili oblasti. Stručne ekskurzije se planiraju u godišnjem planu rada nastavnika odnosno stručnih aktiva i dio su godišnjeg plana rada škole.
- Nastavnici koji organizuju i realizuju stručnu ekskurziju treba da:
  - pripreme učenike za ekskurziju - da ih upoznaju sa ciljevima i sadržajem ekskurzije
  - odrede način izvođenja ekskurzije, njenu strukturu, način obilaska, pitanja za nadležne osobe i dr.
  - sistematizuju stečena znanja učenika kroz zadatke, raspravu, refleksiju, prezentaciju i dr.

5.5. DODATNA I DOPUNSKA NASTAVA

- U školi se organizuje dodatna i dopunska nastava.
- Plan dodatne i dopunske nastave pripremaju nastavnici, odnosno stručni aktivni za svaki od modula ili grupu modula i razrađuju se u godišnjem programu rada škole.
- Učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama treba omogućiti punu socijalizaciju. U tom smislu nastavnici treba da planiraju načine za pomoć učenicima, u skladu sa iskazanim željama i potrebama učenika i individualnim razvojnim obrazovnim programom.
- Nadarenim učenicima treba organizovati dodatnu nastavu, pomoći im davanjem uputstava za individualno savlađivanje gradiva, uputiti ih na dodatnu literaturu i druge izvore, pomoći im pri radu u laboratorijama i slično, kao i organizovati dodatne časove.
- Za učenike koji postižu slabije rezultate u učenju treba organizovati dopunsku nastavu. Takođe, učenike sa boljim uspjehom treba podsticati da pomažu onim sa slabijim uspjehom i osmišljavati aktivnosti kroz koje se ta pomoć može realizovati.
- Sve aktivnosti vezane za pomoć učenicima treba da se nađu u godišnjem planu rada nastavnika.

6. NAČIN PRILAGOĐAVANJA OBRAZOVNOG PROGRAMA

6.1. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA DAROVITIM UČENICIMA

- Prema Strategiji za razvoj i podršku darovitim učenicima (2015-2019), predviđen je specifični cilj „Omogućiti obogaćivanje kurikuluma kao jedan od modela podsticanja darovitosti u školi“.
- Kurikulum se obogaćuje po širini, ishodima i sadržajima učenja, kao i po dubini, metodama nastave/učenja koje treba da angažuju više misaone procese u obradi tih sadržaja, a u skladu sa sposobnostima, sklonostima, interesovanjima i motivacijom darovitih učenika. U procesu planiranja nastave, potrebno je da nastavnici pažljivo definišu ishode, sadržaje i metode učenja, koji će biti izazovni za darovite učenike i odgovarati njihovom stepenu razvoja, ali i biti povezani sa jezgrom modula. Sadržaji, kojima se obogaćuje program, treba da budu primjereni učenikovim interesovanjima, u cilju podsticanja njihove motivacije za rad i daljeg razvoja svih potencijala. Oni treba da budu dovoljno izazovni i raznovrsni da podstiču više misaone procese. Naglasak treba staviti na sticanje temeljnih znanja, a ne samo činjenica, pri čemu tempo rada treba da bude fleksibilan i da odgovara brzini napredovanja svakog darovitog učenika. Važno je da nastavnici koriste interdisciplinarni pristup u nastavi, koji je zasnovan na integraciji problema iz različitih oblasti nauke, jer se tako podstiče želja darovitih učenika za proširivanjem i produbljivanjem znanja, kao i razvijanjem sposobnosti da reaguju na različite pojave.
- Planiranje i pripremanje nastave treba da sadrži različite pristupe poučavanja, različite metode učenja i, na kraju, različite načine prezentovanja onog što se naučilo. Nastavu treba organizovati tako da omogući učenicima da primjenjuju metode učenja kao što su: rješavanje problema, izrada projekata, istraživanja, kooperativno učenje, divergentno učenje i dr. Prilikom realizacije obogaćenog kurikuluma za redovnu nastavu, darovite učenike ne treba izdvajati iz odjeljenja, već im omogućiti individualan ili rad u grupi na zadacima i projektima uz stručno vođenje nastavnika. Postignuća u učenju se mogu unaprijediti kada daroviti učenici borave i uče u grupi onih sa sličnim sposobnostima i interesovanjima. Stoga je pored planiranja redovne nastave, potrebno sačiniti i plan rada dodatne nastave i sekcija slobodnih aktivnosti čijom će se realizacijom odgovoriti potrebama i interesovanjima darovitih učenika. U ovim planovima je potrebno posebno definisati ishode učenja koje podstiču više misaone procese (analiza, sinteza, evaluacija), kao i razvoj vještina.

6.2. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA UČENICIMA SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

- U skladu sa zakonom, obrazovni program za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama može se izvoditi uz dodatne uslove i pomagala, prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći, kako bi se obezbijedilo da ti učenici dobiju jednak obrazovni standard, definisan obrazovnim programom, u skladu sa njihovim individualnim mogućnostima.
- Škola je dužna da, u skladu sa zakonom donese individualni razvojno-obrazovni program za učenika sa posebnim obrazovnim potrebama. Individualnim razvojno-obrazovnim programom se određuju: oblici vaspitno-obrazovnog rada za vaspitno-obrazovne oblasti, odnosno predmete i module, način izvođenja dodatne stručne pomoći, prohodnost između programa, prilagođavanje u organizaciji nastave, ishodi učenja, kriterijumi za dostizane ishoga učenja, provjeravanje i ocjenjivanje ishoda učenja i napredovanja učenika, kao i raspored časova.
- Za pripremu, primjenu, praćenje i prilagođavanje programa, škola obrazuje stručni tim koji čine: nastavnici, stručni saradnici škole ili resursnog centra, uz učešće roditelja.
- Individualni razvojno-obrazovni program se može u toku godine mijenjati, odnosno prilagođavati u skladu sa napretkom i razvojem učenika.

6.3. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA OBRAZOVANJU ODRASLIH

- Obrazovni programi se prilagođavaju odraslima po obimu, organizaciji i trajanju. Prilikom prilagođavanja programa odraslim polaznicima škola treba da vodi računa o njihovim ranije stečenim znanjima, radnom i životnom iskustvu i specifičnostima učenja odraslih.
- Prilagođeni plan i program, treba na kraju obrazovanja da omogući polazniku sticanje kvalifikacije nivoa obrazovanja i stručnih kvalifikacija, koje su predviđene obrazovnim programom.
- Kvalifikacija nivoa obrazovanja Tehničar/ Tehničarka za dekorisanje i aranžiranje prostora, može se steći kroz vanredno obrazovanje.
- U skladu sa zakonom, vanredni učenik je obavezan da pohađa pripremnu nastavu koja može biti organizovana kao instruktivno-konsultativna, kao grupna nastava za koju je definisan raspored realizacije predmeta, modula ili tema u okviru modula ili kao kombinacija ova dva modela.
- Ukupan fond časova za pojedine razrede ne može biti manji od 50% ukupnog godišnjeg broja časova za obrazovni program, ukoliko se učenici obrazuju nakon završetka osnovnog obrazovanja.
- Ukoliko su učenici završili obrazovanje po obrazovnom programu srednje škole, u skladu sa zakonom, njima se priznaju predmeti odnosno moduli koje su uspješno završili, ukoliko su njihov sadržaj i trajanje odgovarajući. U tom slučaju, broj časova od najmanje 50% ukupnog godišnjeg broja časova, određuje se u odnosu na ukupan godišnji broj časova predmeta i modula koje učenici nijesu prethodno izučavali ili ih nijesu uspješno završili.
- Za svakog učenika škola treba da utvrditi listu predmeta (dopunskih, diferencijalnih), modula ili tema u okviru modula za koje je potrebno da učenik pohađa pripremnu nastavu, kao i broj časova pripreme nastave (obim nastave pojedinih tema). Škola treba da upozna učenika o seminarskim i grafičkim radovima, projektnim i pisanim zadacima koje treba da uradi. Sagledavanjem liste predmeta, modula ili tema u okviru modula, škola formira grupe kandidata za pripremnu nastavu.
- Škola treba da organizuje časove pripreme kandidata za pojedine djelove stručnog ispita, kao i za izradu stručnog rada, koja može biti organizovana kao instruktivno-konsultativna.
- Škola je dužna da vodi odgovarajuću evidenciju o svakom učeniku.

7. REFERENTNI PODACI

Naziv dokumenta: Obrazovni program Tehničar za dekorisanje i aranžiranje prostora

Kod dokumenta: OP-060241-TDAP

Datum usvajanja dokumenta: 15. jun 2020. godine

Sjednica nadležnog Savjeta na kojoj je dokument usvojen: XIV sjednica Nacionalnog savjeta za obrazovanje

Radna grupa za izradu dokumenta:

1. Tatjana Raičković, turistički tehničar, organizator i dekorater, saradnik, Happy weddings and events d.o.o. Podgorica
2. Mr Ivana Aćimić, magistar arhitekture, izvršni direktor, Studio A&K Podgorica
3. Vladimir Krstović, finansijski tehničar, retail manager, XYZ Fashion store, Sportina d.o.o.
4. Maja Bošković, manager bachelor, assistant retail manager, XYZ Fashion store, Sportina d.o.o.
5. Slavica Đurišić, turistički tehničar, visual merchandiser, aranžer, Fashion Company d.o.o.
6. Mr Nikola Simanić, magistar likovnih umjetnosti, vanredni profesor, Fakultet vizuelnih umjetnosti, Univerzitet Mediteran Podgorica
7. Milanka Sredanović, diplomirani inženjer arhitekture, nastavnik, JU Srednja građevinsko-geodetska škola "Inž. Marko Radević" Podgorica
8. Snežana Tošić, diplomirani građevinski inženjer, nastavnik, JU Srednja građevinsko-geodetska škola "Inž. Marko Radević" Podgorica
9. Lela Vojvodić, diplomirani građevinski inženjer, nastavnik, JU Srednja građevinsko-geodetska škola "Inž. Marko Radević" Podgorica
10. Nataša Mirotić, specijalista arhitekture, nastavnik, JU Srednja građevinsko-geodetska škola "Inž. Marko Radević" Podgorica
11. Ružica Draganić, specijalista arhitekture, nastavnik, JU Srednja građevinsko-geodetska škola "Inž. Marko Radević" Podgorica
12. Msc Irena Kojović, magistar dizajna enterijera, nastavnik, JU Srednja građevinsko-geodetska škola "Inž. Marko Radević" Podgorica
13. Jasenka Prija, specijalista arhitekture, nastavnik, JU Srednja mješovita škola „Ivan Goran Kovačić“ Herceg Novi
14. Msc Jasna Pedović, magistar arhitekture, nastavnik, JU Prva srednja stručna škola Nikšić
15. Mr Srđan Ilinčić, magistar slikarstva, nastavnik, JU Srednja likovna škola "Petar Lubarda", Cetinje
16. Daliborka Bojičić, profesor engleskog i italijanskog jezika, nastavnik, JU Srednja građevinsko-geodetska škola "Inž. Marko Radević" Podgorica
17. Lidija Lazarević, profesor engleskog jezika i književnosti, nastavnik, JU Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“ Podgorica
18. Jelena Bogičević, profesor engleskog jezika i književnosti, nastavnik, JU Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“ Podgorica
19. Mr Milica Kovačević, magistar ekonomije, saradnik u nastavi, prodekan, Univerzitet "Mediteran" Podgorica
20. Marija Žeželj, specijalista informacione tehnologije, nastavnik, JU Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“ Podgorica
21. Marija Stanković, diplomirani inženjer tehnologije-dizajn i projektovanje tekstilnih proizvoda, nastavnik, JU Srednja stručna škola „Spasoje Raspopović“ Podgorica
22. Mr Tijana Todorović, modni dizajner i kostimograf, saradnik u nastavi, UDG - Fakultet za dizajn i multimediju Podgorica
23. Mileva Lučić, diplomirani inženjer elektrotehnike, nastavnik, JU Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“ Podgorica
24. Danka Markuš specijalista primijenjenog računarstva, nastavnik, JU Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“ Podgorica
25. Andrijana Bogetić, profesor sociologije, nastavnik, JU Srednja stručna škola Nikšić
26. Radoje Novović, diplomirani pedagog, načelnik Odsijeka za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema, Zavod za školstvo

27. Mr Zoran Lalović, magistar psihologije, savjetnik u Odsijeku za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema, Zavod za školstvo
28. Vjera Mitrović-Radošević, diplomirani psiholog, samostalni savjetnik I u Odjeljenju za istraživanje i razvoj kvalifikacija, JU Centar za stručno obrazovanje
29. Jelena Knežević, diplomirani psiholog, samostalni savjetnik I u Odjeljenju za istraživanje i razvoj kvalifikacija, JU Centar za stručno obrazovanje
30. Dijana Kostović, diplomirani ekonomista, nastavnik, JU Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“ Budva
31. Srđan Obradović, diplomirani pravnik, koordinator u Odjeljenju za istraživanje i razvoj kvalifikacija, JU Centar za stručno obrazovanje

Koordinatori:

Marina Braletić, specijalista energetike i automatike, samostalni savjetnik I u Odjeljenju za istraživanje i razvoj kvalifikacija, JU Centar za stručno obrazovanje

Nataša Mirotić, specijalista arhitekture, nastavnik, JU Srednja građevinsko-geodetska škola “Inž.Marko Radević” Podgorica

Ostale informacije:

Lektura: Magdalena Jovanović, samostalni savjetnik I za odnose sa javnošću, organizaciju događaja i lektorisanje, JU Centar za stručno obrazovanje

Dizajn i tehnička obrada: Danilo Gogić, savjetnik I – administrator, JU Centar za stručno obrazovanje

Dokument je rađen u okviru IPA Projekta „Razvoj kvalifikacija stručnog obrazovanja u skladu sa potrebama tržišta rada”